

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VII. 129.

ALKOHOLSTATISTIKK

1922—1923.

(Med oppgave over salgs- og skjenkebevillingene i 1924.)

(Statistique de l'alcool 1922—1923.)

UTGITT AV
DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

KRISTIANIA,
I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1924.

Pris: Kr. 1.50.

Norges Offisielle Statistikk, rekke VII.
(Statistique Officielle de la Norvège, série VII.)

Trykt 1922:

- Nr. 33. Rekruttering 1918. (*Recrutement.*)
— 34. Skiftevesenet 1918 og 1919. Overformynderiene 1917 og 1918. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 35. Norges sparebanker 1920. (*Caisses d'épargne.*)
— 36. Norges handel 1920. (*Commerce.*)
— 37. Sjømannsforsikringen 1919. Fiskerforsikringen 1920. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 38. Fattigvesenet 1918 og 1919. (*Assistance publique.*)
— 39. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. I. Folkemengde og areal i Rikets forskjellige deler. Hussamlinger på landet. (*Recensement du 1er décembre 1920. I. Population et superficie des divisions administratives, etc.*)
— 40. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. II. Trossamfund. (Hjemmehørende folkemengde.) (*Recensement du 1er décembre 1920. II. Population de droit classée par culte.*)
— 41. Norges jernbaner 1920/21. (*Chemins de fer norvégiens.*)
— 42. Rekruttering 1919. (*Recrutement.*)
— 43. Veterinærvesenet og kjøttkontrollen 1920. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
— 44. Arbeidslønninger 1920 og 1921. (*Gages annuels des domestiques et salaires des ouvriers.*)
— 45. Ulykkesforsikringen 1919. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 46. Civil rettspleie 1919 og 1920. (*Justice civile.*)
— 47. Norges kommunale finanser 1917/18. (*Finances des communes.*)
— 48. Norges bergverksdrift 1919 og 1920. (*Mines et usines.*)
— 49. Produksjonsstatistikk for industrien 1916. (*Statistique de la production industrielle.*)
— 50. Norges postvesen 1921. (*Statistique postale.*)
— 51. Norges Brandkasse 1913—1917. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie pour les années 1913 à 1917.*)
— 52. Jordbruk og fedrift 1916—1920. (*Agriculture et élève du bétail.*)
— 53. Norges fiskerier 1919. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 54. Forsikringsselskaper 1920. (*Sociétés d'assurances.*)
— 55. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 juli 1922. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er juillet 1922.*)
— 56. Norges telegrafvesen 1920/21. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 57. Private aktiebanker 1921. (*Banques privées par actions.*)
— 58. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1918. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 59. Den norske Statskasses finanser 1 juli 1915—30 juni 1920. (*Finances de l'État.*)
— 60. Skolevesenets tilstand 1917. (*Instruction publique.*)
— 61. Sykeforsikringen 1921. (*Assurance-maladie.*)
— 62. Alkoholstatistikk 1920—1921. (*Statistique de l'alcool.*)
— 63. Norges kommunale finanser 1918/1919. (*Finances des communes.*)
— 64. Kriminalstatistikk og Kriminell Rettspleie 1917 og 1918. (*Criminalité et Justice criminelle.*)
— 65. Norges skibsfart 1921. (*Navigation.*)
— 66. Stortingsvalget 1921. (*Élections en 1921 pour le «Storting».*)
— 67. Norges sparebanker 1921. (*Caisses d'épargne.*)
— 68. Norges handel 1921. (*Commerce.*)
— 69. Rekruttering 1920. (*Recrutement.*)
— 70. Norges bergverksdrift 1921. (*Mines et usines.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VII. 129.

ALKOHOLSTATISTIKK

1922—1923.

(Med opgave over salgs- og skjenkebevillingene i 1924.)

(Statistique de l'alcool 1922—1923.)

UTGITT AV
DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

KRISTIANIA.
I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1924.

- Alkoholstatistik. I. Forbruk av brøndevin, vin og øl i Norge 1814—1909, se Norges Offisielle Statistikk, rekke V, nr. 124.
- Alkoholstatistik. II. 1908—1911, se N. O. S., rekke V, nr. 199.
- Alkoholstatistik. III. Drukkenskapsarrestationer 1896—1912, se N. O. S., rekke VI, nr. 63.
- Drukkenskapsforseelser 1913—1915, se N. O. S., rekke VI, nr. 78.
- Drukkenskapsforseelser 1916—1917, se N. O. S., rekke VI, nr. 143.
- Alkoholstatistikk 1918—1919, se N. O. S., rekke VI, nr. 190.
- Alkoholstatistikk 1920—1921, se N. O. S., rekke VII, nr. 62.

Innhold.

Side.

Oversikt:

I. Alkohollovgivningen. — Bevillingssystemet	1*
II. Alkoholforbruket. — Sprit, brennevins- og vinomsetningen. — Brennevin- og øltilvirkningen. — Lægenes og dyrlægenes reseptutstedelse	13*
III. Forbudsovertredelser.	33*
IV. Drukkenskapsforseelser	67*
V. Organiserte avholdsfolk	90*

Tabeller:

1. Salgsbevillinger i byene 1924.	2
2. Skjenkebevillinger i byene 1924	3
3. Salgs- og skjenkebevillinger i bygdene 1924	4
4. Forbruk pr. innbygger av brennevin, vin og øl i årene 1851—1923 og beregnet forbruk av alkohol (100 pct.) i disse drikker	5
5. Det lovlige forbruk av sprit, brennevin og hetvin i årene 1921—1923.	6
6. Det lovlige forbruk av sprit og brennevin i årene 1921—1923, månedsvis	7
7. A/S Vinmonopolets innførsel og salg av sprit og brennevin i 1923	8
8. Apotekenes omsetning av sprit og brennevin i året 1923.	10
9. Innførsel av vin i årene 1909—1923	11
10. A/S Vinmonopolets vinsalg 1923. Salget fordelt etter vinsorter.	12
11. A/S Vinmonopolets vinsalg 1923. Salget månedsvis	14
12. Apotekenes salg av sprit og brennevin på resept i 1923 fylkesvis. A/S Vinmonopolets vinsalg i 1923 fylkesvis.	16
13. Tilvirkning av øl i årene 1917—1923	18
14. Innsmuglet sprit og brennevin konfiskert av Tolldepartementet ved kjennelse i årene 1919—1923 og det samlede kvantum anholdt av tollvesenet i 1923	19
15. Sprit og brennevin anholdt av politiet i 1923	20
16. Antall straffelte i 1923 for hjemmebrenning, smugling, ulovlig kjøp, salg m. v., reseptmisbruk m. m.	21
17. Arrestasjoner i alt og pr. 1 000 innbyggere i årene 1896—1923; samtlige drukkenskapsforseelser i alt og pr. 1 000 innbyggere i årene 1913—1923 i samtlige byer, Kristiania og byene utenfor Kristiania	22

18.	Drukkenskapsforseelser, begått av innenbys- (bygds-) og utenbys- (bygds-)boende månedvis i årene 1920—1923.	23
19.	Drukkenskapsforseelser månedvis i årene 1913—1924 i de større landsdeler.	24
20.	Arrestasjoner pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer 1896—1923	26
21.	Drukkenskapsforseelser (samtlige, innenbysboendes) pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer 1913 (1920)—1923	28
22.	Drukkenskapsforseelser i byene 1922.	30
23.	—«— 1923.	34
24.	Drukkenskapsforseelser i bygdene månedvis 1922 og 1923.	38
25.	Drukkenskapsforseelser i bygdene 1922 og 1923, fordelt på arrestasjoner og andre forseelser, forseelser av innen- og utenbygdsboende	38
26.	Drukkenskapsforseelser (samtlige, innenbygdsboendes) pr. 1 000 innbyggere i de enkelte bygder 1913 (1920)—1923	39
27.	Drukkenskapsforseelser i byene på de enkelte dager i 1922 og 1923	40
28.	Folkeavstemningen 5 og 6 oktober 1919 over forbud mot tilvirkning, innførsel og omsetning av brennevin og sterk vin	41
29.	Organiserte avholdsfolk i de enkelte fylker pr. 1 november 1923	42
30.	De enkelte avholdsselskapers medlemstall pr. 1 november 1923	43

Table des matières.

Aperçu :	Pages.
I. Dispositions législatives relatives au commerce des boissons alcooliques. — Patentes pour la vente et le débit du vin et de la bière	1*
II. Consommation des boissons alcooliques. — Mouvement commercial légal. — Production de l'eau de vie et de la bière. — Nombre d'ordonnances des médecins et des vétérinaires concernant l'alcool et les eaux de vie	13*
III. Contrebande, fabrication et vente etc. illégale d'eau de vie	33*
IV. Délits d'ivresse.	67*
V. Tempérants organisés	90*

Tableaux :

1. Patentes pour la vente des boissons alcooliques octroyées dans les villes en 1924.	2
2. Patentes pour le débit des boissons alcooliques octroyées dans les villes en 1924	3
3. Patentes pour la vente et le débit des boissons alcooliques octroyées dans les districts ruraux en 1924.	4
4. Consommation d'eau de vie, de vin, de bière et d'alcool pur par habitant pendant les années 1851—1923.	5
5. Consommation légale d'eaux-de-vie et vins forts en alcool en 1921—1923	6
6. Consommation légale d'eaux-de-vie pendant les années 1921—1923, par mois	7
7. Importation et vente légale (Soc. anon. «Vinmonopole») d'eaux-de-vie en 1923.	8
8. Mouvement commercial des pharmacies d'eaux de vie en 1923	10
9. Importation des vins pendant les années 1909—1923	11
10. Vente des vins (Soc. anon. «Vinmonopole») en 1923	12
11. Vente des vins par mois (Soc. anon. «Vinmonopole») en 1923	14
12. Vente des pharmacies d'eaux-de-vie à condition d'ordonnance des médecins etc. en 1923 par préfecture. Vente des vins (Soc. anon. «Vinmonopole») en 1923 par préfecture	16
13. Production de bière pendant les années 1917—1923	18

14.	Contrebande confisquée par le Ministère des Finances pendant les années 1919—1923. Contrebande saisie par les douanes en 1923	19
15.	Spiritueux saisis par la police en 1923	20
16.	Condamnés pour distillerie non permise, contrebande, vente illégale etc. en 1923	21
17.	Arrestations d'ivresse pendant les années 1896—1923; somme totale de délits d'ivresse pendant les années 1913—1923. Toutes les villes réunies Christiania et les villes réunies hors de Christiania	22
18.	Délits d'ivresse commis par personnes demeurant dans la commune et des personnes demeurant hors de la commune pendant les années 1920—1923, par mois	23
19.	Délits d'ivresse pendant les années 1913—1924, par mois	24
20.	Arrestations d'ivresse par 1 000 habitants dans les villes pendant les années 1896—1923	26
21.	Somme totale de délits d'ivresse et délits d'ivresse commis par personnes demeurant dans la commune par 1 000 habitants dans les villes 1913 (1920)—1923	28
22.	Délits d'ivresse dans les villes 1922	30
23.	Délits d'ivresse dans les villes 1923	31
24.	Délits d'ivresse dans les districts ruraux 1922 et 1923, par mois	32
25.	Délits d'ivresse dans les districts ruraux 1922 et 1923, répartis par arrestations et d'autres délits, par délits commis par pers. demeurant dans la commune et hors de la commune	33
26.	Somme totale de délits d'ivresse et délits d'ivresse commis personnes demeurant dans la commune par 1 000 habitants dans les districts ruraux 1913 (1920)—1923.	39
27.	Délits d'ivresse répartis entre les différents jours en 1922 et 1923. Toutes les villes réunies	40
28.	Plébiscite des 5 et 6 octobre 1919 au sujet de l'interdiction de la distillation, de l'importation et de la vente des eaux-de-vie et vins forts en alcool	41
29.	Tempérants organisés au 1 novembre 1923 par préfecture	42
30.	Id. entre les différentes sociétés de tempérance	43

Oversikt 1922–23.

I. Alkohollovgivningen. — Bevillingssystemet.

Den prinsipielt sett viktigste forandring i alkohollovgivningen i dette tidsrum er hetvinsforbudets ophevelse ved lov nr. 3 av 23 mars 1923, som ifølge res. av 13 april s. å trådte i kraft fra 16 april 1923. Tilsvarende forandringer har A/S Vinmonopolets konsesjon fått ved res. av 13 april 1923.

30 november 1923 kom loven om brennevin til medisinsk bruk. Loven gir de almindelige regler for lægers, dyrlægers, tannlægers, og apotekerers m. v. forskrivning av sprit og brennevin til medisinsk bruk og for apotekenes utlevering. Ved resept fra læge må ikke forordnes for samme patient større mengde enn $\frac{1}{2}$ fl. (ca. 325 gr.) brennevin. Forordnes brennevin av større alkoholstyrke enn 50 volumprocent (spiritus), må mengden ikke overstige 200 gram. Mellem utstedelse av resepter for samme patient må gå et tidsrum av minst 3 dager. Når særlige grunner foreligger, kan en læge fravike fristbestemmelsen eller forordne mer enn nevnte ordinære maksimumsmengde. Det er imidlertid ikke nu som før overladt til lægen selv å avgjøre når „særlige grunner“ foreligger. Det skal nemlig fastsettes av Kongen etter forslag fra et sakkyndig råd, hvad der skal forstås ved særlige grunner. Herom handler res. av 2 mai 1924. Til reseptene skal brukes blanketter som sendes lægene omkostningsfritt fra reseptkontrollen.

For apotekene er det bl. a. fastsatt at de ikke må ekspedere brennevin etter resept, som er mere enn 3 måneder gammel. I nødstilfelle kan apotekene ekspedere resepter som ikke er utferdiget på foreskrevne måte. Betingelsene herfor er fastsatt i res. av 1 februar 1924 (utlevering efter telefonordre m. v.). De ekspederte resepter sendes ordnet for hver læge til medisinalstyrelsen (reseptkontrollen).

Kongen har fått myndighet til å innskrenke eller for bestemt tidsrum opheve lægers rett til å forordne brennevin.

Kontrollen med dyrlæger, tannlæger o.s.v. er ordnet tilsvarende.

Loven trådte ifølge res. av 1 februar 1924 i kraft 1 mars 1924.

I Ot. prp. nr. 17 for 1924 hadde Regjeringen fremlagt forslag til ny rus-

drikklov for Stortinget. Brennevinsforbudet skulde opheves og i hovedsaken erstattes med ordningen før forbudet.

Utkastet hadde endel bestemmelser om „individuell kontroll“ (optatt fra loven av 2 august 1918, som for så vidt ikke har vært i virksomhet).

Tinget har imidlertid forkastet Regjeringens forslag. I stedet er vedtatt komitémindretallets forslag til ny rusdrikklov, hvorefter forbudet oprettholdes i sin nuværende utstrekning (alkoholgrensen for fruktvin er forhøiet fra 14 til 21 pct.). Forslaget inneholder bl. a. nye straffebestemmelser. Strafferammen er tildels utvidet, men overtredelsene er fremdeles forseelser.

Over de i Riket gjeldende bevillinger har Byrået offentliggjort opgaver senest for året 1922 (Alkoholstat. 1920—21, tab. 15—17).

Opgavene gjaldt som tidligere stillingen 1 februar.

Tilsvarende opgaver for 1923 kan ikke skaffes. I det år trådte A/S Vinmonopolet i virksomhet. Som følge herav varte det så lenge før der blev en endelig ordning med bevillingene at man ikke kan tale om noget system som skulde være karakteristisk for året i sin helhet. 1923 var med andre ord et overgangsår.

Socialdepartementet sendte 26 juni 1923 en rundskrivelse til fylkesmennene, hvori det bl. a. innskjerper bestemmelsen i § 47 i loven av 17 mai 1904 om at bevillingsmyndigheten skal tilstille politiet meddelelse om hver bevilling, og videre pålegger politiet snarest gjørlig å sende tilsvarende meddelelse til Byrået. Da de fleste bevillinger blir gitt omkring årsskiftet, sendte Byrået ut et fellesskjema for alle bevillinger for 1924, hvorom politiet kom til kunnskap så tidlig at skjemaet kunde være tilbake i Byrået 15 februar. For de bevillinger som politiet først fikk melding om senere måtte det da sende melding særskilt for hver bevilling.

I tabell 1—3 har man fått med alle bevillinger for 1924 som der er innløpet melding om innen utgangen av juni d. å.

Den nyordning som innførtes ved lov nr. 3 av 16 september 1921 trådte i virksomhet fra 1 januar 1923. Et tillegg bragte forannevnte lov av 23 mars 1923, hvorefter vinbevillingene kommer til å omfatte all vin, også hetvin. Den adskiller sig fra det system som gjaldt pr. 1 februar 1922, særlig derved at salg av vin og øl av skatteklasse 3 (bokkøl, se res. 22 desember 1922) er forbeholdt A/S Vinmonopolet og samlagene. For så vidt kommer antallet av salgsbevillinger nu til å bli adskillig mindre enn antallet av salgsbevillinger under den gamle ordning, da også disse bevillinger var spredt på en rekke enkeltpersoner, ialfall i de større byer. Ved siden av opgavene over antall bevillinger har man derfor nu også meddelt opgavene over antallet av salgssteder (for samlag tillike skjenkesteder). De salgsbevillinger som innehas av enkeltpersoner er følgelig innskrenket til øl av skatteklasse 1 og 2

eller i tilfelle skatteklasse 1. Derimot er systemet prinsipielt uforandret med hensyn til skjenkebevillingene. Også bryggerienes adgang til salg fra butikk og utkjøring til forbrukere er opprettholdt, men innskrenket til øl av skatteklasse 1 og 2 (gjelder altså ikke bokkøl).

I følgende tabell er der tatt hensyn både til bevillinger og bryggerisalg til forbrukere. Tabellen er en fortsettelse av tab. s. 8* i Alkoholstatistikk 1920—21, kun at inndelingen er forkortet. Der blev for 1922 sondret mellom partisalg og småsalg, således at der ved inndelingen ikke blev tatt hensyn til partisalgbevillinger. Fra 1 januar 1923 bortfalt denne sontring, idet enhver salgsbevilling nu gir rett til alt slags salg til forbrukere. Formodentlig vil det da være det riktigste å sette salg nu = s m å salg før. Herved kommer for 1922 Tønsberg i gruppen „salg av øl etter bevilling“, skjønt den hadde partisalg av vin; likeledes Gjøvik i gruppen „skjenkning av vin og øl“, skjønt den hadde partisalg av øl. Der er i 1924 kommet til to byer som her er oppført med tilstedeværende folkemengde etter folketellingen 1920, nemlig Mo (skjenkning av øl) og Brønnøysund (kun skjenkning av alkoholsvakt øl eller ingen omsetning). De 6 grupper er sideordnede, hver by henført til så lavt nummerert gruppe som mulig.

Byene fordelt etter arten av den lokale omsetning av alkoholholdige drikker.

	1922.		1924.	
	Antall byer.	Tilstede- værende folke- mengde ^{31/12} 1922.	Antall byer.	Tilstede- værende folke- mengde ^{31/12} 1922.
I. Vin- og ølsalg	19	515 132	21	572 692
II. Kun ølsalg:				
a. etter bevilling:				
1. med vinskjenkning	3	41 867	2	16 381
2. uten —	4	28 579	3	4 961
b. fra bryggeri:				
1. med vinskjenkning	-	-	2	16 369
2. uten —	5	59 901	3	33 626
III. Vin- og ølskjenkning	3	8 505	4	8 443
IV. Kun ølskjenkning	1	2 729	1	1 430
V. Salg av alkoholsvakt øl	6	22 735	6	15 934
VI. Kun skjenkning av alkoholsvakt øl eller ingen omsetning.	24	122 346	25	134 210
Tilsammen	65	801 794	67	804 046

Ser man bort fra de to nye byer, kan der gjøres følgende sammendrag:

	1922.		1924.	
	Antall byer.	Samlet folke- mengde.	Antall byer.	Samlet folke- mengde.
A. Med omsetning av vin eller øl av skatte- klasse 2	35	656 713	35	652 472
Herav: med vinomsetning	25	565 504	29	613 885
uten —	10	91 209	6	38 587
B. Med omsetning av bare alkoholsvakt øl eller uten omsetning.	30	145 081	30	149 322

Den vesentligste nettoforandring består altså i at der av byer med omsetning av annet øl enn alkoholsvakt nu er flere med vinbevillinger og færre uten.

Dessuten er forskjellen i realiteten mellom „vinbyer“ og „ølbyer“ forøket, idet bare en av de siste byer (10) har bøkksalg nu (Mandal med samlag)¹.

Nærmere opplysninger om samtlige forandringer som er skjedd fra 1922 til 1924 gir følgende tabell, hvor der med „videre system“ menes gruppe eller grupper med lavere nr., med „snevrrere system“ gruppe(r) med høiere nr.

Grupper.	Antall byer 1922.	Herav med samme system 1924 som 1922.	1924 gått fra til		1924 kommet til fra		Nettoforandring (+ optatt fra, ÷ avgitt til) i forhold til	
			videre system.	snevrrere system.	videre system.	snevrrere system.	videre system.	snevrrere system.
I—IV	35	33	-	2	-	2	-	-
V—VI	30	28	2	-	2	-	-	-
I	19	16	-	3	-	5	-	+ 2
II a	7	2	4	1	1	2	÷ 3	+ 1
II b	5	4	1	-	1	-	-	-
III	3	2	-	1	-	1	-	-
IV	1	-	1	-	-	-	÷ 1	-
V	6	3	1	2	1	2	-	-
VI	24	22	2	-	3	-	+ 1	-

Ingen grupper er helt stabile. Forholdet mellom de to grupper: byer uten omsetning av annen alkoholdrikk enn alkoholsvakt øl på den ene side og byer med omsetning av vin eller ialfall av almindelig øl på den annen side er dog forholdsvis fast. Innenfor disse samlegrupper er det ydergruppene, de tallrikste grupper, som viser forholdsvis minst inn- og utflytning, når

¹ Skjenkning av øl er her og i det følgende forutsatt å omfatte øl av hvert slags, altså også bøkksalg. Det turde imidlertid være tilfelle at en større eller mindre del av ølskjenkningsbevillingene lyder på øl av skattekasse 1 og 2 eller 2. Direkte opplysning herom har man dog bare fått i et par tilfelle (Follo, Notodden).

man ser bort fra bryggeribyene, gruppe II b. Gruppene I—IV viser som nettoresultat utelukkende forskyvnings mot videre system.

Forandringene fra 1922 til 1924 angår følgende byer:

Til videre system:		Til snevrere system:	
Fredrikstad	(til I fra II b)	Holmestrand	(fra I til III)
Son	(til I fra II a)	Moss	(fra I til II a)
Drammen	(do.)	Lillehammer	(fra I til II b)
Tønsberg	(do.)	Risør	(fra II a til VI)
Kristiansand	(do.)	Gjøvik	(fra III til V)
Hølen	(til II a fra VI)	Notodden	(fra V til VI)
Mandal	(til II a fra V)	Hammerfest	(do.)
Svolvær	(til III fra IV)		
Hvitsten	(til V fra VI)		
Levanger	(do.)		

Bevillingssystemet i det enkelte år så vel som forandringene fra år til år arter sig nokså forskjellig i de forskjellige landsdeler og for byer av forskjellig størrelse.

Større og mindre byer i forskjellige landsdeler gruppert efter omsetningens art.

Byer i alt	I		II		III-IV		V		VI		
	Salg av vin og øl.		Salg av øl.		Bare skjenk- ning.		Bare salg av alkoholsvakt øl.		Ing. omsetn. (i høiden skjenkning av alkohol- svakt øl).		
	1924.	1922.	1924.	1922.	1924.	1922.	1924.	1922.	1924.	1922.	
I. Byer med minst 10000 innb.¹											
Østlandet ²	9	6	3	3	6	-	-	-	-	-	-
Sør-og Vestl. ³	7	4	3	-	1	-	-	-	-	3	3
Nordenfj. ⁴	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Riket	18	11	7	4	8	-	-	-	-	3	3
II. Byer med under 10000 innb.¹											
Østlandet ²	22	8	10	4	2	2	2	3	2	5	6
Sør-og Vestl. ³	14	1	1	2	2	1	1	2	3	8	7
Nordenfj. ⁴	⁵ 11	1	1	-	-	⁶ 1	1	1	1	⁷ 8	8
Riket	⁵ 47	10	12	6	4	⁶ 4	4	6	6	⁷ 21	21
III. Samtl. byer ⁵65											
	21	19	10	12	⁶ 4	4	6	6	⁷ 24	24	

¹ Tilstedeværende folkemengde ^{31/12} 1922. ² Østfold, Akershus, Kristiania, Hedmark, Opland, Buskerud, Vestfold, Telemark. ³ Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Møre. ⁴ Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms, Finnmark. ⁵ Mo og Brønnøysund (kun 1924) utelatt. ⁶ Mo utelatt. ⁷ Brønnøysund utelatt.

De større byer har gjennomgående videre system. Der er tre undtagelser, alle på Vestlandet, nemlig byene Stavanger, Haugesund og Ålesund. Den før nevnte bevegelse i retning av vinsalg er innskrenket til større byer, hvorav alle, bortsett fra Kristiansand, ligger på Østlandet. Av småbyene er der tvertom færre som har vinsalgsbevillinger i 1922 enn i 1924.

Byene i de 4 første hovedgrupper i 1924 kan yderligere opdeles efter omsetningens art som følger:

I Salg av vin og øl (også bokkøl).

- a. Dessuten både almindelig og innskrenket skjenkning av både vin og øl. 8 byer: Fredrikstad, Kristiania, Drammen, Skien, Arendal, Bergen, Trondhjem, Bodø.
- b. Dessuten innskrenket vinskjenkning og almindelig og innskrenket øl-skjenkning. 3 byer: Son, Hamar, Tønsberg.
- c. Dessuten almindelig skjenkning av vin og øl. 2 byer: Kongsvinger, Åsgårdstrand.
- d. Dessuten innskrenket skjenkning av vin og øl. 5 byer: Drøbak, Hønefoss, Horten, Sandefjord, Kristiansand.
- e. Ingen skjenkning.¹ 3 byer: Porsgrund, Grimstad, Kristiansund.

II a. Salg av øl² efter bevilling

- a. Dessuten innskrenket skjenkning av vin og øl. 2 byer: Moss, Kongsberg.
- b. Dessuten almindelig skjenkning av øl. 1 by: Tvedestrand.
- c. Ingen skjenkning.¹ 2 byer: Hølen, Mandal.

II b. Salg av øl (ikke bokkøl) fra bryggeri.

- a. Dessuten innskrenket skjenkning av vin og øl. 2 byer: Lillehammer, Larvik.
- b. Dessuten salg av bare alkoholsvakt øl. 1 by: Sarpsborg.
- c. Ingen annen omsetning.¹ 2 byer: Fredrikshald, Tromsø.

III. Skjenkning av vin og øl.

- a. Både almindelig og innskrenket. 1 by: Holmestrand.
- b. Kun innskrenket skjenkning. 3 byer: Holmsbu, Molde, Svolvær.

IV. Skjenkning av øl.

- a. Kun innskrenket. 1 by: Mo.

I følgende gruppering av herredene efter bevillingenes art for 1924 ses der bort fra Sør-Odal, hvor A/S Vinmonopolet selger bokkøl fra lager. Der er bare tatt hensyn til bevillinger som gjelder kalenderåret, ikke til sesongbevillinger.

¹ Bortsett fra innskrenket skjenkning av alkoholsvakt øl efter lov av 7 juni 1917. ² Bare 1 av disse byer har bokkølsalg (Mandal).

	Antall herreder.	
	1922.	1924.
I. Salg av vin og øl.	1	2
II. Kun salg av øl:		
a. Med vinskjenkning	2	6
b. Uten vinskjenkning	3	6
III. Skjenkning av vin og øl	18	29
IV. Skjenkning kun av øl.	7	14
V. Salg av bare alkoholsvakt øl	52	16
VI. Ingen bevillinger	557	1579
Tilsammen	640	2652

Antallet av herreder med årsbevilling til salg eller skjenkning av vin og øl, bortsett fra alkoholsvakt øl, er altså steget fra 31 til 57, antallet av herreder med vinbevillinger fra 21 til 37. Nogen større tendens til komplettering av bevillingssystemet som nevnt for byene kan ikke merkes her. Antallet av herreder uten omsetning av annen alkoholdrikk enn alkoholsvakt øl er gått ned fra 609 til 595, eller om de 12 nye herreder trekkes fra, til 583. Det er særlig gruppe 5, herreder med bevillinger til salg av bare alkoholsvakt øl, som er skrumpet inn. Dette henger formodentlig sammen med lovens avgiftsbestemmelser (bestemmelsen i lovens § 36, 2net ledd, jfr. § 28 om 100 kroners minimumsavgift).

De enkelte herreder i gruppe I—V i 1924 er:

I. Salg av vin og øl (også bøk øl).

- a. Dessuten både almindelig og innskrenket skjenkning av både vin og øl. 1 herred: Vågan.
- b. Dessuten innskrenket skjenkning av vin og øl. 1 herred: Bærum.

II. Salg av øl (bevilling).

- a. Dessuten både almindelig og innskrenket skjenkning av både vin og øl. 1 herred: Aker.
- b. Dessuten almindelig skjenkning av vin og øl. 1 herred: Frogn.
- c. Dessuten innskrenket skjenkning av vin og øl. 4 herreder: Rygge, Nordre Land, Hurum og Skoger.
- d. Dessuten almindelig skjenkning av øl. 2 herreder: Nesodden, Opegård.
- e. Dessuten innskrenket skjenkning av øl. 1 herred: Lier.
- f. Ingen skjenkning. 3 herreder: Ullensaker, Nedre Eiker og Nøtterøy.³

III. Skjenkning av vin og øl.

- a. Almindelig. 6 herreder: Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Vang, Gol, Strinda.

¹ I et herred, Onsøy, var der dog gitt bevilling til almindelig skjenkning av alkoholsvakt øl
² Ingen av de delte herreder hadde bevillinger i noget av de to år. ³ Nøtterøy har imidlertid sesongskjenkning (vin og øl, alm. og innskrenket).

- b. Innskrenket for vin, almindelig for øl. 1 herred: Vinger.
 c. Innskrenket. 22 herreder: Asker, Ringsaker, Furnes, Åmot, Dovre, Lesja, Nordre Fron, Søndre Fron, Ø. Gausdal, Fåberg, Sør-Aurdal, Hole, Hol, Sem, Fredriksvern, Lund, Sauda, Kinsarvik, Granvin, Eidfjord, Grytten og Opdal.

IV. Skjenkning av øl.

- a. Almindelig. 3 herreder: Ås, Masfjorden og Loppa.
 b. Innskrenket. 11 herreder: Askim, Romedal, Stange, Ringeby, Eina, Gran, Fluberg, Ådal, Borre, Sauherad og Lødingen.

V. Salg av bare alkoholsvakt øl.¹

16 herreder: Råde, Hobøl, Jeløy, Vestby, Kråkstad, Skedsmo, Lillestrøm, Nittedal, Nes, Eidsvoll, Øvre Eiker, Brunlanes, Tinn, Evje, Vennesla og Dønnes.

Sesongskjenkning finnes i flere herreder. For Byrået er opgitt i alt 16 herreder. Se note 14—17 til tabell 3. De 16 herreder var (herreder uten årsbevillinger sperret): Hvaler, Elverum, Ringeby, Østre Gausdal, Nordre Land, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Vang, Gol, Hol, Nøtterøy, Sand, Hjartdal, Strandebarm, Balestrand, Borgund. Alle undtagen Ringeby hadde vinskjenkning.

Av herredene innen gruppe I—V ligger den alt overveiende mengde i det sydøstlige av landet:

	Riket.	Østlandet. ²	Sør- og Vestlandet. ³	Nordenfjells. ⁴
I. Salg av vin og øl.	2	1	-	1
II. Salg av øl	12	⁵ 12	-	-
III. Skjenkning av vin og øl	29	⁶ 21	6	2
IV. Skjenkning av øl	14	10	2	2
V. Salg av bare alkoholsv. øl	16	13	2	1

Antallet av bevillinger vil ses av tabell 1—3. Året 1924 kan i denne henseende vanskelig sammenlignes med tidligere år, iallfall for så vidt v in s a l g s bevillingene angår. Kristiania hadde således i 1922 460 vinsalgsbevillinger, i 1924 bare 1 bevilling (16 salgssteder). Omsetningen behøver selvsagt ikke å være påvirket av dette.

Systemskiftet fremgår av følgende tabell, hvor der ikke er tatt hensyn til sesongbevillinger og for 1922 ikke til rene partisalgsbevillinger.⁷

¹ Onsøy har almindelig skjenkning av bare alkoholsvakt øl. ² Se note 2, side 5*. ³ Do. 3. ⁴ Do. 4. ⁵ Herav 5 i Akershus. ⁶ Herav 11 i Opland. ⁷ For 1924 er der en bokkølbevilling i Sør-Odal.

Antall bevilninger 1922 og 1924:

	Byene.		Bygdene.	
	Antall bevilninger 1922.	1924.	Antall bevilninger 1922.	1924.
Salg av vin	103	9	-	-
Salg av vin og øl	545	12	1	2
Salg av øl	1010	1653	11	147
Salg av bare alkoholsvakt øl	386	103	619	140
Almindelig skjenkning av vin	1	-	-	-
Innskrenket — — — — —	4	-	-	-
Almindelig skjenkning av vin og øl	153	116	3	29
Innskrenket — — — — —	144	150	40	70
Almindelig skjenkning av øl	27	60	9	58
Innskrenket — — — — —	13	36	13	28

Hvis man istedenfor antallet av vinsalgsbevilninger fører op antallet av salgssteder, blir tallene i byene 46 steder for bare vin (herav 14 tillike bakkøl) og 29 steder for vin og øl.

Antallet av ølsalgsbevilninger er gått meget op, men bare et fåtall av bevilningene i 1924, nemlig 12, omfatter salg av bakkøl.

Antall bevilninger til salg av bare alkoholsvakt øl er gått sterkt ned, som før nevnt på grunn av lovens høie minimumsavgift.

Bevilningshaverne i 1924 kan deles i tre grupper, A/S Vinmonopolet, samlag og enkeltpersoner.¹ Dessuten besørger en del av den lokale omsetning nu som før av bryggerier. Disse 4 grupper av omsetningsberettigede deler omsetningen mellom sig, som vist i følgende tabell (kun for byene):

Byene i 1924 fordelt etter omsetningsberettigede, særskilt for hvert slags (lokal) omsetning.

	Antall byer i alt.	A/S Vin- mono- polet alene.	Omsetningsberettigede: Samlag sammen med:						
			Samlag alene.	Enkelt- per- soner.	Enkelt- personer og bryg- geri.	Bryg- geri.	Enkelt- personer alene.	Enkelt- personer sammen med bryg- geri.	Bryg- geri alene.
Salg av vin	21	9	12	-	-	-	-	-	-
— bakkøl	22	9	13	-	-	-	-	-	-
— øl av sk.kl. 2.	30	-	4	-	34	35	5	48	4
— alkoholsv. øl	38	-	4	-	56	63	12	310	3
Alm. skjenkning av vin	11	-	4	1	-	-	6	-	-
— — — — — ² øl	15	-	6	1	-	-	8	-	-
Innskr. skjenk. av vin	24	-	4	-	-	-	20	-	-
— — — — — ² øl	25	-	4	-	-	-	21	-	-

¹ I tilfelle bestyrere for selskap (hotellbestyrere). ² Der kan ikke skjelnes mellom ølsortene i disse opgaver (se note 1 side 4*) ³ Herav 3 bare utkjøring fra bryggeri (ikke butikk). ⁴ Likeså 5. ⁵ Likeså 4. ⁶ Likeså 2.

De 9 byer hvor A/S Vinmonopolet driver detaljsalg er Kristiania (16 utsalg av vin og 180 forhandlere av bakkøl), Drøbak (1 utsalg av vin og bakkøl), Son (1 forhandler av vin og bakkøl), Drammen (2 utsalg av vin, 7 forhandlere av bakkøl), Horten (2 forhandlere av vin og bakkøl, 1 forhandler av vin og 11 forhandlere av bakkøl), Åsgårdstrand (2 forhandlere av vin og bakkøl), Arendal (8 forhandlere av vin og bakkøl, 6 forhandlere av bakkøl), Bergen (9 utsalg av vin, 35 forhandlere av bakkøl) og Trondhjem (4 utsalg av vin og 13 forhandlere av bakkøl). Egne utsalg har monopolet således bare i de 5 byer Kristiania (vin), Drøbak (vin og bakkøl), Drammen (vin), Bergen (vin) og Trondhjem (vin).

Av øl- og vinsamlag er der i byene i 1924 i alt 14, av ølsamlag 1.

Samlagsbyene er:

Samlag med:	Lokal omsetning ¹ utenfor samlaget:
1. Salg, almindelig og innskrenket skjenkning av vin og øl:	
Fredrikstad	Ingen, bortsett fra bryggerisalg.
2. Salg og almindelig skjenkning av vin og øl:	
Kongsvinger	Ingen, bortsett fra bryggeriutkjøring.
Skien	Salg av øl, innskr. skjenkning av vin og øl.
Bodø	Innskr. sjenkning av vin og øl, utkjøring fra bryggeri.
3. Salg og innskrenket skjenkning av vin og øl, almindelig skjenkning av øl:	
Hamar	Salg av øl.
4. Salg og innskrenket skjenkning av vin og øl:	
Hønefoss	Ingen, bortsett fra bryggerisalg.
5. Salg av vin og øl, almindelig skjenkn. av øl:	
Tønsberg	Salg av øl, innskr. skjenkning av vin og øl.
6. Salg av vin og øl, ingen skjenkning:	
Sandefjord	Innskr. skjenkn. av vin og øl, utkjøring fra bryggeri.
Porsgrund	Ingen.
Grimstad	—
Kristiansand	Salg av øl, innskr. skjenkning av vin og øl.
Kristiansund	Ingen.

¹ Bevillinger til salg av bare alkoholsvakt øl ikke tatt i betraktning.

7. Ikke salg, men almindelig skjenkn. av vin og øl:
 Kristiania Salg, alm. og innskr. skjenkning av vin og øl.
8. Ikke salg, men innskr. skjenkn. av vin og øl:
 Lillehammer Ingen, bortsett fra bryggerisalg.
9. Kun salg av øl (herunder bökkøl):
 Mandal Ingen.

Av samlagene er der altså 6 som selger og skjenker vin og øl, 1 som selger og skjenker øl og selger vin, 5 som bare selger vin og øl, 2 som bare skjenker vin og øl og 1 som selger bare øl.

Eneste bevillingshaver er samlaget i 8 av de 15 byer (herav 1 ølsamlag). I halvparten av disse 8 byer (derunder ølbyen) har samlaget tillike monopol på den lokale omsetning av vin og øl, bortsett fra alkoholsvakt øl.

Sammenlignet med 1922 (Alkoholstat. 1920—21, s. 13*—14*) er de viktigste forandringer:

Holmestrand øl- og vinsamlag og Tromsø ølsamlag (bare alkoholsvakt) er ophørt, men isteden er tilkommet Fredrikstad og Kristiansand øl- og vinsamlag.

Hamar samlag hadde i 1922 bare salg av vin, ikke øl, og bare innskrenket skjenkning av øl. Den almindelige ølskjenkning var på andre hender.

Lillehammer samlag hadde salg av øl og vin.

Hønefoss samlag hadde bare vin, ikke ølsalg.

Tønsberg samlag hadde bare øl-, ikke vinsalg.

Sandefjord samlag hadde foruten salg også innskrenket skjenkning av vin og øl.

Skien samlag hadde bare vinsalg, utenfor samlaget var der almindelig skjenkning av vin og øl.

Grimstad samlag hadde ikke monopol, idet der utenfor samlaget var bl. a. innskrenket skjenkning av vin og øl.

Mandal samlag solgte bare alkoholsvakt øl.

Kristiansund samlag hadde ølskjenkning.

Bodø samlag konkurrerte med enkeltpersoner også om salget av vin og øl.

I Bygdene besørger det alt overveiende av omsetningen av enkeltpersoner. A/S Vinmonopolet har dog en bevilling i Sør-Odal (der selges bökkøl fra lager). Dessuten er der to vin- og ølsamlag, Vågan samlag, som

driver salg og almindelig og innskrenket skjenkning (siste ved filial) av vin og øl, og Bærum samlag med 2 utsalg for vin, 34 for øl i almindelig og 27 for bare alkoholsvakt øl samt en filial med innskrenket skjenkning av vin og øl.

Begge disse samlag virket også i 1922 (Bærum uten vinsalg).

Efter lov av 7 juni 1917 § 1, 2 er skjenkning av alkoholsvakt øl fri for hoteller, bevertninger o. l. Imidlertid er der efter lov nr. 5 av 2 april 1917 (tidligere lov nr. 2 av 31 juli 1912) adgang til å innføre bevillingstvang for disse næringer.

Som fortsettelse av tabellen s. 15* i Alkoholstat. 1920—21 meddeles her en opgave fra Socialdepartementet over antall kommuner med bevillingstvang.

Antall kommuner hvor adgangen til å drive herberge og/eller bevertning er gjort avhengig av bevilling.

Herreder i :	Antall kommuner hvor bevillingstvang var innført innen utgangen av 1921 for:			Antall kommuner hvor der senere er innført bevillingstvang (omfatter både bevertning og herbergning).	Antall kommuner i fylket (eller Riket overhodet) ^{3/12} 1923.
	a. bevertning.	b. herberge.	c. både bevertning og herberge.		
Østfold	1	-	2	-	29
Akershus	-	-	5	3	27
Hedmark	1	-	3	1	29
Opland	-	1	2	1	35
Buskerud	4	-	3	3	24
Vestfold	1	-	2	1	19
Telemark	3	-	14	4	25
Aust-Agder	1	-	2	2	31
Vest-Agder	1	-	2	3	37
Rogaland	1	-	12	8	46
Hordaland	1	-	3	2	53
Sogn og Fjord.	2	-	1	4	38
Møre	5	-	5	3	63
Sør-Trøndelag	-	-	-	3	50
Nord-Trøndelag	3	-	1	1	45
Nordland	5	-	6	2	54
Troms	-	-	5	-	25
Finnmark	6	-	2	-	20
Riket: herreder	35	1	70	¹ 41	650
byer	² 11	-	24	³ 8	65

¹ Herav hadde 2 tidligere bevillingstvang for bevertning. ² 1 en by senere (1923) ophevet. ³ Herav hadde 3 tidligere bevillingstvang for bevertning.

Efter den gamle lov var det nokså almindelig at bevillingstvang blev innført bare for bevertninger. Efter loven av 1917 omfatter bevillingstvangen bestandig både bevertning og herbergering, såsant der ikke har bestått f. eks. bevillingstvang efter den gamle lov.

Ingen av de største byer Kristiania, Bergen og Trondhjem har bevillingstvang.

De skibsrederier som har departementsbevilling til skjenkning av vin, fruktvin, mjød og øl i 1924 er vesentlig de samme som finnes opført i s. 15*—16* i Alkoholstatistikk 1920—21. Utgått er A/S Sørlandets Kystfart og The North and South Atlantic Line Ltd. Oplandske Dampskibsselskap hadde, da dette blev skrevet, ennu ikke fått sitt andragende for 1924 avgjort. Tilkommet er A/S Agder, A/S Alpha, Saltens Dampskibsselskap, A/S Tønsberg og Hortens Dampskibsselskap, Axel Steens rederi og A/S Lierbanens innsjørute.

Tilsammen er der gitt bevilling for 80 skib i kystfart, hvorav for 2 (A/S Agder) dog bare for øl. Tre av innsjøene har ruter med bevilling, nemlig Mjøsa, Krøderen og Tyrifjord.

Hovedstyret for Statsbanene har departemental skjenkebevilling, omfattende både vin og øl.

II. Alkoholforbruket. — Sprit-, brennevins- og vinomsetningen. — Brennevin- og øltilvirkningen. — Lægenes og dyrlægenes reseptutstedelse

Som omtalt i Alkoholstatistikk 1920—21 (se særlig s. 17* og 22* ff.) har det samlede alkoholforbruk en dobbelt bevegelse (når der bortses fra „tilfeldigheter“ som lovendringer m. v.). Der er for det første den bevegelse som foregår grad vis gjennom årrekker. For de 63 år 1851—1913 underrett beregnet blir der således en årlig nedgang i forbruket på 0.02 l. ren alkohol pr. innbygger, men beregnet for de 25 år 1889—1913 blir den årlige nedgang bare 0.002 l. pr. innbygger. For det annet svinger forbruket med konjunktorene, og det ganske sterkt. Under de dårlige tider i 70-årene sank således totalforbruket i løpet av 6 år fra 4.57 til 2.63 l. pr. innbygger eller med tilsammen omkring 40 pct., efter krisen i 1899 sank det i løpet av 6 år fra 3.09 til 2.13 l. pr. innbygger eller med tilsammen omkring 30 pct. Under disse svingninger kan der foregå sterke forskyvninger i retning av forholdsvis større forbruk av billigere varer, særlig øl. I nyere tid har det vært vinforbruket som har undergått de forholdsvis sterke svingninger.

Under opgangsperioden umiddelbart forut for krigen var det minste og det største forbruk av ren alkohol (liter pr. innbygger):

	Totalforbruket.	Brennevin.	Vin.	Øl.
Minst	2.13 (1906)	1.25 (1906)	0.09 (1905)	0.73 (1908)
Størst	2.84 (1913)	1.82 (1913)	0.16 (1913)	0.86 (1913)

Efter krigsutbruddet og fremover like til 1923 har forbruket naturligvis vært sterkt påvirket av de mange inngrep fra lovgivningens side, i årene 1917–1918 dessuten av den overalt rådende vareknapphet. Forbudet av 1917, som i forbindelse med vareknappheten bragte forbruket ned til et minimum i 1918, er etterhvert blitt innskrenket til et blott og bart brennevinsforbud. Allerede våren 1919 falt forbudet mot øl av skatteklasser 2, og denne vare kom i handelen juni 1919. Høsten 1920 fulgte øl av skatteklasser 3 etter, og bokkølet kom i handelen oktober 1920. Endelig er hetvin å få fra slutten av mars 1923. Årene 1921 og 1922 er således de eneste år som er helt fri for sådanne endringer i forbruket som følger av lovforandringer. De kan for så vidt belyse tilstanden under det kombinerte brennevins- og hetvinsforbruk. Det lovlige forbruk av (sprit og) brennevin har i disse år dreiet seg om 0.44 l. pr. innbygger i ren alkohol. Vinforbruket¹ har formodentlig beveget seg fra ca. 0.20 til ca. 0.15 l. i ren alkohol med nedgang fra 1921 til 1922. Ølforbruket ligget nær op til 1.40 l. i ren alkohol, også med en, om enn ubetydelig, nedgang fra 1921 til 1922. Den økonomiske tilstand har i disse to år nærmest vært dårlig, men ikke på langt nær i den grad for de brede lag som for forretningsstanden og de offentlige husholdninger. Målt i forhold til årene forut for krigen viser 1921–22 et sterkt ølforbruk. Så langt man har statistikk tilbake, er der ikke notert et så stort ølforbruk. Forholdet er så meget mere bemerkelsesverdig som der i Alkoholstatistikk 1920–21 s. 22* blev konstatert en jevn nedgang i ølforbruket i de 25 år 1889–1913. Også vinforbruket må nærmest kalles stort, men det ligger dog i 1922 formodentlig litt lavere enn vinforbruket i 1913, mens ølforbruket i 1922 ligger over 50 pct. høyere enn ølforbruket i 1913 (jfr. tab. 4).

Det lovlige brennevinsforbruk i 1921–22 ligger så lavt at der i hvert av disse år blir et mindre forbruk av brennevin på 0.81 l. i ren alkohol pr. innbygger i forhold til 1906 og på 1.38 l. i forhold til 1913. Forskjellen mellom det totale alkoholforbruk i årene 1906–1913 og det samlede lovlige forbruk i 1921–1922 er derimot ikke så stor; det siste er bare ca. 0.13 l. pr. innbygger (i ren alkohol) lavere enn forbruket i 1906 og ca. 0.84 l. pr. innbygger lavere enn forbruket i 1913.

I 1923 er forbudet blitt innskrenket til et rent brennevinsforbud ved hetvinsens frigivelse i april måned. Herved skiller da året seg fra de to foregående. Hvis imidlertid frigivelsen var kommet ved årets begynnelse, vilde årets hetvinsforbruk være blitt ikke så lite større. I forhold til månedene mai–november viser nemlig de 4 første måneder et samlet underskudd på ca. 870 000 l. sterk vin.² Omregnet i ren alkohol blir nettunderskuddet i vin-

¹ De tidligere beregninger av dette forbruk på grunnlag av innførselen er neppe ganske nøiaktige. En større del av den store import i 1919–1920 enn forutsatt kan være lagret til forbruk i de påfølgende år.

² Efter tab. 11, rubr.: „Samlet salg“ kan der beregnes et tilsvarende overskudd for svake viner på ca. 60 000 l. Det er ikke mulig å avgjøre hvor meget av dette overskudd der er erstatningsforbruk og hvor meget der er opkjøp til lagring for året av faste forhandlere m. v.

forbruk for januar–april ca. 135 000 l. eller ca. 0.05 l. pr. innbygger. Alkoholforbruket i vin i de tre år 1921–1923 er etter tab. 4 resp. 0.21, 0.13 og 0.14 l. pr. innbygger. Under forutsetning av fritt hetvinssalg hele 1923 vilde imidlertid 1923 etter foranstående beregning ha fått et forbruk på 0.19 l. pr. innbygger, altså større forbruk enn beregnet for 1922.

Det samlede lovlige forbruk pr. innbygger i 1923 er etter tab. 4:

I sprit og brennevin	0.55 l. ren alkohol.	
- vin	0.14	—
- øl	1.25	—

Tilsammen 1.94 l. ren alkohol.

Dette totalforbruk ligger 0.19 liter pr. innbygger lavere enn forbruket i 1906 og 0.90 l. pr. innbygger lavere enn i 1913. Dette svarer til ca. 513 000, resp. ca. 2 430 000 l. ren alkohol i absolutte tall. For sammenligning bemerkes at der etter tab. 14–15 er beslagnlagt henvend 550 000 l. innsnuglet sprit,¹ foruten en del innsnuglet brennevin og hjemmebrent.

Sprit og brennevin. Opgaver over forbruket av lovlig vare for de 3 år man har statistikk for er meddelt i tab. 5–6. For 1921 er tilsvarende oppgaver trykt i Alkoholstatistikk 1920–21 s. 25* ff. og 34. Statistikken for 1922 er oppgjort på samme måte som for 1921. Der er altså tatt med hvad der er solgt eller anvendt til medikamenter av apotekene, hvad der er solgt til læger og direkte til forbrukere (til teknisk bruk) av destillasjoner, vinfirmaer og samlag og hvad der er innført av andre enn destillasjoner, vinfirmaer, samlag og apotek. For 1923 er derimot tatt med foruten apotekenes salg og medikamentforbruk hvad A/S Vinmonopolet har solgt til andre enn apotek og destillasjoner.² For sammenligning med årene forut for 1917 burde egentlig vært regnet med svinn og spill hos apotek (og samlag), men dette er jo mindre kvanta (jfr. tab. 8 for apotek).

Det samtede lovlige forbruk av sprit og brennevin i årene 1921–1923 beløp sig til:

	1921.	1922.	1923.
	L.	L.	L.
Spiritus	873 902	829 873	896 737
Brennevin	689 816	864 161	1 360 265

¹ Alkoholgehalten varierer (etter opgitte partigjennemsnitt) fra ca. 90 til ca 97 pct., gjennemsnitt ca. 95.5 pct.

² For å få overensstemmelse med statistikken for de to foregående år er der her regnet med A/S Vinmonopolets brutto salg, d. v. s. erstattet vare, returnert for manko, brekkasje o. lign. er ikke fradratt, skjønt dette er unøiaktig fra forbruksstatistisk synspunkt.

Salg til skibsproviant og til legasjoner hører kun for en mindre del til territorialforbruket, nemlig forsåvidt det gjelder herværende utenlandske legasjoner. Disse fremmede legasjoners forbruk lar sig ikke klassifisere som medisinsk eller teknisk forbruk.

Salg til skib og legasjoner er her regnet med som forbruk og som medisinsk forbruk.

Spritforbruket har vært nokså fast (0.33, 0.31, 0.33 l. pr. innbygger), brennevinsforbruket har derimot ikke langt fra fordoblet sig på de to år (0.26, 0.32, 0.50 l. pr. innbygger).

I 1922 er der nogen nedgang i spritforbruket, men opgang i brennevinsforbruket, i 1923 er der sterk opgang både for sprit og brennevin. Som man vil se av tab. 6 faller stigningen vesentlig på slutningen av året. Det er det medisinske forbruk som vokser så sterkt. Tab. 8 viser hvor livlig salget av sprit og brennevin på resept har vært mot slutningen av 1923. Den viser også at avgangen i 1923 har vært adskillig større enn tilgangen, apotekene har solgt fra sine beholdninger, dog ikke så meget i de siste måneder, da også apotekenes innkjøp viser voldsom stigning. Overensstemmelsen mellom A/S Vinmonopolets salgsopgaver til Byrået i tab. 7 og apotekenes kjøpsoppgaver til Socialdepartementet i tab. 8 er, som det vil ses, ganske god.

For å belyse de umiddelbare virkninger av reseptlovens ikrafttreden fra 1 mars 1924 har Byrået fra Reseptkontrollen mottatt foreløbige (til dels skjønnsmessig beregnede) opgaver for de 3 første måneder av 1924 over apotekenes salg etter resept.¹ De meddeles her sammenstillet med tallene fra tab. 10 for de 6 siste måneder av 1923.

	Salg mot lægeresept.		Salg mot dyrlægeresept.	
	Sprit.	Brennevin.	Sprit.	Brennevin.
	L.	L.	L.	L.
Juli 1923 . . .	13 184	79 070	20 611	3 391
Aug. — . . .	15 170	87 952	22 139	3 523
Sept. — . . .	18 518	100 094	24 161	3 406
Okt. — . . .	20 220	105 563	24 952	3 551
Nov. — . . .	24 060	140 107	27 137	3 777
Des. — . . .	46 726	187 442	61 514	6 292
Jan. 1924 . . .	ca. 29 500	ca. 95 400	ca. 28 300	ca. 3 600
Febr. — . . .	ca. 64 700	ca. 215 100	ca. 51 300	ca. 6 900
Mars — . . .	ca. 2 300	ca. 7 400	ca. 11 300	ca. 2 300

Efter opgavene fra A/S Vinmonopolets statistiske kontor har selskapet solgt til apotek: januar 86 240 l. sprit og 87 194 l. brennevin, februar 145 645 l., resp. 171 326 l., mars 46 234 l., resp. 31 658 l., april 33 848 l., resp. 14 211 l., mai 38 519 l., resp. 19 512 l., juni 38 500 l., resp. 25 073 l.

¹ Kontorchef Hazeland i Reseptkontrollen har for nylig meddelt „Dagbladet“ følgende: „For å illustrere nedgangen kan der nevnes en rekke eksempler på omsetningen i februar før lovens ikrafttreden og i mars etter den nye lov. Eksemplene refererer sig vesentlig til misbrukscentrene og er fra en av våre store byer.

Her finner vi et apotek som i februar solgte 12 000 l. brennevin få sitt salg nedsatt til 180 l. i mars. Et annet apotek solgte 7 400 l. i februar mot 70 l. i mars, et tredje 10 000 l. i februar og 170 l. i mars, et fjerde 8 000 l. i februar og 140 l. i mars, et femte 10 000 l. i februar og 70 l. i mars.“ Kontorchefen bemerker at der atter er nogen økning i april, „men man kommer ikke tilnærmeelsesvis op i de tall som før“.

Lægenes reseptutstedelser 1921—1923. Reseptkontrollen har til eget behov utarbeidet en statistikk over reseptutstedelsen. Byrået har gjennom Socialdepartementet henvendt sig til medisinaldirektøren, som velvilligst har stillet opgavene til Byråets rådighet.

Disse opgaver gjelder:

1. Samlet antall ekspederte resepter, utstedt av læger, henholdsvis dyrlæger i hvert av årene 1921, 1922 og 1923. For 1923 er lægereseptene, for 1922 dyrlægereseptene fordelt på sprit og brennevinsresepter, for øvrig er kun oppgitt antall resepter overhodet. For dyrlægenes vedkommende er der dessuten opgave over antall resepter to-månedsvise i 1922 og månedsvise i 1923.

2. Læger, henholdsvis dyrlæger, fordelt etter antallet av resepter i årene 1922 og 1923. Ved denne fordeling er der ikke tatt hensyn til om reseptene lyder på sprit, brennevin eller vin.¹

Byrået har fått adgang til å foreta en prøveoptelling av vinresepter i 1921 og 1922. For 1921 blev talt op 195 læger (14.6 pct.). Disse hadde utstedt tilsammen 237 956 sprit-, brennevins- og vinresepter (13.3 pct.). Antallet av vinresepter var 11 800 eller 5.0 pct. av det hele reseptantall. For 1922 blev der talt op 194 læger (14.2 pct.) med tilsammen 231 610 resepter (13.9 pct.). Antallet av vinresepter var 13 424 eller 5.8 pct.

Det samlede antall ekspederte resepter, utstedt av læger, var i 1921 1 790 785, i 1922 1 670 841 (Reseptkontrollens opgaver). Anvendes de nevnte procenter, fås et beregnet antall vinresepter på ca. 90 000 i 1921 og ca. 96 900 i 1922. Trekket disse tall fra, fås som beregnet antall sprit- og brennevinsresepter ca. 1 701 000 i 1921 og 1 574 000 i 1922.

Herefter kan der gjøres følgende opstilling:

Samlet antall ekspederte sprit- og brennevinsresepter.

A. Læger.			
	I alt.	Antall læger.	Resepter pr. læge.
1921	ca. 1 701 000	1 332	1 266
1922	ca. 1 574 000	1 370	1 149
1923	1 807 206	1 443	1 252

B. Dyrlæger.			
	I alt.	Antall læger.	Resepter pr. læge.
1921	241 943	265	913
1922	219 462	251	874
1923	334 772	258	1 298

Av lægenes 1 807 206 resepter i 1923 var 419 745 spritresepter og 1 387 461 brennevinsresepter. Der falt altså 291 spritresepter og 961 brennevinsresepter på hver læge i 1923.

¹ Lægenes hetvinsresepter i første kvartal 1923 er dog holdt utenfor. Som det fremgår av det følgende er der dessuten delvis talt op særskilt sprit- og brennevinsresepter.

Av dyrlægenes 219 462 resepter i 1922 var 199 270 spritresepter og 20 192 brennevinsresepter. Der falt altså 794 spritresepter og 80 brennevinsresepter på hver dyrlæge i 1922.

Reseptantallet kan nu sammenholdes med det kvantum sprit og brennevin som er solgt mot læge-, resp. dyrlægeresept i årene 1921—1923 (tab. 8). Av hetvin blev der solgt mot lægeresept 72 673 l. i 1921 og 77 452 l. i 1922. Dette gir et kvantum pr. beregnet hetvinsresept av ca. 0.8 l. for begge år eller omtrent en flaske (0.72 l.).

Kvantum sprit og brennevin pr. ekspedert resept.

	Læger.	Dyrlæger.
1923	0.72 l.	0.96 l.
1922	0.50 -	0.95 -
1921	0.40 -	0.95 -

1923 faller der 0.50 l. sprit pr. spritresept og 0.79 l. brennevin pr. brennevinsresept for lægenes vedkommende, 1922 0.95 l. sprit pr. spritresept og 0.92 l. brennevin pr. brennevinsresept for dyrlægenes vedkommende.

Om reseptenes maksimalkvantum bestemte res. av $\frac{9}{12}$ 1919 (jfr. res $\frac{9}{10}$ 1920) bl. a.:

„§ 11, B, 2 (etter resept fra læge): Den største mengde som kan utleveres på en gang til samme person efter samme resept er enten: av spiritus 200 gr. eller av brennevin $\frac{1}{2}$ flaske (ca. 325 cm.³) Lægen kan i undtagelsestilfelle, når særlige grunner foreligger, foreskrive mer enn de ovenfor tillatte mengder.

§ 15, B, 3 (etter resept fra dyrlæge): Av brennevin må bare utleveres høist 300 gram eller av spiritus høist 600 gram om gangen for samme dyr. For storfe og hester kan utleveres inntil den dobbelte mengde Dyrlæge kan i undtagelsestilfelle, når særlige grunner foreligger foreskrive mer enn de bestemte mengder.“

Overskridelsene av det ordinære maksimum synes særlig å ha vært mange, forsåvidt lægenes resepter i almindelighet og dyrlægenes brennevinsresepter angår. For lægene er der dessuten en sterk stigning i gjennomsnittskvantummet fra år til år, størst fra 1922 til 1923.¹

For dyrlægene har man som sagt reseptenes antall månedsviis i 1923, sprit- og brennevinsresepter riktignok slått sammen.²

¹ Dette må gjelde selv om der tas hensyn til at kvantum brennevin er steget sterkere enn kvantum sprit og gjennomsnittskvantum pr. brennevinsresept (i 1923) er større enn kvantum sprit pr. spritresept. ² I 1922 var forskjellen mellom gjennomsnittskvantum pr. resept for sprit og brennevin ubetydelig (0.95 l., resp. 0.92 l.). Forskyvninger i forholdet mellom de to varer vil derfor ikke bevirke vesentlige endringer i totalprocenten.

Dyrlægene 1923.

	Apotekenes salg av sprit og brennevin på dyrlægeresept.	Antall ekspe- derede dyrlæge- resepter.	Kvantum pr. resept.
	L.		L.
Januar	15 192	18 042	0.83
Februar	17 042	19 384	0.88
Mars	24 082	25 497	0.93
April	16 890	19 573	0.86
Mai	20 357	22 051	0.92
Juni	24 358	25 296	0.96
Juli	24 002	25 499	0.94
August	25 662	26 489	0.97
September	27 567	27 872	0.99
Oktober	28 503	25 793	1.11
November	30 914	35 708	0.87
Desember	67 806	63 068	1.08

Mot slutten er der tendenser til stigning både i totalsalg og i salg pr. resept. Trekket de tre siste måneder fra, blir gjennomsnittskvantum (altså for årets 3 første kvartaler) 0.93 l. pr. resept, mens de to foregående år har 0.95 l. Det er vel sannsynlig at en større del av stigningen i gjennomsnittskvantum fra 1922 til 1923 for lægene likeledes faller på de siste måneder.

Læger og dyrlæger fordelt etter reseptantallet i 1922 og 1923.

	Læger.				Dyrlæger.			
	1922.		1923.		1922.		1923.	
	Antall.	Pct.	Antall.	Pct.	Antall.	Pct.	Antall.	Pct.
I alt	1 370	100.0	1 443	100.0	251	100.0	258	100.0
0 resepter	32	2.3	35	2.4	11	4.4	11	4.3
Minst 1 000	388	28.3	381	26.4	65	25.9	100	38.8
— 5 000	70	5.1	82	5.7	6	2.4	13	5.0
— 10 000	21	1.5	29	2.0	2	0.8	1	0.4
0— 99	364	26.6	393	27.2	68	27.1	63	24.4
100— 199	169	12.3	202	14.0	19	7.6	18	7.0
200— 299	125	9.1	124	8.6	21	8.4	10	3.9
300— 399	66	4.8	89	6.2	15	6.0	10	3.9
400— 499	71	5.2	60	4.2	13	5.2	12	4.7
500— 599	40	2.9	53	3.7	20	8.0	10	3.9
600— 699	43	3.1	43	3.0	11	4.4	9	3.5

	Læger				Dyrlæger.			
	1922.		1923.		1922.		1923.	
	Antall.	Pct.	Antall.	Pct.	Antall.	Pct.	Antall.	Pct.
700— 799	41	3.0	48	3.3	6	2.4	8	3.1
800— 899	37	2.7	31	2.1	3	1.2	11	4.3
900— 999	26	1.9	19	1.3	10	4.0	7	2.7
0— 499	795	58.0	868	60.2	136	54.2	113	43.8
500— 999	187	13.7	194	13.4	50	19.9	45	17.4
1 000— 1 499	99	7.2	97	6.7	23	9.2	27	10.5
1 500— 1 999	67	4.9	68	4.7	15	6.0	28	10.9
2 000— 2 499	37	2.7	31	2.1	8	3.2	11	4.3
2 500— 2 999	38	2.8	37	2.6	4	1.6	9	3.5
3 000— 3 499	32	2.3	25	1.7	5	2.0	5	1.9
3 500— 3 999	20	1.5	17	1.2	2	0.8	3	1.2
4 000— 4 499	16	1.2	14	1.0	1	0.4	3	1.2
4 500— 4 999	9	0.7	10	0.7	1	0.4	1	0.4
0— 999	982	71.7	1 062	73.6	186	74.1	158	61.2
1 000— 1 999	166	12.1	165	11.4	38	15.2	55	21.3
2 000— 2 999	75	5.5	68	4.7	12	4.8	20	7.8
3 000— 3 999	52	3.8	42	2.9	7	2.8	8	3.1
4 000— 4 999	25	1.8	24	1.7	2	0.8	4	1.6
5 000— 5 999	16	1.2	19	1.3	2	0.8	4	1.6
6 000— 6 999	8	0.6	15	1.0	1	0.4	4	1.6
7 000— 7 999	15	1.1	9	0.6	1	0.4	2	0.8
8 000— 8 999	4	0.3	6	0.4	-	-	2	0.8
9 000— 9 999	6	0.4	4	0.3	-	-	-	-
0— 4 999	1 300	94.9	1 361	94.3	245	97.6	245	95.0
5 000— 9 999	49	3.6	53	3.7	4	1.6	12	4.6
10 000—14 999	9	0.7	14	1.0	2	0.8	-	-
15 000—19 999	8	0.6	9	0.6	-	-	1	0.4
20 000—24 999	2	0.1	2	0.1	-	-	-	-
25 000—29 999	2	0.1	1	0.1	-	-	-	-
30 000—34 999	-	-	1	0.1	-	-	-	-
35 000—39 999	-	-	1	0.1	-	-	-	-
40 000—44 999	-	-	-	-	-	-	-	-
45 000—49 999	-	-	1	0.1	-	-	-	-

Alt i alt er læger og dyrlæger forsiktige. Mellem $\frac{2}{3}$ og $\frac{3}{4}$ har utstedt mindre enn 1 000 resepter pr. år eller omtrent 3 resepter pr. dag, næsten halvparten (dyrlægene omkring 40 pct.) har utstedt mindre enn 300 resepter eller omtrent 1 resept pr. dag.

For lægene er tallene for de to år ikke helt jevnførbare. I 1922 er nemlig hetvinsresepter med. Men man kan likevel se at opgangen i antallet av sprit- og brennevinsresepter fra 1922 til 1923 ialfall ikke skyldes de måteholdne. De større reseptutstedere går temmelig høit op i 1923.

Hvad dyrlægene angår er der derimot en gjennomgående øket virksomhet i 1923.

Nedenfor er opført overgrensene for de antallsgrupper (på 100) som inneholder medianen (halvparten) og restmedianene. Da gruppene 0-99, 100-199, 200-299 o. s. v. har store tall, blir bestemmelsen uten interpolasjon nokså grov for totalmedianens vedkommende. Maksimum for reseptantallet er tilføiet.

	Læger.		Dyrlæger.	
	1922.	1923.	1922.	1923.
$\frac{1}{2}$	(399)	(399)	(499)	(699)
$\frac{3}{4}$	1 199	1 199	1 099	1 699
$\frac{7}{8}$	2 699	2 699	1 899	2 699
$\frac{15}{16}$	4 399	4 599	2 899	4 099
$\frac{31}{32}$	7 299	6 499	4 199	6 199
$\frac{63}{64}$	9 999	9 599	6 099	7 199
$\frac{127}{128}$	16 199	17 799	10 399	8 099
$\frac{355}{256}$	19 399	22 599	-	8 899
$\frac{511}{512}$	24 799	30 199	-	-
$\frac{1023}{1024}$	28 199	37 999	-	-
Maks.	29 485	48 056	12 590	16 293

For så vidt lægene angår er det ekstreme siste procent som tøier sig, for dyrlægenes vedkommende forhøies grensene så omtrent gjennom hele rekken.

På grunnlag av oppgavene i tab. 12 er der gjort omstående beregninger over s a l g p r. i n n b y g g e r (tilstedevær. folkemengde ved utgangen av 1922).

Apotekenes salg av sprit og brennevin mot resept i 1923 pr. innbygger fylkesvis.

Fylker	Bygdene.					Byene.				
	Sprit.		Brennevin.		Tilsammen	Sprit.		Brennevin.		Tilsammen
	Mot læge- resept.	Mot dyrlæge- resept.	Mot læge- resept.	Mot dyrlæge- resept.	ren alkohol pr. innbygger.	Mot læge- resept.	Mot dyrlæge- resept.	Mot læge- resept.	Mot dyrlæge- resept.	ren alkohol pr. innbygger.
L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	
Østfold	0.026	0.030	0.076	0.003	0.089	0.058	0.064	0.687	0.030	0.440
Akershus	0.050	0.106	0.187	0.015	0.241	0.037	0.300	1.106	0.121	0.876
Kristiania	-	-	-	-	-	0.145	0.074	2.206	0.021	1.212
Hedmark	0.040	0.219	0.093	0.019	0.299	0.445	1.075	1.268	0.219	2.128
Opland	0.062	0.106	0.087	0.002	0.195	0.606	0.585	1.031	0.021	1.611
Buskerud	0.046	0.135	0.094	0.042	0.235	0.067	0.319	0.843	0.119	1.982
Vestfold	(0.0002)	(0.0003)	0.015	(0.0002)	0.007	0.027	0.038	0.756	0.034	0.419
Telemark	0.025	0.105	0.053	0.008	0.152	0.245	0.290	0.714	0.020	0.844
Aust-Agder	0.013	0.004	0.020	(0.00004)	0.025	0.172	0.163	0.959	0.012	0.759
Vest-Agder	-	-	-	-	-	0.164	0.078	0.614	0.002	0.510
Rogaland	0.009	0.005	0.025	(0.0006)	0.025	0.215	0.062	0.606	0.010	0.775
Hordaland	0.028	0.047	0.055	0.004	0.099	-	-	-	-	-
Bergen	-	-	-	-	-	0.063	0.290	0.838	0.048	0.778
Sogn og Fjordane.	0.030	0.072	0.070	0.006	0.132	0.160	0.123	0.495	0.025	0.506
Møre	0.010	0.017	0.022	0.001	0.036	0.429	0.316	0.642	0.046	1.025
Sør-Trøndelag. . .	0.051	0.071	0.018	0.004	0.127	0.113	0.241	0.647	0.032	0.645
Nord-Trøndelag . .	0.020	0.031	0.018	(0.0007)	0.498	1.083	0.864	0.925	0.054	2.310
Nordland	0.065	0.038	0.064	0.002	0.129	0.586	0.397	1.056	0.040	1.437
Troms	0.008	0.016	0.005	(0.0008)	0.026	0.715	0.893	0.630	0.053	1.851
Finnmark	0.053	0.035	0.074	0.003	0.119	0.525	0.167	0.668	0.007	0.968
Riket	0.033	0.067	0.064	0.007	0.128	0.185	0.193	1.217	0.034	0.926

Fordelingen er naturligvis usikker å regne med når en vil dømme om forbruket. Tallene er i sig selv små. Dessuten forbrukes jo ikke alltid varen på salgsstedet. Særlig selger byapotek en god del til folk på landsbygden. Smughandelen hjelper til med å distribuere varene.

Meget taler for å ta overveiende hensyn til salg av sprit mot dyrlægeresept som karakteristisk for bygdene og salg av brennevin mot lægeresept som karakteristisk for byene. I så fall kommer Hedmark, Buskerud, Akershus, Opland og Telemark op i første rekke blandt bygdene. Det er de bygdelag i det sydøstlige av landet som ligger fjernest fra kysten. Blandt byene kommer Kristiania høit op over de andre. Hverken Bergen eller Trondhjem utmerker sig derimot ved særlig høie tall. Byene i Nord-Trøndelag og Nordland er derimot høit oppe.

Ut fra den betraktning at byene har mange kunder i de omliggende bygdelag kan man slå byer og bygder sammen fylkesvis. Videre kan der skilles mellom landsdelene. Resultatene blir da:

Apotekenes salg av sprit og brennevin mot resept i 1923 pr. innbygger fylkesvis, byer og bygder under ett.

	Sprit.		Brennevin.		Tils. ren alkohol pr. innbygger. L.
	Mot lægeresept. L.	Mot dyrlægeresept. L.	Mot lægeresept. L.	Mot dyrlægeresept. L.	
Østfold	0.035	0.040	0.250	0.011	0.189
Kristiania med Akershus	0.104	0.089	1.350	0.019	0.802
Hedmark	0.062	0.265	0.157	0.030	0.398
Opland	0.104	0.143	0.160	0.003	0.311
Buskerud	0.052	0.183	0.291	0.062	0.384
Vestfold	0.010	0.014	0.274	0.012	0.151
Sydøst-Norge	0.072	0.115	0.659	0.022	0.486
Telemark	0.095	0.164	0.265	0.012	0.373
Aust-Agder	0.052	0.043	0.251	0.003	0.206
Vest-Agder	0.053	0.025	0.199	0.001	0.165
Rogaland	0.094	0.029	0.266	0.004	0.240
Bergen med Hordaland	0.042	0.140	0.354	0.020	0.343
Sogn og Fjordane.	0.032	0.073	0.077	0.006	0.138
Sydvest-Norge	0.063	0.092	0.264	0.010	0.272
Møre	0.102	0.082	0.158	0.011	0.253
Sør-Trøndelag.	0.072	0.128	0.228	0.013	0.300
Nord-Trøndelag	0.116	0.106	0.100	0.006	0.261
Trondhjemske	0.093	0.106	0.174	0.011	0.274

¹ Bergen med Rogaland og Sogn og Fjordane: 0.289.

(Forts.)	L	L.	L.	L.	
Nordland	0.116	0.073	0.161	0.005	0.256
Troms	0.123	0.158	0.107	0.009	0.322
Finnmark	0.145	0.061	0.190	0.004	0.285
Nord-Norge	0.122	0.096	0.149	0.006	0.279
Riket	0.079	0.105	0.407	0.015	0.365

Efter denne tabell er forholdene nokså ensartede utenfor det sydøstlige. I Sydøst-Norge har de verste smuglerfylker Vestfold og Østfold adskillig lavere tall enn de øvrige fylker.

Det tekniske forbruk av ren sprit er ifølge tab. 5 gått sterkt ned i 1923. Fullstendige opgaver over det virkelige forbruk av denaturert sprit foreligger ikke. Etter Finansdepartementets opgaver er der anvist til denaturering i 1923 60 677 l. à 100 pct. av alm. spiritus (foruten 44 965 l. til eterfabrikasjon) og 276 545 l. à 100 pct. gjærspiritus. Opgaver over a/s Vinmonopolets salg av denne vare vil finnes i tab. 7.

Forholdet mellom sprit og brennevin og de forskjellige brennevinskvaliteter innen omsetningen i 1923 vil ses av nedenstående:

Pct. for:	Av den hele alkoholmengde falt på alkohol i:		Av brennevinet utgjorde:									
	ren sprit. Pct.	brennevin. Pct.	Konjakk. Pct.	Whisky. Pct.	Akevitt. Pct.	Gener. Pct.	Rum. Pct.	Punsj. Pct.	Likør. Pct.	Bittert. Pct.	Arak. Pct.	Annet. Pct.
Innførselen . . .	0.6	99.4	31.5	58.2	0.1	3.2	1.5	0.1	5.1	-	0.4	-
Samlet salg . . .	28.3	71.7	21.6	50.9	16.7	3.1	1.6	1.9	3.3	0.5	0.3	-
Salg til apotek . .	26.6	73.4	20.6	52.3	17.3	3.3	0.7	1.9	3.4	0.5	0.1	-
— - læger m.v.	27.1	72.9	47.4	36.0	8.9	1.6	2.2	1.2	1.8	0.3	0.1	0.4
— - teknisk bruk . . .	70.4	29.6	22.6	11.1	0.2	-	49.9	0.4	0.1	-	15.8	-
— - skib m. v.	3.4	96.6	20.0	35.2	20.0	4.9	2.3	3.6	13.8	0.2	-	-
Pct. på:												
Apotek	86.8	94.3	89.7	96.7	97.5	97.4	43.7	96.6	96.2	97.1	20.8	65.3
Læger, dyrlæger												
m. v.	3.5	3.8	8.2	2.7	2.0	1.9	5.2	2.4	2.1	2.7	0.8	34.5
Teknisk bruk . .	9.6	1.6	1.7	0.3	-	-	50.5	0.3	-	-	78.4	-
Skib, legasjoner .	-	0.4	0.4	0.3	0.5	0.6	0.6	0.7	1.7	0.2	-	0.2

Til belysning av forholdet mellom norsk og fremmed vare må man foreløbig holde sig til handelsstatistikkens opgaver over inn- og utførsel og Finansdepartementets tilvirkningsoppgaver¹). Da tilvirkningssesongen er november—mai, sammenstilles den best med utenriksomsetningen i påfølgende kalenderår:

	Tilvirkning.	Overskudds- innførsel (+) utførsel (-).	Innførsel (+ gjenutførsel).	Utførsel.
	L. à 100 pct.	L. à 100 pct.	L. à 100 pct.	L. à 100 pct.
1920	1 997 933	÷ 114 000	502 000	616 000
1921	1 624 214	+ 312 000	476 000	164 000
1922	132 421	+ 518 000	547 000	29 000
1923 ²) . . .	1 452 688	+ 615 000	653 000	38 000

Tilvirkningen av gjærspiritus er gått stadig nedover fra 1920, da den beløp sig til 1 007 762 l. Den var i 1921 609 969, i 1922 393 855 og i 1923 276 545 l.³.

Vin. Til og med 1922 hadde man bare handelsstatistikkens opgaver til beregning av vinforbruket (tab. 4). Disse opgaver er for de 15 år 1909—1923 tatt inn i tabell 9, som også gir opplysninger om utførselslandene. Da A/S Vinmonopolet begynte sin virksomhet i jan. 1923, forelå muligheten for en nøaktigere beregning av vinforbruket, basert på salgsoppgaver fra selskapet. Selskapet har velvillig imøtekommet byråets ønske og opprettet et statistisk kontor, som siden august 1923 har utført et stort arbeide, hvis resultater vil finnes i tab. 10 og 11 (tab. 7 for brennevin). Oprindeligg var det meningen å innhente opgaver også fra skjenkeberettigede og detaljalgberettigede utenfor A/S Vinmonopolet, samlag, apotek og læger m. v. Dette lyktes imidlertid ikke, og man er derfor nødt til å holde sig til A/S Vinmonopolets engrossalgsofgaver til beregning av den del av forbruket som formidles av disse omsetningsberettigede. Monopolets detaljalg foregår dels ved utalg, dels ved forhandlere⁴ og dels ved direkte salg. Der er i disse opgaver sondret mellom vin på inntil 7 kr. pr. $\frac{1}{4}$ flaske og vin på over 7 kr. Menningen hermed var å komme bestemmelsen av de brede lags forbruk nærmere. En del vin går tapt, flasken går i stykker osv., under forsendelsen, og erstattes etterpå av selskapet. Ved å trekke dette fra får man nettosalgsoppgaver som skulde svare nøiere til det virkelige forbruk. Selskapet omsetter også fruktvin, tatt med i tab. som særskilt oppgave, idet denne slags vin ikke har vært med ved beregningen av forbruket for tidligere år.

¹ Fra 1924 vil også salget bli fordelt på innenlandsk og utenlandsk vare.

² 1924: 589 082 l. (Stat. Medd. nr. 4—6 for 1924, s. 223).

³ Jan.—mars 1924 7 605 l. (jan.—mars 1923 89 419 l.) (Stat. Medd. nr. 4—6 for 1924, s. 239).

⁴ Selskapet har bare opgaver over hvad der sendes forhandlere, ikke over hvad disse selger.

Efter monopollovens § 32 og kgl. res. av 26 januar 1923 foregår der gjennem A/S Vinmonopolet import til samlag, andre skjenkeberettigede og forbrukere av sådanne vinsorter og vinmerker som selskapet ikke fører eller har på lager. Denne „privatimport“ er der ikke opgave over for 1923¹. For 1923 er vinforbruket derfor fremdeles beregnet efter handelsstatistikens tall i tab. 9, hvorefter der i året er fortollet 2 421 844 l. sterk og 1 290 052 l. svak vin.

Selskapets salg i 1923 utgjør (brutto) 1 999 663 l. sterk og 524 970 l. svak vin.

Av det samlede salg i 1923 faller 80 pct. på sterk vin og 20 pct. på svak vin (uansett alkoholstyrken). Forholdet mellom „dyr“ og „billig“ vin var det samme for sterk som for svak vin, nemlig 89, resp. 88 pct. vin under og 11, resp. 12 pct. vin over 7 kr. pr. $\frac{1}{4}$ flaske.

Procenten av sterk vin var for øvrig ved

engrossalg overhodet	84
— til skjenkeberett.	81
— - samlag	86
— - apotek	97
— - læger m. v. ²	54
detaljsalg overhodet	73
— ved utsalg	81
— - forhandlere	49
— direkte til forbrukere	54

Forholdet mellom vinsortene var:

I pct. av sterk vin falt på:

	Portvin.	Sherry.	Madeira.	Marsala.	Malaga.	Fransk vermouth.	Ital. vermouth.	Apéritif m. v.
I salg overhodet	61	8	19	-	2	2	7	1
- engrossalg overhodet	60	9	20	-	1	2	8	-
- — til skjenkeberett..	51	9	27	-	-	2	11	-
- — - samlag	72	11	11	-	1	-	5	-
- — - apotek	77	7	9	-	5	1	1	-
- — - læger m. v.	50	17	16	1	8	3	5	-
- detaljsalg overhodet .	64	7	7	17	-	2	6	3
- — ved utsalg	64	6	17	-	2	1	7	3
- — - forhandlere .	70	9	15	-	2	1	3	-
- — direkte til for- brukere	58	13	15	-	2	2	4	6

¹ Derimot vil den komme med for 1924. Om vinsmuglingen se s. 35.

² Der kan ikke skjønnes bestemt mellom hvad lægene kjøper til sin medisnbeholdning og hvad de kjøper til eget forbruk.

I pct. av s v a k v i n falt på:

	Bordeauxv.	Bour- gognev.	Rhinsk- og Moselv.	Fransk muss. v.	Tysk muss. v.	Spansk og portug. v.	Annen vin.
I salg overhodet	35	5	2	11	2	44	1
- engrossalg overhodet	32	8	3	18	4	35	-
- — til skjenkeberett..	29	9	3	21	4	34	-
- — - samlag	37	4	3	8	1	47	-
- — - apotek	69	5	6	17	-	2	1
- — - læger m. v.. . .	63	8	3	11	1	13	1
- detaljsalg overhodet . .	37	3	2	6	1	50	1
- — ved utsalg	35	3	2	5	1	54	-
- — - forhandlere . . .	21	1	1	4	1	72	-
- — direkte til for- brukere	64	4	4	12	1	11	4

S t e r k v i n e n g i k f o r h o l d s v i s b e d r e i e n g r o s e n n i d e t a l j s a l g . A v 100 l. sterk vin som blev solgt blev de 59 l. solgt en gros, av 100 l. svak vin blev derimot bare 42 solgt en gros.

F o r h o l d e t v a r i m i d l e r t i d n o k s å f o r s k j e l l i g f o r d e f o r s k j e l l i g e s o r t e r . A v 100 liter blev der solgt en gros av

portvin	58 l.	bordeauxvin	39 l.
sherry	65 -	bourgognevin.	70 -
madeira.	64 -	rhinsk- og moselvin . . .	54 -
marsala.	25 -	fransk muss. vin	68 -
malaga	48 -	tysk muss. vin	74 -
fransk vermouth	67 -	spansk og portug. vin .	34 -
ital. —	66 -	andre viner.	16 -
apéritif m. v.	11 -		

A v 100 l. solgt e n g r o s b l e v d e r s o l g t t i l :

	Skjenkeberett.	Samlag.	Apotek.	Læger, sykehus m. v.
Sterk vin overhodet	60	21	19	-
Portvin	51	25	24	-
Sherry	60	25	14	1
Madeira.	79	12	9	-
Marsala	1	64	16	19
Malaga	12	18	68	2
Fransk vermouth.	80	9	10	1
Ital. vermouth	84	13	3	-
Apéritif m. v.	79	2	19	-
Svak vin overhodet	76	19	3	2
Bordeauxviner	69	22	6	3
Bourgogneviner.	87	10	2	1

(Forts.)

	Skjenkeberett.	Samlag.	Apotek.	Læger, sykehus m. v.
Rinsk- og moselvin	74	18	6	2
Fransk muss. vin.	88	8	3	1
Tysk muss. vin.	97	3	-	-
Spansk og portug. vin . .	74	25	-	1
Andre viner	64	26	6	4

Av 100 l. solgt en detalj blev der solgt:

	Ved utsalg.	Ved forhandlere.	Direkte til for- brukere.
Sterk vin overhodet	82	10	8
Portvin	82	11	7
Sherry	73	12	15
Madeira.	84	9	7
Marsala.	74	6	20
Malaga	85	7	8
Fransk vermouth.	77	8	15
Ital. —	89	6	5
Apéritif m. v.	85	-	15
Svak vin overhodet	54	27	19
Bordeauxvin	50	16	34
Bourgognevin.	54	16	30
Rhinsk- og moselvin . . .	48	10	42
Fransk muss. vin.	46	16	38
Tysk muss. vin.	54	29	17
Spansk og portug. vin . .	56	40	4
Andre viner	19	14	67

Til tab. 11, som viser salgets bevegelser gjennom årets løp, kan der også være et og annet å bemerke. Meget iøinefallende er naturligvis oppgangen i hetvinssalget fra april av. Som før berørt lå til gjengjeld svakvinssalget litt høiere i første kvartal enn i de følgende måneder. For apotekenes vedkommende kan der imidlertid merkes en jevn oppgang i svakvinskjøpet gjennom hele året. Tallene for forhandlere ligger høit i førstningen av året, da der var mange flere faste forhandlere enn senere ut på året.

Efter tab. 12 kan det utregnes hvor meget vin der er solgt pr. i n n- bygger i 1923 i de enkelte fylker. Til sammenligning hitsettes tallene fra s. 23* over apotekenes salg av ren alkohol i sprit og brennevin pr. innbygger.

*Salg av vin og av apotekerbrennevin (ren alkohol) pr. innbygger
i de enkelte fylker i 1923.*

	Bygder og byer sammen.		Bygder.		Byer.	
	Vin	Sprit og brenne- vin mot resept (100 pct.).	Vin.	Sprit og brenne- vin mot resept (100 pct.).	Vin.	Sprit og brenne- vin mot resept (100 pct.).
	L.	L.	L.	L.	L.	L.
Østfold	0.407	0.189	0.080	0.089	1.230	0.440
Akershus }	3.245	0.802	0.315	0.241	2.925	0.876
Kristiania }			—	—	5.398	1.212
Hedmark	0.572	0.398	0.068	0.299	9.323	2.128
Opland	0.275	0.311	0.115	0.195	2.168	1.611
Buskerud	0.583	0.384	0.096	0.235	1.952	1.982
Vestfold	0.666	0.151	0.065	0.007	1.784	0.419
Telemark	0.575	0.373	0.085	0.152	1.616	0.844
Aust-Agder	0.801	0.206	0.019	0.025	3.200	0.759
Vest-Agder	0.517	0.165	0.008	—	1.575	0.510
Rogaland	0.255	0.240	0.042	0.025	0.555	0.775
Hordaland }	1 0.834	0.343	0.068	0.099	—	—
Bergen }			—	—	2.075	0.778
Sogn og Fjordane	0.091	0.138	0.086	0.132	0.332	0.506
Møre	0.276	0.253	0.031	0.036	1.148	1.025
Sør-Trøndelag . .	0.717	0.300	0.029	0.127	2.088	0.645
Nord-Trøndelag .	0.088	0.261	0.024	0.498	0.729	2.310
Nordland	0.202	0.256	0.052	0.129	1.594	1.437
Troms	0.132	0.322	0.010	0.026	0.763	1.851
Finmark	0.229	0.285	0.092	0.119	0.799	0.968
Riket	² 0.932	0.365	² 0.085	0.128	² 2.896	0.926

Det gjelder naturligvis også her at salgssted og forbrukssted ikke behøver å falle sammen.

Der er for resten langt mindre forskjell mellom bygder og byer med hensyn til vin enn med hensyn til apotekerbrennevin. For bygdene er forbruket av apotekerbrennevin (100 pct.) 0.128 l. pr. innbg., forbruket av vin 0.085 l. pr. innbg. Forholdsvis meget større er forbruket av reseptbrennevin i Hedmark, Opland, Buskerud, Telemark, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms.

Byene har et forholdsvis meget større vinkjøp, 2.896 l. eller omtrent 0.3 l. i ren alkohol pr. innbygger, mot ca. 0.9 l. av reseptbrennevin (100 pct.). Kristiania og byene i Hedmark og Vestfold har et forholdsvis langt større vinkjøp, en rekke byer vestpå og nordpå ligger forholdsvis betydelig lavere.

¹ Bergen og Hordaland og Sogn og Fjordane 0.639.

² Iberegnet salg til jernbanene og dampskibene.

Slåes byer og bygder sammen, er der forbrukt ca. $\frac{1}{4}$ så meget ren alkohol i vin som i reseptbrennevin. Synderlig høiere enn dette forholdstall når egentlig bare distriktet omkring Kristiania, Vestfold, Aust- og Vest-Agder. Adskillig mere reseptbrennevin i forhold til vin viser særlig Opland og de fire nordligste fylker.

Øl. I forhold til vinforbruket har de siste år et sterkt ølforbruk. Som før nevnt skyldes dette vesentlig at vinforbruket svinger sterkere med tidene, folk sparer forholdsvis mere på den dyrere vare. Eksempelvis følgende tall fra tidligere nedgangsperioder:

	L. ren alkohol pr. innbg. i:				
	1875	1876.	1877.	1878.	1879.
vin	0.11	0.10	0.10	0.08	0.07
øl	1.18	1.09	1.08	1.08	0.93
øl : vin	10.7	10.9	10.8	13.5	13.3
	1891,	1892.	1893.		
vin	0.15	0.11	0.09		
øl	1.19	1.13	1.16		
øl : vin	7.9	10.3	12.9		
	1901.	1902.	1903.	1904	1905
vin	0.24	0.27	0.22	0.09	0.09
øl	1.14	1.06	0.85	0.80	0.80
øl : vin	4.8	3.9	3.9	8.9	8.9

I „jobbetiden“ omkring 1900 var forholdene ikke så normale på grunn av den billige „laddevin“.

Heller ikke under den nuværende nedgangsperiodes første del er forholdet normalt, idet krigens ophør bragte en voldsom innførsel av vin i 1919—1920, som vel neppe gikk med til forbruk i disse to år. Tallene er:

	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
vin	0.63	0.55	0.21	0.13	0.15
øl	0.66	1.35	1.40	1.38	1.25
øl : vin	1.0	2.5	6.7	10.6	8.3

I 1923 er vinforbruket begynt å gå i været, og forholdet mellom de to alkoholdrikker er i 1923 omtrent som i de „dårlige“ år 1904—1905.

Som det vil ses av tab. 13 skyldes nedgangen i ølforbruket fra 1922 til 1923 vesentlig skatteklasse 3 (bøkkøl). Nedgangen kan skyldes de endringer i omsetningsforholdene som har funnet sted, men likesåvel de dårlige tider. Forbruket av øl av skatteklasse 2 er nemlig gått en del op fra 1922 til 1923, formodentlig fordi folk holder sig mere til de billigere sorter øl. Forbruket av alkoholsvakt øl er stadig gått tilbake fra 1918 av. For de tre siste år er forholdet for øvrig:

Av samlet kvantum øl (vare) falt der på øl av skatteklasse:

	1921.	1922.	1923.
	Pct.	Pct.	Pct.
I	7.1	5.5	4.9
II	71.1	68.0	75.6
III	21.8	26.5	19.5

Av samlet kvantum sterkt øl (vare) falt der på øl av skatteklasse:

	1921.	1922.	1923.
	Pct.	Pct.	Pct.
II	76.5	72.0	79.5
III	23.5	28.0	20.5

Nogen beregning av ølforbruket i de forskjellige landsdeler er ikke mulig, da de nødvendige opgaver herfor ikke foreligger.

Forbruket¹ i verdi. Ved hjelp av Vinmonopolets opgaver er det mulig å komme løsningen av dette spørsmål et skritt nærmere. Det gjelder imidlertid også her at det ulovlige forbruk av smuglervare og hjemmebrent unddrar sig enhver statistisk bestemmelse.

Spritprisen (ren sprit på det lovlige marked) er nokså varierende: monopolet har ingen fast katalogpris. Bestyreren av Rikshospitalets apotek opgir som gjennomsnitt for 1923 10 kr. literen ved salg fra apotek. Prisen i medisin skulde bli omtrent den samme. Det er ikke sannsynlig at det for øvrig mindre kvantum som selges utenfor apotek (lovlig) skulde betinge så meget lavere pris.

For brennevin opgir bestyreren av Rikshospitalets apotek en gjennomsnittspris av 15 kr. pr. hel flaske eller omtrent 21 kr. literen. Etter kgl. res. av 19 januar 1923 er monopolets katalogpriser for brennevin å anse som medisinaltakst. Sakkyndige i monopolet opgir som gjennomsnittspris for konjakk 13 kr. og for whisky likeledes 13 kr. pr. hel flaske. På disse to sorter faller som før fremstillet (s. 24*) næsten $\frac{3}{4}$ av salget. For de andre kvaliteter oppgis priser fra kr. 6.50 pr. hel $\frac{3}{4}$ l.-flaske til 22 kr. pr. literflaske. 13 kr. pr. alm. helflaske svarer til ca. 18 kr. literen. Vi vil sette den endelige forbrukerpris til 20 kr. literen som gjennomsnitt for 1923.

Til forbrukernes utgifter ved anskaffelsen av brennevin og sprit hører også reseptutgiftene. Etter opplysninger fra 3. medisinalkontor kan disse settes til ca. 5 kr. pr. resept.

For vin har de sakkyndige i monopolet oppgitt 5 kr. pr. hel alm. flaske som skjønsmessig gjennomsnitt for vin til høist 7 kr. helflasken. For vin til over 7 kr. helflasken oppgis 10 kr. pr. hel alm. flaske som gjennomsnittspris.

¹ Vesentlig territorialforbruket.

Dette er monopolets egne utsalgspriser. De svarer til henholdsvis 7 kr. og 14 kr. literen. Engros-salget er ikke fordelt i prisgrupper, men kan uten større feil fordeles mellom de to grupper etter samme forhold som detaljsalget ($\frac{8}{10}$ vin inntil 7 kr. flasken og $\frac{1}{10}$ vin over 7 kr. flasken etter tab. 10 eller 11). På disse monopolets katalogpriser kan imidlertid skjenkeberettigede (herunder samlag) beregne sig inntil 50 pct. tillegg, og et gjennemsyn av kataloger fra flere skjenkesteder viser at et tillegg av 50 pct. er nokså hyppig, idet der dog på den annen side også forekommer adskillige avvikelser nedad. Under hensyn til at der i almindelighet betales drikkepenger på skjenkestedene setter vi tillegget for skjenkesteder til 40 pct. Dette er så forsiktig at vi mener å kunne ta alt salg til samlag med (der kan jo nemlig ikke skjernes mellom samlagenes salg og skjenkning). Som det vil ses av tab. 10 eller 11 er der til samlag og skjenkeberettigede gått 45 pct. av salget i året. Et tillegg av 40 pct. på denne del er det samme som et 18 pct. tillegg på det hele salg.

For fruktvinsforbruket, forbruket av privatimportert vin og utgifter til hetvinsrecepter i første kvartal gjør vi et skjønsmessig tillegg av 10 pct.

Øl. Ifølge „Pristidende“ nr. 191 for 1922 gjaldt som maksimalpriser fra 1 august 1922 av:

	Bokkøl.	Bajer-, pilsener-, lagerøl, bjør.	Landsøl.	Vørterøl.
	Kr. pr. l. ¹	Kr. pr. l. ¹	Kr. pr. l. ¹	Kr. pr. l. ¹
II. Salg fra bryggeri til forbruker	1.04	0.64	0.50	0.53
III. — - forhandler - —	1.10	0.68	0.53	0.57
IV. Servering på skjenkesteder ²	1.80	1.05	0.90	0.97

Først ved Socialdepartementets kunngjørelse av 1 desbr. 1923 (gj. fr. 5 desbr.) blev disse priser (for øl av sk.kl. 2 og 3) litt forhøiet. Prisnivået er altså, etter maksimalprisene, uforandret i 1923. Disse priser vil da også finnes i Byråets egen statistikk over småsalgspriser i en del byer i „Stat. Medd.“ (kun bajerøl, pilsenerøl og landsøl). Prisene ved servering er litt lavere ved servering i helflasker. På den annen side kommer drikkepengene til.

Regner man skjønsmessig med $\frac{1}{10}$ av prisene under II, $\frac{4}{10}$ av prisene under III og $\frac{5}{10} = \frac{1}{2}$ av prisene under III, får man følgende forbrukerpriser: bokkøl 1.44 kr. pr. l., bajer-, pilsenerøl m. v. 0.86 kr. pr. l., landsøl 0.71 kr. og vørterøl 0.77 kr. pr. l. eller alkoholsvakt øl (når man regner med $\frac{3}{4}$ landsøl og $\frac{1}{4}$ vørterøl) 0.73 kr. pr. l.

Regnestykket skulde da, når man bruker tallene i tab. 5, jfr. 6, 10, jfr. 11 og 13, se slik ut:

¹ 1 fl. = 0.72 l. ² Beregnet her efter seidelprisen (vørterøl $\frac{1}{2}$ fl.-pris). Kontrollnevndene hadde adgang til å forhøie prisene litt for „særlig luksuriøst utstyrte bevertningssteder“ og senke dem en smule for „enklere bevertningssteder“.

Forbrukerutgiftene til alkoholdrikker i 1923:

Sprit: ¹	896 737 l. à 10 kr.	= ca. 9 000 000 kr.
Brennevin:	1 360 265 l. à 20 kr.	= ca. 27 000 000 -
Reseptutgifter:	2 141 978 resepter ² à 5 kr.	= ca. 11 000 000 -

Tils. for sprit og brennevin ca. 47 000 000 kr.

Vin inntil 7 kr. fl.:	2 219 480 l. à 7 kr.	= ca. 15 500 000 kr.
— over 7 kr. fl.:	277 435 l. à 14 kr.	= ca. 4 000 000 -
18 pct. tillegg til summen av foregående for skjenkebe-		
rettigede og samlag		= ca. 3 500 000 -
10 pct. tillegg for fruktvinforbruk m. v.		= ca. 3 000 000 -

Tils. for vin ca. 26 000 000 kr.

Øl sk.kl. I:	3 943 800 l. à 0.73 kr.	= ca. 2 900 000 kr.
— — II:	61 207 500 l. à 0.86 kr.	= ca. 52 600 000 -
— — III:	15 771 200 l. à 1.44 kr.	= ca. 22 700 000 -

Tils. for øl ca. 78 000 000 kr.

Tilsammen ca. 151 000 000 kr.

Den tilstedeværende middelfolkemengde i 1923 vil være omkring 2.7 mill. (^{31/12} 1922 = 2 698 312). Forbrukerutgiftene pr. innbygger blir altså ca. 56 k r. pr. år eller vel 15 øre dagen.

Det bemerkes uttrykkelig at der i beregningen er tatt med alt medisinsk og teknisk forbruk (av sprit, brennevin og vin). På den annen side er jo det ulovlige forbruk av sprit og brennevin (smuglersprit etc.) ikke med.

Til sammenligning anføres en beregning for sukker og kaffe. Forbruk pr. innbygger er for 1922 beregnet til 28.21 kg. sukker og 7.91 kg. kaffe. Regner vi for 1923 med 25 kg. sukker og 7.5 kg. kaffe og med en gjennomsnittspris (jfr. småsalgsprisen i „Stat. Medd.“) for sukker av kr. 1.30 pr. kg. og for kaffe kr. 4.00 pr. kg., fås som forbrukerutgifter til sukker ca. 33 kr. pr. år og kaffe ca. 30 kr. pr. år (henholdsvis ca. 9 og 8 øre dagen) pr. innbygger.³

III. Forbudsøvertredelser.

Smugling. Til og med 3. kvartal 1922 hadde Byrådet alene Tolldepartementets oppgaver. Disse oppgaver gir bare opplysning om de saker som er avgjort ved departementets kjennelse. Men om disse saker er opplysningene rikholdige. For årene 1918—1921 er det innhentede stoff offentliggjort i sin helhet i Alkoholstatistikk 1920—21, s. 36* ff. For de følgende år er de viktigste oppgaver etterhvert trykt kvartalsvis i Statistiske Meddelelser. Der er for 1923 innhentet noen nye oppgaver, nemlig om verdikonfiskasjoner, om

¹ Bortsett fra denaturert sprit. ² Se s. 17*. ³ I årene før krigen er forskjellige beregninger utført av A. Th. Klær, Johan Scharffenberg og Alf Eriksen. Den siste beregning gav for 1912 et forbruk på ca. 55 mill. kr. Se „Sociale Meddelelser“ for 1914, s. 33 og Alkoholkommissjonens flertallsinnstilling (Bilag 1 til Ot. prp. 43 for 1916), s. 130

antallet tidligere straffeløser for de straffelte og om skib hvorfra der er smuglet er rutegående eller ikke. Lov nr. 6 av 30 september 1921 gav adgang til å konfiskere befordringsmidler. Opgaver over konfiskerte befordringsmidler har siden vært innhentet.

Som straks skal vises er denne statistikk meget ufullstendig på det viktigste punkt. Det ser ut til at ikke engang halvparten av det i Riket konfiskerte kvantum kommer med. Men de forskjellige spesielle opplysninger om sakene, om skibets nasjonalitet, de skyldiges livsstilling o.s.v., som Tolldepartementet har gitt, har naturligvis sitt selvstendige verd.

Fra 1 oktober 1922 begynte Socialdepartementets kontrollkontor å innhente månedsoppgaver fra både tollkamrene og politikamrene over hvad der var beslaglagt av sprit og brennevin i månedens løp, over beholdningenes størrelse og over hvad der i månedens løp var utgått av beholdningene med angivelse av grunnen (solgt, utslått o.s.v.). Opgaver skulde imidlertid bare sendes inn fra de toll- og politikamre hvor der var nogen tilgang eller avgang til beholdningene i måneden. Opgavene blev i sammendratt form overlatt Byrået til offentliggjørelse og finnes trykt i Statistiske Meddelelser for 1923, s. 227 og 405. For politiets vedkommende er der foruten innsnuglet og innberget også tatt med hjemmebrent, hittet (i oppgavene slått sammen med innberget) og vare som er ulovlig disponert ellers (ved ulovlig kjøp, salg etc.). Innenfor siste gruppe er der atter skjernet mellom vare som er kjent å være lovlig innført eller tilvirket innenlands og vare av ukjent opprindelse („innførsels- eller tilvirkningsforhold ukjent“). Se tab. 15.

Allerede disse oppgaver pekte bestemt i den retning at Tolldepartementets tall var altfor lave til å kunne gi noget tilforlatelig billede. Sammenligningen mellom de samtidig offentliggjorte oppgaver fra de to departementer viste nemlig:

	4. kvartal 1922.	1. kvartal 1923.
	L.	L.
Tollkamrene beslaglagt (in natura) ifølge Socialdepartementets oppgaver (sprit + brennevin).	79 002	67 738
Tolldepartementet konfiskert (in natura og i verdi) ved kjennelse (sprit + brennevin).	51 079	51 741

De nedenfor trykte oppgaver for 1923 viser at forholdet ikke var en tilfeldighet.

Når selv tollvesenets oppgaver til Socialdepartementet gir et langt større kvantum enn Tolldepartementets, skjönt de første bare omfatter hvad der er beslaglagt in natura, de siste dessuten også verdikonfiskasjoner, så skyldes dette vesentlig at der konfiskeres adskillige kvanta ved d o m, som er beslaglagt av tollvesenet og følgelig er med i dettes oppgaver til Socialdepartementet.

Av forskjellige grunner viste også oppgavene til Socialdepartementet inntil november 1923 for lave tall. Ved en rundskrivelse som departementet

sendte ut i november 1923 blev dette søkt rettet på for fremtiden, likesom der blev innhentet tilleggsopgaver for kvanta som av den ene eller den annen grunn ikke var tatt med i de oprindelige opgaver.

Skjønt Tolldepartementets opgaver over konfiskert kvantum således bare gir en brøkdel av den samlede konfiskerte mengde sprit og brennevin,¹ er det sannsynlig at de gir et nogenlunde pålitelig bilde av utviklingen — ialfall fra år til år.

Konfiskert kvantum sprit og brennevin efter Tolldepartementets opgaver.²

	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.
	L.	L.	L.	L.	L.	L.
Januar	37	611	834	2 861	24 253	11 235
Februar	35	396	1 310	5 011	14 003	14 933
Mars	6	1 203	1 517	4 014	15 215	22 440
April	123	677	1 508	1 376	31 627	7 573
Mai	43	240	1 226	2 913	19 318	14 890
Juni	114	957	1 386	4 030	13 174	7 045
Juli	47	327	313	6 159	9 127	
August	122	411	725	5 039	12 818	
September	210	726	735	10 287	19 280	
Oktober	259	1 003	1 756	37 693	17 692	
November	139	1 118	1 915	4 264	13 759	
Desember.	277	1 197	3 764	9 445	13 123	
<hr/>						
1. kvartal	78	2 210	3 661	11 886	53 471	⁴ 48 608
2. —	280	1 874	4 120	8 319	64 119	⁵ 29 508
3. —	379	1 464	1 773	21 485	41 225	
4. —	675	3 318	7 435	51 402	44 574	
<hr/>						
Året	1 412	8 866	16 989	93 092	³ 203 389	

Vin smuglingen er ubetydelig. Der blev konfiskert ved Tolldepartementets kjennelse: 1919 169 l., 1920 233 l., 1921 455 l., 1922 57 l., 1923 97 l. Den synes å ha vært lavere de senere år likesom vinforbruket.

Ved bedømmelsen av disse tall må det naturligvis alltid erindres at en oppgang eller en nedgang i konfiskert kvantum ikke kan tas for ensbetydende med en tilsvarende op- eller nedgang i det virkelig innsmuglede kvantum. Leser man gjennom bilag 2 til Ot. prp. nr. 17 for 1924, finner man at de kyndigste politifolk oftest har hatt den mening at det offentlige har vært hel-

¹ Der har i disse opgaver, som er tatt fra kopi av kjennelsesdokumentet, ikke vært skjelnet mellom sprit og brennevin, idet dokumentet selv ikke inneholder denne sonndring.

² Året 1918 (121 l.) er ikke tatt med her som tidligere, da det har vist sig at året ligger særlig lavt også i forhold til årene før krigen.

Som følge av et par senere tilleggsopgaver er de tidligere meddelte tall for 1922 og 1923 en del forhøiet.

³ Herav verdikonfiskert 25 129 l. — ⁴ Likeså 1 007 l. — ⁵ Likeså 849 l.

digere i sin kamp mot smuglingen i 1923.¹ Konfiskasjonsprocenten skulde etter dette ha vært stigende fra 1922 til 1923. Tolldepartementets tall gir det inntrykk at stigningen i det konfiskerte kvantum er ophørt med 2. kvartal 1923 (jfr. om drukkenskapsforseelsene s. 70*). Har konfiskasjonsprocenten vært stigende i løpet av 1923, skulde altså den uforhindrede smugling ha vært avtagende i 1923.

Tolldepartementets tall ligger gjennomgående litt til akters for begivenhetene. Der går gjerne nogen tid, i gjennomsnitt kanskje 1½ måned, mellom anholdelsen av et parti og kjennelsen. Derimot oppgir tollkamrene og politikamrene til Socialdepartementet hvad der er anholdt i måneden. Etter prinsippet skulde derfor Socialdepartementets tall være ganske à jour.

På den annen side har de siste opgaver for så vidt en foreløbig karakter som et beslaglagt kvantum jo ikke behøver å bli konfiskert, men kan bli frigitt. I selve 1923 er det imidlertid forsvinnende små mengder som er blitt frigitt. Vi kan derfor sette dette ut av betraktning.

Samlet (av tollvesen og politi) anholdt kvantum av „innsmuglet“¹ sprit og brennevin i 1923 og 1. halvår 1924 efter Socialdepartementets opgaver.

1923.	Sprit.		Brennevin.	
	L.		L.	
Januar	34 394	} 94 705	565	} 5 461
Februar	27 872		590	
Mars	32 439	} 141 477	4 306	} 4 332
April	47 069		1 985	
Mai	66 139	} 99 822	1 895	} 1 579
Juni	28 269		452	
Juli	24 295	} 196 614	589	} 2 452
August	52 631		785	
September	22 896	} 87 551	205	} 1 422
Oktober	52 027		657	
November	57 036	} 532 618	373	} 13 824
Desember	87 551		1 422	
Året	532 618		13 824	
1924.				
Januar	21 557	} 51 966	332	} 4 712
Februar	11 470		4 076	
Mars	18 939	} 48 698	304	} 736
April	29 282		290	
Mai	12 793	} 6 623	301	} 736
Juni	6 623		145	

¹ Se f. eks. politifullmektig Andersens innberetning til Kristiania Politikammer av 25 november 1923 (bilag 2 til Ot. prp. nr. 17 for 1924, s. 22).

² Herunder også innberget for tollvesenet, innberget og hittet for politiet.

Disse tall gir et noget ugunstigere billede av utviklingen i 1923 enn Tolldepartementets, særlig når man tar den nevnte tidsforskjell i betraktning. Det er, som berørt, mulig at tallene for første halvdel av året kan være litt for lave. 1924 har avgjort lavere tall.

Opgavene over hvad politiet har konfiskert av sprit, hvor innførsels- eller tilvirkningsforholdet er ukjent (mest Kristiania), viser derimot størst tall for første halvår, nemlig 16 123 l. i 1. kvartal, 20 122 l. i 2. kvartal, 10 959 l. i 3. kvartal og 12 384 l. i 4. kvartal. 1. kvartal 1924: 5 256 l., 2. kvartal 1924: 12 374. Hvor meget av dette er smuglervare og hvor meget er apoteker- vare lar sig ikke si.

Tolldepartementets detaljoppgaver for 1922, 1923 og 1. halvår 1924.¹

De viktigste tall er:

	1922.	1923.	1. halvår 1924.
Antall kysttollsaker	1 094	1 242	491
— grensetollsaker	² 1	³ 1	⁴ 1
I alt avgjort av departementet . . .	1 095	1 243	492
Antall saker oversendt den ordinære påtale- myndighet	239	397	201
Antall straffelte personer	977	946	420
Kvantum konfiskert sprit og brennevin i liter .	93 092	203 389	78 116
Herav kun som verdi: liter	?	25 129	1 856
Kvantum konfiskert vin: liter	57	97	56
Antall konfiskerte befordringsmidler	32	70	27
Samlet verdi av de konfisk. befordringsmidler kr.	121 920	156 025	56 110

Av tollsviksaker som ikke angår brennevin og vin har departementet avgjort 29 saker i 1922, 41 saker i 1923 og 20 saker i 1. halvår 1924 (1918: 30, 1919: 50, 1920: 27, 1921: 9). Samtlige tollsviksaker som departementet har avgjort fordeler sig derfor således efter varens art:

Saken angikk:

	1922.	1923.	1. halvår 1924.
Bare brennevin	1 038	1 187	478
Brennevin og vin	25	20	3
Bare vin	2	3	1
Brennevin og (eller) vin sammen med andre varer	30	33	10
Bare andre varer enn brennevin og vin	29	41	20
Tilsammen	1 124	1 284	512

¹ Denne statistikk ophører hermed. Påtalemyndigheten i smuglingssaker om „brennevin“ vil sannsynligvis i nærmeste fremtid i sin helhet bli overført til politiet. Byrået vil for fremtiden innskrenke sig til statistikk over samlet beslaglagt kvantum og statistikk over endelig konfiskerte befordringsmidler.

² Fredrikshald. ³ Ørje. ⁴ Kristiania (parti i jernbanevogn fra Tyskland).

I bilag 2 til Ot. prp. nr. 17 for 1924 finnes uttalelser fra lokale myndigheter (politimesteren i Sandefjord, bil. s. 31, fylkesmannen i Sør-Trøndelag, bil. s. 47) om at smugling av andre varer synes å ta fart. De tall som er meddelt ovenfor tyder på det samme, om de enn er litt for små til at man kan trekke bestemte slutninger fra dem. Av de saker departementet får til behandling avgjør det selv bare en del, mens en del oversendes den ordinære påtalemyndighet (politiet).

Tollsviksaker angående brennevin og vin er dels straffesaker, dels rene inndragningssaker, eftersom departementets kjennelse omfatter bot, ilagt en eller flere skyldige eller ikke. Opplysninger om forholdet mellom de forskjellige slags saker og om sakenes størrelse er gitt i følgende tabell:

	Av samtlige saker Tolldepartementet har behandlet er:				Antall straffelte personer pr. straffesak.	Konfiskert kvantum pr. sak:	
	avgjort av departementet.	oversendt den ordinære påtalemyndighet.	straffesaker.	inndragningssaker.		brennevin (i saker med brennevin).	vin (i saker med vin).
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.		L	L.
1920.	¹ (85.0)	¹ (15.0)	85.1	14.9	1.28	10.5	3.9
1921.	¹ (80.2)	¹ (19.8)	75.5	24.5	1.33	18.9	8.8
1922.	82.2	17.8	63.0	37.0	1.12	83.4	2.0
1923.	76.0	24.0	51.0	49.0	1.32	157.2	3.7
1922: 1. kvartal	90.3	9.7	64.5	35.5	1.26	41.5	2.0
2. —	82.0	18.0	64.6	35.4	1.13	30.7	1.6
3. —	77.9	22.1	63.5	36.5	1.08	80.5	1.2
4. —	78.6	21.4	59.1	40.9	1.06	195.1	3.2
1923: 1. —	80.3	19.7	52.5	47.5	1.32	172.5	2.2
2. —	74.6	25.4	49.7	50.3	1.44	185.4	4.1
3. —	70.7	29.3	50.9	49.1	1.38	129.4	2.0
4. —	78.4	21.6	51.1	48.9	1.15	141.6	6.3
1924: 1. —	76.7	23.3	57.9	42.1	1.77	209.5	13.0
2. —	66.3	33.7	44.0	56.0	1.59	117.7	-

Da det ofte er rent formelle, praktiske grunner som avgjør hvad der ekspederes som en „sak“, gir disse tall bare et omtrentlig uttrykk for utviklingen. Det er imidlertid ikke betenkelig å si at både procenten av inndragningssaker og kvantum brennevin pr. sak må være steget sterkt fra år til år. Der er ingen nødvendig sammenheng mellom disse to ting innbyrdes.

¹ Forholdet mellom årene 1920 og 1921 litt usikkert, jfr. Alkoholstatistikk 1920—1921, s. 39*

² Saker med andre varer foruten brennevin og vin ikke medregnet.

Straffesakene er nemlig gjennomsnittlig større enn inndragningssakene. Kvantum pr. sak er imidlertid steget for begge slags saker:

	Kvantum brennevin pr. brennevinnsak:	
	Straffe- saker.	Inndragning- saker.
1920	10.4	10.8
1921	20.6	14.0
1922	93.9	65.6
1923	193.2	137.5
1. halvår 1924 . .	134.2	185.7

Det blev i Alkoholstatistikk 1920—21 antatt at høit gjennomsnittskvantum og en høi procent av inndragningssaker var karakteristisk for den organiserte, forretningsmessige smugling. Efter muntlig opplysning fra 3dje tollkontor synes det imidlertid i det siste som om store partier er sjeldnere. Det nyeste fremskritt i organisasjonen skulde da gå ut på en risikofordeling, idet et større parti som er bragt frem til eller i nærheten av sjøterritoriet fordeles på småfartøier og bringes inn til selve kysten i mindre porsjoner. Dette forutsetter at atter forholdsvis flere personer blir deltagere i smuglingen som hjelpere og hjelpers hjelpere.

Nærmere opplysninger om hvorledes samtlige saker fordeler sig efter størrelsen av konfiskert kvantum (her: brennevin + vin) i årene 1919—1923 gir følgende tabell:

Pct. saker med samlet konfiskert kvantum på:

	1—4.9	5—19.9	20—39.9	40—99.9	100—199.9	200—499.9	Minst 500
	l.	l.	l.	l.	l.	l.	l.
1919.	58.9	32.2	5.6	2.2	1.1	-	-
1920.	58.2	31.3	5.8	3.1	1.3	0.3	-
1921.	53.5	27.5	9.3	5.8	2.4	1.1	0.4
1922.	50.1	20.6	8.4	9.0	4.7	4.1	3.1
1923.	29.2	21.3	11.6	14.7	9.1	7.8	6.3
1922: 1. kvartal	53.5	25.2	8.3	5.5	3.5	2.0	2.0
2. —	56.2	20.4	7.7	7.3	5.8	1.5	1.1
3. —	52.9	12.5	8.7	10.6	4.6	5.7	5.0
4. —	36.8	24.1	9.1	13.0	4.7	7.5	4.8
1923: 1. —	34.6	26.5	9.2	10.9	7.1	5.3	6.4
2. —	30.5	23.2	11.2	14.6	7.3	6.9	6.3
3. —	32.4	16.7	12.3	12.3	8.2	12.6	5.5
4. —	19.2	18.6	13.7	21.0	13.7	6.2	7.6
1924: 1. —	23.8	21.7	10.0	13.7	13.3	8.3	9.2
2. —	20.2	28.1	14.7	19.5	6.4	7.5	3.6

Den forholdsvis lave procent småsaker (under 5 l.) i siste kvartal hvert år synes å være et regelmessig forhold (for årene 1920—21 se Alkoholstatistikk 1920—21, s. 45*).

Av saker på minst 1 000 l. var der i 1922 14, i 1923 32. Største kvantum i en sak var i 1922 9 633 l., i 1923 23 582 l.

Forholdet mellom straffesaker og inndragningssaker innen gruppene belyses ved følgende tabell, som viser hvor mange pct. innen hver av de nevnte grupper der falt på inndragningssaker.

Konfiskert kvantum.	1920.	1921.	1922.	1923.	1. halvår 1924.
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
1— 4 liter . .	18.4	22.8	31.4	32.0	33,3
5—19 — . .	10.6	30.2	41.3	50.0	51.2
20—39 — . .	5.9	22.4	38.5	51.9	59.0
Minst 40 — . .	12.2	19.3	42.0	47.1	53.5
Samtlige	14.9	24.5	37.0	49.0	49.2

Tilveksten av inndragningssaker er altså i særlig grad falt på mellomgruppen 20—39 l.

Skibets nasjonalitet. Er godset forsøkt smuglet inn sjøverts, vil der alltid være et skib som varen til syvende og sist er kommet med. Men godset kan naturligvis godt skifte befordringsmiddel flere ganger innen det faller i hendene på tollerne. Som følge derav blir det ofte umulig å få rede på skibet. Med stigende organisering av smuglervesenet vil der stadig skyte sig inn mellemeledd mellom skib og forbruker. Det blir da flere og flere tilfelle hvor skibet forblir „ukjent“. I de fleste av disse tilfelle er skibet naturligvis utenlandsk.

Skibets nasjonalitet:

	Herav:									
	Norsk.	Fremmed.	Tysk	Dansk.	Svensk.	Britisk.	Holl.	Finsk.	Fransk.	Ukjent.
1920	356	493	456	17	13	5	-	1	1	2
1921	377	475	430	22	16	2	3	2	-	54
1922	384	503	419	10	63	-	-	11	-	207
1923	322	281	239	28	9	4	1	-	-	639
1. halvår 1924	127	33	24	5	3	-	1	-	-	331

I 1923 er stillingen blitt den at av 1 242 kysttollsaker kjenner man bare skibets nasjonalitet for de 603, eller ikke engang for halvparten, i første halvår 1924 endog bare for en tredjepart av sakene. På denne måte blir statistikken ubrukkbar for sitt egentlige øiemed. Den kommer i stedet til å si oss i hvilken utstrekning den mere direkte smugling trer i bakgrunnen for smuglingen med flere mellemeledd (herunder landtransport). Dette må gjelde

også på det nyeste trin i utviklingen av den forretningsmessige storsmuling, da de konfiskerte partiers gjennomsnittsstørrelse atter avtar. Utviklingen har for resten foregått regelmessig trinvis i de to siste år, som det vil ses av følgende beregning:

Kysttollsakene 1922—1924 fordelt procentvis etter skibets nasjonalitet.

	Norsk.	Tysk.	Annet kjent fremmed.	Ukjent.
1922	35.2	37.9	7.7	19.2
1923	26.0	19.3	3.4	51.3
1922: 1. kvartal	27.6	58.6	4.1	9.7
2. —	43.3	38.3	6.2	12.2
3. —	33.0	21.5	18.1	27.4
4. —	37.0	33.1	2.3	27.6
1923: 1. —	28.7	29.9	4.5	36.9
2. —	32.2	21.6	3.0	43.2
3. —	26.1	15.7	1.6	56.6
4. —	17.2	9.8	4.4	68.6
1924: 1. —	34.3	6.3	2.5	56.9
2. —	17.8	3.6	1.2	77.4
1922: Januar	32.3	41.9	8.1	17.7
Februar	25.8	56.5	1.6	16.1
Mars	26.5	65.7	3.6	4.2
April	40.0	44.0	4.0	12.0
Mai	43.0	36.4	8.4	12.2
Juni	46.3	35.8	5.3	12.6
Juli	49.3	19.2	12.3	19.2
August	22.4	26.2	29.0	32.4
September	32.2	17.8	10.0	40.0
Oktober	38.8	35.8	3.7	21.7
November	38.0	25.4	1.4	35.2
Desember	30.8	36.5	-	32.7
1923: Januar	31.0	26.5	6.1	36.4
Februar	25.3	26.5	4.8	43.4
Mars	28.3	37.4	2.0	32.3
April	21.6	31.4	3.9	43.1
Mai	33.7	21.4	4.1	40.8
Juni	41.7	11.5	1.0	45.8
Juli	33.3	23.0	1.1	42.6
August	28.5	17.0	2.3	52.2
September	16.8	7.9	1.0	74.3
Oktober	20.3	15.4	4.9	59.4
November	10.9	6.3	3.1	79.7
Desember	23.8	6.4	6.4	63.4
1924: Januar	37.5	7.5	-	55.0
Februar	26.8	5.4	5.3	62.5
Mars	36.0	5.8	2.9	55.3
April	38.0	4.0	-	58.0
Mai	9.4	2.4	0.8	87.4
Juni	18.9	5.4	2.7	73.0

Forskyvningen i tallene er ganske tydelig knyttet til høstparten hvert år. Det skulde herefter være om høsten at den storstilte forretningssmugling gjorde fremstøt og vant terreng. Som oftere nevnt er det jo også om høsten at smuglingen i det hele går op, såvidt man kan slutte av de konfiskerte kvanta.

Når man som „store saker“ regner saker med et konfiskert kvantum brennevin og vin på minst 40 l, får man følgende fordeling for de store saker:

	Store saker i alt:	Skibets nasjonalitet :				
		Norsk.	Tysk.	Dansk.	Svensk.	Ukjent.
1922	226	54	49	2	5	116
1923	429	52	22	22	1	332
1922: 1. kvartal. .	38	10	12	-	-	16
2. —	43	10	15	-	2	16
3. —	69	17	8	1	3	40
4. —	76	17	14	1	-	44
1923: 1. —	84	15	6	7	-	56
2. —	91	16	9	5	-	61
3. —	113	11	2	2	1	97
4. —	141	10	5	8	-	118
1924: 1. —	107	8	3	1	1	94
2. —	93	4	-	1	-	88

Mens de store saker bare utgjør en femtedel (20.7 pct.) av samtlige saker i 1922 og en tredjedel (34.5) av saksantallet i 1923, inneholder gruppen begge år over halvparten av saker med skib av ukjent nasjonalitet (56.0, resp. 52.0 pct.). I første halvår 1924 er der overhodet så mange saker fra skib av ukjent nasjonalitet at forholdet blir mindre iøinefallende: ca. 40 pct. store saker, ca. 55 pct. med skib av ukjent nasjonalitet. Det er altså særlig for de største sakers vedkommende at det kan være vanskelig å få rede på skibet. Dette peker også hen på gruppens betydning som målestokk for utviklingen av den forretningsmessige smugling. Også her viser sig, og det ennå skarpere enn for samtlige saker, de to „hopp“ i forskyvningen mot skib av ukjent nasjonalitet, nemlig fra 2net til 3dje kvartal 1922 og 1923.

Det kan også legges merke til hvor mange store saker som skriver sig fra dansk skib, ialfall i 1923 (22 av samtlige 28).

Likesom der er en forbindelse mellom store saker og saker med skib av ukjent nasjonalitet, således er der også en forbindelse mellom sistnevnte og inndragningssaker:

	Norsk skib.		Kjent fremmed skib.		Ukjent skib.	
	Straffe- saker.	Inndrag- nings- saker.	S.	I.	S.	I.
1922	248	136	324	179	118	89
1923	221	101	190	91	231	408
1. halvår 1924	97	30	25	8	128	203

Hvor skibet kjennes, er saken dobbelt så ofte (1. halvår 1924 3 ganger så ofte) straffesak som inndragningssak. Hvis derimot skibet er ukjent, er den langt hyppigere inndragningssak, i det siste næsten dobbelt så hyppig. Der har også vært en utvikling i forholdet. Det meste av tilveksten til gruppen skib av ukjent nasjonalitet i 1923 er inndragningssaker. Også dette må henge sammen med utviklingen av den forretningsmessige smugling.

Opgaver over rutegående skib foreligger fra 2net kvartal 1923. Procentvis var forholdet:

	Saker i alt.	Straffe- saker.	Inndrag- nings- saker.	Saker hvor skibet var:	
	Pct.	Pct.	Pct.	norsk. Pct.	fremmed. Pct.
1923: 2. kvartal .	45,8 (26.0)	33,3 (25.5)	77.1 (26.6)	52.6	37.0
3. — .	55.8 (24.2)	47.7 (26.0)	70.0 (22.4)	62.7	45.5
4. — .	43.0 (13.4)	35,5 (16.4)	66.7 (10.3)	55.6	28.3
2.—4. — .	48.5 (15.8)	38.4 (15.2)	72.1 (14.7)	56.9	37.3
1924: 1. — .	39.8 (17.2)	38.4 (20.1)	43.3 (13.0)	43.9	23.8
2. — .	24.6 (6.0)	18.4 (8.1)	75.0 (4.3)	28.9	16.7

Ved utregningen av de procenttall som er satt i parentes er der tatt med alle skib, altså også ukjente, idet det er forutsatt at disse ikke er rutegående. Det synes også det rimeligste at der ikke skal være forholdsvis så mange flere inndragningssaker enn straffesaker fra rutegående skib. At der er forholdsvis flere rutegående skib blandt de norske enn blandt de fremmede (her tyske) er ganske naturlig.

Smugling fra rutegående skib er sannsynligvis oftest direkte. Ialfall er antallet av små saker forholdsvis meget større hvor det gjelder smugling fra rutegående skib enn ellers:

Konf. kvantum:	2. kvartal 1923.		3. kvartal 1923.		4. kvartal 1923.		1. kvartal 1924.		2. kvartal 1924.	
	Samt- lige saker.	Saker vedk. ruteg. skib.	S. s.	S. v. r. s.	S. s.	S. v. r. s.	S. s.	S. v. r. s.	S. s.	S. v. r. s.
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Under 5 l. . .	30.5	53.2	32.4	66.2	19.2	48.8	23.8	48.8	20.2	53.3
5—19.9 . . .	23.2	29.9	16.7	20.8	18.6	25.6	21.7	34.1	28.1	40.0
20—39.9 . . .	11.2	6.5	12.3	3.9	13.7	9.3	10.0	12.2	14.7	6.7
Minst 40 . . .	35.1	10.4	38.6	9.1	48.5	16.3	44.5	4.9	37.0	

Straffeltes livsstilling m. v. Det ligger her nærmest å sondre mellom sjøfolk (herunder loser) og andre. Men man kan også forsøke å omgrense en gruppe transportfolk som ofte pleier å få skibsgods eller passasjerer til viderebefordring „på første hånd“, eller som arbeider på skib i

havn. Til denne gruppe „diverse transportfolk“ er vesentlig henført arbeidsvognmenn, kjørere, chauffører, jernbanefolk, brygge(havne)arbeidere, stuerarbeidere, fraktemenn o. lign.

Av straffelte menn med opgitt¹ livsstilling falt der på:

	Sjøfolk.	Div. transportfolk.	Andre.
1920	89,8	1.8	8.4
1921	² 77.7	3.2	19.1
1922	63.9	5.5	30.6
1923	51.5	8.0	40.5
1924, 1. halvår. . . .	49.5	6.1	44.4

For de viktigste grupper av livsstillinger var antallet straffelte i 1922, 1923 og 1. halvår 1924:

1. M e n n.

	1922.	1923.	1. halv- år 1924.		1922.	1923.	1. halv- år 1924.
Tilsammen:	961	926	405	Andre:	282	357	167
Sjøfolk:	588	453	186	Kjøbmenn, agen- ter etc.	14	29	4
Skipperer	36	36	24	Håndverkere	36	81	19
Styrmenn.	42	30	14	Kontorfolk, bu- tikkfolk.	15	12	8
Maskinister	54	41	15	Gårdbr. m. v.	6	25	9
Underordnede	447	342	132	Fiskere	23	27	32
Kystloser	9	4	1	Arbeidsformenn.	5	12	2
Div. transport- folk:	51	70	23	Fabrikkarbeidere	20	42	32
Vognmenn, kjørere	13	13	5	Anleggsarb., gru- bearb., stenhugg.	-	6	9
Chauffører	15	33	14	Gårdsarbeidere, gårdsgutter.	5	9	5
Jernbanefolk	4	2	1	„Arbeidere“	134	98	36
Bryggearbeidere	13	19	1	Annet.	24	16	11
Stuere	5	-	1	Uopgitt livsstil.	40	46	29
Fløttmenn	1	3	1				

2. K v i n n e r.

	1922.	1923.	1. halv- år 1924.		1922.	1923.	1. halv- år 1924.
Tilsammen:	16	20	15	Andre	3	6	10
Opvarningspiker o. lign. til sjøs	13	14	4	Uopgitt	-	-	1

¹ Hvor der kun er opgitt „arbeider“ er vedkommende henregnet til „Andre“. ² Tallene i Alkoholstatistikk 1920-1921, s. 55* beriktiges herved.

Sjøfolk er altså gått tilbake i tall, særlig de underordnede, mens der ellers er opgang i tallene overalt.

I de store saker, saker med et konfiskert kvantum på minst 40 l., er der forholdsvis flere sjøfolk blandt de straffelte, likesom den relative nedgang for sjøfolk er større innen denne gruppe saker enn for samtlige saker. Av de straffelte menn med kjent livsstilling i de store saker utgjorde sjøfolk nemlig bare 51.8 pct i 1922, 33.1 pct. i 1923 og 29.2 pct. i 1. halvår 1924. Av sjøfolk i de store saker er der forholdsvis mange skippere, nemlig 16 av 124 sjøfolk i 1922, 15 av 141 i 1923 og 9 av 61 i 1. halvår 1924. Av straffesaker på minst 1 000 l. konfiskert kvantum var der i 1922 10. I 8 av disse var der en skipper med (tilsammen 8 skippere av 19 straffelte). I 1923 var der 21 slike saker, i 6 av disse var der en skipper med (tilsammen 6 skippere av 51 straffelte). I 1. halvår i 1924 var der 6 slike saker, i 4 av disse var der 1 skipper med (tilsammen 4 skippere av 13 straffelte).

Gjentatt straffelte. Antall straffelte i forhold til folkemengden. Fra og med 1922 av foreligger der opgaver over reiterasjoner.

Tolldepartementet (3dje tollkontor) opplyser at der blandt tidligere straffer regnes med enhver straff (ilagt ved departementets egen tidligere kjennelse, tidligere dom eller vedtatt forelegg) for „ulovlig brennevinstrafikk“ overhodet,¹ altså f. eks. også tidligere straff for ulovlig kjøp og ulovlig forsendelse av brennevin.

	Samtlige.					Sjøfolk.				Div. transp.f.		Andre (herunder ukj. livsstill.			
	Antall tidligere straffelte					Antall tidligere straffelte				Antall tidl. straffelte.		Antall tidligere straffelte			
	1 g.	2 g.	3 g.	4 g.	5 g.	1 g.	2 g.	3 g.	4 g.	1 g.	2 g.	1 g.	2 g.	3 g.	5 g.
1922.	23	2	-	-	-	11	2	-	-	2	-	10	-	-	-
1923.	64	22	3	1	-	30	6	1	1	5	1	29	15	2	-
1922, 1. halvår	5	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-	3	-	-	-
2. —	18	1	-	-	-	9	1	-	-	2	-	7	-	-	-
1923, 1. —	34	3	2	-	-	21	2	1	-	2	-	11	1	1	-
2. —	130	19	1	1	-	19	4	-	1	3	1	18	14	1	-
1924, 1. —	246	6	1	-	1	14	2	1	-	4	-	28	4	-	1

Som det vil finnes ved sammenligning med foregående teksttabell er der forholdsvis flere tidligere straffelte utenfor sjøfolkene enn blandt sjøfolkene. Forholdet mellem antallet av minst 3 gr. straffelte og antallet av 2 gr. straffelte er likeledes, særlig for gruppen „Andre“, større enn for sjøfolk.

Nogen nøiaktig opgave over antallet av „nybegynnere“ finnes ikke. Efter erfaringene fra kriminalstatistikken er det almindelig at ca. $\frac{1}{6}$ ($\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{7}$)

¹ Herav 1 kvinne. ² Herav 3 kvinner.

Konfiskerte befordringsmidler 1922.

	1922.										
	Året.		1. kvartal.		2. kvartal.		3. kvartal.		4. kvartal.		
	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	
Kuttere, kvaser (8 000—15 000 kr.) .	6	78 740	-	-	-	-	1	8 740	5	70 000	
Skjøiter, jakter, fartøier (i alm. motor)	1. (2 500—6 000 kr.)	4	19 000	2	10 000	-	-	1	4 000	1	5 000
		2. (800—2 000 -)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mot.båter, -snekker, -racere. .	1. (2 500—18 000 -)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		2. (400—2 000 -)	20	22 630	2	3 050	4	5 600	7	7 900	7
Robåter, -snekker, prammer (30—150 kr.)		1	50	-	-	-	-	-	-	1	50
Sjøbefordringsmidler tilsammen	31	120 420	4	13 050	4	5 600	9	20 640	14	81 130	
Automobiler (1 000—5 000 kr.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Motorcykler med sidevogn (1 500—2 000 kr.)	1	1 500	-	-	-	-	1	1 500	-	-	
Cykler (25—100 kr.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hest og vogn (700 kr.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Landbefordringsmidler tils.	1	1 500	-	-	-	-	1	1 500	-	-	
I alt befordringsmidler	32	121 920	4	13 050	4	5 600	10	22 140	14	81 130	

av reiterantene (tidligere straffelte) har vært straffelt tidligere i s a m m e å r. For smuglerne er brøken formodentlig større (f. eks. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$), da den ulovlige trafikk i sitt nuværende omfang er av så ny datum. Man kommer derfor visstnok temmelig nær det riktige hvis man som begynnere regner samtlige straffelte ÷ samtlige tidligere straffelte. Herved får man 952 begynnere i 1922, 856 i 1923 og 366 i 1. halvår 1924.⁶ I årene 1918—1921 var antallet av straffelte (ved kjennelse) resp. 40, 186, 924 og 915. For å få et overblikk over omfanget av den aktuelle smugling kan man da regne med f. eks. 1800 smuglere fra 1918—1921. Tillagt de 2200 begynnere fra 1922—1924 får man en sum på ca. 4000. Hertil kommer ennå hvad der er straffelt ved vedtatt politiforelegg eller dom. I 1923 var dette ifølge tabell 16 650. Regner man at 600 av disse var begynnere (altså heller ikke straffelt ved kjennelse av departementet), vil dette si at departementet ved kjennelse straffer 60 pct.

¹ I alm. er verdigrensen opad 7000 kr. ² Herav i to tilfelle kun verdien (2700 kr. tilsammen). ³ Kun verdien. ⁴ Herav i to tilfelle kun verdien (2100 kr. tilsammen). ⁵ Dessuten (Fredrikstad) 1 kjelke og 1 sparkstøtting. ⁶ Frifinnelse ved meddomsrettsdom er, som det vil ses av det følgende (s. 61*) sjelden, og naturligvis særlig sjelden efter departementets kjennelse.

1923 og 1. halvår 1924. Riket.

		1923.								1924.			
Året.		1. kvartal.		2. kvartal.		3. kvartal.		4. kvartal.		1. kvartal.		2. kvartal.	
Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.	Antall.	Samlet verdi kr.
4	39 000	2	21 000	2	18 000	-	-	-	-	-	-	-	-
2	8 000	-	-	-	-	2	8 000	-	-	-	-	-	-
6	10 500	3	5 500	-	-	1	2 000	2	3 000	³ 1	1 000	1	800
9	39 800	1	2 500	2	7 000	-	-	6	30 300	1	18 000	1	3 000
26	27 000	6	6 300	² 5	6 700	3	2 500	12	11 500	⁴ 9	10 700	6	7 000
6	400	1	70	-	-	3	150	2	180	2	110	-	-
53	124 700	13	35 370	9	31 700	9	12 650	22	44 980	13	29 810	8	10 800
9	27 500	-	-	1	2 500	6	19 000	2	6 000	2	11 000	2	5 000
1	2 000	-	-	-	-	1	2 000	-	-	-	-	-	-
5	425	-	-	-	-	4	400	1	25	-	-	-	-
2	1 400	-	-	-	-	1	700	³ 1	700	1	700	-	-
17	31 325	-	-	1	2 500	12	22 100	4	6 725	3	11 700	⁵ 2	5 000
70	156 025	13	35 370	10	34 200	21	34 750	26	51 705	16	41 510	⁵ 10	15 800

av samtlige begynnere. Regnet på denne måte skulde vi da nu ha godt og vel 6 000 straffelte smuglere blandt oss. Der er her i landet tilsammen ca. 1.8 million voksne personer, så at vi finner en straffelt smugler på ikke fullt 300 voksne. Holdt vi oss bare til mennene, vilde forholdstallet bli det dobbelte, 1 på 150.

Konfiskerte befordringsmidler. Heller ikke på dette punkt er Tolldepartementets statistikk fullstendig. Befordringsmidler konfiskert ved politiforelegg eller dom faller utenfor. På den annen side kan det forekomme at departementets kjennelse blir appellert og underkjent.

(Se tab. s. 46*—47*).

Der er konfiskert over dobbelt så mange befordringsmidler i 1923 som i 1922, men den samlede verdi er ikke så meget større, vesentlig fordi der i 1923 er et mindre antall større motofartøier (kuttere, kvaser, skjøiter). Til gjengjeld er der i 1923, særlig mot slutten av året konfiskert en hel del verdi-fullere mindre motorbåter (racere). Også landtransportmidler blev der mange

av i 1923, særlig ut på eftersommeren og høsten. 1. halvår 1924 ligger tallene atter lavere.

Mesteparten av konfiskasjonene faller på egnen om Kristianiafjorden.

	Egnen om Kristianiafjorden ¹ .						Øvrige landsdeler.					
	1922.		1923.		1. halvår 1924.		1922.		1923.		1. halvår 1924	
	Antall.	Verdi Kr.	Antall.	Verdi. Kr.	Antall.	Verdi. Kr.	Antall.	Verdi. Kr.	Antall.	Verdi. Kr.	Antall.	Verdi Kr.
Kuttere m. v. . . .	5	70 000	3	27 000	-	-	1	8 740	1	12 000	-	-
Skjøiter m. v. I.	2	10 000	-	-	-	-	2	9 000	2	8 000	-	-
— II.	-	-	5	8 500	2	1 800	-	-	1	2 000	-	-
Motorbåter I . . .	-	-	7	32 800	1	21 000	-	-	2	7 000	-	-
— II	17	19 450	22	22 600	15	17 700	3	3 180	4	4 400	-	-
Robåter	1	50	6	400	1	100	-	-	-	-	1	1
Sjøtransp.midler .	25	99 500	43	91 300	20	40 600	6	20 920	10	33 400	1	1
Automobiler	-	-	9	27 500	4	16 000	-	-	-	-	-	-
Motorcykler	1	1 500	1	2 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Cykler	-	-	5	425	-	-	-	-	-	-	-	-
Hest og vogn	-	-	2	1 400	1	700	-	-	-	-	-	-
Landtrp.midler .	1	1 500	17	31 325	2	16 700	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	26	101 000	60	122 625	25	57 300	6	20 920	10	33 400	1	1

Hvad konfiskasjonene av landtransportmidler angår, så er de innskrenket til et nokså snevert område; mesteparten faller nemlig på Moss tollkammer.

Smuglingen i de enkelte landsdeler. I Alkoholstatistikk 1920—21 og i de forskjellige oversikter i Statistiske Meddelelser er oftere fremhevet de vesentlige forskjelligheter som der er mellom de enkelte landsdeler. Man har derved alene hatt Tolddepartementets kvantitetsoppgaver å holde sig til. For årene 1919—1923 er disse tall tatt inn i tab. 14. Å dømme etter disse tall er hovedtrekkene i utviklingen:

De to første år etter krigen, 1919—1920, var det særlig endel av de større skibsfartsbyer i det sydlige som var sterkt fremme, f. eks. Kristiania, Kristiansand, Stavanger, Haugesund og Bergen. Av disse byer er det vesentlig bare de to største, Kristiania og Bergen, som har fulgt med i den videre utvikling. I 1921 var det Vestfoldbyene („vestre smuglingslinje“ ved Kristianiafjorden) som skjøt sterk fart, først og fremst Tønsberg. Samtidig nådde tallet for Narvik forholdsvis høit op. 1922—1923 kommer byene på østsiden av Kristianiafjorden („østre smuglingslinje“) frem i forgrunnen, særlig Fredrikstad, Moss, Drøbak og Fredrikshald. Også Tønsberg synes

¹ Østfold, Akershus, Kristiania, Buskerud og Vestfold fylker. ² Dessuten en sparkstøtting og en kjelke.

fremdeles sterkt inndratt i trafikken, om enn tallet her ikke stiger fra 1922—1923 som i de nevnte byer. Mens nordpå Narvik atter er begynt å gå tilbake, har Trondhjem hele tiden vært på jevn marsj opover, og i 1923 er der konfiskert nokså meget i Trondhjem, likesom i det hele rundt Trondhjemsfjorden.

For et snevrere område som et enkelt tolldistrikt er det selvfølgelig vanskelig å slutte fra Tolldepartementets tall til omfanget av den virkelige smugling på stedet, helt bortsett fra at kvanta som er smuglet inn i landet ensteds føres bort til forbruk på steder som kanskje ligger nokså langt borte. I byer som Narvik, hvor der har vært drevet megen direkte smugling, kan vel tallene virkelig gi et fingerpek. Men f. eks. i Kristianiafjorden og avsnittet utenfor den, likesom langs kysten opover mot Trondhjemsfjorden, kan det lett tenkes at et tolldistrikts andel av det konfiskerte kvantum kan være nokså forskjellig fra dets andel av det samlede innsmuglede kvantum. Et enkelt større parti kan her være nok til å få tallet for et enkelt toll-distrikt til å svulme uforholdsmessig op.

En sammenligning mellom Tolldepartementets og Socialdepartementets tall for 1923 synes også å vise dette. Der er en viss overensstemmelse i store trekk. Begge oppgaver vidner f. eks. om stor virksomhet rundt Kristianiafjorden, omkring Bergen og Trondhjem. Man kan dele landet op i 4 større deler: 1. fylkene om Kristianiafjorden (Østfold, Vestfold, Buskerud, Akershus, Kristiania, Hedmark og Opland), Sydøst-Norge, 2. kystfylkene fra Telemark til Sogn og Fjordane, Sydvest-Norge, 3. Møre¹ og begge Trøndelagsfylkene, Trondhjemske, og 4. Nordland, Troms og Finnmark, Nord-Norge. Tar man med i betraktningen (siste rubrikk) også politiets beslagleggelser i 1923 etter tabell 15 (innsmuglet og innberget), fås følgende hvor sprit og brennevin er lagt sammen i Socialdepartements oppgaver av hensyn til sammenligningen med Tolldepartementets:

	Konfiskert ved Tolldepartemen- tets kjennelse.	Beslaglagt av tollvesenet.	Beslaglagt av tollvesen og politi tilsammen.
	L.	L.	L.
Sydøst-Norge	153 409	190 425	320 232
Sydvest-Norge	36 393	82 057	105 489
Trondhjemske	12 554	64 449	98 280
Nord-Norge	1 033	19 497	22 454
Riket	203 389	356 428	546 455

Rekkefølgen er stadig den samme, men forskjellen mellom landsdelene blir mindre og mindre jo fullstendigere oppgavene blir.

¹ Regnet hit og ikke til Sydvest-Norge av hensyn til et parti på 35 000 l. som blev beslaglagt i Trondhjem efter henstilling fra tollvesenet i Kristiansund.

For de enkelte tollsteders vedkommende er der derimot store forskjelligheter, som det lett vil ses av tab. 14. Det er nok å sammenligne f. eks. byene Trondhjem og Stenkjær eller Bodø og Narvik.

Med disse forbehold meddeles følgende sammendrag for de viktigste distrikter: (Side 51*.)

Det bemerkes at politidistriktene og tolldistriktene grenser ikke alltid faller ganske sammen.

En stor del av smuglergodset havner naturligvis til syvende og sist i de tre største byer. Til Kristiania føres godset for en stor del over land syd fra. En større del av det som beslaglegges i kystbyene ved innløpet av fjorden er bestemt for Kristiania. Alene på de tre distrikter Fredrikstad, Moss og Tønsberg falt der i 1923 41 pct. av det hele kvantum. På distriktene i de 5 fylker om Kristianiafjorden (Østfold, Vestfold, Akershus, Kristiania og Buskerud) falt der i alt 58.5 pct. Bergen har 12.3, Trondhjem politidistrikt og tolldistrikt med Uttrøndelag politidistrikt har 15.4 pct.

Nogen bestemt utvikling gjennom hele året er der likeså litt for de enkelte distrikter som for Riket i det hele (jevnfør s. 36). 2net og 4de kvartal har høiere tall enn 1ste og 2net. Men det er forskjellige byer som har store tall i de forskjellige kvartaler. Således har f. eks. de mindre byer i det sydvestlige store tall i 1ste kvartal, Trondhjem i 2net kvartal, Bergen og Stavanger i 3dje kvartal, Fredrikstad, Tønsberg, Bergen og Trondhjem (de viktigste centrer overhodet) i 4de kvartal (juletrafikken). Dette synes å vise at når man går så langt ned som til kvartalene, vil forholdet mellom distriktene i stor utstrekning komme til å avhenge av tilfældigheter (enkelte store partier).

Da smuglingssted og forbrukssted tildels faller vidt fra hverandre, lønner det sig ikke å regne ut særskilt for hvert toll- eller politidistrikt hvor meget konfiskert vare der faller på hver innbygger i distriktet. Selv for de få grupper av distrikter som er opstillet i tabellen foran er dette neppe tilrådelig.

En større del av den smuglersprit som lander rundt Kristianiafjorden går nordover til Kristiania og visstnok også for en del videre til Romerike og Oplandene. Det som landsettes omkring Langesundsfjorden går vel med til forsyningen av Telemark (Notodden, Rjukan). Av vare bestemt for Trøndelagen konfiskeres nok en del lengere syd, særlig omkring Kristiansund.

Ut fra disse betraktninger kunde man danne følgende fire forbruksområder: Sydøst-Norge, nemlig Østfold, Akershus, Kristiania, Hedmark, Opland, Buskerud og Vestfold fylker, Sydvest-Norge, nemlig Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Bergen og Sogn og Fjordane fylker, Trøndhjemske, nemlig Møre, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylker, Nord-Norge, nemlig Nordland, Troms og Finnmark fylker.

Samlet kvantum sprit og brennevin beslaglagt av tollvesen og politi i de enkelte landsdeler 1923.

Politidistrikter + tilsvarende tolldistrikter.	1 kvartal.		2 kvartal.		3 kvartal.		4 kvartal.		Året.		Kvantum ren ¹ alkohol.	Pct. av Rikets.
	Sprit.	Br.vin.	Sprit.	Br.vin.	Sprit.	Br.vin.	Sprit.	Br.vin.	Sprit.	Br.vin.		
Kristiania	L. 5 304	L. 733	L. 4 594	L. 402	L. 3 338	L. 396	L. 629	L. 91	L. 13 865	L. 1 622	L. 14 040	L. 2.7
Fredrikshald	2 910	24	5 915	42	435	5	731	53	9 991	124	9 647	1.9
Sarpsborg	2 090	52	2 080	6	3 583	1	2 091	1	9 844	60	9 477	1.8
Fredrikstad	10 577	78	8 262	33	17 402	91	59 047	934	95 288	1 136	91 987	17.7
Moss	9 123	21	18 152	115	12 175	7	5 632	4	45 082	147	43 345	8.3
Drammen	-	9	-	45	59	1	-	47	59	102	103	-
Nord-Jarlsberg og Holmestrand	7 989	19	5 119	28	1 907	-	2 291	9	17 306	56	16 639	3.2
Tønsberg	15 430	41	16 230	90	7 130	71	41 778	430	80 568	632	77 629	15.0
Sandefjord	3 551	91	469	2	1 903	129	380	-	6 303	222	6 151	1.2
Larvik	3 164	-	510	-	910	-	4 054	44	8 958	44	8 620	1.6
Resten i Østf, Akerhus og Vestf.	8 111	-	4 519	2	8 986	171	6 030	55	27 326	228	26 336	5.1
Kristiansand	383	101	1 101	93	91	63	167	8	1 742	265	1 791	0.3
Stavanger	538	130	3	519	10 263	131	519	177	11 323	957	11 301	2.2
Haugesund	1	87	4 061	277	460	6	191	-	4 713	370	4 691	0.9
Bergen	8 911	173	7 028	210	22 545	237	26 092	34	64 576	654	62 287	12.3
Resten Telemark—Møre	12 163	3 558	3 781	220	1 897	156	3 780	260	21 621	4 194	22 644	4.4
Trondhjem og Uttrøndelag . .	760	38	² 39 372	45	3 294	79	39 788	100	83 214	262	80 003	15.4
Orkdal, Inntrøndel. og Namdal.	3 480	-	3 955	1	2 531	1	1 145	34	11 111	36	10 683	2.1
Helgeland og Bodø	18	-	15 974	2 049	122	3	1 504	48	17 618	2 100	17 858	3.4
Narvik	97	299	38	118	34	27	-	3	169	447	363	0.1
Resten nordenfjells	105	7	314	35	757	4	765	120	1 941	166	1 939	0.4
Sum	94 705	5 461	141 477	4 332	99 822	1 579	196 614	2 452	532 618	13 824	517 534	100.0

¹ Beregnet efter antatt 96 pct. alkohol i sprit og 45 pct. i brennevin. ² Herav ca. 35 000 l. efter henstilling fra Kristiansund tollkammer.

Da beregningen kun kan gi et omtrentlig billede, er sprit og brennevin lagt sammen uten hensyn til alkoholstyrken.

Beslaglagt sprit og brennevin i 1923 pr. innbygger.

	Innsmuglet og innberget.			Ukjent op-
	Tollvesen. L.	Politi. L.	Tilsammen. L.	rindelse. Politi. L.
Sydøst-Norge	0.163	0.115	0.274	0.046
Sydvest-Norge	0.103	0.029	0.132	0.007
Trondhjemske	0.152	0.080	0.232	0.002
Nord-Norge.	0.062	0.009	0 071	-
Riket	0.132	0.071	0.203	0.022

Rekkefølgen mellom landsdelene blir: 1. Sydøst-Norge, 2. Trondhjemske, 3. Sydvest-Norge, 4. Nord-Norge.

Sammenligning med de tall som er meddelt s. 23* over forbruket av reseptbrennevin viser at Sydøst-Norge samlet ikke ligger så meget høiere enn det øvrige land for smuglerspritsens vedkommende. Tallene for reseptbrennevin (ren alkohol) var nemlig Sydøst-Norge 0.486 l, Sydvest-Norge 0.272 l, Trondhjemske 0.274 l, Nord-Norge 0.279 l, Riket 0.365 l.

I tab. 16 er der tatt inn opgaver over antallet av straffelte for smugling (ved Tolldepartementets kjennelse, dom eller vedtatt forelegg) i 1923 for de enkelte fylker. En beregning av antall straffelte pr. 1 000 innbyggere fylkesvis vil også tjene til belysning av smuglingens geografiske fordeling.

Antall straffelte for smugling (ulovlig innførsel) pr. 1 000 innbyggere i 1923.

Østfold.	2.95	Rogaland.	0.33
Kristiania med Akershus	2.57	Bergen med Hordaland	0.29
Hedmark.	0.06	Sogn og Fjordane	0.01
Opland.	-	Møre	0.19
Ruskerud	1.54	Sør-Trøndelag	0.40
Vestfold	2.41	Nord-Trøndelag	0.11
Telemark.	0.31	Nordland.	0.53
Aust-Agder	0.32	Troms	0.14
Vest-Agder	0.69	Finnmark	0.35

For hele Riket er promillen 0.59. Østfold og Vestfold står, som det vil ses, høiest av samtlige fylker. Beregningen er naturligvis unøiaktig, for såvidt de enkelte deler av et fylke kan bidra i høist ulike grad til smug-

lingen. Nevnes kan det f. eks. at antallet av straffelte i Kristiania (toll- og politidistrikt) utgjør 0.85 pr. innbygger (Kristianias befolkning), antallet av straffelte i Bergen 0.66 pr. innbygger (Bergens befolkning).

Forholdet mellem beslaglagt kvantum og antall straffelte vil naturligvis kunne variere fra landsdel til landsdel ettersom den forretningsmessige storsmugling er mere eller mindre fremtredende i forhold til den direkte leilighetssmugling. De to forangående tabeller supplerer derfor hverandre, den ene forteller oss mest om forbruket av smuglervare, den annen om kriminaliteten.

Storsmuglingens geografiske utbredelse finnes lettest ved å regne ut hvor mange procent antallet av „store saker“ (saker på minst 40 l. konfiskert vare) utgjør av det samlede antall saker (Tolldepartementets opgaver):

Store saker i pct. av samtlige.¹

Tollsteder:	1922.	1923.
Fredrikstad	43.7	33.9
Moss	81.8	81.8
Tønsberg	88.1	78.1
Kristiania	18.3	17.0
Resten i Østfold, Vestfold, Buskerud og Akershus	45.5	47.9
Kristiansand	21.9	12.2
Resten i Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder .	29.8	45.3
Stavanger	15.4	17.9
Haugesund	7.6	19.2
Bergen	27.9	27.9
Resten i kystfylkene Rogaland—Møre	-	5.3
Trondhjem	10.9	25.4
Narvik	7.6	5.4
Resten nordenfjells	2.9	7.7
	Riket	20.7 34.7

Tollstedene ved innløpet av Kristianiafjorden har næsten bare store saker. Kristiania har derimot få. Tollstedene vestpå og nordpå har likeledes forholdsvis få store saker, de store byer Bergen og Trondhjem forholdsvis langt flere enn de mindre byer i disse landsdeler.

Kysttollsakenes fordeling efter skibetsnasjonalitet særskilt for de viktigste tollsteder og grupper av tollsteder vil ses av omstående s. 54* og 55*:

¹ Som før bemerket er „storsmugling“ og „store saker“ ikke lenger så nært sammenknyttet i det senere som før. Det er derfor ikke gjort nogen tilsvarende beregning for 1. halvår 1924.

	1922.					Tilsammen :	
	Norsk.	Tysk.	Annet kjent frem- med.	Ukjent.	Av kjent nasjon.	Over- hodet.	
Fredrikstad	2	10	3	68	15	83	
Moss	3	1	-	7	4	11	
Tønsberg	1	4	1	36	6	42	
Kristiania	118	95	1	10	214	224	
Resten i Østfold, Vestfold, Buskerud og Akershus	8	9	4	34	21	55	
Kristiansand	21	5	1	5	27	32	
Resten i Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder.	22	10	-	15	32	47	
Stavanger	55	7	-	3	62	65	
Haugesund	33	58	-	1	91	92	
Bergen	37	1	-	5	38	43	
Resten i kystfylkene Rogaland—Møre	11	18	1	-	30	30	
Trondhjem	21	20	-	5	41	46	
Narvik	42	158	73	17	273	290	
Resten nordenfjells	10	23	-	1	33	34	
Riket	384	419	84	207	887	1 094	

De tilfelle hvor skibets nasjonalitet er ukjent er forholdsvis tallrikt i det sydøstlige, bortsett fra Kristiania. I disse trakter skulde da den organiserte storsmugling ha sitt hovedsete. I 1923 er der nokså mange ukjente skib også i Trondhjem, ennu flere i 1924, 2. kvartal 1924 er samtlige saker i Trondhjem knyttet til ukjente skib.

Norske skib er forholdsvis tallrike i de større kystbyer, særlig Bergen, Stavanger og Kristiansand. Tyske skib i Haugesund, Narvik og enkelte mindre tollsteder vesten- og nordenfjells. Andre kjente fremmede skib var i 1922 tallrike i Narvik, vesentlig svenske (61) og finske (11). I 1923 er det ikke lenger svenskene, men danskene som spiller hovedrollen, bortsett fra tyskerne. De danske skib er imidlertid hyppigst i storsmuglerdistriktet omkring Kristianiafjorden (Fredrikstad 10, Moss 3, Tønsberg 5, Kristiania 2, resten i Østfold, Vestfold og Akershus 6). De 6 i Narvik i 1923 er 4 engelske og 1 hollandsk. De 9 svenske skib som overhodet forekommer i 1923 finnes spredt enkeltvis langs hele kysten.

Rutegående skib er vesentlig opgitt for Kristiania, nemlig i 2.-4. kvartal 1923 av 132 norske 86 (dessuten Kristiansand 15, Bergen 8, Stavanger 7 og Trondhjem 6), av 61 tyske 59 og av 4 andre kjente fremmede 3. 1. halvår 1924 falt der av 13 rutegående skib 5 på Kristiania (dessuten Kristiansand 2, Stavanger 3, Bergen 2), 1 tysk og 1 svensk falt begge på Kristiania.

1923.						1. halvår 1924.					
Norsk.	Tysk.	Annet kjent frem- med.	Ukjent.	Tilsammen :		Norsk.	Tysk.	Annet kjent frem- med.	Ukjent.	Tilsammen :	
				Av kjent nasjon.	Over- hodet.					Av kjent nasjon.	Over- hodet.
2	8	10	216	20	236	-	-	2	115	2	117
2	2	3	103	7	110	2	-	-	60	2	62
-	1	6	98	7	105	-	1	1	49	2	51
134	84	5	13	223	236	31	7	4	5	42	47
12	4	7	95	23	118	7	-	-	45	7	52
30	3	-	8	33	41	8	-	-	2	8	10
19	3	2	40	24	64	7	-	1	16	8	24
33	3	1	2	37	39	29	2	-	1	31	32
11	20	-	5	31	36	7	6	-	2	13	15
29	1	1	12	31	43	7	1	-	5	8	13
7	11	-	1	18	19	9	1	-	-	10	10
16	11	-	36	27	63	7	1	-	24	8	32
13	68	6	6	87	93	7	3	1	3	11	14
14	20	1	4	35	39	6	2	-	4	8	12
322	239	42	639	603	1 242	127	24	9	331	160	491

Andre skandinaviske land.

Finland. Efter en meddelelse av Socialministeriet i Socialt Tidsskrift blev der beslaglagt av tollvesenet:

	Sprit.	Brennevin (innbef. likør, men ikke punsj).	Vin (herunder punsj).
1913	1 554	5 416	42
¹ / ₆ — ³¹ / ₁₂ 1919	4 360	14 676	406
1920	98 582	10 077	1 609
1921	58 932	11 716	2 249
1922	153 101	68 589	3 769

Fra 1922 gir Socialministeriet en fortløpende statistikk over politiets virksomhet. Der skjernes i disse opgaver ikke mellem innsmuglet, hjemmehentet o.s.v., men det kan vel forutsettes at mesteparten av spriten er innsmuglet.

	Politibeslag:		Utslått på marken.	Ødelagte hjemme- brennerier.
	Sprit. L.	Annen rusdrikk. L.	L.	L.
1922	54 591	16 019	45 140	1 269
1923	208 349	17 749	25 160	1 053

¹ Statistisk Årshok for 1923 har 3 676 l.

I 1923 skal der efter Väinö Voionmaa i Social Tidskrift nr. 1 for 1924 være beslaglagt henved 500 000 l. inns muglet sprit og brennevin av tollvesen og politi tilsammen.

S v e r i g e. I det nye svenske lovforslag om forholdsregler mot ulovlig alkoholtrafikk (Kungl. Maj:ts prop. nr. 223 for 1924) er der tatt inn følgende opgave fra generaltollstyrelsen over „antalet för spritsmuggling fällda personer och myckenheten spritdrycker, som förklarats förverkade“:

	1922.		1923.	
	Antall personer.	Antall liter.	Antall personer.	Antall liter.
Januar	111	5 722.36	215	10 635.33
Februar	119	5 479.58	273	9 586.21
Mars	48	5 638.00	171	18 395.11
April	111	3 919.19	262	22 534.91
Mai	140	10 237.90	199	6 731.54
Juni	165	10 079.88	273	42 941.10
Juli	160	4 271.52	206	3 414.09
August	234	7 538.57	315	15 282.07
September	284	7 341.18	252	6 268.46
Oktober	267	10 302.90	207	16 235.31
November	282	15 070.04	267	34 337.08
Desember	229	5 474.51	311	5 561.10
Tilsammen	2 150	91 075.68	2 951	191 922.31

Efter oplysninger meddelt av overlæge Johan Scharffenberg i „Folket“ nr. 41 for 1924 gjelder statistikken konfiskasjoner efter dom. Den samlede mengde beslaglagt alkohol (100 pct.) er efter Väinö Voionmaa i Social Tidskrift nr. 1 for 1924 121 916 l. i 1922 (1920 9 592 l.). I Innst. O. XII for 1924 er det (s. 6) oplyst at det som beslaglegges av politiet i Sverige er forholdsvis ubetydelig.

D a n m a r k. Skatte- og tollpolitikken i dette land har bevirket en del inns mugling. Den synes dog å være ubetydelig. Departementet for Told- og Forbrugsavgifter har gjennom Københavns Stat. Kontor opgitt til Byrådet som konfiskert ca. 38 000 l. spiritus i 1922 og henimot 50 000 l. spiritus i 1923.

A n d r e f o r b u d s o v e r t r e d e l s e r. Om retten til å kalle hjemmebrenning og ulovlig omgang med denatureert sprit¹ for forbudsovertredelser kan der diskuteres. Byrådet mener imidlertid for sin del at det for forbudsprinsippet gjennomførelse er en tilfældighet at der allerede under den tidligere ordning (samlagstiden) bestod en lov som forbød hjemmebrenning og

¹ Renaturering, direkte fortæring etc.

ulovlig omgang med denaturert sprit. Hadde der ikke allerede vært forbud mot dette, vilde gjennomførelsen av det prinsipielle brennevinsforbud ha krevet det. Synspunktet er imidlertid skiftet. Mens hensynet til edrueligheten tidligere alene var et sidehensyn, er dette hensyn nu enerådende. Da arten av det beskyttede retts gode er bestemmende for den forbudte handlings strafferettslige karakter, kan man endog si at hjemmebrenning etc. nu er noget ganske annet enn hjemmebrenning etc. før forbudet. Dette må gjelde til tross for at strafferammen ikke er forandret, ja selv om den faktiske straffeutmåling skulde være uforandret som før.

At Byrådet kalder smugling, ulovlig kjøp, salg, sending o. lign. og reseptmisbruk (brennevinsrecepter) for forbudsovertredelser, kan det vel forutsettes at der ikke vil bli reist innvendinger mot. Selv om disse handlinger, ialfall under visse omstendigheter, var belagt med straff også før forbudet, er det teoretisk sett ganske anderledes viktige grunner som dikterer lovens holdning nu enn før. Om rettsfølelsen spørres der som sagt ikke her.

Å sammenligne antallet av disse straffbare handlinger nu med antallet av de straffbare handlinger som bar samme navn under den tidligere ordning er derfor egentlig av underordnet betydning. Et brennevinsforbud krever forbud mot almindelig innførsel, forbud mot almindelig tilvirkning, sending, kjøp og salg o. s. v. Allerede den første overtredelse av disse straffebud må derfor føres på forbudets regning. Hovedinteressen knytter sig jo direkte til det å få vite hvor ofte forbudet frister til omgåelser. Men man kan dernæst ta i betraktning at f. eks. også den gamle samlagsordning med dens innskrenkende bestemmelser medførte tilsvarende overtredelser og således føres til å veie disse ulemper ved de forskjellige ordninger mot hverandre. Men selvsagt må der da på hver ordnings konto føres op overtredelser av alle de straffebud som ordningens gjennomførelse har nødvendiggjort. Man kan f. eks. ikke holde ulovlig kjøp under forbudet utenfor med den begrunnelse at dette er et nytt straffebud, altså helt bortsett fra at de fleste som blir straffet for ulovlig kjøp er selgere (erfarne politimenns uttalelser). På lignende måte må man gå frem ved sammenligninger med andre land, så sant der overhodet er lagt strammere bånd på den frie alkoholomsetning enn på omsetningen i det store og hele.

Efterat det norske forbud i mai 1923 er innskrenket til blott og bart brennevinsforbud, vil det være av interesse å sammenligne antallet av forbuds- overtredelser (herunder all ulovlig innførsel av brennevin) med antallet av overtredelser av brennevinslovgivningen under den tidligere ordning.

Den tidligere statistikk er imidlertid ufullstendig. I kriminalstatistikens opgaver over forseelser finnes en gruppe forseelser „mot lovgivningen om tilvirkning, salg og utskjenkning av brennevin, øl og vin“. Siden rusdrikkloven av 1904 var det årlige antall (Riket): 1905 1 062, 1906 1 067, 1907 1 036, 1908 1 039, 1909 1 347, 1910 1 233, 1911 1 161, 1912 984, 1913 904.

Antallet holder sig ganske jevnt til og med 1908. 1909 viser derimot en sterk stigning, de følgende år en jevn nedgang fra år til år. Bevegelsen røber ikke den minste sammenheng med konjunktorene. Ved en eventuell sammenligning med nutiden er der altså ikke grunn til å ta hensyn til flere år for å få eliminert tidenes virkning her som ved drukkenskapsforseelsene. Nedgangen fra 1909 til 1913 er så bestemt at den ikke kan bero blott og bart på tilfeldigheter. Der er altså heller ikke tilstrekkelig grunn til å ta et gjennomsnitt f. eks. av årene 1909—13 for derved å få et sikrere tall å regne med enn f. eks. tallet for det år som ligger oss nærmest, nemlig 1913. Ved å bruke et sådant gjennomsnitt er der meget mere grunn til å tro at man vil komme til å sette ut av betraktning en utvikling som kanskje endog vilde ha fortsatt ut over 1913 like til nu, om ikke i den grad som fra 1909 til 1913.

Nu viser det sig imidlertid at det er Kristiania som har preget utviklingen fra 1909 til 1913. Antallet av straffelte for overtredelser av lovgivningen om tilvirkning, salg og skjenkning av brennevin, øl og vin var nemlig:

	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.
Kristiania ¹	285	197	275	309	667	559	475	344	141
Øvrige landsdeler . . .	777	870	761	730	680	674	686	640	763

Den nye lov av 15 aug. 1908 om brennevinstilvirkningen inneholder i det vesentlige de samme straffebestemmelser som de tidligere lover av 28 juni 1887 med tillegg av 13 juni 1891. De almindeligste overtredelser gjelder ulovlig omgang med denaturert sprit. Av lovens forarbeider (Innstilling fra den departementale brennevins- og malkomité av 1903 s. 208 ff.) fremgår at misbruk av denaturert sprit forekom ofte, særlig i Kristiania. Det kan derfor tenkes at loven har gitt anledning til politiinstrukser om skjerpethold. Byrådet har overfor Kristiania politikammer påpekt den eiendommelige bevegelse i tallene fra 1908 til 1913 og stillet det følgende spørsmål: „Kan det ikke tenkes at loven ved å foranledige nye instrukser hadde til følge at der blev skredet skarpere inn mot den slags overtredelser (o: reaturering av politur og drikk av denaturert sprit), og at nedgangen i tallene fra 1909 til 1913 skyldes resultatene av politiets kamp mot disse misbruk?“ Politikammeret svarte: „Årsak til den anførte sterke stigning er visstnok for en del å søke i hvad der av Byrådet er anført, idet de til dels nye bestemmelser i loven av 15 aug. 1908 blev innskjerpet for politiet ved en den gang utstedt særskilt ordre. Imidlertid blev der i 1909 uttatt særlige, civilklædde politimenn som spesielt skulde kontrollere overholdelsen av rusdrikklovens bestemmelser på kafeer og restauranter, og dette ledet til en sterk økning i anmeldelsenes antall, spesielt angående ulovlig brennevinssalg og nytelse

¹ Tallene stemmer ikke med tallene i Kristiania politikammers årsberetninger. Dette må, såvidt ses, skrive sig fra en forskjellig gruppering av de tilfelle hvor her vedkommende forseelser er forenet med forseelser av annet slags (særlig hyppig forseelser m. h. til denaturert sprit og forseelser mot løsgjengerloven).

av medbragte sterke drikker (lovens § 52 nr. 6). Anmeldelsene fra denne tid er tilintetgjort, men man kan av protokollene se at så er tilfellet.

Denne kontroll hadde også til følge at flere skjenkeretter blev inndratt, og at verter og gjester blev mere forsiktige.“

Av Kristiania politikammers beretninger for 1908 og 1909 synes også å fremgå at stigningen ikke bare skyldes flere straffellelser for ulovlig omgang med denaturert sprit.

Men politikammerets uttalelse bekrefter i alle tilfelle at bevegelsen i tallene fra 1908 til 1913 ikke er resultatet av tilfeldigheter. Årene 1905 til 1913 er i det hele tatt ikke likeverdige som sammenligningsgrunnlag, og den rent kronologiske orden må da bestemme hvilket år der skal foretrekkes.

For overtredelser av lovgivningen om tilvirkning, salg og utskjenkning av brennevin, øl og vin blev der i 1913 straffelt i alt 904 personer. Etter tab. 16 er der i 1923 straffelt 4 659 personer¹ alene for ulovlig salg, kjøp eller annen omsetning av sprit og brennevin (årets 3 første måneder også hetvin). Det er altså ganske påtagelig at forbudet har tvunget politiet til å utfolde en ganske betydelig øket virksomhet i forhold til ordningen før forbudet.

Alkoholkommissjonen innhentet i sin tid en hel del oppgaver over den ulovlige alkoholomsetning i årene 1906—1910(11). Fra et konjunktursynspunkt sett er disse år ikke riktig heldige, og etter forannevnte uttalelser fra Kristiania politikammer vil det forstås at disse oppgaver må brukes med forsiktighet hvis man vil danne sig et bilde av hvordan forholdene nu vilde ha artet sig uten forbud.

Opgavene finnes trykt i bilag 1 til Alkoholkommissjonens innstilling (bilag IV til Ot. prp. nr. 43 for 1916).

S m u g b r e n n i n g. Om de straffer som blev ilagt etter lov av 28 juni 1877 for ulovlig brennevinstilvirkning pliktedes ikke avgitt nogen innberetning til departementet. Noget sådant tilfelle er heller ikke innberettet i tiden fra 1 januar 1906 til 15 september 1908, da brennevinstilvirkningsloven av 15 august 1908 trådte i kraft. Etter denne lovs § 53 har departementet i 1909 begjært tiltale reist mot en person i Hemnes (Nordland), uten at der senere er innløpet nogen nærmere meddelelse i sakens anledning, likesom to personer i Hemnes, en i 1909 og en i 1910, hver blev forelagt en bot av kr. 50 i henhold til lovens § 43. I 1911 frafalt departementet tiltale i henhold til lovens § 53 i en sak i Korgen (Nordland) våren 1910.

I 1923 er antallet av straffelte 244.

Før smuglingen for alvor tok fart (høsten 1921), var tallene imidlertid adskillig større. Ifølge kriminalstatistikken var antallet av straffelte for hjemmebrenning 311 i 1919 og 644 i 1920 (1 i 1917, 46 i 1918). Disse tall inn-

¹ Ulovlig salg av omsetningsberettigede er ikke tatt med i disse oppgaver.

befatter for øvrig bare personer som er straffelt for hjemmebrenning som hovedforbrydelse.

Smugling. Av alkoholkommissjonens oppgaver kan det ikke ses hvor mange personer som er blitt straffelt. I de 6 år 1906—1911 blev der av departementet behandlet tilsammen 453 saker, hvorav 430 med anmeldte forøvere, tilsammen 600 personer. Der blev i disse 453 saker beslaglagt i alt 3 452 l. brennevin, 465 l. vin og 120 l. øl. I 359 av de 453 saker blev der ilagt bøter.

Antallet av straffelte i 1923 er 1596 (herunder nogen få som er straffelt for vinsmugling). Antallet straffelte ved departementskjennelse var i 1919 186, 1920 924, 1921 915, 1922 977, 1923 946. Tallene kulminerte altså allerede i 1920. Antallet straffelte ved politiforelegg eller dom synes derimot å være steget sterkt også etter 1920. Etter kriminalstatistikken var nemlig antallet av straffelte for overtredelse av l. nr. 1 av 25 mai 1917 m. m. (som hovedforbrydelse) 142 i 1919 og 274 i 1920. Senere oppgaver mangler her.

Ulovlig salg eller skjenkning. Alkoholkommissjonens oppgaver viser at der i årene 1906—1910 blev straffelt for ulovlig salg eller skjenkning av brennevin resp. 271, 270, 321, 401, 404 (Kristiania 45, 28, 34, 97, 79). For ulovlig salg eller skjenkning av øl eller vin blev der straffelt resp. 361, 352, 325, 328, 318 personer. Dette viser at forannevnte tall for 1913 egentlig måtte reduseres adskillig for å kunne sammenlignes med tallene for 1923 i tab. 16.

I 1923 er antallet av straffelte for ulovlig salg, kjøp, forsendelse o. lign. av sprit og brennevin (årets 3 første måneder også hetvin) som tidligere nevnt 4 659.

De direkte oppgaver fra politiet til Alkoholstatistikken begynner først med 1923. Det var meningen bare å ta med forbudsovertredelsene, ulovlig omgang med forbudte varer, altså sprit, brennevin og i de tre første måneder også hetvin. Da hovedinteressen knyttet sig til å følge utviklingen for hvert slags overtredelser, blev det bestemt at dersom en person var straffelt samtidig for flere slags overtredelser, skulde han opføres under hver overtredelse. Foruten vedtatte forelegg og endelige straffedommer skulde der også tas med endelige frifinnelser. Oppgavene gjelder kvartalene. Ladestedene er her regnet med under byene. For fullstendighets skyld tas med (kun for Riket) personer ilagt straff ved departementskjennelse (uansett om endelig eller ikke).

		1923.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.
I. Hjemmebrenning.						
Riket	Vedtatt forelegg	187	49	52	37	49
	Domfelt	57	20	9	12	16
	I alt straffelt	244	69	61	49	65
	Frifunnet	8	1	5	1	1
Bygdene	Vedtatt forelegg	166	43	51	35	37
	Domfelt	51	17	8	11	15
	I alt straffelt	217	60	59	46	52
	Frifunnet	7	-	5	1	1
Byene	Vedtatt forelegg	21	6	1	2	12
	Domfelt	6	3	1	1	1
	I alt straffelt	27	9	2	3	13
	Frifunnet	1	1	-	-	-
II. Ulovlig innførsel (smugling).						
Riket	Dept. kjennelse ¹	946	237	205	230	274
	Vedtatt forelegg	328	35	140	82	71
	Domfelt	322	54	70	94	104
	I alt straffelt	1596	326	415	406	449
Frifunnet	33	8	9	5	11	
Bygdene	Vedtatt forelegg	138	16	62	36	24
	Domfelt	259	40	42	83	94
	I alt straffelt	397	56	104	119	118
	Frifunnet	20	3	4	5	8
Byene	Vedtatt forelegg	190	19	78	46	47
	Domfelt	63	14	28	11	10
	I alt straffelt	253	33	106	57	57
	Frifunnet	13	5	5	-	3
III. Ulovlig salg, kjøp, forsendelse o. lign.						
Riket	Vedtatt forelegg	4315	982	1167	957	1209
	Domfelt	344	64	73	78	129
	I alt straffelt	4659	1046	1240	1035	1338
	Frifunnet	59	19	17	8	15

¹ Kan ikke fordeles på bygder og byer.

		1923.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.
Bygdene	Vedtatt forelegg	1804	391	523	441	449
	Domfelt	219	40	41	44	94
	I alt straffelt	2023	431	564	485	543
	Frifunnet	43	15	13	3	12
Byene	Vedtatt forelegg	2511	591	644	516	760
	Domfelt	125	24	32	34	35
	I alt straffelt.	2636	615	676	550	795
	Frifunnet	16	4	4	5	3
IV. Reseptmisbruk.						
Riket	Vedtatt forelegg	51	2	1	25	23
	Domfelt	1	1	-	-	-
	I alt straffelt.	52	3	1	25	23
	Frifunnet	3	3	-	-	-
Bygdene	Vedtatt forelegg	39	-	-	24	15
	Domfelt	-	-	-	-	-
	I alt straffelt.	39	-	-	24	15
	Frifunnet	-	-	-	-	-
Byene	Vedtatt forelegg	12	2	1	1	8
	Domfelt	1	1	-	-	-
	I alt straffelt.	13	3	1	1	8
	Frifunnet	3	3	-	-	-
V. Ulovlig omgang ¹ med denaturert sprit.						
Riket	Vedtatt forelegg	86	16	33	13	24
	Domfelt	7	3	2	1	1
	I alt straffelt.	93	19	35	14	25
	Frifunnet	-	-	-	-	-
Bygdene	Vedtatt forelegg	31	5	15	1	10
	Domfelt	5	1	2	1	1
	I alt straffelt.	36	6	17	2	11
Byene	Vedtatt forelegg	55	11	18	12	14
	Domfelt	2	2	-	-	-
	I alt straffelt.	57	13	18	12	14

¹ Renaturering, fortæring.

Frifinnelsesprocenten er i almindelighet liten. Etter kriminalstatistikken pleier den for samtlige forbrydelser under ett å være ikke så langt fra 10. Men sannsynligvis forekommer det i de her omhandlede tilfelle til gjengjeld oftere at påtale unndlates av mangel på bevis, likesom vel i det hele tatt forbudsovertredelsene har lett for å skjule sig. Statistikken turde her være mere ufullstendig enn kriminalstatistikken i almindelighet. Særlig springer dette i øinene ved en gruppe som reseptmisbruk. Tallene i tab. 16 vidner om hvor rent tilfeldig det er at en eller annen blir straffet for reseptmisbruk.

Med tab. 16 kan sammenholdes tab. 20, som gir opplysning om de beslaglagte kvanta av hjemmebrent m. v. Hvad hjemmebrent angår må det imidlertid merkes at adskillig hjemmebrent som er beslaglagt ikke kommer med i opgavene fordi det blir utslått i tilfelle etter å ha avgitt bevis under straffesaken. I rubrikkene „På annen måte ulovlig disponert“ vil man finne det som nærmest svarer til gruppen „Ulovlig kjøp, salg, forsendelse o. lign.“ i tab. 16. Det er „gaukeriet“ som særlig florerer i de større byer, først og fremst Kristiania, i bygder og småbyer fjernt fra kysten som på Oplandene og Ringerike og industricentrer som Kongsberg, Notodden og Rjukan.

Slår man sammen de av tollvesenet (tab. 14) og politiet (tab. 15) beslaglagte kvanta i 1923, fordeler summen sig som følger:

	Sprit.	Brennevin.
	L.	L.
Innsmuglet, innberget m. v.	532 628	13 827
Hjemmebrent	531	—
På annen måte ulovlig disponert: Lovlig innført eller tilvirket innenlands.	100	—
Innførsels- eller tilvirkningsforhold ukjent	59 588	522
Tilsammen	592 847	14 349

Som før nevnt er der i året frigitt alt i alt et ganske ubetydelig kvantum.

Da en del hjemmebrent utslås, gir tallene allerede av denne grunn ingen riktig forestilling om forholdet mellem de enkelte kilder for den ulovlige rusdrikkforsyning.

Sammenligner vi nu etter tab. 16 antallet av straffelte for hjemmebrenning med antallet av straffelte for smugling og antallet av straffelte for hjemmebrenning og smugling tilsammen med antallet av straffelte for ulovlig kjøp, salg m. v. særskilt for de enkelte fylker (bygder og byer slått sammen) får man følgende:

Fylker :	Straffelt for :			
	Hjemme- brenning.	Smugling.	Hjemme- brenning og smugling.	Ulovlig kjøp, salg m. v.
Østfold	3	486	489	782
Akershus	1	36	37	223
Kristiania	-	218	218	1 276
Hedmark	35	2	37	293
Opland	23	-	23	262
Buskerud	8	22	30	353
Vestfold	1	297	298	282
Telemark	26	39	65	374
Aust-Agder	1	23	24	27
Vest-Agder	20	56	76	32
Rogaland	10	109	119	66
Hordaland	5	10	15	52
Bergen	-	64	64	89
Sogn og Fjordane	4	1	5	19
Møre	5	32	37	102
Sør-Trøndelag	11	68	79	252
Nord-Trøndelag	35	10	45	64
Nordland	25	94	119	34
Troms	11	13	24	8
Finnmark	20	16	36	69
Tilsammen	244	1 596	1 840	4 659

Forholdsvis fremtredende hjemmebrenning har efter dette Hedmark, Opland, Telemark, Vest-Agder, Hordaland, Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark. Dette er alt sammen fylker som helt eller delvis ligger mindre lett tilgjengelig til for smuglergods.

Forholdsvis fremtredende smugling har Østfold, Akershus, Kristiania, Vestfold, Aust-Agder, Rogaland og Bergen. I Buskerud og Sør-Trøndelag er forholdet mellom hjemmebrenning og smugling jevnere.

Forholdsvis fremtredende ulovlig kjøp, salg, forsendelse o. lign. har Akershus, Kristiania, Hedmark, Opland, Buskerud og Telemark. De verste smuglerfylker, Østfold og Vestfold, kommer ikke med her på grunn av det høie antall straffelte for smugling.

Følgende sammendrag til nogenlunde ensartede strøk kan gjøres:

	Straffelte for:			Antall straffelte for ulovlig kjøp, for smugling:	Antall straffelte for ulovlig kjøp, salg m. v.:
	Hjemme- brenning.	Smugling.	Ulovlig kjøp, salg m. v.	:antall straffelte for hjemme- brenning.	:antall straffelte for smugling + hjemmebrenning.
Eggen om Kristi- aniafjorden ¹ . . .	13	1 059	2 916	81.5	2.7
Oplandene	58	2	555	0.0	9.3
Telemark	26	39	374	1.5	5.8
Sydvest-Norge ² . . .	45	295	387	6.6	1.1
Trøndelag	46	78	316	1.7	2.5
Nord-Norge ³	56	123	111	2.2	0.6
Riket	244	1 596	4 659	6.5	2.5

Foruten å sammenligne antallet av straffelte for de forskjellige slags overtredelser innbyrdes kan antallet særskilt for hvert slags sammenstilles med folkemengden. For smugling er dette allerede gjort side 52*. Tallene gjentas her i en fullstendigere oversikt.

Antall straffelte pr. 1 000 innbyggere⁴.

	Hjemmebrenning.		Smugling.	Ulovlig kjøp, salg m. v.	
	Bygder.	Byer.		Bygder.	Byer.
Østfold	0.03	-	2.95	4.32	5.85
Vestfold	0.01	-	2.41	1.75	3.29
Akershus	0.01	}	0.57	1.18	0.35
Kristiania	-			-	4.96
Buskerud	0.08	-	1.54	1.98	3.91
Hedmark	0.24	-	0.06	1.61	6.76
Opland	0.19	-	-	1.59	6.60
Telemark	0.30	-	0.31	2.11	4.72
Aust-Agder	-	0.06	0.32	0.26	0.73
Vest-Agder	0.35	0.04	0.69	0.24	0.72
Rogaland	0.05	0.07	0.33	0.23	0.61
Hordaland	0.03	}	0.29	0.33	-
Bergen	-			-	0.92
Sogn og Fjordane	0.04	-	0.01	0.21	-
Møre	0.03	0.03	0.19	0.23	2.05
Sør-Trøndelag . . .	0.09	0.02	0.40	0.53	3.33
Nord-Trøndelag . .	0.30	1.20	0.11	0.59	1.81
Nordland	0.12	0.35	0.53	0.13	0.82
Troms	0.13	0.07	0.14	0.05	0.27
Finnmark	0.52	0.11	0.35	1.37	2.16
Riket	0.11	0.03	0.59	1.07	3.29
	0.09			1.73	

¹ Østfold, Akershus, Kristiania, Buskerud og Vestfold. ² Kystfylkene fra Aust-Agder til Møre. ³ Nordland, Troms, Finnmark. ⁴ Tilstedevær. befolkning ^{31/12} 1922.

Hjemmebrenning er efter dette mest udbredt i de forannevnte fylker med undtagelse av Hordaland og Sogn og Fjordane: Hedmark, Opland, Telemark, Vest-Agder, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark, smugling i fylkene om Kristianiafjorden, dernæst Vest-Agder, Sør-Trøndelag og Nordland (Narvik). Ulovlig kjøp, salg m. v. i hele det sydøstlige med Telemark, dessuten i byene i Møre, Trøndelag og Finnmark.

Andre skandinaviske land.

En fullstendig statistikk har Finland siden 1922 over antallet av „Brott mot förbudslagen“. Statistikken offentliggjøres i Socialt Tidskrift og Statistisk Årsbok.

For 1922 og 1923 i sin helhet var tallene:

	1922.				1923.			
	Riket.	Byene.	Helsingfors.	Bygdene.	Riket.	Byene.	Helsingfors.	Bygdene.
Tilvirkning	3 036	67	1	2 969	2 168	14	-	2 154
Innførsel	67	52	10	15	146	128	40	18
Forsendelse og lagr.	7 964	5 095	1 908	2 869	12 028	7 407	2 872	4 621
Salg	3 119	400	50	2 719	3 189	358	63	2 831
Andre	2 778	1 821	43	957	1 667	899	58	768
Tilsammen	16 964	7 435	2 012	9 529	19 198	8 806	3 033	10 392
Pr. 1 000 innbg.		14.1	10.6	3.4		15.9	15.1	3.6

I de enkelte måneder i 1922 - 1923 var antallet av forbudsovertredelser:

	Jan	Febr.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1922	1 208	1 310	1 302	1 528	931	1 163	1 043	1 541	1 881	1 839	1 615	1 603
1923	1 608	1 424	1 655	1 596	1 115	1 249	1 229	1 657	2 198	2 040	1 846	1 581

Opgavene omfatter bare politiets påtalevirksomhet.

Sverige. I Innst. O. XII for 1924 meddeler næringskomité nr 2 følgende oppgaver som den har mottatt fra Sverige:

Overtredelser av rusdrikkløvgivningen utenfor smugling¹:

	Forordn. om rusdrikksalg (i 1917 og 1919 forordn. om brennevinssalg).	Forordn. om maldrikksalg.	Forordn. om brennevinstillvirkning.	Andre forordn. om alkoholliske drikker.	I alt.
1917.	303	604	-	38	945
18.	384	156	84	231	855
19.	982	484	9 681	885	3 319
20.	1 525	81	21 462	211	4 763

Efter førnevnte Kungl. Maj:ts prp. nr. 223 for 1924 er antallet av „sakfällda“ for smugling i Sverige 2150 i 1922 og 2951 i 1923.

¹ Antallet av „sakfällda“.

IV. Drukkenskapsforseelsene.

Spørsmålet om drukkenskapsforseelsene er et pålitelig mål for edruelighetstilstanden har gjentatte ganger været drøftet av Byrådet. Der henvises i så henseende til Alkoholstatistikk 1920—21, s. 84* ff. og Ot. prp. nr. 17 for 1924, bilag 1, s. 5 ff. Her skal bare fremheves at det er ikke usannsynlig at der nu drikkes mer i smug enn før forbudet. Er så tilfelle, skulde antallet av forseelser gi et litt for gunstig billede av forholdene under forbudet.

Brennevinsforbudet av 18 desember 1916 og det almindelige forbud av 28 juni 1917 bevirket sammen med de ekstraordinære forhold på denne tid at drukkenskapsforseelsenes antall i årene 1917—1918 gikk ned til et lavmål. 1918 bragte en svak oppgang for byene. Etter fredsslutningen fulgte utover våren 1919 i byene og sommeren 1919 i bygdene en rask stigning. Men til tross for at de økonomiske forhold blandt de brede lag efter all sannsynlighet forbedret sig fra 1919 til 1920, gikk antallet av forseelser atter ned igjen utover høsten 1919 og 1920 i byene. Det har altså heller ikke hatt nogen merkbar virkning at forbudet i prinsippet blev slappet i løpet av 1919 og 1920 ved at øl av skatteklasse II (bajerøl og pilsenerøl) blev frigitt og kom i handelen juni 1919, øl av skatteklasse III (bokkøl) oktober 1920.¹

I 1921 setter de dårlige tider inn med stor arbeidsløshet, og tilstanden forverrer sig efter alt å dømme i de to påfølgende år. Men nettop disse år viser en sterk oppgang i antallet av forseelser.

Bevegelsen fra 1920 til 1923 er, som det vil ses av omst. diagr.², ganske kontinuerlig og kan belyses ved å beregne den gjennomsnittlige månedlige forandring (+ oppgang, ÷ nedgang) i løpet av en „sesongperiode“ (januar—januar inklusive) og angi den som pct. av månedsgjennemsnittet. De mest karakteristiske landsdeler er skilt ut.

Årsforandring (+ oppgang, ÷ nedgang) i pct. av månedsgjennemsnitt.

	1920 Pct.	1921 Pct.	1922 Pct.	1923 Pct.
Samtlige byer	+ 0.8 (÷ 2.5) ³	+ 21.1	+ 39.1	÷ 21.8
—, — bygder	÷ 0.8 (÷ 4.2) ³	+ 5.3	+ 26.0	÷ 11.0
Kristiania	÷ 3.4	+ 22.0	+ 63.1	÷ 34.2
Byene utenfor Kristiania . . .	+ 4.0 (÷ 1.8) ³	+ 20.6	+ 18.5	÷ 9.3
Byer i Østfold og Vestfold . .	+ 10.6	+ 59.2	+ 30.2	÷ 21.2
Byer utenfor Kristiania, Østfold og Vestfold	+ 2.8 (÷ 4.4) ³	+ 11.5	+ 14.7	÷ 6.0
Bergen	÷ 36.0	÷ 0.8	+ 20.7	+ 14.1
Trondhjem	+ 25.2	+ 8.5	+ 19.7	+ 2.0
Bygder i Østfold, Akershus og Vestfold	+ 13.0	+ 10.9	+ 59.0	÷ 33.7
Bygder utenfor Østfold, Akers- hus og Vestfold	÷ 4.8 (÷ 10.8) ³	+ 3.6	+ 7.4	+ 3.1

¹ Se bem. Alkoholstatistikk 1920—21, s. 139*.

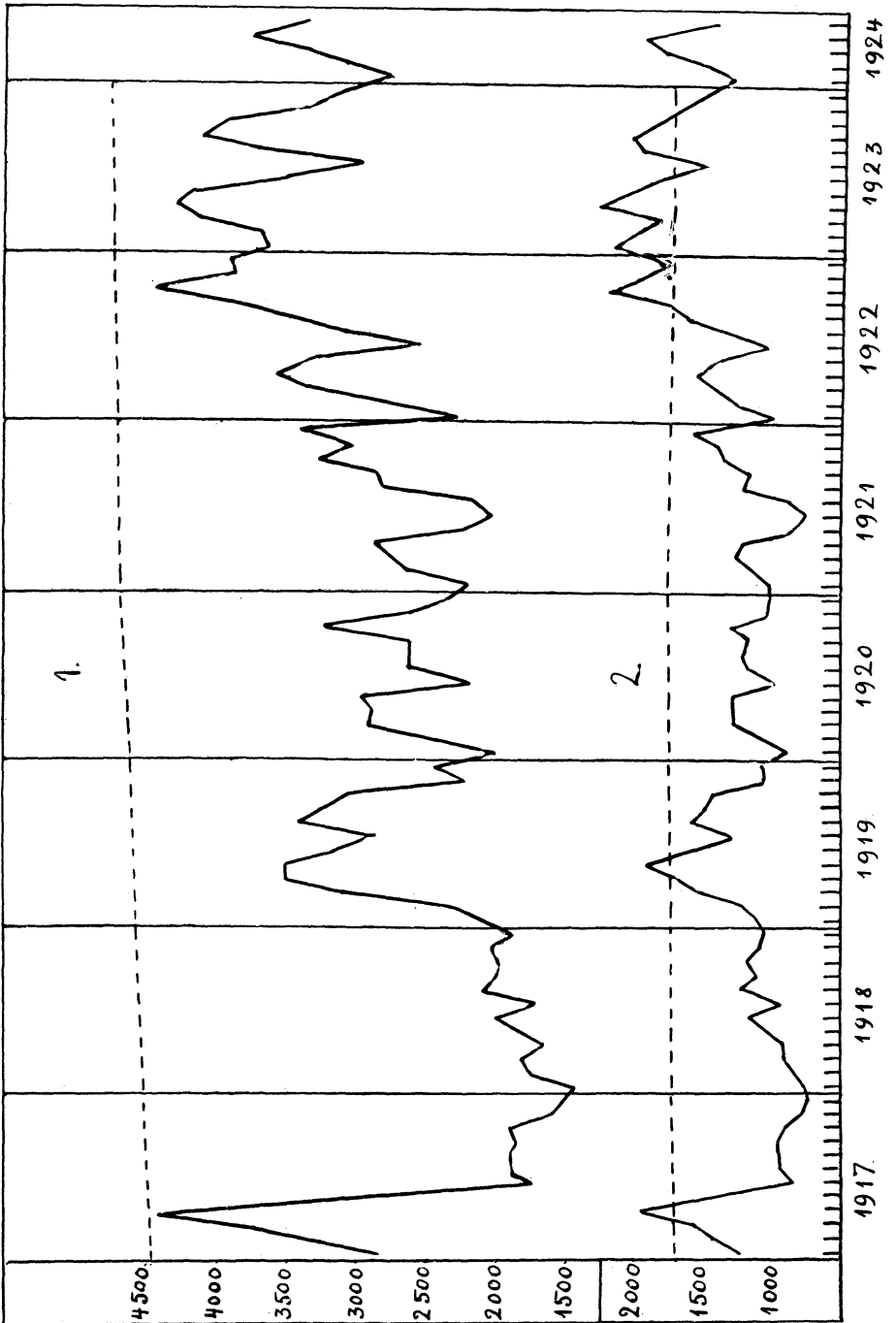
² De prikkede linjer på diagrammet er fremkommet ved å multiplisere promillene for 1913 med den tilstedeværende folkmengde ved utgangen av årene 1916, 1917, 1918 o.s.v. til 1922 og forbinder vedk. punkter med rette linjer. Den rette linje for 1922 er fortsatt til utgangen av 1923.

³ Telemark fratrukket.

Drukenskapsforseelser

1. Samtlige byer. 2. Kristiania.

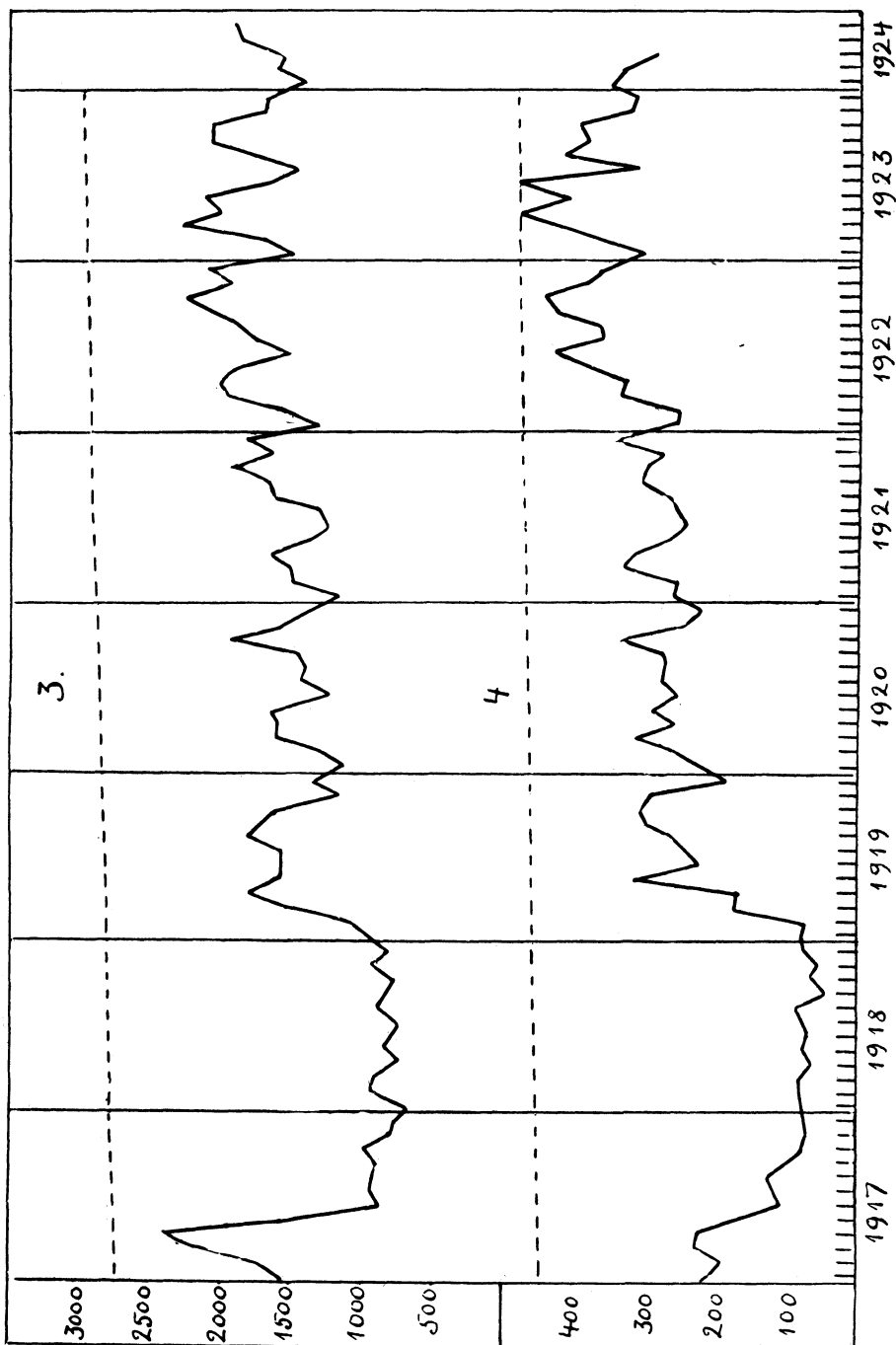
— Faktiske tall.

månedsvís 1917—1923.

3. Byene utenfor Kristiania. 4. Bygdene.

..... Beregnet efter promillen 1913.

I 1920 er der ikke nogen større forandringer, bortsett fra Telemark, hvor særlig Skien gikk sterkt op utover høsten. Stort sett er tallene litt fallende. I 1921 er der næsten overalt sterk stigning. Byene omkring innløpet av Kristianiafjorden har sin sterkeste opgang i dette år. De ligger altså foran f. eks. Kristiania i bevegelsen. Det almindelige er at stigningen kulminerer i styrke i 1922. 1923 bringer overalt nedgang.

Distriktene om Kristianiafjorden viser den sterkeste stigning. Den synes imidlertid å ha vært vesentlig begrenset til et nokså smalt belte om hovedfjorden op til Kristiania og Aker, idet f. eks. Drammen og distriktene om Drammensfjorden er mindre berørt av stigningsbølgen.

I hele resten av landet er opgangen forholdsvis beskjedent.

Beregningen gir ikke noget sammenhengende billede, hvis ikke bevegelsen har vært kontinuerlig. En stigning gjennom et kalenderår kan f. eks. opheves ved en rask nedgang omkring påfølgende årsskifte. Dette var også virkelig tilfellet i begynnelsen av 1921, da maskinist og senere storstreiken bragte tallene til å gå sterkt ned.

For å få et nøyaktigere billede av bevegelsen i dens helhet må man gjøre tilsvarende beregninger for så mange løpende „sesongår“¹ som mulig. Her er foretatt yderligere beregninger for samtlige byer, Kristiania, byene utenfor Kristiania og samtlige bygder for de „sesongår“ som begynner og slutter med månedene april, juli og oktober. Resultatet var:

	Sesongår.		Midtmåned		Samtlige byer.	Kristiania.	Byene utenfor Kr. ania.	Bygdene.
					Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Januar	1920—januar	1921.	Juli	1920	+ 0.8	÷ 3.4	+ 4.0	÷ 0.8
April	„ —april	„	Oktober	„	÷ 1.2	÷ 4.0	+ 0.8	+ 9.0
Juli	„ —juli	„	Januar	1921	÷ 20.5	÷ 31.2	÷ 12.7	÷ 2.5
Oktober	„ —oktober	„	April	„	+ 3.0	÷ 0.6	+ 5.5	+ 3.1
Januar	1921—januar	1922.	Juli	„	+ 21.1	+ 22.0	+ 20.6	+ 5.3
April	„ —april	„	Oktober	„	+ 24.4	+ 45.7	+ 7.9	+ 12.2
Juli	„ —juli	„	Januar	1922	+ 10.8	+ 17.4	+ 5.6	+ 37.2
Oktober	„ —oktober	„	April	„	+ 27.6	+ 34.1	+ 22.2	+ 46.6
Januar	1922—januar	1923.	Juli	„	+ 39.1	+ 63.1	+ 18.5	+ 26.0
April	„ —april	„	Oktober	„	+ 33.5	+ 50.3	+ 17.4	+ 10.6
Juli	„ —juli	„	Januar	1923	+ 1.0	+ 12.1	÷ 10.0	+ 5.9
Oktober	„ —oktober	„	April	„	÷ 8.8	÷ 10.6	+ 6.8	+ 2.8
Januar	1923—januar	1924.	Juli	„	÷ 21.8	+ 34.2	÷ 9.3	÷ 11.1
April	„ —april	„	Oktober	„	÷ 20.9	÷ 24.5	÷ 17.3	÷ 34.4

Den store uregelmessighet i bevegelsen som streiken våren 1921 bragte springer i øinene. Ellers har bevegelsen, ialfall i byene, vært bølgeformig, idet stigningen har vært mest utpreget på høstparten både i 1921 og 1922. Kristiania ligger som før sagt litt efter (∴ efter smuglerbyene omkring Kristianiafjorden). Nedgangen synes å være inntrådt først i byene utenfor Kristiania, mens Kristiania og bygdene (under ett) kommer efter litt senere. Tidspunktet kan bestemmes nærmere ved tilsvarende beregninger for vedkommende „sesongår“, som her betegnes ved den midterste måned.

¹ D. v. s. de 13 måneder som begynner og slutter med måned av samme navn (samsvarende punkter på sesongkurven).

Kristiania		Pct.	Byene utenfor Kristiania.		Pct.
Januar 1923	+	12.1	Oktober 1922	+	17.4
Februar —	+	0.7	November —	+	13.8
Mars —	÷	3.8	Desember —	+	8.6
April —	÷	10.6	Januar 1923	÷	10.0

I Alkoholstatistikk 1920—1921 s. 129* er sammenstillet tallene for maksimalkvartalene i sesongbevegelsen. Det har interesse å sammenligne det billede av bevegelsen disse tall gir, med det som er funnet ovenfor.¹

Drukkenskapsforseelser i maksimalkvartalene 1921—1923.

(Vår = mars—mai, høst = sept.—nov.)

	Samtlige byer.		Kristiania.		Øvrige byer.		Bygdene.	
	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks. kvartal.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks. kvartal.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks. kvartal.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks. kvartal.
Høst 21.	9 098	116	3 894	117	5 204	115	876	95
Vår 22.	10 232	112	4 368	112	5 864	113	1 024	117
Høst 22.	12 108	118	5 872	135	6 236	106	1 254	122
Vår 23.	12 535	104	6 140	105	6 395	103	1 293	103
Høst 23.	11 352	91	5 550	90	5 802	91	1 102	85
Vår 24.	10 436	92	5 137	93	5 299	91	1 056	96

Da der her bare brukes tall for 6 og 6 måneder til bestemmelse av bevegelsen, blir bildet selvsagt grovere. Man vil dog gjenfinne de viktigste trekk, således den sterke stigning fra vår til høst 1922, særlig i Kristiania, og den almindelige nedgang fra vår til høst 1923. Nedgangen våren 1924 synes litt svakere.²

Til veiledning ved bedømmelsen av bevegelsen i de forskjellige landsdeler hitsettes dessuten de faktiske tall i vårkvartalet mars—mai og høstkvartalet septbr.—novbr. i hvert av årene 1920—23 (24) særskilt for alle viktigere byer og grupper av bygder. Til sammenligning er tilføiet middeltallet for de to kvartaler 1913.³ (Se tab. s. 73*—74*.)

Disse tallrekker gir som sagt et usikrere billede enn foranstående beregninger, hvor bevegelsens retning hvert øieblikk blev bestemt på grunnlag av tallene for 13 måneder. Det gjelder naturligvis her som alltid at tallene

¹ Som høstkvartal har tidligere vært regnet $\frac{1}{2}$ sept. + okt. + nov. + $\frac{1}{2}$ des. Kvartalet sept. + okt. + nov. antas dog å ligge tilstrekkelig nær det virkelige høstmaksimum. Sannsynligvis har også de to kvartaler normalt nogenlunde jevnstore tall. For de tre år 1919—1921, som grupperer sig nok så jevnt om et lavpunkt i drukkenskapsforseelsenes bevegelse, finner man gjennomsnittlig for byene 8 895 forseelser i vårkvartalet og 8 670 i høstkvartalet.

² Det bemerkes at ikke enhver nedgang i tallene, hvor ringe den enn er, betyr at drukkenskapsforseelsenes bevegelse er gunstig for forbudet. Forverrelsen i de brede lags kår krever i og for sig en sterk nedgang.

³ Enkelte byer kan nok ha egenartede sesongbevegelser. Hamar synes f. eks. vanlig å ha høie tall om høsten (se Alkoholstatistikk 1920—21, s. 133*).

er desto sterkere påvirket av tilfeldigheter jo mindre de er, at det derfor er vanskeligere å bedømme utviklingen for en småby enn for en av de større byer.

Man må vokte sig for av denne tabell å utlede slutninger om hvor meget bedre eller verre forholdene nu er enn før forbudet. Der er først og fremst ikke tatt hensyn til folkemengdens vekst.¹ Dessuten er antallet av forseelser sterkt avhengig av den økonomiske tilstand, og denne har i disse år undergått sterke forandringer. I 1913 hadde 29 byer lokalt lovlig småsalg av brennevin (derav 27 ved samlag).² De stod derved i en særstilling fremfor de andre byer.

Det er lett å se at tabellen bekrefter hvad der blev funnet foran. Flere detaljer kan trekkes frem. Av interesse kan det være at stigningen i Kristianiafjordstrøket synes å være inntrådt først i Vestfoldbyene («vestre smuglingslinje»). Nevnes kan også de høie tall i småbyene i Trøndelagen fra høsten 1922 og i Narvik (særlig våren 1922). Disse og flere andre detaljer er for resten til enhver tid omtalt av Byrådet i oversiktene i „Statistiske Meddelelser“.³

Drukkenskapsforseelsenes bevegelse under forbudet har altså ikke vært gunstig.⁴

Et spørsmål av fremtredende interesse er det hvor vi står nu i sammenligning med tidligere.

Spørsmålet er vanskelig å besvare.

Da drukkenskapsforseelsene, som vist i Alkoholstatistikk 1920–21, svinger sterkt med konjunktorene, kan man ikke sammenstille året 1923 med det første det beste år før forbudet. Man må velge et økonomisk sett nogenlunde likeartet år. 1923 er et meget dårlig år. Det er et stort spørsmål om man kan finne noget så dårlig år siden slutten av 70-årene. Men forholdene er forskjellige fra den gang. Kjøpeevnen blandt de brede lag synes å ha holdt sig bedre oppe, der er truffet mange foranstaltninger for å avverge følgene av krisen o. s. v. Det må også tas i betraktning at nedgangen i drukkenskapsforseelsene gir sig sterkest utslag henimot depresjonsperiodens slutt.

Disse forhold gjør det i og for sig meget vanskelig å finne et sammenligningsgrunnlag for 1923.

¹ For byer som i årene efter 1913 har fått folkemengden vesentlig forøket ved territorialutvidelse er tallet for 1913, forhøiet forholdsvis tilsvarende, satt til i parentes.

² I tabellen er disse byer angitt ved „s“ (samlag) eller „b“ (ikke samlag, med lokalt småsalg ved enkeltpersoner).

³ Årg. 1920 (nr. 5), s. 92 (januar—april 1920), (nr. 6), s. 106 (1ste halvår 1920), 1921 (nr. 2), s. 17 (3dje kvartal 1920), (nr. 4), s. 69 (1920), (nr. 5), s. 115 (1ste kvartal 1921), (nr. 8), s. 210 (1ste halvår 1921), (nr. 11), s. 317 (3dje kvartal 1921), 1922 (nr. 2), s. 79 (1921), (nr. 4), s. 277 (1ste kvartal 1922), (nr. 7), s. 460 (1ste halvår 1922), 1923 (n. 1), s. 36 (1922), (nr. 4), s. 221 (1ste kvartal 1923), (nr. 7), s. 398 (2net kvartal 1923), (nr. 11), s. 588 (3dje kvartal 1923), 1924 (nr. 2), s. 145 (1923), (nr. 6), s. 283 (1ste kvartal 1924).

⁴ Jfr. note 2, side 71*, om at ikke engang enhver nedgang i tallene under den økonomiske nedgangsperiode efter 1921 kan tas til inntekt for forbudet.

Antall drukkenskapsforseelser i vårkvartalet mars—mai og høstkvartalet septbr.—novbr.

Byene:	1913:		1920:		1921:		1922:		1923:		1924
	Vår + Høst:	2	Vår.	Høst.	Vår.	Høst.	Vår.	Høst.	Vår.	Høst.	Vår.
Fred.hald	s.	217	61	88	131	56	132	159	191	172	105
Sarpsborg	b.	418	87	89	131	87	153	213	218	211	142
Fredr.stad		467	296	243	201	316	461	485	372	358	436
Moss		114	64	68	61	92	100	102	125	154	118
Drøbak m. v.	s.	19	2	6	7	6	3	6	10	4	17
Kristiania	s.	5 343	3 846	3 480	3 323	3 894	4 368	5 872	6 140	5 550	5 137
Hamar	s.	110	53	112	51	125	127	135	60	90	54
Kongsvinger	s.	94	24	31	42	45	14	20	27	55	59
Lillehammer	s.	30	14	11	7	63	34	50	35	29	21
Gjøvik	s.	85	44	48	44	46	22	65	61	70	34
Hønefoss	s.	54	14	29	29	19	28	28	34	17	36
Drammen	s.	625	347	479	333	432	374	596	385	359	258
Kongsberg	s.	58	58	53	99	116	99	123	103	53	46
Svelvik m. v.	s.	8	-	1	1	1	4	11	2	8	-
Holmestrand	s.	52	18	31	36	40	33	38	31	28	25
Horten	s.	101	79	30	39	102	114	138	112	68	57
Tønsberg	s.	254	66	77	115	147	112	153	86	86	127
Sandefjord		222	31	83	46	120	95	119	147	84	103
Larvik	s.	231	58	71	44	127	89	130	94	90	93
Kragerø		57	22	24	38	30	28	35	40	20	34
Langesund m. v.		4	20	3	12	18	23	26	19	11	20
Brevik		35	49	60	39	48	49	32	32	40	51
Porsgrund	(80)	56	19	57	31	42	67	48	63	71	94
Skien	b. (420)	344	138	352	212	225	201	206	270	212	129
Notodden		114	42	61	47	89	82	137	76	51	61
Risør		15	8	15	11	14	16	10	13	3	9
Arendal	s.	276	58	60	63	57	77	86	87	89	111
Grimstad	s.	39	6	7	14	9	11	11	14	10	26
Lillesand m. v.	s.	17	4	11	7	8	13	6	7	8	8
Kristiansand	s.	345	153	142	129	123	173	138	128	134	135
Mandal m. v.		26	5	15	17	13	15	16	10	13	18
Flekkefjord		11	7	11	8	4	22	8	8	8	11
Egersund	s.	46	25	4	15	8	13	7	9	6	7
Sandnes		34	19	12	6	13	17	6	24	33	16
Stavanger		656	380	423	324	443	487	436	455	516	417
Haugesund		159	132	120	163	114	203	94	196	108	128
Kopervik m. v.		2	3	9	1	4	4	3	-	3	3
Bergen	s. (1270)	1 015	1 384	992	934	991	1 010	1 098	1 156	1 125	923
Florø		1	4	-	-	1	2	5	3	3	2

Antall drukkenskapsforseelser i vårkvartalet mars--mai og høstkvartalet septbr.--novbr.

Byene (forts.):	1913:		1920:		1921:		1922:		1923:		1924:
	Vår +	Høst: 2	Vår.	Høst.	Vår.	Høst.	Vår.	Høst.	Vår.	Høst.	Vår.
Ålesund		253	122	135	144	109	197	146	218	166	176
Molde	s.	19	8	11	13	6	15	7	8	10	1
Kristiansund . . .		132	113	103	76	94	105	130	77	110	110
Trondhjem	s.	693	547	505	486	554	646	659	1 047	809	761
Levanger		10	7	4	5	5	12	9	23	13	7
Stenkjær		8	14	22	17	29	9	41	35	21	42
Namsos		6	3	7	1	8	11	35	36	49	32
Mosjøen m. v. . . .		6	1	12	4	3	18	15	21	13	5
Bodø	s.	31	9	23	15	15	11	14	8	-	7
Narvik		30	60	53	94	56	164	58	93	91	97
Svolvær	(Ikke by)	-	5	-	3	10	10	3	5	7	12
Harstad		13	38	28	39	29	33	25	16	43	9
Tromsø	s. (180)	161	100	89	104	47	68	62	71	22	27
Hammerfest		31	16	14	19	14	8	25	13	18	14
Vadsø	s.	44	9	23	10	18	11	16	4	15	26
Vardø		112	18	3	15	13	39	7	17	15	34
Tilsammen		1 13 292	8 710	8 440	7 856	9 098	10 232	12 108	12 535	11 352	10 436

Bygdene:

Akershus, Østfold, Vestfold		332	185	188	217	180	322	484	483	409	390
Hedmark, Opland, Buskerud		342	252	239	308	276	293	289	347	289	280
Telemark	(290)	308	154	167	190	143	154	205	166	109	113
Aust-Agder, Vest- Agder, Roga- land, Hordaland, Sogn og Fjor- dane, Møre		194	159	172	139	160	124	137	149	177	136
Sør- og Nord- Trøndelag		97	71	67	43	45	37	82	81	70	44
Nordland, Troms, Finnmark		59	43	27	21	72	94	57	67	48	93
Tilsammen		1 1 331	864	860	918	876	1 024	1 254	1 293	1 102	1 056

1 Direkte beregnet. (Stemmer på grunn av forholdelsene ved divisjonene ikke ganske med summen.)

Dernæst må det forutsettes at drukkenskapsforseelsene også har en langtidsbevegelse. På grunn herav vil det være riktigst å velge år innen den periode som ligger like før krigen til sammenligningsledd. Langtidsbevegelsen har i hvert fall gjort sig gjeldende i Kristiania. (Se Alkoholstatistikk 1920—21 s. 81*.) Den offentlige drukkenskap er her langsomt svunnet inn dels på grunn av de lovgivende og lovforvaltende myndigheters virksomhet til edruelighetens fremme og dels formodentlig også under direkte innflydelse av den almindelige folkemening. At arrestasjonspromillen i Kristiania i nittiårene kulminerte allerede i 1897, mens konjunktorene først kulminerte i 1899, skyldes således sikkert at en hel del bevillinger til småsalg av vin blev inndratt (laddevinstrafikken).

Nogen vesentlige innskrenkninger i alkoholomsetningen var der ikke i årene 1905—1913. Samlagenes antall var således i 1905—07: 32, 1908: 31, 1909: 28, 1910—13: 27, etter avstemningen 1913: 13. Først utover 1914 begynte de 14 nedstemte samlag å slutte sin virksomhet.

Holder man sig til årene før krigen, finner man at arrestasjonene nådde lavpunktet i årene omkring 1906 (se kurven s. 80*—81* i Alkoholstatistikk 1920—21, altså adskillig senere enn konjunkturminimum (1903—04). Etter avstanden fra konjunkturtoppen skulde altså 1906 ligge for lavt når det brukes til sammenligning med 1923.

Året 1913, som har maksimum av forseelser i dette tidsrum, ligger imidlertid for høit når man bare ser hen til årets plass i konjunkturkurven. Etter alt å dømme var 1913 et konjunkturmaksimum, og det ikke bare i Norge.

Ved sammenligningen må der foruten årenes plass i konjunkturbevegelsen tas hensyn til bevegelsens styrke i konjunktorene, og den var langt større i perioden 1920—23 enn i 1906—13.

Tallene for konjunktoren 1905—13 og 1923 viser:

	1923	Konjunktoren 1905—1913.	
	Arrestasjoner pr. 1 000 innbyg.	Høiest arrestasjons- promille.	Lavest arrestasjons- promille.
Samtlige byer	42.9	56.2	36.9
Kristiania	72.7	67.5	40.5
Byene utenfor Kristiania . .	28.9	51.8	32.7

En forsiktig tolkning av disse tall synes å burde gå ut fra at når 1923 viser en høiere promille enn den høieste under konjunktoren 1905—1913, kan man anse forholdene¹ forverret, når 1923 viser en lavere promille enn den laveste under nevnte konjunktur, kan man anse dem forbedret.

Efter dette skulde tilstanden i 1923 for samtlige byer sett under ett hverken kunde sies å være verre eller bedre enn før forbudet. Derimot skulde

¹ Herved settes ut av betraktning at, som før nevnt, forholdet mellom rusdrikkforbruk og drukkenskapsforseelser saansynligvis er blitt forrykket, så at sistnevnte gir et for gunstig billede av edruelighetstilstanden.

det kunne sies at forholdene var verre enn før forbudet i Kristiania og bedre enn før forbudet i byene utenfor Kristiania samlet.

For bygdene foreligger der ikke opgaver for tidligere år enn 1913. Etter foranstående tall for byene ligger lavpunktet i konjunkturen 1905—1913 40 pct. under høidepunktet (den laveste promille utgjør altså 60 pct. av den høieste). Etter beregningene i bilag 1 (s. 3—4) i Ot. prp. nr. 17 for 1924, som bygger på den forutsetning at kriminalstatistikkens tall for forseelser mot straffelovens kapitel 35, politivedtekter og løsgjengerlovens §§ 16—17 (offentlig drukkenskap) forholder sig nogenlunde som antallet av påtalte drukkenskapsforseelser, utgjorde den laveste promille i de fleste bygder ikke engang 50 pct. av den høieste. Da imidlertid konjunkturerne pleier å være svakere på landsbygden, gjør man rettest i å gå ut fra at lavpunktspromillen for bygdene i hvert fall ikke ligger mer enn 40 pct. lavere enn toppromillen (at den altså utgjør minst 60 pct. av denne).¹

Fylkesvis fordelt viser byer og bygder følgende forhold:²

	Byer.			Bygder.		
	Samtlige forseelser 1923 pr. 1000 innbyggere.	Samtlige forseelser 1913 pr. 1000 innbyggere.	Promille 1923 i pct. av promille 1913.	Samtlige forseelser 1923 pr. 1000 innbyggere.	Samtlige forseelser 1913 pr. 1000 innbyggere.	Promille 1923 i pct. av promille 1913.
Østfold	69.2	95.5	72	5.4	3.5	154
Akershus	5.6	27.6	20	5.2	7.3	71
Kristiania	87.5	81.0	108	-	-	-
Hedmark	45.4	86.7	52	3.4	5.1	67
Opland	33.7	42.1	80	2.8	3.4	82
Buskerud	46.8	81.1	58	2.7	3.4	79
Vestfold	39.2	84.3	47	2.1	1.4	150
Telemark	39.4	73.5	54	6.0	14.4	56
Aust-Agder	24.0	71.8	33	0.7	3.2	22
Vest-Agder	21.6	66.7	32	2.1	3.1	68
Rogaland	34.3	54.9	62	1.1	0.9	122
Hordaland	-	-	-	1.3	0.9	144
Bergen	41.4	49.2	84	-	-	-
Sogn og Fjordane	6.4	3.4	188	1.1	0.5	220
Møre	30.9	48.5	64	0.5	0.4	125
Sør-Trøndelag	57.0	60.5	94	1.4	2.8	50
Nord-Trøndelag	31.0	15.1	205	1.5	1.6	94
Nordland	24.3	21.5	113	0.5	0.5	100
Troms	19.2	55.5	35	0.1	0.2	50
Finnmark	16.5	93.9	18	3.9	3.8	103
Riket	55.4	69.8	79	2.4	3.1	77

¹ Etter konkursene å dømme synes forholdene utover bygdene å være særlig dårlige nu for tiden.

² Ved beregningen i Ot. prp. nr. 17 for 1924, bilag 1, s. 3—4, er der innløpet et par feil som her er rettet.

Tallene bør ses mest mulig i sammenheng. Hvad de enkelte fylker angår, så er tallene til dels så små at tilfeldigheter kan få avgjørende betydning. Særlig er dette iøinefallende for bygdene i fylkene vestpå og nordpå og byene f. eks. i Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag. I et fylke som Sogn og Fjordane har der dessuten i de 10 år 1914—1923 funnet sted en sterk industriell utvikling. Stigningen i bygdene i Østfold og Vestfold bør man derimot feste sig ved. I disse bygder må tilstanden utvilsomt ha forverret sig.

Resultatet blir da omtrent det samme som for byene. I nabolaget til Kristiania har forholdene forverret sig. I de fleste landsdeler har de nærmest forbedret sig. For bygdene samlet lar der sig hverken påvise nogen forverrelse eller forbedring.

I tab. 20 finnes for alle de enkelte byer opgaver over høiest og lavest arrestasjonspromille 1905—1913 og promillen 1923. Anser man fremdeles en høiere promille i 1923 enn høieste 1905—1913 for forverrelse og en lavere promille i 1923 enn laveste 1905—1913 for forbedring, får man følgende lister:

Forbedret.			Forverret.	
1. Drøbak.	9. Arendal.	18. Molde.	1. Fredrikstad.	
2. Gjøvik.	10. Grimstad.	19. Kristiansund.	2. Moss.	
3. Hønefoss.	11. Lillesand.	20. Mosjøen.	3. Kristiania.	
4. Drammen.	12. Kristiansand.	21. Bodø.	4. Florø.	
5. Kongsberg.	13. Mandal.	22. Tromsø.	5. Levanger.	
6. Tønsberg.	14. Farsund.	23. Hammerfest.	6. Narvik.	
7. Kragerø.	15. Flekkefjord.	24. Vadsø.	(7.) (Harstad.)	
8. Skien.	16. Egersund.	25. Vardø.		
	17. Sandnes.			

Efter dette er forholdene forbedret i 25 byer og forverret i 7 byer, hvorunder landets største by.

Skiller man efter tab. s. 73* ut byer¹ med brennevinshandel i smått i 1913, får man særskilt for disse byer og for de øvrige:

	Antall byer hvor forholdene er		
	bedre.	som før.	verre.
Byer med brennevinshandel i smått i 1913.	15	11	1
Byer uten —,—	9	11	6

Den ene by med brennevinshandel i smått i 1913 hvor forholdene har forverret sig er naturligvis Kristiania. De 9 byer uten brennevinshandel i smått i 1913 hvor forholdene er bedre er Kragerø, Lillesand, Mandal, Flekkefjord, Sandnes, Kristiansund, Mosjøen, Hammerfest, Vardø. Ingen av disse byer ligger østenfor Langesundsfjorden.

Mange av brennevinsbyene i 1913 hadde promiller som ligger høit over nivået i 1923. Maksimum i 1913 hadde Kongsvinger med 187.7 drukkenskaps-

¹ De småbyer som i tab. s. 73* er slått sammen er også her regnet som én by. Svolvær er utelatt.

forseelser (samtlige) pr. 1000 innbyggere, mens det høieste i 1923 er Fredrikstad med 93.2¹ promille, eller omtrent halvparten.

En promille på minst 100 (samtlige forseelser) hadde i 1913 8 byer, i 1923 ingen.² En promille på minst 75 hadde i 1913 16 byer, i 1923 bare 3 (Fredrikstad, Kristiania og Sandefjord).

Forseelsene fordelt etter den mulktertes (arrestertes) bosted. I Alkoholstatistikk 1920—21, s. 144*, blev der funnet nogen forskyvninger i forholdet mellem antallet av forseelser begått av innenbys (-bygds) boende og utenbys (-bygds) boende. Således viste det sig at antallet av innenbysboendes forseelser hadde vært i stadig stigning, også i 1920, mens antallet av utenbysboendes forseelser hadde vært sterkt synkende gjennom 1920 og første halvdel av 1921, men atter stigende utover høsten 1921. „Høststigningen“ 1921 berodde for en vesentlig del på tilstrømningen av utenbysboende (se diagr. s. 142* sstds.). I bygdene var de utenbygdsboende snarest i tilbakegang i forhold til de innenbygdsboende gjennom begge år (se diagr. s. 143* sstds.). Svingningene i årets løp var nokså sterke, særlig lå årets første kvartal lavt for de utenfor kommunen bosatte, ikke minst i bygdene.

På grunnlag av tallene i tab. 18 beregnes følgende forholdstall for de fire år 1920—1923:

Forseelser begått av personer bosatt utenfor kommunen i pct. av samtlige forseelser:

	Byene (utenfor Kristiania).				Bygdene.			
	1920.	1921.	1922.	1923.	1920.	1921.	1922.	1923.
1. kvartal	49	40	41	40	17	12	10	16
2. —	49	42	46	39	20	19	14	20
3. —	45	47	48	42	23	23	17	20
4. —	43	46	45	44	23	17	13	19
Året	46	44	45	41	21	18	14	19

I byene var procenten, som før bemerket, synkende til ut på våren 1921, så stigende til ut på høsten 1921. Men så faller den i begynnelsen av 1922 tilbake til nivået fra begynnelsen av 1921, og bevegelsen i 1922 er den samme som i 1921. Stigningen våren 1922 beror altså på de innenbysboende. I høststigningen 1922 må atter de utenbysboende være mere med enn de innenbysboende. Forholdet belyses bedre ved løpende indekstall for maksimalkvartalene.³

¹ Byen hadde i 1913 105.1 promille. Arrestasjonspromillen er derimot lavere i 1913 enn i 1923 (72.3, resp. 73.0). Slutningene er naturligvis ikke så sikre for de enkelte byer som for større landsdeler.

² I 1922 hadde imidlertid Fredrikstad 109.3 promille.

³ Her er som vårmaksimum tatt mars—mai, som høstmaksimum septbr.—novbr.

		Byene utenfor Kristiania:						
		Samtlige.		Innenbysb.		Utenbysb.		
		Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks.kvt.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks.kvt.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige maks.kvt.	
Høstmaksimalkvartal	1921 .	5 204	115	2 703	101	2 501	134	
Vår-	— „ —	1922 .	5 864	113	3 295	122	2 569	103
Høst-	— „ —	— .	6 236	106	3 344	102	2 892	113
Vår-	— „ —	1923 .	6 395	103	3 894	116	2 501	87
Høst-	— „ —	— .	5 802	91	3 334	86	2 468	99

Forholdet er altså ganske regelmessig vekslende: innenbysboende har høiere procent enn utenbysboende om våren, omvendt utenbysboende høiere procent enn innenbysboende om høsten. Det er nokså sannsynlig at forholdet for en del kan bero på at sesongbevegelsen er forskjellig for innenbysboende og utenbysboende, at der er forholdsvis flere forseelser som begås av utenbysboende om høsten enn om våren. Det ligger nær å sette dette i forbindelse med arbeidsforholdene i land- og skogbruk, idet disse næringer gir slipp på arbeidskraft om høsten og trekker til sig arbeidskraft om våren. Dessuten trekker høstmarkedene mange bønder som har det vesentlige av onnearbeidet bak sig inn til byene. Ganske særpreget er f. eks. den almindelige opsigelsesmåned og markedsmåned, oktober, i en by som Hamar:¹

1922:		Jan.	Febr.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Begått av innenbysb.		8	4	16	20	25	5	17	5	17	15	19	13
— utenbysb.		8	2	9	27	30	6	18	10	11	63	10	5
1923:													
Begått av innenbysb.		9	3	9	1	3	6	2	7	11	12	5	8
— utenbysb.		9	8	21	11	15	9	10	10	12	40	10	6

Men da nu det samlede antall forseelser i byene er steget fra høst til høst og fra vår til vår og langt sterkere enn svarende til minimumsprocentene (101, 103, 102), er det sikkert nok at opgangen 1921—1923 (vår) vesentlig skyldes avvekslende fremstøt av innenbysboende om våren og utenbysboende om høsten.

For bygdene blir tallene så små at tilfeldigheter får meget å si. Vi meddeler dog en lignende tabell som for byene.

Bygdene.

		Samtlige.		Innenbygdsb.		Utenbygdsb.	
		Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige kvartal.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige kvartal.	Absolutt antall forseelser.	Pct. av forrige kvartal.
Høstmaksimalkvartal	1921 . . .	876	95	711	93	165	105
Vårmaksimalkvartal	1922 . . .	1 024	117	898	126	126	76
Høstmaksimalkvartal	1922 . . .	1 254	122	1 073	119	181	144
Vårmaksimalkvartal	1923 . . .	1 293	103	1 069	100	224	124
Høstmaksimalkvartal	1923 . . .	1 102	85	875	82	227	101

¹ Jfr. Alkoholstatistikk 1920—21, s. 118* og tabell 10, s. 20—21.

Der er tegn til lignende vekslende forhold som for byene. En undtagelse danner våren 1923, da procenten er høiest for utenbygdsboende.

Tabell 21 viser promillen særskilt for innenbys- (og utenbys-) boende i årene 1920—1923¹ for de enkelte byer. En gruppering av byene etter totalpromille og delpromiller (innen-, utenbysboendes) kan bidra til å kaste lys over bevegelsen i drukkenskapsforseelsene 1920—1923. Da der herved ikke tas hensyn til byenes størrelse, rettes blikket direkte mot bevegelsens geografiske utbredelse.

Først en almindelig orientering over forholdet mellom totalpromille, innenbysboendes og utenbysboendes promille (de to siste senere for korthets skyld kalt „Ib“ og „Ub“).

Byene gruppert etter forholdet mellom totalpromille (drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere), promille av innenbysboende („Ib“) og promille av utenbysboende („Ub“).

Årene 1920—23 summert ($64 \times 4 = 256$ byer).

Totalpromille („Ib“ + „Ub“).	„Ib“ høiere enn „Ub“				„Ib“ =	„Ub“ høiere enn „Ib“			
	Minst	10.0—	0.1—	I alt	„Ub“	I alt	0.1—	10.0—	Minst
	20 ‰ høiere.	19.9 ‰ høiere.	9.9 ‰ høiere.	„Ib“.		„Ub“.	9.9 ‰ høiere.	19.9 ‰ høiere.	20 ‰ høiere.
Minst 75.0	-	-	-	-	-	4	1	1	2
50.0—74.9	2	2	2	6	-	21	8	7	6
40.0—49.9	-	5	5	10	-	11	7	1	3
30.0—39.9	3	7	10	20	-	16	8	6	2
20.0—29.9	3	6	21	30	-	26	15	10	1
10.0—19.9	-	3	32	35	-	20	15	5	-
0.0— 9.9	-	-	23	23	16 ²	18	18	-	-
Tilsammen	8	23	93	124	16	116	72	30	14

Når totalpromillen stiger op over 50.0, så har altså dette fortrinnsvis berodd på en sterk tilstrømning av utenbysboende. Er totalpromillen forholdsvis lav, særlig under 40.0, er de utenbysboende derimot hyppigst i underskudd. Alt i alt er det det hyppigste tilfelle at de innenbysboende leverer den største kontingent.

I sammenheng med dette står det at sterke forskyvninger i forholdet mellom innenbysboende og utenbysboende hyppigst skyldes høiere promille av utenbysboende, svake forskyvninger derimot høiere promille av innenbysboende.

¹ For årene før 1920 finnes ingen kontinuerlige opgaver. Se for øvrig Alkoholstatistikk 1920—1921, side 104*.

² Herav i 15 tilfelle „Ib“ = „Ub“ = 0.

I hvert av de fire år var antallet av byer med overskudd av „Ib“, resp. „Ub“:

	1920.		1921.		1922.		1923.	
	Overskudd av „Ib“.	Overskudd av „Ub“.	Overskudd av „Ib“.	Overskudd av „Ub“.	Overskudd av „Ib“.	Overskudd av „Ub“.	Oversk. av „Ib“.	Oversk. av „Ub“.
A. Samtlige byer.								
Overskudd på minst 20 promille. . .	2	3	2	5	2	4	2	2
—„— - 10.0—19.9 — . . .	3	7	5	10	8	6	7	7
—„— - 0.1— 9.9 — . . .	23	20	24	14	24	18	20	20
Tils. byer med overskudd . . .	30	30	31	29	34	28	29	29
Byer i alt	64		64		64		64	
B. Byer med en totalpromille på minst 50.0.								
Overskudd på minst 20 promille. . .	-	1	-	3	1	2	1	2
—„— - 10.0—19.9 — . . .	-	2	-	2	1	2	1	2
—„— - 0.1— 9.9 — . . .	-	1	-	1	1	3	1	3
Tils. byer med overskudd . . .	-	4	-	6	3	7	3	7
Byer i alt.	4		12		10		10	

Forholdet har således variert litt fra år til år. Antallet av byer med „Ib“ overskudd steg til 1922 og falt fra 1922 til 1923, har altså gått op og ned med drukkenskapspromillen i det hele. Antallet av byer med „Ub“ overskudd har holdt sig jevnere, store overskudd var dog hyppigst i 1921. Følgende fordeling av byene etter høiden av „Ib“ promille og „Ub“ promille viser imidlertid at der har vært nedgang i antallet av byer med høi „Ub“ promille fra 1922 til 1923.¹

	Promille av „Ib“.					Promille av „Ub“.				
	1920.	1921.	1922.	1923. Alle 4 år.		1920.	1921.	1922.	1923. Alle 4 år.	
Minst 50.0.	-	-	-	-	-	-	1	3	2	6
40.0—49.9.	-	-	2	1	3	2	3	-	1	6
30.0—39.9.	-	-	4	5	9	4	3	5	3	15
20.0—29.9.	11	11	11	9	42	6	5	9	8	28
10.0—19.9.	17	19	21	21	78	13	20	19	20	72
0.0— 9.9.	36	34	26	28	124	39	32	28	30	129

¹ De to nye byer i 1923, Mo og Brønnøysund (ingen forseelser), utelatt.

Ser man nu på selve forandringene i promillen, finner man:

Antall byer hvor:	1920-1921.	1921-1922.	1922-1923.
Både „Ib“ og „Ub“ gikk op	18	37	11
Både „Ib“ og „Ub“ gikk ned	11	6	22
Den ene op, den annen ned	32	19	29
Begge uforandret	3	2	2
„Ib“ gikk op overhodet	32	48	22
„Ib“ gikk ned overhodet	26	13	38
„Ib“ var uforandret (i alm. = 0)	6	3	4
„Ub“ gikk op overhodet	33	45	26
„Ub“ gikk ned overhodet	23	17	33
„Ub“ var uforandret (= 0)	8	2	5

Fra 1921 til 1922 er den opgående bevegelse mest utbredt. I 37 av de 64 byer var der da opgang både for innenbys- og utenbysboende. Oppgang overhodet var der naturligvis i langt flere byer. Totalpromillens forandringer ses av følgende:

Antall byer hvor:	1920-1921.	1921-1922.	1922-1923.
Totalpromillen gikk op	35	44	21
Totalpromillen gikk ned	26	18	41
Totalpromillen var uforandret (= 0)	3	2	2

Bevegelsens styrke i 1921—1922 ses også av følgende:

	1920-21.	1921-22.	1922-23.
Antall byer hvor både „Ib“ og „Ub“ gikk op i prosent av antall byer hvor totalpromillen gikk op	51.4	84.1	52.4
Antall byer hvor både „Ib“ og „Ub“ gikk ned i prosent av byer hvor totalpromillen gikk ned	42.3	33.3	53.4

Grupperes byene etter de landsdeler som erfaringsmessig har vist mest særpregede forhold¹, fås:

	Riket.	1920—1921.				
		Østfold, Akershus og Vestfold.	Resten av det sydøstlige. ²	Det sydvestlige. ³	Trøndelag. ⁴	Nord-Norge. ⁵
Antall byer hvor totalpromillen gikk op	35	11	9	9	2	4
Herav: både „Ib“ og „Ub“ op	18	9	4	2	1	2
Antall byer hvor totalpromillen gikk ned	26	2	6	11	2	5
Herav: både „Ib“ og „Ub“ ned	11	-	3	6	1	1
Antall byer hvor totalpromillen var uforandret (= 0)	3	2	-	1	-	-
I alt	64	15	15	21	4	9

¹ Grensdistriktet Telemark er her regnet til det sydøstlige, da antallet av byer der ellers vilde bli lite (8, mens antallet i det sydvestlige vilde bli 28). ² Byer i fylkene Hedmark, Opland, Buskerud og Telemark. ³ Byer i fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Møre. ⁴ Byer i fylkene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. ⁵ Byer i fylkene Nordland, Troms og Finnmark.

1921—1922.						
Riket.	Østfold, Akers- hus og Vest- fold.	Resten av det sydøst- lige. ¹	Det syd- vest- lige. ²	Trønde- lag. ³	Nord- Norge. ⁴	
Antall byer hvor totalpromillen						
gikk op.	44	12	10	14	3	5
Herav: både „Ib“ og „Ub“ op . .	37	10	9	11	3	4
Antall byer hvor totalpromillen						
gikk ned	18	2	4	7	1	4
Herav: både „Ib“ og „Ub“ ned . .	6	-	3	1	-	2
Antall byer hvor totalpromillen var						
uforandret (= 0)	2	1	1	-	-	-
I alt	64	15	15	21	4	9

1922—1923.						
Riket.	Østfold, Akers- hus og Vest- fold.	Resten av det sydøst- lige. ¹	Det syd- vest- lige. ²	Trønde- lag. ³	Nord- Norge. ⁴	
Antall byer hvor totalpromillen						
gikk op.	21	3	5	7	3	3
Herav: både „Ib“ og „Ub“ op . .	11	2	4	2	3	-
Antall byer hvor totalpromillen						
gikk ned	41	11	9	14	1	6
Herav: både „Ib“ og „Ub“ ned . .	22	4	7	7	-	4
Antall byer hvor totalpromillen var						
uforandret (= 0)	2	1	1	-	-	-
I alt	64	15	15	21	4	9

I byene nærmest om Kristianiafjorden har både den opgående bevægelse til 1922 og den nedgående fra 1922 til 1923 vært forholdsvis meget utbredt. I byene omkring Trondhjemsfjorden har den opgående bevægelse geografisk sett fortsatt sig i samme utstrekning 1922—1923 som 1921—1922. Som man lett vil finne av tabell 21 beror den her vesentlig på stigning av promillen for innenbysboende.

Forseeelser på de enkelte ukedager (tabell 27). Inntil Alkoholstatistikk 1918—19 var det almindelig å slå alle helligdagene som ikke falt på søndag sammen med søndagene og dagene før helligdagene, når de ikke falt på søndag, sammen med lørdagene. I Alkoholstatistikk

¹ Byer i fylkene Hedmark, Opland, Buskerud og Telemark. ² Byer i fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Møre. ³ Byer i fylkene Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. ⁴ Byer i fylkene Nordland, Troms og Finnmark.

1920—21 blev det (s. 116* ff) vist at der var stor forskjell mellem helligdagene og helligdagsaftnene innbyrdes med hensyn til offentlig drukkenskap, så at det bare var en del av de første som hadde noget egentlig „søndagspreg“ og bare en del av de siste som hadde „lørdagspreg“ over sig. På den annen side var der en del nasjonale festdager som kunde vise til dels endog en større grad av straffbar drukkenskap enn lørdagene på samme tid av året.

For å få en klar innsikt i hvad dagens stilling i uken har å bety for drukkenskapsintensiteten bør alle disse dager, som skiller sig ut fra tilsvarende ukedager på samme tid av året ved enten uforholdsmessig mange eller uforholdsmessig få forseelser, holdes helt utenfor beregningene. Det er hensiktsmessig å regne ut gjennomsnitt særskilt for hvert av de to „sesonghalvår“ januar—juli (inklusive) og juli—januar (inklusive). Resultatet er:

Gjennomsnittlig antall forseelser på de enkelte ukedager.¹

	S.	M.	Ti.	O.	To.	F.	L.	Uken.
Januar 1919—januar 1920	51	73	78	71	63	86	135	557
Januar 1920—juli „	40	83	72	66	59	83	120	523
Juli „ —januar 1921	47	77	70	63	63	84	120	524
Januar 1921—juli „	42	73	63	62	63	79	117	499
Juli „ —januar 1922	60	78	69	69	71	95	142	584
Januar 1922—juli „	69	83	80	74	69	97	143	615
Juli „ —januar 1923	97	104	91	87	86	118	187	770
Januar 1923—juli „	94	106	92	85	86	122	205	790
Juli „ —januar 1924	84	93	80	75	78	117	179	706

Disse „normaluker“ gir et ganske godt resymé av bevegelsen fra høsten 1919 til høsten 1923: nedgangen i første halvår 1920 med stans utover høsten 1920, sterk nedgang våren 1921 (maskiniststreik og storstreik), sterk stigning høsten 1921, svakere våren 1922, voldsom stigning høsten 1922, svakere våren 1923, nedgang utover 1923 fra våren av.

I pct. av ukedagsgjennomsnittet² faller der på de enkelte dager:

	S.	M.	Ti.	O.	To.	F.	L.
Juli 1919—januar 1920	64.1	91.7	98.0	89.2	79.2	108.1	169.6
Januar 1920—juli „	53.5	111.1	96.4	88.3	79.0	111.1	160.6
Juli „ —januar 1921	62.8	102.9	93.5	84.2	84.2	112.2	160.3
Januar 1921—juli „	58.9	102.4	88.4	87.0	88.4	110.8	164.1
Juli „ —januar 1922	71.9	93.5	82.7	82.7	85.1	113.9	170.2
Januar 1922—juli „	78.5	94.5	91.1	84.2	78.5	110.4	162.8
Juli „ —januar 1923	88.2	94.5	82.7	79.1	78.2	107.3	170.0
Januar 1923—juli „	83.3	93.9	81.5	75.3	76.2	108.1	181.6
Juli „ —januar 1924	83.3	92.2	79.3	74.4	77.3	116.0	177.5

¹ For Kristiania er forseelser uten arrestasjon ikke med (3: 9 à 10 pct. av resten).

² Herav finnes jo pct. av uketallet lett ved å dividere med 7.

Mest karakteristisk er søndagens forhold (jfr. Alkoholstat. 1920—21, s. 115*—116* og 139*). Stort sett tar søndagen en stadig stigende procent av ukens forseelser.¹ Men bevegelsen i procenten går dessuten omtrent parallelt med bevegelsen i „normaluken“, stiger mer eller mindre sterkt med denne, synker med denne. Som tidligere nevnt faller forholdsvis meget av opgangen 1921—1922 og nedgangen i 1923 på Kristiania og byene ved utløpet av Kristianiafjorden. Hvis søndagen pleier å ha flere forseelser i dette strøk enn vestpå og nordpå, vil forholdet få sin naturlige forklaring i bevegelsens geografiske forløp. Der har imidlertid ikke vært anledning til å få dette undersøkt.

Mandagen forholder sig ganske omvendt av søndagen, for så vidt den oftest stiger når denne faller, og synker når denne stiger. Et blikk på de absolutte tall viser at man ikke kan si at forseelsene „flyttes over“ fra den ene til den annen av disse dager. Forseelsene kan f. eks. stige absolutt for begge dager, men for søndag sterkere, for mandag svakere enn ukegjennemsnittet. Med dette forbehold kan det nok sies at jo mere søndagen tar på sin part, desto mindre blir der tilovers for mandagen og omvendt. Da søndagen alt i alt er steget forholdsvis mer enn mandagen er gått ned, har de to dager tilsammen hatt et relativt stigende antall forseelser, ialfall til ut på høsten 1922 (nemlig resp. 77.9, 82.3, 82.8, 80.7, 82.7, 86.5, 91.4, 88.6, 87.7 pct.).

Også lørdagen og, om enn i mindre grad, fredagen har stort sett gått op i pct. Derimot har de tre dager midt i uken, særlig tirsdag og onsdag, gått tilbake relativt sett.

Menn og kvinner. Etter kriminalstatistikken har procenten av kvinner gått stadig nedover for så vidt forbydelser angår, nemlig fra 18.9 i tiåret 1881—1890 til 10.6 i tiåret 1911—1920. Hvad samtlige forseelser angår, har den derimot holdt sig nokså jevnt omkring 6.0. (Riket.)

Kvinnenes andel i drukkenskapsforseelser er betydelig mindre. For de 4 siste år var procenten:

	Samtlige byer.	Kristiania.	Øvrige byer.	Bygder.
1920	3.05	4.73	1.75	0.49
1921	3.57	6.20	1.60	0.85
1922	2.91	4.72	1.43	0.51
1923	3.09	4.49	1.65	1.11

I 1922 var der nedgang overalt, i 1923 er der nogen opgang utenfor Kristiania. I bygdene faller den for en vesentlig del på et politidistrikt, nemlig Aker.

For sammenligning med tidligere år henvises til Alkoholstatistikk 1920—1921, s. 103*.

¹ På søn- og helligdager (samtlige disse medregnet som i Alkoholstatistikk 1920—1921, s. 115*) falt der i 1922 13.5 og i 1923 13.4 pct. av ukens forseelser.

Andre skandinaviske land.

Finland. Sammenhengende rekker for lengere tid er visstnok ikke offentliggjort (jfr. Socialkomiteens betenkning, ref. i Social Tidsskrift nr. 2 for 1921). For byen Helsingfors har der i svensk Sociala Meddelanden vært offentliggjort følgende tall: 1913: 23 266, 1917: 5 133, (1918: 2 928), 1919: 5 488, 1920: 12 307, 1921: 13 550, 1922: 10 925, 1923: 15 556, 1924, 1ste kvartal: 3 702. Efter „Statistisk Årsbok för Helsingfors Stad“ var middelfolkemengden („kyrkskrivna“) i 1913: 165 879, folkemengden ved utgangen av 1920: 197 848. I samme årbok er der tatt inn opgaver over „Sakfällda af Rådstufurätten“. Efter disse tall å dømme synes konjunktursvingningene ganske sterke. Tallet stiger f. eks. fra 2 238 i 1905 til 10 689 i 1908 og faller så til 7 559 i 1910, for atter å stige til 9 960 i 1912 og til 9 493 i 1913 (1920: 9 190).

Efter Socialministeriets nye statistikk, som begynner med 1922, var antallet av drukkenskapsforseelser (tall fra Social Tidsskrift):

	Riket.	Samtlige byer.	Helsingfors.	Bygder.
1922	42 800	30 461	10 925	12 339
1923	56 413	40 573	15 556	15 840

Pr. 10 000 innbyggere i Social Tidsskrift beregnet til:

	Samtlige byer.	Helsingfors.	Bygder.
1922	57.7	57.8	4.4
1923	73.2	77.2	5.5

Drukenskapsforseelser i 1ste kvartal 1924 sammenlignet med 1ste kvartal 1923:

	1ste kvartal 1923.	1ste kvartal 1924.
Byer	8 188	8 592
Bygder	3 442	3 611

Drukenskapsforseelser månedvis:

	Jan.	Febr.	Mars.	April.	Mai.	Juni.
1922.	2 133	2 570	2 869	3 046	3 124	3 641
1923.	3 960	3 661	4 009	4 092	4 105	4 699
1924.	3 630	4 027	4 546			
	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1922.	3 422	4 563	5 087	4 646	3 942	3 957
1923.	4 401	5 337	6 570	6 066	5 267	4 246

Sverige. Efter beregningene i Alkoholstatistikk 1920—21 (se diagr. s. 99*) skulde årene 1911—1913 gi et temmelig riktig bilde av den „normale“ drukkenskap i Sverige før det nye system. Vi opfører 2 rekker: a. Kriminalstatistikens tall for „Sakfällda“ og b. Socialstyrelsens tall for „Anhållna eller utan anhållande sakfällda“. Tallene i a-rekken er hentet direkte fra Kriminalstatistikken. De avviker litt fra de tilsvarende tall som Socialstyrelsen meddeler. (Man har formentlig optatt de beregnede tall fra „Undersökningar“.)

	Riket.		Stockholm.		Øvrige byer.		Bygder.	
	a.	b.	a.	b.	a.	b.	a.	b.
1911	9.2	-	35.2	-	31.3	-	1.5	-
1912	10.1	-	41.6	-	32.4	-	1.7	-
1913	10.5	-	43.3	-	32.0	-	1.9	-
1914	9.0	-	27.7	-	29.0	-	1.8	-
1915	8.4	-	26.0	-	26.6	-	1.7	-
1916	7.7	-	21.9	-	23.8	-	1.7	-
1917	3.3	3.2	9.1	9.0	9.6	10.6	0.8	0.4
1918	3.1	3.0	13.6	15.2	8.3	9.2	0.5	0.3
1919	-	6.0	-	27.0	-	16.8	-	0.7
1920	-	7.8	-	24.3	-	24.7	-	0.8
1921	-	5.1	-	16.3	-	15.7	-	0.6
1922	-	4.7	-	17.5	-	14.3	-	0.3
1923	-	(5.0) ¹						

Absolutt antall drukkenskapsforseelser i 1922 og 1923 (etter Sociala Meddelanden):

	Riket.	Stockholm.	Øvrige byer.	Bygder.
1922	28 212	7 397	19 497	1 318
1923	30 068 ²	(7 557)	(19 210)	(3 026)

Drukkenskapsforseelser månedsvís (etter Sociala Meddelanden).

	Jan.	Febr.	Mars.	April.	Mai.	Juni.
1922.	1 620	1 544	2 305	2 315	2 418	2 424
1923.	2 228	1 974	2 166	2 477	2 725	2 414
1924.	2 069	2 029	2 067			
	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1922.	2 290	2 760	2 981	2 878	2 330	2 347
1923.	1 956	2 731	2 940	3 456	2 704	2 036

D a n m a r k. Tallene for „Anholdte for Drukkenskap“ i Kjøbenhavn viser en ganske eiendommelig bevegelse. I „Københavns Aarbog“ finnes for årene inntil 1916 kun opgaver for selve Kjøbenhavn, fra 1917 også for Frederiksberg. De tall som har vært meddelt for Frederiksberg er imidlertid etter opplysning, mottatt fra Staden Københavns Statistiske Kontor, uriktige. Riktige tall for Frederiksberg kan kun oppgis for årene 1921 (398) og 1922 (380). Her anføres da for årene siden 1908 tallene for Kjøbenhavn uten Frederiksberg. Promillen er beregnet i Byrådet på grunnlag av folketallet fra årboken (for hvert år middeltallet mellom folkemengden 1 februar samme år og 1 februar neste år). Til sammenligning hitsettes arrestasjonspromillen i Kristiania.

¹ Beregnet i Byrådet.

² 275 forseelser ikke fordelt på de enkelte landsdeler.

	Kjøbenhavn.		Kristiania
	Antall anholdte for drukkenskap.	Pr. 1000 innbyggere.	Arrestasjoner pr. 1000 innbyggere.
1908	8 287	18.6	41.3
1909	8 335	18.5	43.4
1910	8 442	18.4	51.6
1911	8 690	18.6	62.0
1912	8 128	17.1	67.5
1913	8 855	18.3	65.7
1914	9 770	19.9	59.4
1915	9 417	18.9	65.2
1916	10 216	20.0	77.2
1917	4 642	8.8	43.6
1918	2 133	4.0	38.1
1919	3 950	7.2	52.0
1920	4 762	8.5	40.2
1921	4 011	7.1	42.3
1922	4 099	7.2	56.6
1923	(4 834)	(8.5)	72.7

De lave tall i Kjøbenhavn i årene efter krigen er ganske bemerkelsesverdige.

Byrådet har henvendt sig til Københavns Statistiske Kontor og utbedt sig oplysninger om tallene lar sig anvende til sammenligninger (kronologisk) for å belyse drukkenskapsforholdene (f. eks. om forstyrrende momenter som endringer i politistyrke o s. v.) og oplysninger om mulige endringer i edruelighetsforholdene og deres sannsynlige årsaker (som endret rusdrikkbeskatning).

Kontoret svarer følgende: „De fremdragne Tal for anholdte paa Grund af Drukkenskap maa sammenholdes med den siden 1917 stedfundne Nedgang i Alkoholforbruget i Danmark. Det personlige Forbrug i Danmark af ren Alkohol (i Brændevin, Øl og Vin) var i Aarene 1912—1922 følgende i Liter pr. Indbygger: 1912: 6.52, 1913: 6.12, 1914: 6.16, 1915: 6.23, 1916: 6.42, 1917: 3.14, 1918: 1.50, 1919: 2.32, 1920: 2.80, 1921: 2.50, 1922: 2.60.

Denne Nedgang i Alkoholforbruget maa ansees for væsentlig at have sin Aarsag i den i 1917 gjennemførte Restriktions- og Skattepolitik.

Som et Led i Danmarks Ernæringspolitik under Krigen begrænsedes allerede i Aarene 1914—15 Raastofforbruget i Brændevinsbrænderierne og Ølbryggerierne noget. U-Baadsblokaden i 1917 medførte imidlertid en sterk Udvidelse af de indskrænkende Bestemmelser. Saaledes gennemførtes for at opnaa den fornødne Tid til de nye indskrænkende Bestemmelser Udførelse i Praksis et midlertidigt Forbud mod al Handel med og Fordeling af Spiritus samt enhver forretningsmæssig Udsækning. Forbudet varede en Maaned.

Derefter gennemførtes for Ølproduktionens Vedkommende en Restriktionsordning, som i alt væsentligt opretholdtes indtil 1. Maj 1923 (senest ved Bekendtgørelse af 18. Januar 1921), gaaende ud paa, at Bajersk Øl ikke maatte indbrygges paa over 10 pCt. Ekstrakt eller ca. 3 Vægtprocent Alkohol, dog at Fremstilling af saadant Øl til Eksport kunde finde Sted med Indenrigsministerens Tilladelse. Indførsel af saadant Øl fra Udlandet maatte kun ske efter forud indhentet Tilladelse fra Tolddepartementet.

For Brændevinsproduktionens Vedkommende gennemførtes Bestemmelser, der endnu bestaar i den Form, at der ikke maa udleveres til Drikkebrug mere end 300,000 Flasker Brændevin om Maaneden.

Udviklingen med Hensyn til Beskatningen af Brændevin og Øl har været følgende:

Brændevinsafgiften (pr. Liter 100 pCt. Alkohol). 1908—12: 19 Øre + en Tillægsafgift 45 Øre for Spiritus, der anvendes til Forskæring af Vin og lign. 1912—17: 60 Øre. 1917—22: 60 Øre + en Tillægsafgift paa 20 Kr. 1922—: 60 Øre + en Tillægsafgift paa 15 Kr.

Afgiften af Baierskøl (pr. Hl. Øl med mindst 2½ Vægtprocent Alkohol). 1908—12: 6 Kr. 50 Øre. 1912—17: 9 Kr. 50 Øre. 1917—23: 18 Kr.

Fra 1. Maj 1923 er derefter gennemført en Graduering af Ølbeskatningen efter Baierskøllets Alkoholindhold, saaledes at Afgiften er 21 Kr., 30 Kr. og 40 Kr. pr. Hl. Øl henholdsvis for Øl, der indbrygges paa et Ekstraktindhold af højst 10¾ pCt., 10¾—13 pCt., og over 13 pCt.“

Da beregninger av det samlede alkoholforbrug er ufuldstendige i land hvor der finner sted et ulovlig forbruk i større omfang, skrev Byrådet atter til Københavns Statistiske Kontor og spurte om det ulovlige forbruk kunde antas å spille nogen vesentlig rolle og i bekræftende fall, om det hadde vesentlig større betydning nu enn før krigen. Spørsmålet blev forelagt Departementet for Told- og Forbrugsafgifter som har svart at det ikke ser sig istand til å gi nærmere oplysninger i så henseende, men „skal dog bemærke, at Indsmugling af Spiritus som Følge af den stærkt forhøjede Beskatning og de gældende Restriktioner utvivlsomt finder Sted i større Omfang enn før Krigen.“ Departementet gir dessuten de tall for inns muglet spiritus som vil finnes s. 56*

Fra sekretæren i Landsforeningen Den personlige Friheds Værn, Sven Røging, har Byrådet bl. a. fått følgende tall:

Arrestasjoner for drukkenskap				
(i eller uten forbindelse med gateuorden, slagsmål, vertshusuorden o. l. forseelser).				
	1923.	1922.	1921.	1920.
Kjøbenhavns kommune	4 834	4 099	4 011	4 762
Fredriksberg —	462	380	398	341
Gjentofte —	70	92	69	74
Tilsammen Stor-Kjøbenhavn	5 366	4 571	4 478	5 177
Drukkenskapsarrestasjoner pr. 10 000 innbyggere	75	65	64	74

Sven Røgind synes å anta at der er ikke bare en komparativ-kronologisk, men også en konstant reell forskjell mellem København og f. eks. Kristiania, idet han bl. a. bemerker: „Forskjellen er altfor kolossal stor til at kunne bortforklares ved Henvisning til uensartede Lovbestemmelser (Strafstørrelse m. v.) og Politipraksis, selvom det ganske vist maa erkendes, at saadan Uensartethet kan være tilstede, og at Sammenligninger og Beregninger derfor må foretages med Varsomhet.“ Han anfører videre: „Grundlaget for Politiets Ordenstjeneste paa det omhandlede omraade er givet i de tre Kommuners enslydende Bestemmelse i Politivedtægten (Københavns Politivedtægt af 1 Marts 1913 med Ændringer av 29. April 1922, Frederiksbergs av 21. Maj 1919 og Københavns Amts nordre Birks, omfattende Gjenfotte Kommune, af 1. Juli 1913): „Ingen maa offentlig færdes i saa beruset Tilstand, at han kan give Anledning til Ulempe for andre.“ Ved offentlig Plads forstaaes ogsaa offentlige Forsamlinger, Jernbanetog, Butikker og Teatre, men ikke Trapp ganger (Københavns Byrets Dom 14. November 1919).“

V. Organiserte avholdsfolk i 1923.

I Alkoholstatistikk 1918 – 1919 har Byrådet senest meddelt opgaver over avholdsforeningenes medlemstall (side 55* og tabell 14, side 33). Opgaven for 1919 var meddelt Byrådet av Avholdsfolkets Oplysningskontor.

På foranledning av overlæge Johan Scharffenberg („Folket“ nr. 137 for 1922) traff Byrådet med bistand av Socialdepartementet og Avholdsfolkets Oplysningskontor foranstaltninger til å få en kontinuerlig statistikk.

Byrådet foreslog først et skjema som bl. a. skulde vise antallet av familier som var organisert. Men dette arbeide mente selskapene ikke å kunne påta sig. Som tellingsdag foreslog Byrådet 1 oktober, bl. a. for å få den så nær valgtiden som mulig. Et større selskap uttalte imidlertid gjennom Avholdsfolkets Oplysningskontor ønske om å få tellingen henlagt til 1 november. Byrådet gikk med på dette. Senere har storsekretær Louis Jordfald i Norges Storlosje av I. O. G. T. anbefalt 1 mai som tellingsdag av hensyn til dette selskap. Det har også delvis vist sig vanskelig å få oppgavene for 1 november inn fra selskapets distriktslosjer.

Efter meddelelse fra Avholdsfolkets Oplysningskontor er avholdsfolkets hovedorganisasjoner for tiden¹ følgende:

1. Det Norske Totalavholdsselskap, (D. N. T.).
2. Den Internationale Goodtemplarorden (I O. G. T.).
3. Den Norske Goodtemplarorden (D. N. G. T. O.).
4. Den Frisindede Goodtemplarorden (D. F. G. T. O.).
5. Det Blå Kors.

¹ Det Blå Bånd blev besluttet opløst fra 1 oktober 1923, idet dets foreninger enkeltvis skulde avgjøre hvilken annen organisasjon de vilde slutte sig til.

6. Norske Kvinders Totalavholdsforening (N. K. T. S.).
7. Norske Jernbanemenns Avholdsforbund (N. J. A.).
8. Norges Studerende Ungdoms Avholdsforbund (N. S. U. A.).
9. Hvite Kors.
10. Lærernes Avholdsforening.
11. Lægernes Avholdsforening.
12. Presternes Avholdsforening.

Oplysningskontoret meddeler videre:

Til de organiserte avholdsfolk må regnes medlemmene av følgende kirkesamfund, idet disse er forpliktet til totalavhold: Metodistene, baptistene, adventistene, Den Norske Missionsforening, Frelsesarmeen. De to siste har dog medlemmer som står i flere av de ovennevnte foreninger.

Endelig har vi noen ganske ubetydelige små avholdsforeninger med et medlemstall på 2–300, hvis navn og adresse var Oplysningskontoret ukjent.

Byrået sendte i begynnelsen av november 1923 skjemaer ut til samtlige 12 hovedorganisasjoner. Oppgaver innkom bare fra de 10, idet det Blå Kors og Lægernes Avholdsforening uteblev. Etter meddelelse fra Avholdsfolkets Oplysningskontor skal medlemstallet i det Blå Kors dreie sig om 9000, eller omtrent som i 1919 (8 532). Norske Lægers Avholdsforening hadde i 1919 17 medlemmer. Fra Norges Studerende Ungdoms Avholdsforbund kom der bare opgave for 5 lag. Etter meddelt opgave, trykt i „Symra“, var det samlede medlemstall pr. 1 april 1923 ca. 1 000.

De til Byrået innkomne opgaver er stillet sammen i tab. 29 og 30. Da særlig det Blå Kors ikke er med, er de promiller som er beregnet i tab. 29 noget for lave, i gjennomsnitt ca. 8 pct.¹

Fordelingen av medlemmene mellom de enkelte fylker og mellom bygd og by har naturligvis ikke falt selskapene lett, og resultatet i denne henseende er vel neppe ganske nøiaktig. Heller ikke er det vel utelukket at flere eller færre personer kan være medlemmer av forskjellige selskap, eller foreninger av samme selskap, og at medlemstallet av denne grunn kan bli en smule for høit.

I Alkoholstatistikk 1918—1919 er der (s. 55*) sammenstillet endel opgaver for tidligere år, hvorav dog den eldste synes nokså usikker.

Avholdsselskapenes medlemstall (voksne og barn):

1898.	ca. 190 000
1912.	„ 244 000
1913.	„ 247 600
1919.	„ 257 300
1923.	„ 200 000

¹ Efter stillingen i 1919 (tab. 14 i Alkoholstat. 1918—19) hadde Det Blå Kors følgende procent av samtlige foreningers medlemstall: Østfold (bygder og byer) 12, Kristiania 15, Buskerud 7, Vestfold 3, Telemark 1, Aust-Agder 10, Vest-Agder 5, Hordaland 3, Bergen 23, Møre 2, Troms 8, de øvrige fylker 0.

Det siste tall er resultatet av Byråets telling pr. 1 novbr. 1923, tatt inn i tab. 29, tillagt 10 000 for de manglende selskap (Det Blå Kors, Norges Studerende Ungdoms Avholdsforbund og Norske Lægers Avholdsforening).

Nedgangen fra 1919 er stor. En sammenligning mellem tab. 14 i Alkoholstat. 1918—19 og tab. 30 i dette hefte viser:

Antall medlemmer (voksne og barn) i:

	1919.	1923.
Det Norske Totalavholdsselskap	122 623	95 305
Den Internasjonale Goodtemplarorden	102 281	81 037
Den Norske Goodtemplarorden	9 273	6 772
Norske Kvinners Totalavholdsselskap.	2 832	2 859
Den frisindede Goodtemplarorden	1 676	2 753
Norske Jernbanemenns Avholdsforbund	1 069	660

Nedgangen faller således på de største selskaper. Den frisindede Goodtemplarorden viser fremgang.

Efter de trykte beretninger for den Internasjonale Goodtemplarorden var antallet av voksne medlemmer (pr. 1 mai):

1919	66 000
1920	60 000
1921	55 000
1922	52 000
1923	49 000 (o: 48 736)

I tab. 30 finnes for 1 nov. 1923: 48 304.

I følgende beregning er for 1923 Det Blå Kors opført med samme tall for de forskjellige fylker som i tab. 14 i Alkoholstatistikk 1918—19. Unøiaktigheter i de tidligere procentberegninger som skyldes senere omregning av folkemengde etc. er rettet.

Beregningen av procenten er som tidligere utført på grunnlag av den hjemmehørende folkemengde. En beregning på grunnlag av den tilstedeværende folkemengde vil imidlertid ikke gi vesentlig avvikende resultater.

(Se tab. s. 93*.)

I den Internationale Godtemplarordens beretning for 1922 finnes følgende beregning for 1 mai 1919:

	Medlemstall.	Folkem.	Medl. i pct. åv folkem.
Østlandet (Østfold—Telemark)	22 866	1 230 483	1.9
Sørlandet (Aust-Agder—Rogaland)	17 284	322 421	5.4
Vestlandet (Hordaland—Møre)	31 239	499 399	6.3
Trøndelag (Sør- og Nord-Trøndelag).	15 038	255 361	5.9
Nordlandet (Nordland—Finnmark)	15 850	303 623	5.0
I alt	102 277	2 611 287	3.9

Organiserte avholdsfolk fordelt fylkesvis.

	1913.	1919.	1923.	Procent av den hjemme- hørende middelfolkemengde (1923: folkemengde ^{31/12} 1922).		
				1913.	1919.	1923.
				Østfold	10 682	8 814
Akershus	4 848	4 771	3 657	3.5	2.8	1.9
Kristiania	11 669	11 505	9 658	4.7	4.5	3.8
Hedmark	7 152	5 260	4 261	5.2	3.6	2.7
Opland	10 890	9 356	6 101	9.0	7.4	4.6
Buskerud	7 036	5 894	5 454	5.5	4.4	3.8
Vestfold	7 978	7 677	6 229	7.1	6.3	5.0
Telemark	12 347	12 008	9 350	11.1	10.0	7.3
Aust-Agder	7 134	7 452	5 441	9.4	10.0	7.3
Vest-Agder	10 417	13 181	11 984	12.6	15.8	14.5
Rogaland	21 693	26 883	19 675	14.8	16.5	11.5
Hordaland	20 265	22 954	17 821	13.5	15.1	11.2
Bergen	6 287	5 945	4 924	8.1	6.6	5.1
Sogn og Fjordane	18 645	18 041	12 526	20.8	20.1	13.7
Møre	32 603	33 403	27 566	22.2	21.3	16.9
Sør-Trøndelag	22 278	25 134	19 185	14.6	15.3	11.2
Nord-Trøndelag	13 989	13 174	9 513	16.3	14.9	10.4
Nordland	13 005	16 741	11 958	7.8	9.7	6.7
Troms	6 452	6 837	4 090	7.6	17.6	4.4
Finmark	2 262	2 011	1 607	5.7	4.6	3.5
Tilsammen	247 572	257 041	198 955	10.1	9.9	7.3

Nedgangen synes altså nokså jevnt fordelt på de forskjellige landsdeler. I Vest-Agder har den dog vært ubetydelig. Vest-Agder er det eneste fylke som har flere avholdsfolk i 1923 enn i 1913.

Det Statistiske Centralbyrå.

Kristiania, 28 juli 1924.

Gunnar Jahn.

E. Gjermoe.

Tabeller

Tabell 1. Salgsbevillinger i byene 1924

(ø: alle bevillinger hvorom melding er innkommet innen ^{30/6} 1924).

Nr.	Byer. (Av Rikets 67 byer er utelatt alle som ikke har hatt omsetning av de i tab. nevnte slags ved lokale handlende.)	Antall bevillinger til salg av:		A/S Vinmonopolet. Antall salgssteder for:		Samlag. Antall salgssteder for:		Enkeltpersoner. Antall bevillinger til salg av:		Om vinbevillingene er forbundet med bevilling til salg av fruktvin og mjød?	Bryggerier?	
		vin.	øl. ¹	vin.	bokkøl.	vin.	øl (alt slags).	øl (alt slags undtatt bokkøl)	bare alkoholsvakt øl.		Butikk.	Kun utkjøring.
1	Fredrikshald . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	-
2	Sarpsborg	-	-	-	-	-	-	-	2	-	ja	-
3	Fredrikstad	1	1	-	-	18	35	-	11	nei	ja	-
4	Moss	-	2	-	-	-	-	2	7	-	ja	-
5	Son	1	2	1	1	-	-	2	-	nei	-	-
6	Hølen	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
7	Hvitsten	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
8	Drøbak	1	5	1	1	-	-	5	1	nei	-	-
9	Kristiania	1	1249	16	180	-	-	1249	33	ja	-	ja
10	Hamar	1	15	-	-	1	1	14	-	ja	-	ja
11	Kongsvinger	1	1	-	-	1	1	-	-	ja	-	ja
12	Lillehammer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	-
13	Gjøvik	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
14	Hønefoss	1	1	-	-	1	1	-	-	ja	ja ³	-
15	Drammen	1	54	2	7	-	-	54	2	ja	ja	-
16	Kongsberg	-	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-
17	Holmestrand	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
18	Horten	1	10	3	13	-	-	10	-	ja	-	ja
19	Åsgårdstrand	1	3	2	2	-	-	3	-	ja	-	ja
20	Tønsberg	1	42	-	-	1	1	41	-	ja	-	ja
21	Sandefjord	1	1	-	-	1	1	-	2	nei	-	ja
22	Larvik	-	-	-	-	-	-	-	5	-	ja	-
23	Kragerø	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
24	Porsgrund	1	1	-	-	1	1	-	-	ja	-	-
25	Skien	1	5	-	-	1	1	4	-	nei	ja	-
26	Tvedestrand	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
27	Arendal	1	6	8	14	-	-	6	2	ja	-	ja
28	Grimstad	1	1	-	-	1	1	-	-	ja	-	-
29	Lillesand	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
30	Kristiansand	1	19	-	-	1	1	18	19	ja	-	ja
31	Mandal	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
32	Egersund	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
33	Bergen	1	225	9	35	-	-	225	-	ja	-	ja
34	Kristiansund	1	1	-	-	1	1	-	-	?	-	-
35	Trondhjem	1	14	4	13	-	-	14	2	ja	ja	-
36	Levanger	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
37	Bodø	1	1	-	-	1	1	-	-	nei	-	ja
38	Tromsø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	-
	Antall byer	21	26	9	9	12	13	17	18	² 14 ja	11	11
	Antall bevillings- (salgs)steder	21	1665	46	266	29	47	1652	103	+ 6nei		

¹ Her er kun tatt med bevillinger som gjelder øl av skattekasse 2 (bajer, pilsener). Der er altså ikke tatt med A/S Vinmonopolets bokkølbevillinger (1 alt 9) og bevillinger som bare gjelder alkoholsvakt øl (1 alt 102). — ² For 1 by uoppgitt. — ³ Kun butikk, ikke utkjøring.

Tabell 2. Skjenkebevillinger i byene 1924

(o: alle bevillinger hvorom melding er innkommet innen 30/6 1924).

Nr.	Byer. (Av Rikets 67 byer er utelatt alle som ikke har hatt omsetning av de i tab. nevnte slags ved lokale handlende.)	Årsskjenkning.								Sesongskjenkning. Antall bevill. til (innskrenket) skjenkning av vin og øl.	Om vinbevillingene er forbundet med bevilling til skjenkning av fruktvin og mjød?
		Antall bevillinger til skjenkning av:				Samlag. Antall skjenkesteder for skjenkning av:					
		vin:		øl (alt slags):		vin:		øl (alt slags):			
		almin- delig skjenkn.	inn- skrenket skjenkn.	almin- delig skjenkn.	inn- skrenket skjenkn.	almin- delig skjenkn.	inn- skrenket skjenkn.	almin- delig skjenkn.	inn- skrenket skjenkn.		
1	Fredrikstad ¹ . . .	1	⁵ (1)	1	⁵ (1)	2	9	2	9	-	?
2	Moss	-	2	-	2	-	-	-	-	-	ja
3	Son	-	2	1	2	-	-	-	-	-	?
4	Drøbak	-	3	-	3	-	-	-	-	-	?
5	Kristiania	81	59	137	81	1	-	7	-	⁶ -	ja
6	Hamar ¹	-	1	1	⁵ (1)	-	1	1	1	-	ja
7	Kongsvinger ¹ . .	1	-	1	-	6	-	6	-	-	?
8	Lillehammer ¹ . .	-	1	-	1	-	12	-	12	-	?
9	Hønefoss ^{1, 2} . . .	⁴ -	1	⁴ -	1	-	4	-	4	-	ja
10	Holmsbu	-	1	-	1	-	-	-	-	-	?
11	Drammen	5	9	5	9	-	-	-	-	-	ja
12	Kongsberg ³ . . .	-	1	-	1	-	-	-	-	-	?
13	Holmestrand . . .	1	1	1	3	-	-	-	-	-	ja ⁷
14	Horten	-	5	-	7	-	-	-	-	1	?
15	Åsgårdstrand . .	2	-	2	-	-	-	-	-	-	ja
16	Tønsberg	-	7	1	10	-	-	1	-	-	ja
17	Sandefjord	-	3	-	4	-	-	-	-	1	nei
18	Larvik	-	3	-	4	-	-	-	-	-	?
19	Skien	1	3	1	3	1	-	1	-	1	nei
20	Tvedestrand . . .	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
21	Arendal	3	3	3	3	-	-	-	-	-	ja
22	Kristiansand . . .	-	4	-	4	-	-	-	-	-	nei
23	Bergen	12	19	12	19	-	-	-	-	-	ja
24	Molde	-	3	-	3	-	-	-	-	-	ja ⁸
25	Trondhjem	8	16	8	20	-	-	-	-	-	ja
26	Mo	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
27	Bodø	1	1	1	1	1	-	1	-	-	?
28	Svolvær	-	1	-	1	-	-	-	-	-	?
	Antall byer	11	24	15	25	5	4	7	4	3	12 ja
	Antall bevillinger (skjenkest.) . . .	116	150	176	186	11	26	19	26	3	+ 3 nei

¹ Bare samlaget. — ² Samlaget har foruten de i tabellen opførte dessuten 1 skjenkested for bare alkoholsvakt øl.
³ Arbeidersamfundet har bevilling til innskrenket skjenkning av bare alkoholsvakt øl. — ⁴ Samlaget har bevilling, men utøver den ikke. — ⁵ På samme hånd som «bevillingen» til almindelig skjenkning (samlaget). — ⁶ Der er gitt en bevilling til almindelig skjenkning ved et par anledninger (9—12 mai, 20—24 juni). — ⁷ Gjelder kun bevillingen til almindelig skjenkning. — ⁸ Dog ikke mjød.

Tabell 3. Salgs- og skjenkebevillinger i bygdene 1924

(ø: alle bevillinger hvorom melding er inkommet innen ^{30/6} 1924).

Fylker.	Salgsbevillinger.			Skjenkebevillinger.								
				Årsskjenkning.				Sesongskjenkning.				
	Vin.	Øl (alt slags undtatt bokkøl).	Bare alkoholsvakt øl	Vin:		Øl (alt slags):		Bare alkoholsvakt øl (alminnelig).	Vin:		Øl (alt slags):	
alminnelig.				innskrenket.	alminnelig.	innskrenket.	alminnelig.		innskrenket.	alminnelig.	innskrenket.	
Østfold	-	3	7	-	2	-	3	2	2	-	2	-
Akershus	1	86	97	10	11	63	11	20	-	-	-	-
Hedmark	-	-	-	-	7	1	18	-	-	1	-	1
Opland	-	1	4	12	24	14	31	2	6	3	7	4
Buskerud	-	46	12	5	10	5	14	-	1	1	4	2
Vestfold	-	12	9	-	5	-	6	-	-	1	-	1
Telemark	-	-	4	-	-	-	2	-	-	1	-	1
Aust-Agder	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vest-Agder	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rogaland	-	-	-	-	2	-	2	-	1	-	1	-
Hordaland	-	-	-	-	4	1	4	-	-	1	-	1
Sogn og Fjordane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Møre	-	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-
Sør-Trøndelag	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Nord-Trøndelag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordland	1	1	1	1	-	1	2	-	-	-	-	-
Troms	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finnmark	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Riket tils. antall bevillinger	1 2	2 149	4 140	6 29	8 70	6 87	8 98	12 24	10	10	14	12
I antall herreder	2	3 14	5 25	7 9	9 30	10 15	11 42	13 5	14 6	15 10	16 6	17 11

¹ Samlag Bærum (2 salgssteder) og Vågan. — ² Herav 1 samlag med 34 salgssteder, 1 med 1 salgssted, 1 bev. herav har 2 salgssteder. — ³ Rygge (3), Frogn (4), Nesodden (10), Oppegård (12), Aker (55), Bærum (1, samlag), Ullensaker (4), Nordre Land (1), Nedre Eiker (21), Hurum (2), Lier (23), Skoger (2), Nøtterøy (10), Vågan (1, samlag). I Sør-Odal selger dessuten A/S Vinmonopolet bokkøl. — ⁴ Ikke medregnet en bevillingshaver (samlag) hvis bevilling omfatter alt slags øl, men som har 27 salgssteder for bare alkoholsvakt øl. — ⁵ Askim (1), Råde (1), Hobøl (3), Jeløy (2), Frogn (1), Vestby (2), Kråkstad (5), Aker (43), Asker (19), Skedsmo (5), Lillestrøm (11), Nittedal (3), Nes (3), Eidsvoll (5), Fluberg (4), Øvre Eiker (11), Lier (1), Skoger (6), Sem (1), Fredriksvern (1), Brunlanes (1), Tinn (4), Eyje (4), Venesla (2), Dønnes (1). I Bærum har dessuten samlaget 27 salgssteder for bare alkoholsvakt øl (bevillingen gjelder alt slags øl). — ⁶ Herav 1 samlag, 1 bev. har bare 2 skjenkesteder. — ⁷ Frogn (1), Aker (9), Etnedal (2), Nord-Aurdal (5), Vestre Slidre (2), Vang (3), Gol (5), Strinda (1), Vågan (1, samlag). — ⁸ Ikke medregnet en bevillingshaver (samlag) hvis bevilling omfatter almindelig skjenkning, men som har en filial med innskrenket skjenkning. — ⁹ Jeløy (2), Aker (8), Bærum (1), Asker (2), Ringsaker (4), Furnes (1), Vinger (1), Åmot (1), Dovre (2), Lesja (1), Nordre Fron (1), Søndre Fron (2), Østre Gausdal (3), Fåberg (6), Nordre Land (3), Sør-Aurdal (4), Nord-Aurdal (2), Hole (3), Hol (6), Hurum (1), Skoger (2), Sem (1), Fredriksvern (2), Lund (1), Sauda (1), Kinsarvik (1), Granvin (2), Eidfjord (1), Grytten (4), Opdal (1). — ¹⁰ Frogn (1), Ås (2), Nesodden (4), Oppegård (4), Aker (52), Vinger (1), Etnedal (3), Nord-Aurdal (5), Vestre Slidre (2), Vang (4), Gol (5), Masfjorden (1), Strinda (1), Vågan (1, samlag), Loppa (1). — ¹¹ Askim (1), Rygge (2), Aker (8), Bærum (1), Asker (2), Ringsaker (5), Furnes (4), Romedal (2), Stange (5), Vinger (1), Åmot (1), Dovre (2), Lesja (1), Nordre Fron (1), Søndre Fron (2), Ringebu (1), Østre Gausdal (3), Fåberg (6), Eina (1), Gran (1), Fluberg (2), Nordre Land (3), Sør-Aurdal (5), Nord-Aurdal (3), Hole (3), Adal (2), Hol (6), Hurum (2), Lier (1), Skoger (2), Borre (1, jernbanestasjonen i togtiden). Sem (1), Fredriksvern (2), Sauherad (2), Lund (1), Sauda (1), Kinsarvik (1), Granvin (2), Eidfjord (1), Grytten (4), Opdal (1), Lodingen (2). — ¹² Herav 1 samlag med 27 skjenkesteder. — ¹³ Onsøy (1), Rygge (1), Bærum (1, samlag), Asker (19), Fluberg (2). — ¹⁴ Hvaler (2), Nord-Aurdal (1), Vestre Slidre (1), Vang (3), Gol (1), Sand (1). — ¹⁵ Elverum (1), Østre Gausdal (1), Nordre Land (1), Vestre Slidre (1), Hol (1), Nøtterøy (1), Hjørtal (1), Strandebarm (1), Balestrand (1), Borgund (1). — ¹⁶ Hvaler (2), Nord-Aurdal (1), Vestre Slidre (1), Vang (4), Gol (4), Sand (1). — ¹⁷ Elverum (1), Ringebu (1), Østre Gausdal (1), Nordre Land (1), Vestre Slidre (1), Hol (2), Nøtterøy (1), Hjørtal (1), Strandebarm (1), Balestrand (1), Borgund (1).

NB. Fra Hordaland er senere innløpet melding om følgende sesongbevillinger: Os 1 alm. skjenker. av vin og øl, Samnanger 1 innskr. skjenker. av vin og øl, 1 innskr. skjenker. av øl, Masfjorden 1 innskr. skjenker. av øl, Vossestrand 2 innskr. skjenker. av vin og øl. 3 herreder Fana, Sund og Austvoll, Os og Manger har handelsmennene (generel) bevilling til småsalg fra butikk av landsøl. Som Socialdepartementet i skr. av 21 mai 1924 har meddelt fylkesmannen i Hordaland er der efter loven ikke adgang til å gi generelle bevillinger.

Tabell 4. Forbruk pr. innbygger av brennevin, vin og øl i årene 1851—1923 og beregnet forbruk av alkohol (100 pct.) i disse drikker.¹

År.	Brennevin (50 pct.)	Vin. Vare.	Øl. Vare.	I alt ren alkohol.	(Forts.) År.	Brennevin (50 pct.)	Vin		Øl.		I alt ren alkohol.
							Vare.	100 pct. alkohol.	Vare.	100 pct. alkohol.	
	L.	L.	L.	L.		L.	L.	L.	L.	L.	L.
1851	6.09	0.63	ca. 8.5	3.55	1891	3.46	1.50	0.15	24.3	1.19	3.07
52	5.91	0.70	« 9.0	3.50	92	3.30	1.11	0.11	23.1	1.13	2.89
53	5.79	0.64	« 9.3	3.45	93	3.34	0.88	0.09	23.7	1.16	2.92
54	5.95	0.71	« 11.0	3.63	94	3.59	1.12	0.11	23.2	1.13	3.03
55	6.42	0.65	« 12.5	3.93	95	3.44	1.44	0.14	ca. 20.0	0.98	2.84
56	6.67	0.56	« 14.0	4.14	96	2.55	2.37	0.36	« 20.0	0.93	2.56
57	6.15	0.38	« 15.5	3.93	97	2.08	2.66	0.40	21.5	1.00	2.44
58	5.93	0.31	« 17.0	3.89	98	2.29	2.75	0.33	25.9	1.20	2.67
59	5.35	0.56	« 18.0	3.69	99	2.85	2.31	0.28	28.0	1.30	3.01
60	4.99	0.38	« 18.0	3.49	1900	3.15	2.34	0.28	26.8	1.24	3.09
61	4.93	0.44	« 13.0	3.19	01	3.18	2.03	0.24	25.1	1.14	2.97
62	4.47	0.41	13.2	2.97	02	3.15	2.24	0.27	23.6	1.06	2.91
63	3.93	0.44	13.3	(2.71)	03	2.95	1.84	0.22	19.2	0.85	2.55
64	4.36	0.45	14.5	2.98	04	2.93	0.85	0.09	18.3	0.80	2.36
65	4.49	0.50	12.7	2.97	05	2.50	0.85	0.09	18.8	0.80	2.14
66	5.07	0.63	11.2	3.19	06	2.49	1.04	0.10	18.5	0.78	2.13
67	4.95	0.57	11.7	3.15	07	2.68	1.12	0.11	18.0	0.74	2.19
68	5.02	0.59	11.3	3.16	08	2.78	1.08	0.11	17.9	0.73	2.23
69	5.08	0.63	10.9	3.17	09	2.92	1.20	0.12	ca. 19.0	0.76	2.34
70	4.13	0.57	11.5	(2.73)	10	3.21	1.40	0.14	19.5	0.78	2.52
71	4.92	0.67	12.4	3.17	11	3.22	1.40	0.14	20.8	0.84	2.59
72	4.78	0.80	13.0	3.14	12	3.47	1.53	0.15	22.0	0.88	2.77
73	5.04	0.98	16.1	3.45	13	3.63	1.61	0.16	21.1 ²	0.86	2.84
74	6.19	1.04	19.0	4.16	14	3.12	1.79	0.18	22.4 ²	0.91	2.65
75	6.57	1.07	23.0	4.57	15	3.15	2.16	0.22	20.7 ²	0.85	2.65
76	6.66	0.96	21.7	4.52	16	3.36	3.10	0.31	24.6 ²	1.03	3.03
77	6.22	1.02	ca. 21.5	4.29	17	- ³	2.25	0.23	22.4 ²	0.84	- ³
78	5.00	0.84	« 21.5	3.66	18	- ³	2.07	0.21	16.1 ²	0.20	- ³
79	3.67	0.74	« 18.5	2.83	19	- ³	6.33	0.63	22.6 ²	0.66	- ³
80	3.68	0.88	« 18.5	2.86	20	- ³	5.49	0.55	34.1 ²	1.35	- ³
81	3.31	0.93	17.7	2.63	21	- ³	2.03	0.21	33.0 ²	1.40	- ³
82	3.52	0.91	17.7	2.74	22	- ³	1.22	0.13	31.6	1.38	- ³
83	3.46	0.85	18.9	2.77	23	- ³	1.38 ⁴	0.15	29.2 ⁴	1.25	- ³
84	3.41	0.84	18.4	2.70							
85	3.49	0.82	18.8	2.76							
86	3.15	0.77	14.7	2.40							
87	2.85	0.72	14.8	2.24							
88	2.95	0.82	17.1	2.41							
89	3.13	0.96	16.9	2.52							
90	3.12	1.11	20.9	2.72							

¹ Utenfor faller i samtlige år særlig fruktvinforbruket, som er ukjent. Angående beregningsmåten kan henvises til den årlige tabell i Statistisk Årbok (1922, s. 240) og bemerkningene i Alkoholstatistikk 1918-1919, s. 9^a-12^a; nærmere i Alkoholstatistikk I (Norges Off. Stat. V. 124). ² Herav faller på alkoholsvakt øl (1913-1. halvår 1917 inntill 2.25 vektprocent, 2. halvår 1917-1923 inntill 2.50 vol. pct alkohol), 1913: 3.0, 1914: 3.5, 1915: 2.8, 1916: 3.0, 1917: 7.2, 1918: 16.1, 1919: 8.9, 1920: 3.4, 1921: 2.3, 1922: 1.8, 1923: 1.5 l. pr. innbygger. ³ Nogen beregninger av forbruket i brennevin og dermed av det samlede forbruk for årene etter forbudets innførelse er ikke mulig da den ulovlige omsetning unddrar sig enhver statistisk bestemmelse. Pålitelig beregning av den lovlige omsetning foreligger først fra 1921 av. Forbruket (som medisin, til medikamenter og til teknisk bruk) var av spiritus: 1921: 0.33 l., 1922: 0.31 l., 1923: 0.33 l., av brennevin: 1921: 0.26 l., 1922: 0.32 l., 1923: 0.50 l. Omregnet til 50 pct. styrke blir forbruket: 1921: 0.88 l., 1922: 0.88 l., 1923: 1.10 l. ⁴ Fra 1924 av vil Å/S Vinmonopolets oppgaver tillate en nøiaktigere beregning.

Tabell 5. Det lovlige forbruk¹ av sprit, brennevin og hetvin i årene 1921—1923.

	1921.	1922.	1923.
	L.	L.	L.
I. Til medisinsk bruk.			
A. Sprit.			
a. Solgt av apotek	387 722	346 014	503 951
— - destillasjoner } A/S Vinmonopolet . . .	{ 30 890	{ 22 259	{ 31 959
— - samlag	3 959	5 040	
Tilsammen	422 571	373 313	535 910
b. Apotekenes forbruk til medikamenter	245 706	273 580	259 827
B. Brennevin.			
a. Solgt av apotek	545 797	674 686	1 154 431
— - destillasjoner } A/S Vinmonopolet . . .	{ 23 869	{ 33 984	{ 47 028
— - samlag	27 096	17 081	
Innført	1 460	372	-
Tilsammen	598 222	726 123	1 201 459
b. Apotekenes forbruk til medikamenter	72 427	109 238	140 465
C. Hetvin.			
a. Solgt av apotek	75 674	77 212	21 846
— - vinfirmaer — A/S Vinmonopolet . . .	6 349	7 866	462
Innført	1 365	1 341	-
Tilsammen	83 388	86 419	22 308 ³
b. Apotekenes forbruk til medikamenter	81 018	85 966	18 796 ³
II. Til teknisk og videnskapelig bruk.			
A. Sprit.			
Solgt av apotek	20 868	13 289	15 226
— - destillasjoner } A/S Vinmonopolet	{ 139 037	{ 111 420	{ 85 774
— - samlag	15 672	11 851	
Innført ²	30 047	46 419	-
Tilsammen	205 624	182 979	101 000
B. Brennevin.			
Solgt av destillasjoner } A/S Vinmonopolet	{ 12 872	{ 20 616	{ 18 341
— - samlag	4 419	4 727	
Innført (rum)	1 875	3 457	-
Tilsammen	19 166	28 800	18 341
C. Hetvin.			
Solgt av vinfirmaer — A/S Vinmonopolet	2 084	5 018	253 ³
Innført	-	242	-
Tilsammen	2 084	5 260	253

¹ På grunnlag av Socialdepartementets månedsopgaver og (1923) opgaver fra A/S Vinmonopolets statistiske kontor. Der er tatt med alt det som i henhold til kgl. res. av 5 desember 1919 m. tilf., kgl. res. 31/3 1922 og 13/4 1923 er solgt til almenheten (de egentlige forbrukere) og solgt til eller innført av medisindispenserende læger, dyrlæger, tannlæger, sykehus, klinikker, sykehjem og skib. ² Herunder sprit, tilsatt klorkinin o. lign. ³ Månedene januar—mars.

**Tabell 6. Det lovlige forbruk av sprit og brennevin i årene
1921—1923, månedsvis.**

	Sprit.			Brennevinn.		
	1921.	1922.	1923.	1921.	1922.	1923.
	L.	L.	L.	L.	L.	L.
A. Totalforbruk.						
Januar	65 465	73 799	56 661	63 048	75 118	74 328
Februar	75 235	74 934	55 193	59 357	64 294	76 262
Mars	77 461	71 722	70 060	61 135	63 136	97 533
April	70 439	72 129	54 557	55 406	61 697	75 952
Mai	70 042	67 209	59 930	52 804	63 227	87 525
Juni	68 844	66 334	64 461	52 170	64 418	92 378
Juli	68 647	56 254	68 566	52 258	64 930	99 654
August	69 633	69 653	68 611	51 974	64 628	109 837
September	62 327	61 878	78 230	56 335	67 530	124 767
Oktober	74 155	58 496	81 344	53 402	76 335	130 587
November	82 837	61 738	86 396	54 813	82 707	166 068
Desember.	88 816	95 676	152 728	77 113	116 141	225 374
Tilsammen	873 901	829 872	896 737	689 815	864 161	1 360 265
B. Til medisinsk bruk.						
Januar	50 858	63 841	50 823	62 565	74 361	73 010
Februar	58 848	60 706	49 619	57 942	63 864	75 552
Mars	58 572	60 623	60 632	58 329	59 766	96 376
April	54 622	58 287	48 441	54 315	60 663	75 114
Mai	56 921	51 275	52 225	52 192	59 793	85 455
Juni	53 805	49 856	56 348	50 646	62 533	91 447
Juli	51 842	47 040	55 095	49 779	63 979	98 671
August	55 994	45 715	60 771	51 150	62 704	108 196
September	47 006	46 694	67 174	54 429	65 895	123 101
Oktober	54 737	47 191	72 758	49 938	71 218	128 129
November	52 179	47 801	79 675	53 528	77 595	164 518
Desember.	72 893	67 864	142 176	75 836	112 990	222 355
Tilsammen	668 277	646 893	795 737	670 649	835 361	1 341 924

Tabell 7. I. A/S Vinmonopolets innførsel av fortollet vare av sprit og brennevin i 1923.¹

	Ren sprit.	Brennevin.						
		Tils.	Konjakk.	Whisky.	Genever.	Rum.	Likør.	Annet.
		L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
Januar	396	25 892	8 618	15 969	512	30	720	43
Februar	-	58 300	28 621	26 005	1 197	302	2 115	60
Mars	-	51 363	16 826	27 376	1 593	934	3 972	662
April	-	57 385	19 595	28 523	3 975	618	4 418	256
Mai	4 412	63 237	20 081	36 608	1 576	3 106	1 836	30
Juni	-	61 347	12 262	41 965	1 164	668	5 288	-
Juli	-	98 382	24 848	62 730	4 066	693	5 955	90
August	400	86 667	23 650	55 490	2 407	925	4 177	18
September	398	91 485	30 860	54 524	723	1 988	2 958	432
Oktober	2 480	85 444	19 363	55 199	4 799	312	3 484	2 287
November	2 440	113 909	39 724	64 508	2 760	1 464	5 359	94
Desember	696	129 169	46 425	68 167	4 344	2 563	6 759	911
Året	11 222	922 580	290 873	537 064	29 116	13 603	47 041	² 4 883

II. A/S Vinmonopolets salg av sprit og brennevin i 1923.

A. Samlet salg.³

	Ren sprit.	Brennevin.								
		Tils.	Konjakk.	Whisky.	Akevitt.	Genever.	Rum.	Punsj.	Likør.	Annet.
		L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
Januar	38 881	17 436	4 657	7 785	2 126	741	959	236	862	70
Februar	47 652	27 109	6 811	13 092	3 902	1 152	881	419	709	143
Mars	62 578	53 408	13 283	26 775	6 692	2 109	1 220	965	1 764	600
April	56 070	53 268	13 037	27 796	7 097	1 641	1 206	720	1 594	177
Mai	61 048	68 685	14 015	38 114	8 986	2 265	1 705	1 277	1 837	549
Juni	63 028	74 014	13 689	42 419	11 126	2 202	817	1 308	2 100	290
Juli	73 192	95 040	17 217	57 054	12 138	2 580	1 158	1 928	2 531	434
August	69 850	99 989	17 716	57 834	15 321	2 331	1 249	1 979	2 490	1 069
September	81 606	114 260	22 752	60 001	20 148	2 930	1 736	2 546	3 348	799
Oktober	83 857	124 157	26 823	60 318	23 549	4 119	1 249	2 448	3 330	2 321
November	89 103	172 369	35 427	85 204	31 740	6 082	1 867	3 538	7 153	1 358
Desember	158 527	237 171	61 134	101 880	46 752	7 727	3 864	4 208	9 978	1 628
Året	885 392	1 136 906	246 561	578 272	189 577	35 879	17 911	21 572	37 696	⁴ 9 438
Retur	2 609	4 718	2 045	1 752	162	279	129	118	202	⁵ 31
Salg ÷ retur	882 783	1 132 188	244 516	576 520	189 415	35 600	17 782	21 454	37 494	9 407

¹ Innkjøpt konfiskert sprit i året 126 587 l., denaturert alm. sprit 19 704 l. ² Akevitt 628 l., punsj 551 l., arak 3 385 l., bitter 319 l. ³ Av denaturert sprit er der tilsammen solgt 140 902 l. (÷ 110 l. retur). ⁴ Bitter 5 331 l., arak 3 637 l., annet brennevin 470 l. ⁵ Bitter 15 l., arak 13 l., annet brennevin 3 l.

Tabell 7 (forts.). A/S Vinmonopolets salg av sprit og brennevin i 1923.

B. Salg til de enkelte grupper av kjøpere.

	Apotek.		Læger, dyrlæger, sykehus, sykehjem.		Skib, legasjoner m. v.		Teknisk bruk.			
	Ren sprit. L.	Brennevin. L.	Ren sprit. L.	Brennevin. L.	Ren sprit. L.	Brennevin. L.	Ren sprit. L.	Brennevin. L.		
Januar	32 381	14 591	1 709	1 271	17	256	4 774	1 318		
Februar	41 292	24 200	1 991	1 965	10	234	4 359	710		
Mars	52 253	48 691	2 357	3 048	42	512	7 926	1 157		
April	49 018	49 881	2 191	2 187	9	362	4 852	838		
Mai	52 494	63 109	1 983	3 117	38	389	6 533	2 070		
Juni	53 863	70 051	2 084	2 597	30	435	7 051	931		
Juli	58 643	90 119	2 121	3 582	36	356	12 392	983		
August	60 355	94 282	2 670	3 751	47	315	6 778	1 641		
September . .	68 843	107 259	2 765	4 668	31	667	9 967	1 666		
Oktober	73 260	117 188	3 133	4 279	19	232	7 445	2 458		
November . . .	80 225	165 839	3 204	4 610	8	370	5 666	1 550		
Desember . . .	145 032	226 327	5 427	7 403	37	422	8 031	3 019		
Året	767 659	1 071 537	31 635	42 478	324	4 550	85 774	¹ 18 341		
Retur	2 324	4 356	58	11	4	9	223	342		
Salg ÷ retur	765 335	1 067 181	31 577	42 467	320	4 541	85 551	17 999		
	Brennevin.									
	Konjakk. L.	Whisky. L.	Akevitt. L.	Genever. L.	Rum. L.	Punsj. L.	Likør. L.	Bitter. L.	Arak. K.	Annet. L.
<i>Apotek.</i>										
1. kvartal . .	20 415	45 079	11 878	3 885	1 194	1 512	3 128	285	84	22
2. —	35 800	104 464	26 408	5 936	1 433	3 165	5 178	535	86	36
3. —	50 422	169 889	46 542	7 582	1 273	6 279	7 959	1 441	169	104
4. —	114 638	239 869	100 007	17 561	3 905	9 876	20 010	2 914	428	146
² Året	219 408	557 621	184 679	34 687	7 776	20 714	36 076	5 161	754	305
<i>Læger m. v.</i>										
1. kvartal . .	3 257	2 046	549	78	174	73	75	31	-	1
2. —	3 785	2 912	597	126	197	98	143	29	1	13
3. —	6 072	4 319	798	178	194	117	267	37	4	15
4. —	7 017	6 034	1 860	308	361	218	288	49	25	132
² Året	20 130	15 309	3 798	688	926	506	773	146	30	161
<i>Skib m. v.</i>										
1. kvartal . .	156	367	284	39	9	15	132	-	-	-
2. —	224	475	187	46	23	25	201	5	-	-
3. —	348	395	265	77	57	56	137	3	-	-
4. —	181	364	174	59	17	66	160	2	-	1
² Året	907	1 598	910	221	106	162	627	9	-	1
<i>Teknisk bruk.</i>										
1. kvartal . .	923	160	9	-	1 683	20	-	-	390	-
2. —	932	478	17	-	2 075	17	9	-	311	-
3. —	843	286	2	4	2 619	1	6	-	529	-
4. —	1 548	1 135	-	-	2 697	34	3	-	1 610	-
² Året	4 071	1 992	³ 28	4	8 974	72	18	-	⁴ 2 840	-

¹ Ikke medregnet 25 803 l. til spritfabrikker og destillasjoner (24 644 l. akevitt og 1 159 l. arak). ² Retur (erstatning for manko, brekkasje m. v.) fratrukket. ³ Ikke medregnet 24 644 l. til spritfabrikker og destillasjoner. ⁴ Likeså 1 159 l.

Tabell 8. Apotekenes omsetning av sprit og brennevin i året 1923.¹

	Kjøpt fra A/S Vin- monopolet. ²	Solgt til læger, dyr- læger, syke- hus og klinikk.	Solgt mot læge- resept.	Solgt mot dyrlæge- resept.	Solgt til tannlæger.	Solgt til skib.	Salg til medisinsk bruk i alt.	Salg til teknisk og videnskape- lig bruk.	Anvendt til medika- ment. ³	Svinn og spill.	Samlet avgang.
	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
A. Sprit.											
Januar	36 014	530	12 069	12 868	486	-	25 953	1 064	23 144	1 125	51 286
Februar	39 355	513	10 994	14 785	174	-	26 466	1 215	21 152	1 043	49 876
Mars	51 420	563	14 465	21 031	44	-	36 103	1 502	22 130	1 192	60 927
April	47 524	444	10 930	14 434	75	-	25 883	1 264	20 358	794	48 299
Mai	50 397	437	12 261	17 543	222	-	30 463	1 172	19 741	1 009	52 385
Juni	53 813	631	13 223	20 938	442	-	35 234	1 062	19 000	835	56 131
Juli	57 092	443	13 184	20 611	526	-	34 764	1 079	18 174	900	54 917
August	60 543	664	15 170	22 139	230	-	38 203	1 062	19 851	964	60 080
September	65 896	750	18 518	24 161	79	-	43 508	1 089	20 870	1 028	66 495
Oktober	73 060	878	20 220	24 952	73	-	46 123	1 141	23 483	1 432	72 179
November	77 941	641	24 060	27 137	114	-	51 952	1 055	24 511	1 271	78 789
Desember	145 227	989	46 726	61 514	70	-	109 299	2 521	27 413	1 713	140 946
Tilsammen {											
1923	758 282	7 483	211 820	282 113	2 535	-	503 951	15 226	259 827	13 306	792 310
1922	679 289	5 756	149 630	189 546	1 082	-	346 014	13 289	273 580	17 079	649 962
1921	678 347	5 992	160 588	219 363	1 779	-	387 721	20 868	250 164	19 744	678 497
B. Brennevin.											
Januar	21 522	705	57 284	2 324	579	80	60 972	-	10 511	2 174	73 657
Februar	24 398	445	59 952	2 257	570	264	63 488	-	9 865	1 844	75 197
Mars	45 424	465	78 580	3 051	684	214	82 994	-	9 822	1 820	94 636
April	44 649	414	59 822	2 456	552	247	63 491	-	9 074	1 356	73 921
Mai	63 184	437	68 431	2 814	612	123	72 417	-	9 532	1 534	83 483
Juni	69 137	413	73 688	3 420	586	282	78 389	-	10 026	1 429	89 844
Juli	87 238	418	79 070	3 391	707	249	83 835	-	10 898	971	95 704
August	94 014	380	87 952	3 523	595	234	92 684	-	11 446	1 583	105 713
September	106 894	403	100 094	3 406	678	613	105 194	-	12 572	1 927	119 693
Oktober	115 911	451	105 563	3 551	679	201	110 445	-	13 173	1 604	125 222
November	164 226	416	140 107	3 777	709	75	145 084	-	14 454	709	160 247
Desember	226 488	806	187 442	6 292	813	85	195 438	-	19 092	2 518	217 048
Tilsammen {											
1923	1 063 085	5 753	1 097 985	40 262	7 764	2 667	1 154 431	-	140 465	19 469	1 314 365
1922	1 020 838	6 205	641 539	18 609	6 831	1 502	674 686	-	109 238	42 337	826 261
1921	743 598	8 548	517 508	10 887	7 105	1 749	545 797	-	85 320	30 928	662 045

Alkoholstatistikk
1922 - 1923.

10

¹ På grunnlag av Socialdepartementets månedsoppgaver. I første kvartal 1923 var der også hetvinsforbud. Totalsalget av hetvin i dette kvartal var 21 846 l. (mot 19 324 l. i 1922 og 19 006 l. i 1921). Til medikamenter m. v. var anvendt 18 796 l. (mot 25 326 l. i — og 22 908 l. i —). Svinn og spill 743 l. (mot 1 555 l. i — og 2 319 l. i —).

² For tidligere år er opført samlet tilgang (egen innførsel og innkjøp fra destillasjoner og samlag).

³ For 1921 er her tatt med „På annen måte brukt eller forføiet over“, nemlig 4 458 l. sprit og 12 892 l. brennevin.

Tabell 9. Innførsel av vin (fortollet vare) i årene 1909—1923.

År.	I alt innført (+/- gjen- utført). ¹	Frankrike.	Spania.	Portugal og Madeira.	Algier.	Italia.	Tysk- land.	Dan- mark.	Sverige.
	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
1909	2 805 197	545 298	901 765	601 129	15 562	77 209	270 656	33 010	1 542
1910	3 280 146	692 807	945 773	814 041	6 952	83 249	341 298	56 681	1 477
1911	3 311 028	603 414	885 755	935 554	5 742	87 767	351 863	54 594	1 317
1912	3 593 583	679 420	961 276	923 730	13 359	110 626	354 406	76 884	1 460
1913	3 903 415	865 394	892 527	1 039 906	22 334	123 189	463 362	85 760	4 070
1914	4 370 622	614 042	1 101 810	1 666 705	12 534	144 890	350 222	66 351	4 241
1915	5 142 934	733 335	1 242 968	2 386 608	3 587	257 788	387 671	101 203	3 966
1916	7 749 025	1 290 915	1 214 615	4 309 565	-	386 364	315 631	164 144	6 570
1917	5 692 226	1 694 345	942 424	2 515 675	-	174 824	229 150	46 274	639
1918	5 292 067	1 244 645	2 978 157	635 937	-	921	408 903	33 810	10 905
1919	16 367 491	5 873 539	9 724 764	638 555	152 374	35 263	251 870	35 154	13 431
1920	14 374 010	6 464 887	6 895 334	472 676	135 896	49 777	226 473	56 172	11 603
1921	5 374 811	1 766 068	2 422 631	1 124 553	19 737	25 397	121 978	15 232	3 353
1922	3 270 087	1 567 912	1 066 482	175 598	9	28 919	308 403	17 954	90
1923	3 711 896	1 041 017	445 911	1 949 543	-	159 489	73 578	9 358	165
År.	Amerikas Forenede Stater.	Stor- britannia.	Neder- landene.	Belgia.	Schweiz.	Øster- rike.	Greken- land.	Asiatisk Tyrki	Andre land.
	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
1909	3 991	29 644	27 447	5 722	430	1 472	210 573	33 291	48 224
1910	5 373	19 425	43 485	3 493	104	3 331	177 983	76 812	12 362
1911	13 004	28 416	22 941	6 120	175	4 298	227 291	65 425	23 402
1912	7 703	44 412	43 464	7 206	229	4 940	309 431	45 168	² 14 533
1913	1 563	24 253	88 925	8 262	149	2 389	233 377	43 453	5 486
1914	5 646	30 946	77 576	4 908	298	2 522	206 741	62 563	20 054
1915	2 428	43 114	25 591	72	1 001	1 583	98 489	10 898	³ 1 187
1916	2 879	38 331	8 357	54	2 302	243	30 870	1 411	⁴ 2 220
1917	10 153	38 744	4 687	56	27 748	-	3 165	-	8 804
1918	631	2 527	21	-	54 647	93 140	-	-	20 026
1919	37 142	30 310	50 004	11 290	9 592	1	-	-	⁵ 4 946
1920	25 327	12 837	37 672	66 725	16 344	479	12 319	-	19 627
1921	8 733	3 645	26 299	17 001	9 062	34	18 934	180	⁶ 8 679
1922	69	4 020	18 734	19 542	481	13 867	19 424	-	30 440
1923	979	16 420	1 626	4 862	111	1 392	-	-	4 330

¹ Oppgaver over hetvinsinnførselen foreligger fra 1920 av (inntil 30 juni 1921 vin over 12 vol. pct., fra 1 juli 1921 vin over 14 vol. pct.). Innførselen (gjenutført fratrukket) av hetvin var i 1920 158 377 l., 1921 273 139 l., 1922 241 461 l., 1923 2 421 844 l. — ² Herav fra Frilageret 2 479 l. — ³ Likeså 177 l. — ⁴ Likeså 412 l. — ⁵ Herav vrakgods 98 l. — ⁶ Likeså 216 l.

Tabell 10. A/S Vinmonopolets vinsalg

	Samlet salg.	Salg en gros.					En detalj i alt.	
		En gros i alt.	Herav solgt til:					
			Skjenkeberet- tignede.	Samlag.	Apotek.	Læger, sykehus og sykehjem.		
	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	
A. Drueviner.	Brutto.	2 524 633	1 409 741	883 781	289 426	229 364	7 170	1 114 892
	Retur .	27 718	19 631	18 527	664	406	34	8 087
	Netto .	2 496 915	1 390 110	865 254	288 762	228 958	7 136	1 106 805
1. Sterke viner:								
Portvin	1 228 407	709 407	358 897	175 671	172 900	1 939	519 000	
Sherry	163 828	105 690	63 228	26 953	14 864	645	58 138	
Madeira	370 035	236 161	187 560	27 820	20 174	607	133 874	
Marsala	557	139	1	89	22	27	418	
Malaga	31 429	15 075	1 751	2 710	10 299	315	16 354	
Vermouth, fransk	30 550	20 552	16 394	1 874	2 158	126	9 998	
— italiensk	145 109	95 673	80 739	12 325	2 420	189	49 436	
Apéritif m. v.	29 748	3 378	2 664	57	641	16	26 370	
Tilsammen	Brutto.	1 999 663	1 186 075	711 234	247 499	223 478	3 864	813 588
	Retur . ²	14 082	11 946	11 190	355	382	19	2 136
	Netto .	1 985 581	1 174 129	700 044	247 144	223 096	3 845	811 452
2. Svake viner:								
Bordeauxviner (røde og hvite)	181 937	71 413	49 594	15 682	4 054	2 083	110 524	
Bourgogneviner —	26 729	18 623	16 278	1 817	270	258	8 106	
Rhinskviner og Moselviner	11 371	6 087	4 521	1 075	382	109	5 284	
Champ. o. a. fr. muss.v. . . .	59 708	40 450	35 781	3 277	1 024	368	19 258	
Tyske muss.viner	10 086	7 494	7 229	219	25	21	2 592	
Spanske og Portug. viner.	230 818	78 894	58 693	19 670	91	440	151 924	
Andre viner	4 321	705	451	187	40	27	3 616	
Tilsammen	Brutto.	524 970	223 666	172 547	41 927	5 886	3 306	301 304
	Retur . ³	13 636	7 685	7 337	309	24	15	5 951
	Netto .	511 334	215 981	165 210	41 618	5 862	3 291	295 353
B. Fruktviner.	Brutto.	18 842	1 842	1 615	48	80	99	17 000
	Retur .	279	230	230	-	-	-	49
	Netto .	18 563	1 612	1 385	48	80	99	16 951

¹ Efter opgaver fra A/S Vinmonopolets statistiske kontor. — ² Herav 6 619 l. Portvin, 3 211 l. Sherry, 2 339 l. 6 188 l. Bordeauxviner, 737 l. Bourgogneviner, 531 l. Rhinskviner og Moselviner, 2 548 l. Champ. o. a. fr. muss.v.,

1923. Salget fordelt efter vinsorter.¹

Salg en detalj.

Herav:		Solgt:						Sendt til forhandlere:		
Inntil kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Gjennem A/S Vinmono- polets utsalg:			Direkte til private forbrukere:			Inntil kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Til- sammen.
		Inntil kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Til- sammen.	Inntil kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/1 fl.	Til- sammen.			
L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
990 209 6 321	124 683 1 766	737 313 -	88 071 -	825 384 -	100 456 959	24 833 470	125 289 1 429	152 440 5 362	11 779 1 296	164 219 6 658
983 8:8	122 917	737 313	88 071	825 384	99 497	24 363	123 860	147 078	10 483	157 561
466 987 54 253 111 460 417 16 354 291 49 436 26 033	52 013 3 885 22 414 1 9 707 -	381 546 39 484 93 660 309 13 912 242 44 186 22 097	42 345 2 954 18 574 -	423 891 42 438 112 234 309 13 912 7 721 44 186 22 357	33 824 7 633 7 432 82 1 263 49 2 577 3 924	5 429 834 2 374 1 -	39 253 8 467 9 806 83 1 263 1 441 2 577 64	51 617 7 136 10 368 26 1 179 -	4 239 97 1 466 -	55 856 7 233 11 834 26 1 179 836 2 673 25
725 231 1 651	88 357 485	595 436 -	71 612 -	667 048 -	56 784 236	10 094 56	66 878 292	73 011 1 415	6 651 429	79 662 1 844
723 580	87 872	595 436	71 612	667 048	56 548	10 038	66 586	71 596	6 222	77 818
100 467 5 277 3 511 195 11 151 923 3 594	10 057 2 829 1 773 19 063 2 581 1 22	51 499 2 813 1 663 35 11 85 156 700	3 838 1 560 866 8 800 1 393 -	55 337 4 373 2 529 8 835 1 404 85 156 702	31 923 1 608 1 400 146 -	5 521 800 834 7 120 444 -	37 444 2 408 2 234 7 266 444 6 198 2 417	17 045 856 448 14 -	698 469 73 3 143 744 1 -	17 743 1 325 521 3 157 744 60 570 497
264 978 4 670	36 326 1 281	141 877 -	16 459 -	158 336 -	43 672 723	14 739 414	58 411 1 137	79 429 3 947	5 128 867	84 557 4 814
260 308	35 045	141 877	16 459	158 336	42 949	14 325	57 274	75 482	4 261	79 743
17 000 49	- -	5 440 -	- -	5 440 -	2 904 9	- -	2 904 9	8 656 40	- -	8 656 40
16 951	-	5 440	-	5 440	2 895	-	2 895	8 616	-	8 616

Madeira, 1 l. Marsala, 285 l. Malaga, 352 l. Fransk vermouth, 1 192 l. Italiensk vermouth, 83 l. Aperitif. — ³ Herav 334 l. Tyske muss.v., 3 174 l. Spanske og Portugisiske viner og 124 l. Andre viner.

Tabell 11. A/S Vinmonopolets

Nr.		Samlet salg	Salg en gros.					En detalj i alt.
			En gros i alt.	Herav solgt til				
				Skjenkeberettigede.	Samlag.	Apotek.	Læger, sykehus og sykehjem.	
		L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
	A. Drueviner	Brutto. 2 524 633 Retur . 27 718	1 409 741 19 631	883 781 18 527	239 426 664	229 364 406	7 170 34	1 114 892 8 087
		Netto . 2 496 915	1 390 110	865 254	288 762	228 958	7 136	1 106 805
	1. Sterke viner	Brutto. 1 999 663 Retur . 14 082	1 186 075 11 946	711 234 11 190	247 499 355	223 478 382	3 864 19	813 588 2 136
		Netto . 1 985 581	1 174 129	700 044	247 144	223 096	3 845	811 452
1	Januar	3 459	3 398	-	-	3 281	117	61
2	Februar	5 075	4 974	-	-	4 845	129	101
3	Mars	7 449	7 358	-	-	7 142	216	91
4	April	42 658	30 175	12 747	9 941	7 256	231	12 483
5	Mai	246 796	138 450	104 423	15 586	18 005	436	103 346
6	Juni	205 898	120 724	74 543	25 743	20 092	346	85 174
7	Juli	243 943	146 399	88 711	31 476	25 808	404	97 544
8	August	246 134	151 039	92 000	27 401	31 365	273	95 145
9	September	243 885	154 350	85 151	41 076	27 862	261	89 535
10	Oktober	225 885	134 869	83 189	25 432	25 895	353	91 016
11	November	224 577	139 232	83 233	29 127	26 373	549	85 295
12	Desember	303 854	155 057	87 237	41 717	25 554	549	148 797
	2. Svake viner	Brutto. 524 970 Retur . 13 636	223 666 7 685	172 547 7 337	41 927 309	5 886 24	3 306 15	301 304 5 951
		Netto . 511 334	215 981	165 210	41 618	5 862	3 291	295 353
1	Januar	34 864	17 964	14 949	2 750	56	209	16 900
2	Februar	46 775	24 011	19 328	4 473	104	106	22 764
3	Mars	70 880	29 778	24 469	5 015	179	115	41 102
4	April	56 000	24 715	21 618	2 772	186	139	31 285
5	Mai	31 993	14 784	12 442	1 800	292	250	17 209
6	Juni	39 254	16 753	13 957	2 247	300	249	22 501
7	Juli	37 128	17 170	12 524	4 090	231	325	19 958
8	August	33 486	13 772	9 931	3 002	623	216	19 714
9	September	39 731	17 064	11 192	5 249	467	156	22 667
10	Oktober	38 755	16 100	10 616	3 709	1 390	385	22 655
11	November	36 182	13 388	9 118	2 914	877	479	22 794
12	Desember	59 922	18 167	12 403	3 906	1 181	677	41 755
	B. Fruktviner	Brutto. 18 842 Retur . 279	1 842 230	1 615 230	48 -	80 -	99 -	17 000 49
		Netto . 18 563	1 612	1 385	48	80	99	16 951
	1ste kvartal	1 186	584	494	-	-	90	602
	2net —	1 901	572	572	-	-	-	1 329
	3dje —	6 454	255	251	-	4	-	6 199
	4de —	9 301	431	298	48	76	9	8 870

¹ Efter opgave fra A/S Vinmonopolets statistiske kontor.

vinsalg 1923. Salget månedsvis. ¹

Salg i detalj.											Nr.
Herav solgt.								Sendt til forhandlere.			
Inntil kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Gjennem A/S Vinmonopolets uts.			Direkte til private forhandlere.			Inntil kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Til- sammen.	
		Inntil kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Til- sammen.	Inntil kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Til- sammen.				
L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	
990 209 6 321	124 683 1 766	737 313 -	88 071 -	825 384 -	100 456 959	24 833 470	125 289 1 429	152 440 5 362	11 779 1 296	164 219 6 658	
983 888	122 917	737 313	88 071	825 384	99 497	24 363	123 860	147 078	10 483	157 561	
725 231 1 651	88 357 485	595 436 -	71 612 -	667 048 -	56 784 236	10 094 56	66 878 292	73 011 1 415	6 651 429	79 662 1 844	
723 580	87 872	595 436	71 612	667 048	56 548	10 088	66 586	71 596	6 222	77 818	
36	25	-	-	-	36	25	61	-	-	-	1
53	48	-	-	-	53	48	101	-	-	-	2
71	20	-	-	-	71	20	91	-	-	-	3
11 175	1 308	8 640	937	9 577	1 770	268	2 038	765	103	868	4
90 023	18 323	65 204	13 945	79 149	5 328	1 397	6 725	19 491	2 981	22 472	5
71 670	13 504	51 645	11 490	63 135	4 874	902	5 776	15 151	1 112	16 263	6
87 976	9 568	73 807	7 282	81 089	5 731	1 043	6 774	8 438	1 243	9 681	7
87 119	8 026	75 209	6 830	82 039	5 099	781	5 880	6 811	415	7 226	8
82 311	7 224	72 000	6 280	78 280	5 280	810	6 090	5 031	134	5 165	9
83 354	7 662	70 598	6 356	76 954	6 649	1 001	7 650	6 107	305	6 412	10
77 677	7 618	65 898	6 266	72 164	6 976	1 220	8 196	4 803	132	4 935	11
133 766	15 031	112 435	12 226	124 661	14 917	2 579	17 496	6 414	226	6 640	12
264 978 4 670	36 236 1 281	141 877 -	16 459 -	158 336 -	43 672 723	14 739 414	58 411 1 137	79 429 3 947	5 128 867	84 557 4 814	
260 308	35 045	141 877	16 459	158 336	42 949	14 325	57 274	75 482	4 261	79 743	
15 465	1 435	322	62	384	1 027	249	1 276	14 116	1 124	15 240	1
20 959	1 805	910	264	1 174	1 385	421	1 806	18 664	1 120	19 784	2
37 920	3 182	8 695	802	9 497	2 577	795	3 372	26 648	1 585	28 233	3
28 530	2 755	10 929	1 258	12 187	2 210	643	2 853	15 391	854	16 245	4
14 385	2 824	9 239	1 442	10 681	2 576	1 085	3 661	2 570	297	2 867	5
19 638	2 863	14 691	1 711	16 402	3 736	1 082	4 818	1 211	70	1 281	6
17 091	2 867	13 506	1 436	14 942	3 468	1 415	4 883	117	16	133	7
16 805	2 909	13 540	1 446	14 986	3 145	1 450	4 595	120	13	133	8
19 015	3 652	15 163	1 574	16 737	3 825	2 078	5 903	27	-	27	9
19 594	3 061	15 997	1 977	17 974	3 553	1 084	4 637	44	-	44	10
19 611	3 183	15 146	1 988	17 134	4 366	1 177	5 543	99	18	117	11
35 965	5 790	23 739	2 499	26 238	11 804	3 260	15 064	422	31	453	12
17 000 49	- -	5 440 -	- -	5 440 -	2 904 9	- -	2 904 9	8 656 40	- -	8 656 40	
16 951	-	5 440	-	5 440	2 895	-	2 895	8 616	-	8 616	
602	-	226	-	226	36	-	36	340	-	340	
1 329	-	1 137	-	1 137	78	-	78	114	-	114	
6 199	-	1 743	-	1 743	1 423	-	1 423	3 033	-	3 033	
8 870	-	2 334	-	2 334	1 367	-	1 367	5 169	-	5 169	

Tabell 12. Apotekenes salg av sprit og brennevin på resept

	Apoteksalg. ¹					
	Sprit.		Brennevin.		Vin i alt.	Tilsammen.
	Lägeresept.	Dyrlæge- resept.	Lägeresept.	Dyrlæge- resept.		
	L.	L.	L.	L.	L.	
Riket	211 820	282 113	1 097 985	40 262	2 515 478	1 391 722
Bygder	63 111	127 466	122 007	13 388	160 852	122 473
Byer.	148 709	154 647	975 978	26 874	2 321 754	1 236 377
D/S og Jernb.selsk . .	-	-	-	-	32 872	32 872
Bygdene fylkesvis.						
Østfold	3 068	3 565	8 946	309	9 408	7 304
Akershus	9 416	19 969	35 293	2 816	59 365	48 320
Hedmark	5 851	32 061	13 578	2 777	7 346	3) 7 735
Opland	7 432	12 856	10 529	248	13 940	11 457
Buskerud	4 841	14 107	9 864	4 366	10 036	9 085
Vestfold	14	24	1 212	19	5 196	4 490
Telemark	2 153	9 028	4 585	660	7 346	5 948
Aust-Agder	705	198	1 118	2	1 014	701
Vest-Agder	-	-	-	-	467	81
Rogaland	864	537	2 482	58	4 195	3 276
Hordaland	4 428	7 440	8 618	586	10 697	5 521
Sogn og Fjordane . . .	2 681	6 394	6 197	490	7 685	3 839
Møre	1 208	2 100	2 726	152	3 861	2 752
Sør-Trøndelag	5 836	8 115	2 092	440	3 327	1 973
Nord-Trøndelag	1 628	2 546	1 466	56	2 034	859
Nordland	10 400	6 006	10 184	243	8 196	6 687
Troms	596	1 231	411	62	750	132
Finnmark	1 940	1 289	2 706	104	3 365	2 313
Byene fylkesvis.						
Østfold	2 721	2 999	32 171	1 421	57 579	51 263
Akershus	106	857	3 161	346	8 362	2 859
Kristiania	37 235	19 056	567 272	5 281	1 387 951	4) 667 255
Hedmark	3 750	9 070	10 700	1 846	78 651	78 615
Opland	6 247	6 023	10 621	212	22 335	22 140
Buskerud	2 499	11 895	31 456	4 445	72 816	42 152
Vestfold	1 173	1 644	32 593	1 478	76 919	66 595
Telemark	9 953	11 809	29 029	815	65 700	63 539
Aust-Agder	3 081	2 916	17 137	220	57 179	13 743
Vest-Agder	4 334	2 070	16 202	47	41 591	40 250
Rogaland	15 239	4 380	42 872	701	39 238	29 640
Bergen	6 145	28 062	81 142	4 600	200 763	40 785
Sogn og Fjordane . . .	251	193	776	39	521	396
Møre	15 275	11 223	22 835	1 630	40 843	36 093
Sør-Trøndelag	6 486	13 807	37 057	1 811	119 646	43 889
Nord-Trøndelag	8 990	7 174	7 681	450	6 055	4 713
Nordland	10 048	6 805	18 101	685	27 316	21 139
Troms	10 563	13 199	9 307	784	11 269	4 839
Finnmark	4 613	1 465	5 865	63	7 020	6 472

¹ Apotekenes opgaver til Reseptkontrollen. ² Etter opgaver fra A/S Vinmonopolets statistiske kontor

i 1923 fylkesvis. A/S Vinmonopolets vinsalg i 1923 fylkesvis.

Vinsalg. ²								
En gros.				I detalj.				
Herav solgt til				Tilsammen.		Herav:		
skjenke-berettigede.	samlag.	apotek.	læger, sykehus og sykehjem.	Inntil kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	Over kr. 7.00 pr. 1/4 fl.	gjennem A/S Vinmonopolets utsalg.	direkte til private forbrukere.	sendt til forhandlere.
L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
866 639	288 810	229 038	7 235	1 000 839	122 917	830 824	126 755	166 177
76 780	4 011	36 723	4 959	32 786	5 593	-	38 379	-
756 987	284 799	192 315	2 276	968 053	117 324	830 824	88 376	166 177
32 872	-	-	-	-	-	-	-	-
4 074	-	3 106	124	1 901	203	-	2 104	-
40 190	-	6 842	1 288	8 379	2 666	-	11 045	-
3 587	-	3 472	676	1 989	246	-	2 235	-
9 708	-	1 534	215	2 235	248	-	2 483	-
6 985	-	2 025	75	750	201	-	951	-
4 071	-	382	37	485	221	-	706	-
419	-	5 300	229	1 184	214	-	1 398	-
-	-	701	-	298	15	-	313	-
-	-	-	81	374	12	-	386	-
581	-	2 635	60	828	91	-	919	-
3 188	-	2 093	240	4 579	597	-	5 176	-
1 637	-	1 946	256	3 609	237	-	3 846	-
1 519	-	864	369	1 030	79	-	1 109	-
677	-	959	337	1 193	161	-	1 354	-
-	-	629	230	1 064	111	-	1 175	-
-	4 011	2 238	438	1 395	114	-	1 509	-
-	-	4	128	560	58	-	618	-
144	-	1 993	176	933	119	-	1 052	-
3 110	26 632	21 464	57	5 547	769	-	6 316	-
2 636	-	223	-	5 015	488	1 470	443	3 590
622 327	18 745	24 932	1 251	641 783	78 913	608 901	41 395	70 400
394	77 554	667	-	19	17	-	36	-
246	21 345	545	4	118	77	-	195	-
13 753	24 171	4 215	13	26 627	4 037	14 522	925	15 217
21 636	36 642	8 268	49	8 956	1 368	-	2 134	8 190
3 425	39 740	20 368	6	1 840	321	-	2 161	-
5 675	180	7 888	-	41 434	2 002	-	1 191	42 245
2 773	8 508	28 960	9	1 123	218	-	1 341	-
17	-	29 586	37	8 539	1 059	-	9 598	-
35 764	-	4 983	38	141 546	18 432	153 256	6 442	280
-	-	385	11	118	7	-	125	-
3 034	16 929	16 066	64	4 437	313	-	4 750	-
41 250	-	2 233	406	67 362	8 395	52 675	1 995	21 087
-	-	4 655	58	1 252	90	-	1 342	-
947	14 353	5 718	121	6 027	150	-	1 009	5 168
-	-	4 735	104	5 993	437	-	6 430	-
-	-	6 424	48	317	231	-	548	-

³ Dessuten 600 l. til brenneri. ⁴ Dessuten 505 l. til destillasjon og 269 l. til chokoladefabrikk.

Tabell 13. Tilvirkning av øl i årene 1917—1923. ¹

Måneder.	1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.
a) Med inntil 2.50 vol.pct. (før $\frac{1}{7}$ 1917 inntil 2.25 vekt pct.) alkohol.							
Januar	3 321	23 160	24 411	4 908	3 237	2 300	2 258
Februar	3 454	26 231	21 919	4 991	3 228	2 368	2 026
Mars	4 140	34 842	26 897	7 364	4 620	3 379	3 267
April	4 554	37 912	33 152	8 150	6 246	3 877	3 189
Mai	9 280	48 945	32 466	8 953	7 702	5 637	4 288
Juni	12 500	43 972	30 885	12 803	7 401	7 018	4 422
Juli	18 133	47 874	21 454	12 114	8 927	6 074	7 050
August	20 642	45 550	14 019	9 304	6 005	4 547	3 717
September	25 719	25 057	8 698	6 357	4 238	3 722	2 562
Oktober	26 470	24 028	6 317	4 836	3 875	2 839	2 516
November	22 939	23 090	4 519	4 227	2 692	2 437	1 997
Desember	29 766	30 966	5 563	3 644	3 301	2 814	2 146
I alt	180 918	411 627	230 300	87 651	61 472	47 012	39 438
b) Med 2.50—4.75 vol.pct. (før $\frac{1}{7}$ 1917 2.25—3.75 vekt pct.) alkohol.							
Januar	27 419	32	-	43 081	36 382	32 843	38 604
Februar	25 516	13	-	43 666	35 705	33 496	34 121
Mars	32 386	4	-	62 669	47 545	41 919	49 270
April	31 344	-	-	56 152	52 202	44 680	43 627
Mai	42 508	26	-	67 854	53 499	52 042	52 941
Juni	55 162	1	29 993	84 519	50 770	65 301	60 963
Juli	43 426	-	64 357	88 790	76 304	62 548	77 929
August	32 660	-	60 456	80 219	68 423	59 970	65 742
September	5 068	-	56 306	71 269	56 257	51 388	51 755
Oktober	744	-	48 239	52 587	49 184	43 191	48 479
November	173	-	38 668	42 299	38 968	38 249	39 429
Desember	260	-	54 238	52 873	52 573	50 606	49 215
I alt	296 666	76	352 257	745 978	617 812	576 233	612 075
c) Med 4.75—7 vol.pct. (før $\frac{1}{7}$ 1917 3.75—5.5 vekt pct.) alkohol.							
Januar	13 210	27	-	4	14 394	14 802	8 363
Februar	10 829	7	-	3	14 357	15 850	11 119
Mars	13 263	6	-	24	17 471	19 479	14 310
April	12 250	1	-	17	16 470	19 073	13 329
Mai	7 417	-	-	18	14 538	20 580	15 019
Juni	8 405	-	-	8	12 779	20 999	15 924
Juli	5 975	-	-	29	14 278	18 251	16 911
August	5 214	-	-	18	16 019	18 577	13 650
September	8 832	-	-	33	16 262	17 463	12 018
Oktober	605	-	-	16 523	16 288	16 674	12 414
November	350	-	-	20 868	14 577	15 492	10 868
Desember	223	-	21	22 399	21 895	26 945	13 787
I alt	86 573	41	21	59 944	189 328	224 185	157 712
Hovedsum	564 157	411 744	582 578	893 573	868 612	847 430	809 225
Forbruk ²⁾	565 503	411 750	582 824	891 648	869 529	846 953	³⁾ 789 246
Pr. innbygger	22.4	16.1	22.6	34.1	32.8	31.6	29.2

¹ For tidligere år se tabell 146 i Statistisk Årbok for 1920. ² Tilvirkningen + innførsel (÷ gjenutført) ÷ utførsel. ³ Alkoholinnholdet er 33 742 (1922 37 067) hl. svarende til en gjennomsnittsprocent av 4.28 (1922 4.38). For de enkelte skatteklasser var gjennomsnittsgelalten efter Finansdepartementets kjemiske konsulent: kl. I 1.87 (1922 1.96), kl. II 3.87 (1922 3.94), kl. III 5.91 (1922 6.00) pct.

Tabell 14. Innsmuglet sprit og brennevin konfiskert av Tolldepartementet ved kjennelse i årene 1919—1923 og det samlede kvantum anholdt av tollvesenet i 1923.

Tollsteder. ³	Konfiskert sprit og brennevin. ¹					Anholdt ² 1923.	
	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	Sprit.	Brennevin.
	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
Fredrikshald . . .	-	15.8	430.0	1 251.2	7 789	8 634	124
Sarpsborg	113 8	158.6	9.5	844.2	479	129	9
Fredrikstad . . .	6.4	31.0	848.9	6 128.0	52 393	25 604	234
Moss	-	56.0	5.0	3 664.7	28 466	45 082	147
Drøbak	-	3.0	5.7	568.7	5 714	6 540	14
Kristiania	187.8	1 811.3	2 800.0	17 947.9	9 298	13 865	1 622
Drammen	1.4	42.2	107.7	2 656.2	3 235	39	98
Holmestrand . . .	-	-	-	390.0	224	-	4
Horten	-	-	-	-	223	220	-
Tønsberg	11.1	-	3 690.8	37 138.0	41 347	78 560	632
Sandefjord	-	-	519.3	831.0	841	3 780	37
Larvik	1.5	24.5	148.2	997.8	3 400	3 838	44
Fredriksvern . . .	-	-	-	-	-	1 169	-
Kragerø	-	0.7	3.5	560.0	123	117	-
Langesund	-	-	-	355.9	3 780	5 892	36
Brevik	-	15.7	-	10.0	1 748	-	-
Porsgrund	27.4	22.9	4.2	54.3	705	356	262
Skien	1.5	12.3	334.2	135.0	154	15	106
Risør	-	-	-	675.7	2 970	3 326	-
Tvedestrand . . .	-	-	6.3	2.1	330	350	-
Arendal	-	26.0	37.9	69.8	141	175	21
Grimstad	-	-	-	10.0	-	-	-
Lillesand	-	-	2.1	-	951	899	4
Kristiansand . . .	20.0	567.5	230.9	1 009.5	1 790	1 662	265
Mandal	1.4	55.4	8.6	3 323.0	1 644	1 637	8
Farsund	-	-	-	79.0	9	4 082	35
Flekkefjord . . .	-	41.4	-	22.0	31	-	-
Sogndal	-	83.0	48.9	4.4	2	-	-
Egersund	28.8	371.8	595.1	137.9	76	5	78
Sandnes	-	-	5.0	23.1	4	5	-
Stavanger	404.7	1 511.5	1 330.7	1 997.8	1 654	10 953	957
Skudeneshavn . . .	-	123.1	-	-	4	-	7
Kopervik	-	30.6	51.8	10.9	-	-	4
Haugesund	411.1	1 420.0	1 585.6	1 169.3	4 401	4 543	370
Odda	-	-	-	0.4	-	-	-
Bergen	61.4	1 717.6	1 470.8	6 661.5	15 852	45 242	645
Florø	31.4	22.4	44.0	3.0	24	-	-
Ålesund	1.0	19.5	137.6	1.7	1	-	1
Molde	-	-	1.5	31.0	1	-	-
Kristiansund . . .	1.4	-	35.3	-	80	2	81
Trondhjem	15.8	132.4	396.7	1 246.1	4 713	64 144	211
Stenkjær	-	-	2.9	1.5	7 738	-	2
Namsos	-	-	1.5	-	21	8	-
Mosjøen	1.4	-	-	-	1	2	1
Mo i Rana	-	1.5	-	-	-	-	-
Bodø	-	17.4	22.3	4.1	17	16 112	2 054
Narvik	35.8	281.8	1 926.2	2 879.9	860	73	403
Svolvær	-	20.9	-	1.0	-	720	-
Harstad	42.9	58.6	20.2	133.6	-	39	14
Tromsø	-	-	11.1	-	76	6	25
Hammerfest	-	-	-	-	21	-	-
Vardø	3.8	-	65.9	5.4	7	6	1
Kirkenes	-	160.5	23.9	51.7	21	-	38
Grensetollsteder .	-	4.5	18.9	41.0	30	-	-
Tilsammen	1 411.8	8 866.4	16 988.7	93 129.3	203 389	347 831	8 594

¹ Tolldepartementets opgaver. ² Socialdepartementets opgaver. ³ Ved tollstedene Levanger og Vadsø er der intet konfiskert eller beslaglagt i de 5 år.

Tabell 15. Sprit og brennevin anholdt av politiet¹ i 1923.

Politi- distrikter. ²	Tilsammen.		Sprit.					Brennevin.		
	Sprit.	Brenne- vin.	Inn- berget, hittet.	Innsmuglet.	Hjem- me- brennt.	På annen måte ulov- lig disponert:		Inn- berget, hittet.	Inn- smuglet.	Inn- førsels- eller tilvirk- nings- forhold ukjent.
						Lovlig innført eller tilvirket innen- lands.	Innførsels- eller tilvirknings- forhold ukjent.			
	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
Kristiania	42 731	177	-	-	-	-	42 731	-	-	177
Fredrikshald	1 372	-	-	1 357	-	-	15	-	-	-
Sarpsborg	9 715	51	-	9 715	-	-	-	-	51	-
Fredrikstad	69 684	902	2 798	66 886	-	-	-	1	901	-
Moss	1 255	70	-	-	-	-	1 255	-	-	70
Follo	4 098	8	-	4 098	-	-	-	-	-	8
Aker	16 019	60	-	15 734	285	-	-	-	60	-
Romerike og Vinger	782	30	-	24	-	-	758	-	-	30
Kongsvinger	534	13	-	-	1	-	533	-	-	13
Hamar	435	23	-	-	30	-	405	-	-	23
Glommedal	481	61	-	-	2	-	479	-	-	61
Gudbrandsdal	252	-	-	-	4	-	248	-	-	-
Vestopland	861	-	-	-	-	-	861	-	-	-
Ringerike	813	-	-	-	-	-	813	-	-	-
Drammen	3 687	13	-	-	-	-	3 687	-	4	9
Kongsberg	1 425	160	39	911	-	-	475	84	70	6
Nord-Jarlsberg	5 977	8	-	5 915	-	-	62	-	-	-
Holmestrand	11 171	44	-	11 171	-	-	-	-	44	-
Tønsberg	2 693	-	-	2 008	-	-	685	-	-	-
Sandefjord	2 523	185	-	2 523	-	-	-	-	185	-
Larvik	5 498	-	1 860	3 260	-	-	378	-	-	-
Kragerø	399	8	55	298	46	-	-	-	8	-
Skien	165	3	-	-	-	-	165	-	-	3
Telemark	783	-	50	733	-	-	-	-	-	-
Notodden	293	-	-	-	-	-	293	-	-	-
Rjukan	1 031	33	31	-	35	-	965	-	-	33
Arendal	520	-	-	453	21	-	46	-	-	-
Grimstad	11	1	-	11	-	-	-	-	1	-
Kristiansand	88	9	-	80	-	-	8	-	-	9
Vest-Agder	265	126	30	90	42	79	24	-	125	1
Rogaland m. v.	1 515	94 ³	-	1 459	26	-	30	-	87	7 ¹
Stavanger	425	-	100	270	-	-	55	-	-	-
Haugesund	171	38	-	170	-	-	1	-	38	-
Bergen	23 113	17	-	19 334	-	-	3 779	-	9	8
Sogn	13	-	-	-	2	-	11	-	-	-
Ålesund	22	71	-	-	-	-	22	-	8	63
Kristiansund	399	3 285	-	381	-	1	17	-	3 284	1
Trondhjem	7 560	-	-	6 872	-	-	688	-	-	-
Uttrøndelag m. v.	12 200	51	-	12 198	2 ²	-	-	-	51	-
Inntrøndelag	60 ⁴	-	-	10	-	-	50	-	-	-
Namdal	11 123	31	-	11 093	10	20	-	-	34	-
Helgeland	1 507	45	-	1 504	3	-	-	-	45	-
Bodø	10	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Narvik	98	44	-	96	2	-	-	-	44	-
Lofoten og Vesterålen	720	-	-	720	-	-	-	-	-	-
Tromsø	55	81	-	45	10	-	-	-	81	-
Vest-Finnmark	375	7	-	365	-	-	10	-	7	-
Vardø	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-
Sør-Varanger	70	-	-	31	-	-	39	-	-	-
Tilsammen	245 006	5 752	4 963	179 824	531	100	59 588	85	5 145	522

¹ Socialdepartementets opgaver. ² I Risør, Tvedestrand, Lillesand, Egersund, Hardanger, Fjordane, Molde, Senja og Vadso er der i året intet beslaglagt. ³ Derav 3 l. på Sandnes. ⁴ Derav 2 l. på Orkdal.

Tabell 16. Antall straffelte i 1923¹ for hjemmebrenning, smugling, ulovlig kjøp, salg m. v., reseptmisbruk m. m.

	Hjemmebrenning.	Smugling ² (ulovlig innførsel).		Ulovlig salg, kjøp, forsendelse o. lign. ³	Reseptmisbruk. ⁴	Renaturering, drikk av denaturert sprit.
		Tolldepts kjennelse.	Politiforelegg eller dom.			
Riket	244	946	650	4 659	52	93
Bygder	217	11	397	2 023	39	36
Byer	27	935	253	2 636	13	57
Bygdene fylkesvis:						
Østfold	3	-	159	508	-	3
Akershus	1	-	29	222	-	-
Hedmark	35	-	-	236	-	14
Opland	23	-	-	194	-	5
Buskerud	8	-	6	207	-	-
Vestfold	1	-	128	140	-	-
Telemark	26	-	11	182	-	4
Aust-Agder	-	-	9	14	-	-
Vest-Agder	19	-	4	13	-	-
Rogaland	5	-	1	23	-	-
Hordaland	5	-	10	52	-	3
Sogn og Fjordane	4	-	-	19	-	2
Møre	4	-	11	29	1	1
Sør-Trøndelag	10	-	13	61	-	2
Nord-Trøndelag	25	-	6	49	36	-
Nordland	19	1	8	20	-	-
Troms	10	-	2	4	2	-
Finnmark	19	10	-	50	-	2
Byene fylkesvis:						
Østfold	-	302	25	274	-	-
Akershus	-	7	-	1	-	-
Kristiania	-	147	71	1 276	9	-
Hedmark	-	-	2	57	-	-
Opland	-	-	-	68	-	-
Buskerud	-	12	4	146	-	1
Vestfold	-	145	24	142	2	-
Telemark	-	15	13	192	-	-
Aust-Agder	1	7	7	13	-	-
Vest-Agder	1	31	21	19	-	1
Rogaland	5	91	17	43	-	9
Bergen	-	41	23	89	-	29
Sogn og Fjordane	-	1	-	-	-	-
Møre	1	3	18	73	-	15
Sør-Trøndelag	1	35	20	191	1	2
Nord-Trøndelag	10	4	-	15	-	-
Nordland	6	80	5	14	-	-
Troms	1	11	-	4	-	-
Finnmark	1	3	3	19	1	-

¹ Ved endelig dom, vedtatt forelegg eller departementskjennelse. — ² Tallene i første rubrikk inneholder også straffelte for vinsmugling, antallet er dog forsvindende. Tallene i annen rubrikk derimot bare sprit- og brennevinssmulgere. — ³ Sprit eller brennevin (1. kvartal også hetvin). Ulovlig salg m. v. av salgsberettigede er ikke tatt med. — ⁴ Sprit- eller brennevinsresepter.

Tabell 17. Arrestasjoner i alt og pr. 1000 innbyggere i årene 1896—1923,¹ samtlige drukkenskapsforseelser i alt og pr. 1000 innbyggere i årene 1913—1923 i samtlige byer, Kristiania og samtlige byer utenfor Kristiania.

År.	Samtlige byer.		Kristiania.		Byene utenfor Kristiania.	
	Absolutte tall.	Promille (tilstedev. middelfolkemgd.). ²	Absolutte tall.	Promille (tilstedev. middelfolkemgd.). ²	Absolutte tall.	Promille (tilstedev. middelfolkemgd.).
A. Arrestasjoner.¹						
1896	30 815	59.8	19 359	105.4	11 213	33.3
1897	35 910	66.2	21 521	111.0	14 088	40.5
1898	34 367	60.6	19 482	93.5	14 579	40.5
1899	37 724	64.0	22 176	100.8	15 349	41.4
1900	38 574	63.7	19 984	88.5	18 454	48.5
1901	35 447	57.4	16 823	73.9	18 300	46.9
1902	30 173	47.1	13 474	59.4	16 176	39.8
1903	29 431	45.6	13 390	59.2	15 316	37.2
1904	27 218	42.1	11 705	52.2	14 946	35.9
1905	24 380	37.5	10 053	44.5	13 822	33.0
1906	24 228	36.9	9 984	43.6	13 797	32.7
1907	24 652	37.3	9 384	40.4	14 642	34.5
1908	25 040	37.5	9 683	41.3	14 675	34.3
1909	25 672	37.9	10 363	43.4	14 742	34.0
1910	30 232	44.2	12 486	51.6	16 851	38.6
1911	33 452	48.0	15 166	62.1	18 128	39.9
1912	38 591	54.7	16 702	67.8	21 664	47.0
1913	40 671	56.8	16 455	66.3	24 216	51.8
1914	35 675	49.1	14 981	59.4	20 694	43.4
1915	37 145	50.2	16 537	65.2	20 608	42.1
1916	46 789	61.9	19 869	77.2	26 920	53.5
1917	23 785	31.1	11 049	43.6	12 736	24.9
1918	16 980	22.0	9 736	38.1	7 244	14.0
1919	26 751	34.3	13 375	52.0	13 376	25.6
1920	23 183	29.4	10 402	40.2	12 781	24.1
1921	23 856	30.0	10 927	42.3	12 929	24.0
1922	30 405	38.0	14 572	56.6	15 833	29.1
1923	34 432	³ 42.9	18 702	³ 72.7	15 725	³ 28.9
B. Samtlige drukkenskapsforseelser.						
1913	50 496	70.5	20 293	81.0	30 203	64.6
1914	44 764	61.6	19 071	75.6	25 693	53.8
1915	47 236	63.8	20 684	81.5	26 552	54.2
1916	57 460	76.1	24 818	96.4	32 642	64.9
1917	29 413	38.5	13 672	53.9	15 741	30.8
1918	22 036	28.5	12 217	47.8	9 819	19.0
1919	34 770	44.6	16 938	65.9	17 832	34.1
1920	31 304	39.7	13 624	52.7	17 680	33.4
1921	32 077	40.3	13 750	53.2	18 327	34.1
1922	40 369	50.4	18 195	70.7	22 174	40.8
1923	44 441	³ 55.4	22 504	³ 87.5	21 937	³ 40.3

¹ For årene 1896—1912 er her brukt tallene i Alkoholstatistikk III, tab. 2, s. 18—19. Der er altså ikke tatt med de byer som er nevnt i note 1 smst. ² Tidligere unajaktigheter (som skyldes omregningen av middelfolkemengden etter folketellingen i 1920) er her rettet. ³ Foreløbige tall (beregning efter folkemengden ved utgangen av 1922).

Tabell 18. Drukkenskapsforseelser begått av innenbys-(bygds-) og utenbys-(bygds-)boende månedsvís i årene 1920—23.

	1920.			1921.			1922.			1923.		
	For- seelser i alt.	Herav begått av personer bosatt		For- seelser i alt.	Herav begått av personer bosatt		For- seelser i alt.	Herav begått av personer bosatt		For- seelser i alt.	Herav begått av personer bosatt	
		innen- for kom- munen. ¹	utenfor kom- munen. ¹		innen- for kom- munen. ¹	utenfor kom- munen. ¹		innen- for kom- munen. ¹	utenfor kom- munen. ¹		innen- for kom- munen. ¹	utenfor kom- munen. ¹
A. Byene utenfor Kristiania.²												
Januar . . .	1 105	566	539	1 147	708	439	1 296	700	596	1 486	889	597
Februar . . .	1 348	655	693	1 480	916	564	1 557	983	574	1 687	1 048	639
Mars	1 611	848	763	1 508	876	632	1 939	1 126	813	2 274	1 356	918
April	1 605	842	763	1 658	1 028	630	2 028	1 096	932	2 003	1 254	749
Mai	1 648	799	849	1 367	764	603	1 897	1 073	824	2 118	1 284	834
Juni	1 218	628	590	1 241	691	550	1 513	775	738	1 688	981	707
Juli	1 436	789	647	1 299	766	533	1 746	875	871	1 458	841	617
August	1 404	774	630	1 613	848	765	1 864	988	876	1 748	989	759
September . .	1 449	799	650	1 687	836	851	2 085	1 111	974	2 065	1 218	847
Oktober . . .	1 931	1 116	815	1 904	970	934	2 249	1 172	1 077	2 056	1 160	896
November . .	1 580	925	655	1 613	897	716	1 902	1 061	841	1 681	956	725
Desember . .	1 345	731	614	1 810	1 027	783	2 098	1 208	890	1 673	924	749
1. kvartal . .	4 064	2 069	1 995	4 135	2 500	1 635	4 792	2 809	1 983	5 447	3 293	2 154
2. —	4 471	2 269	2 202	4 266	2 483	1 783	5 438	2 944	2 494	5 809	3 519	2 290
3. —	4 289	2 362	1 927	4 599	2 450	2 149	5 695	2 974	2 721	5 271	3 048	2 223
4. —	4 856	2 772	2 084	5 327	2 894	2 433	6 249	3 441	2 808	5 410	3 040	2 370
Året	17 680	9 472	8 208	18 327	10 327	8 000	22 174	12 168	10 006	21 937	12 900	9 037
B. Bygdene.												
Januar	224	210	14	260	233	27	260	232	28	301	251	50
Februar	263	203	60	256	227	29	257	241	16	358	303	55
Mars	313	249	64	331	285	46	332	287	45	415	344	71
April	260	219	41	317	259	58	329	294	35	473	378	95
Mai	291	236	55	270	217	53	363	317	46	405	347	58
Juni	255	191	64	246	200	46	429	358	71	480	366	114
Juli	275	203	72	259	192	67	361	304	57	314	245	69
August	271	204	67	269	205	64	367	296	71	416	343	73
September . .	273	225	48	309	246	63	422	353	69	384	305	79
Oktober . . .	342	248	94	291	226	68	444	379	65	395	315	80
November . .	245	201	44	273	239	34	388	341	47	323	255	68
Desember . .	223	174	49	341	288	53	364	318	46	314	262	52
1. kvartal . .	800	662	138	847	745	102	849	760	89	1 074	898	176
2. —	806	646	160	833	676	157	1 121	969	152	1 358	1 091	267
3. —	819	632	187	837	643	194	1 150	953	197	1 114	893	221
4. —	810	623	187	908	753	155	1 196	1 038	158	1 032	832	200
Året	3 235	2 563	672	3 425	2 817	608	4 316	3 720	596	4 578	3 714	864

¹ D. v. s. vedkommende by eller herred hvor forseelsen er påtalt. ² For Kristiania foreligger ikke opgaver.

Tabell 19. Drukkenskapsforseelser månedsvís i årene

	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
A. Byene ialt.											
Januar	3 189	3 392	2 812	3 673	2 822	1 430	2 057	2 005	2 177	2 283	3 630
Februar	4 008	4 079	3 461	4 486	3 232	1 757	2 292	2 418	2 631	2 800	3 672
Mars	4 482	4 613	4 200	4 753	3 723	1 803	3 106	2 888	2 777	3 353	4 106
April	4 387	4 713	4 044	5 380	4 405	1 648	3 508	2 877	2 873	3 580	4 268
Mai	4 231	4 365	3 991	5 225	2 929	1 860	3 503	2 945	2 206	3 299	4 161
Juni	3 936	3 693	3 635	4 112	1 718	1 975	3 148	2 177	1 998	2 531	3 491
Juli	3 974	3 380	3 799	4 978	1 864	1 676	2 842	2 609	2 144	3 063	2 936
August	4 490	2 436	4 002	5 145	1 880	2 083	3 409	2 607	2 795	3 464	3 702
September	4 565	2 847	4 449	5 118	1 860	1 982	3 222	2 605	2 850	3 821	4 099
Oktober	4 758	4 237	4 762	5 853	1 891	1 951	3 050	3 227	3 241	4 434	3 901
November	4 160	3 308	4 165	4 977	1 574	2 016	2 204	2 608	3 007	3 853	3 352
Desember	4 316	3 701	3 916	3 760	1 515	1 855	2 429	2 338	3 378	3 888	3 123
1. kvartal	11 679	12 084	10 473	12 912	9 777	4 990	7 455	7 311	7 585	8 436	11 408
2. —	12 554	12 771	11 670	14 717	9 052	5 483	10 159	7 999	7 077	9 410	11 920
3. —	13 029	8 663	12 250	15 241	5 604	5 741	9 473	7 821	7 789	10 348	10 737
4. —	13 234	11 246	12 843	14 590	4 980	5 822	7 683	8 173	9 626	12 175	10 376
Året	50 496	44 764	47 236	57 460	29 413	22 036	34 770	31 304	32 077	40 369	44 441
B. Kristiania.											
Januar	1 284	1 424	1 261	1 701	1 235	771	1 112	900	1 030	987	2 144
Februar	1 713	1 652	1 455	2 020	1 438	824	1 205	1 070	1 151	1 243	1 985
Mars	1 909	1 845	1 888	2 016	1 553	900	1 533	1 277	1 269	1 414	1 832
April	1 832	1 888	1 765	2 232	1 955	923	1 688	1 272	1 215	1 552	2 265
Mai	1 714	1 816	1 765	2 041	1 382	1 016	1 919	1 297	839	1 402	2 043
Juni	1 596	1 602	1 537	1 790	834	1 171	1 575	959	757	1 018	1 803
Juli	1 539	1 570	1 616	2 266	931	938	1 280	1 173	845	1 317	1 478
August	1 716	1 088	1 792	2 275	963	1 212	1 584	1 203	1 182	1 600	1 954
September	1 735	1 293	1 972	2 168	963	1 141	1 479	1 156	1 163	1 736	2 034
Oktober	1 817	1 841	2 028	2 557	895	1 179	1 433	1 296	1 337	2 185	1 845
November	1 678	1 380	1 890	2 122	783	1 085	1 058	1 028	1 394	1 951	1 671
Desember	1 760	1 672	1 715	1 630	740	1 057	1 072	993	1 563	1 790	1 450
1. kvartal	4 906	4 921	4 604	5 737	4 226	2 495	3 850	3 247	3 450	3 644	5 961
2. —	5 142	5 306	5 067	6 063	4 171	3 110	5 182	3 528	2 811	3 972	6 111
3. —	4 990	3 951	5 380	6 709	2 857	3 291	4 343	3 532	3 190	4 653	5 466
4. —	5 255	4 893	5 633	6 309	2 418	3 321	3 563	3 317	4 299	5 926	4 966
Året	20 293	19 071	20 684	24 818	13 672	12 217	16 938	13 624	13 750	18 195	22 504

	1924: Jan.	Febr.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	1. kv.	2. kv.
A. Byene i alt	2 752	3 073	3 337	3 771	3 328	2 801	9 162	9 900
B. Kristiania	1 300	1 478	1 784	1 917	1 436	1 191	4 562	4 544

1913—1924 i de større landsdeler.

	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
C. Byene utenfor Kristiania.											
Januar	1 905	1 968	1 551	1 972	1 587	659	945	1 105	1 147	1 296	1 486
Februar	2 295	2 427	2 006	2 466	1 794	933	1 087	1 348	1 480	1 557	1 687
Mars	2 573	2 768	2 312	2 737	2 170	903	1 573	1 611	1 508	1 939	2 274
April	2 555	2 825	2 279	3 148	2 450	725	1 820	1 605	1 658	2 028	2 003
Mai	2 517	2 549	2 226	3 184	1 547	844	1 584	1 648	1 367	1 897	2 118
Juni	2 340	2 091	2 098	2 322	884	804	1 573	1 218	1 241	1 513	1 688
Juli	2 435	1 810	2 183	2 712	933	738	1 562	1 436	1 299	1 746	1 458
August	2 774	1 348	2 210	2 870	917	871	1 825	1 404	1 613	1 864	1 748
September	2 830	1 554	2 477	2 950	897	841	1 743	1 449	1 687	2 085	2 065
Oktober	2 941	2 396	2 734	3 296	996	772	1 617	1 931	1 904	2 249	2 056
November	2 482	1 928	2 275	2 855	791	931	1 146	1 580	1 613	1 902	1 681
Desember	2 556	2 029	2 201	2 130	775	798	1 357	1 345	1 810	2 098	1 673
1. kvartal	6 773	7 163	5 869	7 175	5 551	2 495	3 605	4 064	4 135	4 792	5 447
2. —	7 412	7 465	6 603	8 654	4 881	2 373	4 977	4 471	4 266	5 438	5 809
3. —	8 039	4 712	6 870	8 532	2 747	2 450	5 130	4 289	4 599	5 695	5 271
4. —	7 979	6 353	7 210	8 281	2 562	2 501	4 120	4 856	5 327	6 249	5 410
Året	30 203	25 693	26 552	32 642	15 741	9 819	17 832	17 680	18 327	22 174	21 937
D. Bygdene.											
Januar	289	353	305	314	210	78	77	224	260	260	301
Februar	349	435	267	416	191	82	75	263	256	257	358
Mars	390	521	356	412	227	81	176	313	331	332	415
April	353	516	422	449	222	66	174	260	317	329	473
Mai	520	485	539	471	173	76	314	291	270	363	405
Juni	498	369	487	283	108	72	227	255	246	429	480
Juli	471	344	469	448	114	78	249	275	259	361	314
August	416	208	401	398	126	89	265	271	269	367	416
September	501	162	446	391	101	48	298	273	309	422	384
Oktober	449	288	373	443	78	69	311	342	294	444	395
November	448	332	315	393	72	64	290	245	273	388	323
Desember	497	355	411	403	74	75	184	223	341	364	314
1. kvartal	1 028	1 309	928	1 142	628	241	328	800	847	849	1 074
2. —	1 371	1 370	1 448	1 203	503	214	715	806	833	1 121	1 358
3. —	1 388	714	1 316	1 237	341	215	812	819	837	1 150	1 114
4. —	1 394	975	1 129	1 239	224	208	785	810	908	1 196	1 032
Året	5 181	4 368	4 821	4 821	1 696	878	2 640	3 235	3 425	4 316	4 578

1924: Jan. Febr. Mars. April. Mai. Juni. 1. kv. 2. kv.

C. Byene utenfor Kristiania	1 452	1 595	1 553	1 854	1 892	1 610	4 600	5 356
D. Bygdene	350	332	291	370	398	386	973	1 154

Tabell 20. Arrestasjoner pr. 1000 inn-

Nr.	Byer.	1896—1900.		1905—1913.		1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923. ¹³
		Lavest.	Høiest.	Lavest.	Høiest.							
1	Fredrikshald . . .	30.4	55.4	28.6	52.8	15.7	5.3	14.1	18.3	20.1	33.8	42.6
2	Sarpsborg . . .	33.9	87.3	31.6	88.5	10.5	5.1	12.7	16.6	14.9	25.1	32.2
3	Fredrikstad . . .	73.1	116.5	45.6	72.3 ⁵	37.6	27.1	61.3	55.5	49.9	86.6	73.0
4	Moss	30.9	55.1	21.7	32.7	18.9	6.5	12.5	20.2	23.1	35.8	45.6
5	Son	- ²	- ²	- ⁶	- ⁶	-	-	-	-	-	3.5	-
6	Hølen	- ²	- ²	- ⁷	- ⁷	-	-	-	4.7	27.9	9.2	-
7	Hvitsten	- ²	- ²	- ⁶	- ⁶	-	-	-	-	-	-	-
8	Drøbak	11.8	23.2	12.7	25.7	3.5	3.0	13.0	8.0	11.6	6.6	2.5
9	Kristiania . . .	88.5	111.0	40.4	67.5	43.6	38.1	52.0	40.2	42.3	56.6	72.7
10	Hamar	41.0	56.8	31.2	66.5	30.1	27.4	55.8	37.8	33.7	42.0	32.3
11	Kongsvinger . .	22.3	125.1	51.8	139.6	58.2	13.5	67.5	42.3	66.1	31.3	67.4
12	Lillehammer . .	(42.8) ³	(73.5) ³	9.3	31.5	10.7	2.3	5.4	7.7	18.8	20.3	13.2
13	Gjøvik	50.9	134.0	36.6	58.7	14.7	9.7	16.7	13.4	14.7	21.8	27.1
14	Hønefoss	83.5	168.9	46.6	79.3	33.1	6.8	24.3	16.6	25.5	21.4	24.4
15	Drammen	60.6	139.7	60.6	91.9	36.4	18.0	62.4	54.6	47.9	57.2	46.4
16	Holmsbu	-	-	- ⁸	- ⁸	-	-	-	-	-	-	-
17	Kongsberg . . .	24.2	45.0	36.5	71.4	12.7	2.4	14.1	30.8	47.5	61.2	33.5
18	Svelvik	- ²	- ²	- ⁹	- ⁹	0.9	-	0.8	2.5	3.3	5.9	7.7
19	Holmestrand . .	29.2	122.6	32.8	92.4	31.8	24.1	45.2	32.4	46.1	50.2	45.6
20	Horten	23.7	53.7	13.5	37.5	20.7	5.9	7.6	10.5	17.1	32.5	28.3
21	Åsgårdstrand . .	- ²	- ²	- ¹⁰	- ¹⁰	-	-	3.1	6.3	3.1	-	12.5
22	Tønsberg	64.0	81.5	34.6	89.2	13.1	13.3	19.5	18.1	35.1	40.9	31.5
23	Sandefjord . . .	25.3	86.8	23.8	140.3	25.4	40.7	45.8	38.3	56.3	78.0	77.5
24	Larvik	14.5	27.7	18.5	80.3	17.9	6.3	21.1	14.9	21.7	32.4	32.3
25	Kragerø	26.5	45.1	23.4	47.3	19.0	5.7	10.0	7.7	19.4	22.9	19.9
26	Langesund . . .	9.8	26.0	0.7	16.7	39.2	12.0	7.8	6.5	14.1	23.2	13.2
27	Stathelle	2.4	21.1	-	6.4	7.6	-	1.8	-	9.0	8.9	1.8
28	Brevik	14.1	29.1	10.0	45.1	56.6	9.5	14.2	24.9	33.4	34.8	25.2
29	Porsgrund	22.3	37.9	14.0	35.4	17.2	11.2	11.6	14.8	11.5	11.8	20.3
30	Skien	33.8	112.5	53.5	102.2	30.6	7.5	13.6	41.5	39.4	31.7	45.9
31	Notodden	- ⁴	- ⁴	- ¹¹	- ¹¹	9.4	12.6	18.1	21.3	19.5	36.6	14.6
32	Risør	5.4	13.5	2.8	6.6	3.2	1.0	1.6	1.3	1.6	4.3	3.7
33	Tvedestrand . . .	18.8	38.8	6.3 ¹²	11.0 ¹²	5.5	-	2.4	4.8	6.4	1.6	10.6
34	Arendal	55.6	93.2	28.4	101.0	36.9	20.5	27.1	17.1	15.3	24.0	27.5
35	Grimstad	(25.7) ³	(41.6) ³	40.0	82.0	12.1	7.3	23.7	17.1	21.6	14.9	23.8
36	Lillesand	8.4	38.8	6.2	31.4	2.6	0.9	1.7	3.4	3.4	4.3	3.5

¹ For årene 1896—1912 se Socialdepartementets publikasjon „Drukkenskapsforsøelser i Norge 1896—1912“ og Byråets „Drukkenskapsforsøelser 1913—1915“. ² Opgaver mangler. ³ Omfatter ikke gjentagelsestilfelle. ⁴ Ikke opprettet som by. ⁵ Samlagsårene 1905—1908 ikke medregnet. ⁶ Opgaver kun for 1913 (0 promille). ⁷ Opgaver kun for 1913 (60.2 promille). ⁸ Opgaver mangler for 1911 og 1912. ⁹ Opgaver kun for 1913 (17.9 promille). ¹⁰ Opgaver kun for 1913 (6.5 promille). ¹¹ Opprettet som by 1913 (73.4 promille). ¹² Samlagsårene 1905—1909 ikke medregnet. ¹³ Beregnet etter den tilstedeværende folkemengde ved utgangen av 1922.

byggere i de enkelte byer 1896 - 1923.¹

Nr.	Byer (forts.).	1896 - 1900.		1905 - 1913.		1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
		Lavest.	Hølest.	Lavest.	Hølest.							
37	Kristiansand . . .	43.5	64.1	36.1	66.9	40.5	18.6	28.1	27.9	22.7	28.2	24.5
38	Mandal	9.3	16.5	4.3	17.8	4.5	0.6	-	2.7	4.0	7.9	2.3
39	Farsund	3.2	15.8	2.9	13.4	0.7	-	2.8	1.4	3.6	2.9	0.7
40	Flekkefjord . . .	13.0	38.5	11.0	20.0	4.6	3.4	4.2	3.9	5.6	12.1	5.6
41	Sogndal	-	15.2	-	2.7	-	-	-	-	-	-	-
42	Egersund	39.8	101.9	21.3	58.0	9.0	2.1	2.1	3.2	1.7	3.4	6.3
43	Sandnes	3.1	22.5	16.4	33.6	2.2	3.0	2.2	7.6	4.3	7.7	14.4
44	Stavanger	22.8	40.3	18.0	61.8	41.8	24.1	27.6	26.6	25.9	29.6	32.2
45	Skudeneshavn . .	-	0.9	-	-	3.3	-	-	-	-	0.8	-
46	Kopervik	-	5.3	-	3.4	4.2	0.6	2.9	4.7	2.9	-	-
47	Haugesund	7.7	19.7	12.7	38.9	42.2	21.3	23.6	18.0	19.3	20.4	23.5
48	Bergen	24.7	31.2	24.3	45.1	28.7	22.5	44.1	34.0	29.6	31.3	29.1
49	Florø	- ¹	- ¹	-	1.8	2.6	-	0.7	-	0.7	3.9	3.2
50	Ålesund	7.2	11.8	9.5	38.7	23.1	10.0	12.4	10.3	8.2	9.8	11.9
51	Molde	19.1	33.4	18.8	44.2	4.0	4.3	5.5	4.7	2.5	4.8	2.6
52	Kristiansund . . .	16.7	25.2	17.9	30.0	42.5	14.1	18.3	18.2	13.1	12.7	13.5
53	Trondhjem	30.0	44.7	22.5	42.6	16.5	8.6	16.2	19.3	21.7	25.6	34.6
54	Levanger	12.1	65.3	6.2	15.9	3.4	2.8	2.8	6.6	4.3	17.1	16.5
55	Stenkjær	9.1	18.2	7.1	32.9	12.3	3.4	14.2	26.6	21.7	18.0	18.0
56	Namsos	(2.2) ²	(13.1) ²	2.0	16.4	1.5	1.1	-	4.1	0.6	2.7	8.1
57	Brønnøysund . . .	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	-
58	Mosjøen	10.4	14.2	5.6 ⁵	11.5 ⁵	1.5	0.5	-	0.5	2.4	4.8	2.8
59	Mo	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	- ³	-
60	Bodø	(22.1) ²	(23.6) ²	17.9	40.5	10.8	3.6	6.3	7.4	8.9	3.2	2.7
61	Narvik	- ³	- ³	4.5	17.8	4.7	1.9	4.3	11.9	23.3	44.8	31.4
62	Svolvær	- ³	- ³	- ³	- ³	-	1.7	6.2	7.8	3.0	5.5	2.2
63	Harstad	- ³	- ³	(4.6) ⁶	(8.6) ⁶	3.6	2.3	10.8	11.9	13.0	12.0	15.1
64	Tromsø	22.7	35.5	32.3	61.6	17.0	7.9	19.4	16.7	11.2	8.3	5.8
65	Hammerfest	25.6	48.3	35.4 ⁷	42.7 ⁷	13.2	10.0	6.4	10.8	5.3	11.3	4.2
66	Vadsø	25.2	50.2	16.6	98.9	6.8	0.5	0.5	-	-	-	1.1
67	Vardø	- ⁴	- ⁴	31.9	106.3	17.1	0.9	3.0	3.3	3.0	8.6	8.9

¹ Opgaver mangler. ² Opgaver mangler for 1896. ³ Ikke oprettet som by. ⁴ Opgaver bare for 1896 (46.9 promille). ⁵ Samlags-årene 1905-1907 ikke medregnet. ⁶ Opgaver kun for årene 1911-1913. ⁷ Samlags-årene 1905-1908 ikke medregnet.

Tabell 21. Drukkenskapsforseelser (samtlige; innenbysboendes)

Nr.	Byer.	Samtlige drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere.							Drukkenskapsforseelser blandt innenbysboende pr. 1 000 innbyggere.			
		¹ 1913.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	² 1923.	1920.	1921.	1922.	³ 1923.
1	Fredrikshald . . .	67.9	7.1	21.6	21.0	25.1	44.3	52.8	15.1	17.2	28.5	36.1
2	Sarpsborg . . .	134.4	13.2	22.9	28.5	35.8	60.4	64.8	13.8	20.4	39.6	35.7
3	Fredrikstad . . .	105.1	33.2	71.0	66.3	62.1	109.3	93.2	23.0	26.8	45.9	43.7
4	Moss	49.5	9.4	19.6	28.0	35.0	45.6	54.4	13.7	15.7	20.2	24.0
5	Son	-	-	-	-	-	3.5	-	-	-	-	-
6	Hølen	78.3	-	-	4.7	27.9	13.8	-	-	9.3	13.8	-
7	Hvitsten	18.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Drøbak	30.9	9.5	16.0	11.0	12.1	9.1	8.1	1.0	1.5	5.1	4.6
9	Kristiania . . .	81.0	47.8	65.9	52.7	53.2	70.7	87.5	³ -	³ -	³ -	³ -
10	Hamar	59.9	29.9	66.0	46.1	45.3	55.6	36.6	19.9	21.4	25.1	11.7
11	Kongsvinger . .	187.7	15.7	67.5	47.1	70.2	36.5	74.5	5.3	12.5	7.2	15.3
12	Lillehammer . .	23.3	2.9	6.5	12.6	20.8	33.3	25.6	4.9	3.9	12.4	9.6
13	Gjøvik	59.9	19.6	39.1	33.2	31.6	36.3	42.4	21.0	18.6	19.8	24.1
14	Hønefoss	70.4	10.2	35.7	26.3	32.0	27.0	28.1	8.3	4.0	7.6	4.7
15	Drammen	93.3	21.5	69.0	61.2	51.5	64.0	51.8	22.5	18.8	29.6	22.0
16	Holmsbu	-	-	-	2.6	-	-	-	2.6	-	-	-
17	Kongsberg . . .	39.0	2.4	14.4	31.9	48.7	68.1	39.2	9.1	9.8	16.9	16.3
18	Svelvik	24.2	-	0.8	2.5	3.3	16.8	13.6	2.5	3.3	15.1	6.0
19	Holmestrand . .	85.7	24.6	56.6	46.9	55.2	62.6	57.1	16.0	14.6	27.4	18.7
20	Horten	34.7	6.6	13.0	16.0	21.7	44.3	32.4	11.7	14.2	24.6	18.6
21	Åsgårdstrand . .	6.5	-	3.1	6.3	3.1	22.0	15.7	-	-	3.1	12.5
22	Tønsberg	98.5	13.5	20.7	21.8	37.3	42.9	31.9	12.2	18.6	20.5	13.3
23	Sandefjord . . .	144.9	40.9	46.4	39.9	59.6	80.3	79.2	12.4	19.6	21.2	20.0
24	Larvik	99.5	7.6	28.5	18.5	28.4	35.9	34.0	9.5	16.4	19.4	15.1
25	Kragerø	44.8	7.8	12.5	15.8	23.9	28.7	25.0	12.0	12.5	17.4	14.1
26	Langesund . . .	16.8	17.7	18.4	17.9	22.7	30.9	28.7	7.6	3.3	6.6	13.8
27	Stathelle	-	-	1.8	-	18.0	40.9	7.1	-	-	8.9	3.5
28	Brevik	66.7	20.6	41.7	66.3	74.5	60.1	55.5	27.2	29.9	22.5	27.5
29	Porsgrund	46.9	14.4	16.1	19.9	17.0	20.6	26.5	11.1	10.9	11.0	14.1
30	Skien	107.7	11.1	18.8	52.3	46.9	41.4	54.2	21.9	18.9	18.1	21.0
31	Notodden	75.6	14.8	24.5	29.9	30.5	59.3	23.8	26.8	26.0	47.2	23.4
32	Risør	11.6	6.8	9.0	11.9	15.7	15.1	8.7	8.0	11.8	10.8	4.7
33	Tvedestrand . .	10.4	-	5.6	6.4	8.1	9.7	10.6	1.6	0.8	-	1.6
34	Arendal	104.0	26.3	33.3	23.2	18.6	27.4	31.7	9.9	9.8	12.4	14.4
35	Grinstad	74.4	7.3	25.0	17.1	21.6	14.9	24.2	2.5	4.6	7.6	3.0
36	Lillesand	44.9	1.8	7.8	10.3	19.7	12.2	9.6	1.7	1.7	0.9	-

¹ Merk at 1913 er det år som gjennengående har høiest promille i „konjunkturperioden“ forut for krigen. En nogenlunde riktig forestilling om forholdet mellom høiest og lavest promille i denne periode gir tab. 20, idet der er et nokså konstant forhold mellom antallet av arrestasjoner og antallet av samtlige forseelser. ² Beregnet efter folkemengden ^{31/12} 1922. ³ For Kristiania finnes ingen opgave.

pr. 1 000 inbyggere i de enkelte byer 1913 (1920)—1923.

Nr.	Byer.	Samtlige drikkekapsforseelser pr. 1 000 innbyggere.							Drikkekapsforseelser blandt innenbysboende pr. 1 000 innbyggere.			
		1913.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1920.	1921.	1922.	1923.
37	Kristiansand . . .	87.6	20.9	32.8	33.5	26.4	29.4	26.7	16.7	16.1	16.3	16.2
38	Mandal	23.3	2.5	2.1	8.1	14.3	15.8	8.8	5.1	11.9	9.3	4.8
39	Farsund	5.1	-	6.2	4.9	9.3	7.3	4.4	4.2	7.2	2.9	3.7
40	Flekkefjord . . .	21.1	6.3	11.0	11.2	6.9	17.8	8.7	6.4	1.3	10.4	3.9
41	Sogndal	-	-	-	-	-	13.9	8.4	-	-	8.3	2.8
42	Egersund	54.7	6.2	6.2	13.9	12.1	10.6	8.5	9.3	8.9	4.6	2.3
43	Sandnes	44.6	5.5	13.2	20.2	21.1	26.1	29.4	8.3	7.5	8.1	7.7
44	Stavanger	62.9	29.0	34.8	34.3	33.5	38.8	40.2	24.8	25.2	27.4	28.8
45	Skudeneshavn . .	0.9	-	3.3	2.4	0.8	2.4	-	2.4	0.8	1.6	-
46	Kopervik	5.0	1.8	5.9	11.6	4.6	2.9	0.6	8.2	1.7	2.9	-
47	Haugesund	42.6	30.7	35.8	28.4	31.6	29.3	31.6	18.7	22.3	18.3	18.3
48	Bergen	49.0	28.6	56.2	44.4	40.3	42.6	41.4	22.6	24.3	21.5	29.0
49	Florø	3.3	-	11.3	9.2	2.6	10.9	6.4	7.9	2.0	5.1	6.4
50	Ålesund	62.2	27.4	29.6	28.8	28.3	36.9	40.0	26.0	27.0	32.5	34.4
51	Molde	28.4	9.0	16.0	11.6	13.5	16.5	9.6	5.6	7.5	7.6	4.8
52	Kristiansund . . .	35.5	19.2	25.5	27.3	20.1	25.8	25.2	16.0	15.1	19.6	18.9
53	Trondhjem	60.5	13.9	27.7	31.8	40.0	43.0	57.0	23.5	27.2	30.0	39.4
54	Levanger	20.6	6.6	4.4	17.0	11.8	26.2	25.6	7.7	1.1	8.5	17.6
55	Stenkjær	15.7	4.2	18.4	26.6	31.7	31.6	34.8	4.1	9.6	16.5	19.1
56	Namsos	11.2	4.6	6.0	6.7	5.1	14.6	30.8	3.7	2.6	11.7	19.2
57	Brønnøysund . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
58	Mosjøen	11.5	1.0	1.5	9.8	10.7	21.5	25.5	2.5	4.4	6.7	5.7
59	Mo	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
60	Bodø	24.8	7.5	10.4	11.7	11.4	9.9	5.7	8.8	5.2	5.4	3.6
61	Narvik	21.5	4.0	9.8	28.7	38.1	56.7	47.4	14.4	19.7	30.4	30.9
62	Svolvær	3	12.1	6.2	8.2	5.7	11.6	10.6	2.7	4.2	9.3	4.4
63	Harstad	16.0	8.5	18.3	27.3	34.6	27.6	28.2	3.5	9.2	9.4	11.0
64	Tromsø	72.6	20.4	25.5	31.3	27.9	19.7	13.3	14.2	16.4	13.2	8.5
65	Hammerfest	42.7	17.4	15.7	18.5	12.9	20.6	13.6	12.8	9.6	13.3	9.6
66	Vadsø	103.6	2.6	15.3	28.1	29.8	20.9	17.7	21.2	20.7	14.4	11.3
67	Vardø	132.3	9.3	15.6	14.3	14.0	17.8	18.9	10.7	7.4	14.8	13.9

¹ Brønnøysund blev by 1923. ² Mo blev by 1923. ³ Svolvær blev by 1918.

Tabell 22. Drukkenskaps-

Nr.	Byer.	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
1	Fredrikshald	28	30	38	64	30	20	29	48	34	61	64	59
2	Sarpsborg	45	71	56	48	49	40	55	54	76	81	56	51
3	Fredrikstad	106	123	163	159	139	98	122	103	167	169	149	177
4	Moss	29	25	37	30	33	27	38	38	28	34	40	48
5	Son	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
6	Hølen	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-
7	Hvitsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Drøbak	4	-	-	1	2	1	3	3	4	-	-	-
9	Kristiania	987	1 243	1 414	1 552	1 402	1 018	1 317	1 600	1 736	2 185	1 951	1 790
10	Hamar	16	6	25	47	55	11	35	15	28	78	29	18
11	Kongsvinger	5	8	4	7	3	3	6	8	4	12	4	7
12	Lillehammer	31	3	3	22	9	16	12	20	23	18	9	11
13	Gjøvik	3	17	13	3	6	11	13	31	14	37	14	20
14	Hønefoss	2	4	7	12	9	5	6	5	5	16	7	4
15	Drammen	79	120	109	139	126	87	125	149	170	248	178	154
16	Holmsbu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Kongsberg	9	32	18	47	34	74	62	57	48	40	40	51
18	Svelvik	-	-	-	-	-	-	2	-	-	11	-	7
19	Holmestrand	17	13	7	14	12	8	9	10	15	11	12	9
20	Horten	25	26	23	28	63	33	29	41	23	52	63	54
21	Åsgårdstrand	-	-	1	-	3	-	2	1	-	-	-	-
22	Tønsberg	34	40	23	44	45	41	49	80	71	37	45	25
23	Sandefjord	23	41	20	39	36	18	39	45	53	36	30	55
24	Larvik	19	13	31	29	29	27	37	41	51	41	38	45
25	Kragerø	8	7	8	13	7	12	10	11	13	17	5	13
26	Langesund	-	1	9	4	5	6	10	3	2	4	7	5
27	Stathelle	1	-	-	-	5	2	-	-	5	3	5	2
28	Brevik	6	18	21	17	11	11	7	15	12	5	15	14
29	Porsgrund	9	12	26	23	18	14	12	5	15	15	18	8
30	Skien	35	21	92	54	55	40	46	62	56	69	81	62
31	Notodden	29	26	33	26	23	28	44	30	60	48	29	21
32	Risør	3	2	3	3	10	4	1	6	8	2	-	4
33	Tvedestrand	-	-	5	1	2	-	-	-	-	4	-	-
34	Arendal	21	12	23	29	25	22	16	20	33	31	22	26
35	Grimstad	2	1	4	4	3	-	3	3	-	5	6	4
36	Lillesand	-	2	2	1	2	-	1	2	1	1	-	2

¹ Ikke oppgitt.

forseelser i byene 1922.

Tilsammen 1922.	Derav:						Pr. 1 000 innbyggere.		Nr.
	Arresta- sjoner.	Andre forseelser.	Begått av:				Samtlige forseelser.	Arresta- sjoner.	
			Innenbys- boende.	Utenbys- boende.	Menn.	Kvinner.			
505	385	120	325	180	504	1	44.3	33.8	1
682	284	398	447	235	681	1	60.4	25.1	2
1 675	1 328	347	704	971	1 662	13	109.3	86.6	3
407	319	88	180	227	407	-	45.6	35.8	4
2	2	-	-	2	2	-	3.5	3.5	5
3	2	1	3	-	3	-	13.8	9.2	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
18	13	5	10	8	18	-	9.1	6.6	8
18 195	14 572	3 623	1) -	1) -	17 337	858	70.7	56.6	9
363	274	89	164	199	361	2	55.6	42.0	10
71	61	10	14	57	69	2	36.5	31.3	11
177	108	69	66	111	176	1	33.3	20.3	12
182	109	73	99	83	182	-	36.3	21.8	13
82	65	17	23	59	80	2	27.0	21.4	14
1 684	1 506	178	778	906	1 656	28	64.0	57.2	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
512	460	52	127	385	505	7	68.1	61.2	17
20	7	13	18	2	20	-	16.8	5.9	18
137	110	27	60	77	135	2	62.6	50.2	19
460	337	123	255	205	455	5	44.3	32.5	20
7	-	7	1	6	7	-	22.0	4	21
534	509	25	255	279	520	14	42.9	50.9	22
435	423	12	105	330	428	7	80.3	78.0	23
401	362	39	216	185	399	2	35.9	32.4	24
124	99	25	75	49	124	-	28.7	22.9	25
56	42	14	12	44	54	2	30.9	23.2	26
23	5	18	5	18	23	-	40.9	8.9	27
152	88	64	57	95	150	2	60.1	34.8	28
175	100	75	93	82	173	2	20.6	11.8	29
673	515	158	294	379	663	10	41.4	31.7	30
397	245	152	316	81	394	3	59.3	36.6	31
46	13	33	33	13	46	-	15.1	4.3	32
12	2	10	-	12	12	-	9.7	1.6	33
280	245	35	127	153	275	5	27.4	24.0	34
35	35	-	18	17	35	-	14.9	14.9	35
14	5	9	1	13	14	-	12.2	4.3	36

Tabell 22 (forts.). Drukkenskaps-

Nr.	Byer.	Januar	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
37	Kristiansand	30	23	65	53	55	45	52	53	58	41	39	47
38	Mandal	5	-	-	3	8	7	5	5	5	7	2	9
39	Farsund	-	1	4	-	-	2	-	-	2	-	-	1
40	Flekkefjord	2	2	13	5	4	-	2	1	2	3	3	4
41	Sogndal	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-
42	Egersund	2	6	6	4	3	-	-	2	2	-	5	7
43	Sandnes	3	5	1	5	11	2	-	10	5	1	-	31
44	Stavanger	103	155	209	160	118	106	133	123	134	161	141	172
45	Skudeneshavn	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
46	Kopervik	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
47	Haugesund	16	48	85	68	50	36	22	31	25	39	30	40
48	Bergen	263	303	354	346	310	296	345	348	383	383	332	427
49	Florø	-	2	-	-	2	1	2	3	2	1	2	2
50	Ålesund	33	60	61	82	54	27	53	35	68	34	44	74
51	Molde	12	6	5	8	2	3	2	3	2	3	2	4
52	Kristiansund	39	58	34	45	26	12	22	26	57	51	22	7
53	Trondhjem	131	151	202	202	242	224	187	238	208	235	216	216
54	Levanger	5	2	7	-	5	4	5	3	1	6	2	9
55	Stenkjær	5	1	2	5	2	5	4	13	7	11	23	8
56	Namsos	4	-	8	1	2	-	4	-	10	12	13	-
57	Mosjøen	-	3	4	2	12	-	1	-	9	1	5	8
58	Bodø	2	7	3	3	5	2	8	7	4	2	8	1
59	Narvik	21	17	37	73	54	27	39	17	17	24	17	47
60	Svolvær	3	2	4	4	2	4	4	3	-	2	1	3
61	Harstad	11	4	13	8	12	12	11	8	16	6	3	2
62	Tromsø	8	9	9	18	41	24	13	13	26	23	13	15
63	Hammerfest	2	6	2	2	4	10	7	11	9	8	8	4
64	Vadsø	2	3	-	7	4	1	2	2	8	8	-	2
65	Vardø	-	9	5	16	18	2	-	1	4	1	2	2
	Byer i alt	2283	2800	3353	3580	3299	2531	3063	3464	3821	4434	3853	3888

¹ Kristiania (18 195 forseelser) er utenfor.

forseelser i byene 1922.

Tilsammen 1922.	Derav :						Pr. 1 000 innbyggere:		Nr.
	Arresta- sjoner.	Andre forseelser.	Begått av :				Samtlige forseelser.	Arresta- sjoner.	
			Innenbys- boende.	Utenbys- boende.	Menn.	Kvinner.			
561	538	23	311	250	543	18	29.4	28.2	37
56	28	28	33	23	56	-	15.8	7.9	38
10	4	6	4	6	10	-	7.3	2.9	39
41	28	13	24	17	41	-	17.8	12.1	40
5	-	5	3	2	5	-	13.9	-	41
37	12	25	16	21	37	-	10.6	3.4	42
74	22	52	23	51	73	1	26.1	7.7	43
1 715	1 308	407	1 210	505	1 681	34	38.8	29.6	44
3	1	2	2	1	3	-	2.4	0.8	45
5	-	5	5	-	5	-	2.9	-	46
490	341	149	306	184	486	4	29.3	20.4	47
4 090	3 006	1 084	2 066	2 024	3 980	110	42.6	31.3	48
17	6	11	8	9	17	-	10.9	3.9	49
625	166	459	550	75	622	3	33.9	9.8	50
52	15	37	24	28	52	-	16.5	4.8	51
399	196	203	303	96	394	5	25.8	12.7	52
2 452	1 458	994	1 707	745	2 426	26	43.0	25.6	53
49	32	17	16	33	49	-	26.2	17.1	54
86	49	37	45	41	86	-	31.6	18.0	55
54	10	44	43	11	54	-	14.6	2.7	56
45	10	35	14	31	45	-	21.5	4.8	57
52	17	35	28	24	52	-	9.9	3.2	58
390	308	82	209	181	387	3	56.7	44.8	59
32	15	17	25	7	32	-	11.6	5.5	60
106	46	60	36	70	106	-	27.6	12.0	61
212	90	122	142	70	211	1	19.7	8.3	62
73	40	33	47	26	73	-	20.6	11.3	63
39	-	39	27	12	39	-	20.9	-	64
60	29	31	50	10	60	-	17.8	8.6	65
40 369	30 405	9 964	12 168	10 006	39 195	1 174	50.4	38.0	

Tabell 23. Drukkenskaps-

Nr.	Byer.	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
1	Fredrikshald	38	49	50	69	72	53	27	34	85	42	45	38
2	Sarpsborg	69	65	95	66	57	60	26	39	76	79	56	47
3	Fredrikstad	121	118	127	126	119	125	79	120	152	89	117	126
4	Moss	30	43	45	43	37	34	21	39	54	63	37	35
5	Son	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Hølen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Hvitsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Drøbak	-	1	-	2	8	-	1	-	1	1	2	-
9	Kristiania	2 144	1 985	1 832	2 265	2 043	1 803	1 478	1 954	2 034	1 845	1 671	1 450
10	Hamar	18	11	30	12	18	15	12	17	23	52	15	14
11	Kongsvinger	5	6	5	4	18	8	11	11	13	30	12	23
12	Lillehammer	15	9	4	16	15	14	14	10	16	10	3	10
13	Gjøvik	10	13	20	26	15	7	22	8	8	42	20	20
14	Hønefoss	8	8	13	10	11	7	-	6	3	10	4	4
15	Drammen	109	103	111	145	129	90	147	99	117	153	89	74
16	Holmsbu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Kongsberg	17	51	39	11	53	9	10	22	18	20	15	31
18	Svelvik	-	2	-	1	-	1	-	3	6	1	1	1
19	Holmestrand	10	7	11	11	9	17	12	14	17	3	8	6
20	Horten	29	29	30	40	42	32	36	22	20	24	24	10
21	Åsgårdstrand	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
22	Tønsberg	31	33	31	31	24	34	42	63	37	24	25	24
23	Sandefjord	23	30	55	42	50	29	30	60	37	20	27	23
24	Larvik	24	30	32	26	36	40	21	34	30	27	33	43
25	Kragerø	7	10	7	20	13	6	3	5	3	7	10	17
26	Langesund	1	3	8	3	8	-	6	8	4	2	5	4
27	Stathelle	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Brevik	8	15	17	4	11	20	4	8	7	14	19	14
29	Porsgrund	16	10	21	22	20	22	11	25	27	20	24	11
30	Skien	46	46	112	87	71	82	68	94	73	80	59	59
31	Notodden	7	8	21	37	18	9	11	24	22	14	15	7
32	Risør	-	5	4	1	8	2	2	1	2	-	1	0
33	Tvedestrand	-	-	-	-	5	1	-	-	1	1	3	2
34	Arendal	17	13	30	23	34	40	19	33	27	38	24	25
35	Grimstad	2	2	5	2	7	7	3	12	5	4	1	6
36	Lillesand	-	-	1	1	-	1	2	1	-	1	2	2

¹ Beregnet efter den tilstedeværende folkekemgde ved utgangen av 1922.

² Ikke opgitt.

forseelser i byene 1923.

Tilsammen 1923.	Derav :						Pr. 1 000 innbyggere :		Nr.
	Arresta- sjoner.	Andre forseelser.	Begått av :				Samtlige forseelser.	Arresta- sjoner.	
			Innenbys- boende.	Utenbys- boende.	Menn.	Kvinner.			
602	485	117	412	190	593	9	52.8	42.6	1
735	365	370	405	330	734	1	64.8	32.2	2
1 419	1 116	303	666	753	1 416	3	93.2	73.0	3
481	403	78	212	269	481	-	54.4	45.6	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
16	5	11	9	7	16	-	8.1	2.5	8
22 504	18 702	3 802	²⁾ -	²⁾ -	21 494	1 010	87.5	72.7	9
237	209	28	76	161	236	1	36.6	32.3	10
146	132	14	30	116	144	2	74.5	67.4	11
136	70	66	51	85	136	-	25.6	13.2	12
211	135	76	120	91	210	1	42.4	27.1	13
84	73	11	14	70	84	-	28.1	24.4	14
1 366	1 224	142	581	785	1 350	16	51.8	46.4	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
296	253	43	123	173	291	5	39.2	33.5	17
16	9	7	7	9	15	1	13.6	7.7	18
125	100	25	41	84	125	-	57.1	45.6	19
338	295	43	188	150	336	2	32.4	28.3	20
5	4	1	4	1	5	-	15.7	12.5	21
399	394	5	166	233	391	8	31.9	31.5	22
431	422	9	109	322	423	8	79.2	77.5	23
376	357	19	167	209	368	8	34.0	32.3	24
108	86	22	61	47	108	-	25.0	19.9	25
52	24	28	25	27	52	-	28.7	13.2	26
4	1	3	2	2	4	-	7.1	1.8	27
141	64	77	72	69	141	-	55.5	25.2	28
229	173	56	120	109	229	-	26.5	20.3	29
877	742	135	339	538	870	7	54.2	45.9	30
193	98	95	157	36	191	2	28.8	14.6	31
26	11	15	15	11	26	-	8.7	3.7	32
13	13	-	2	11	13	-	10.6	10.6	33
323	280	43	147	176	318	5	31.7	27.5	34
56	55	1	7	49	56	-	24.2	23.8	35
11	4	7	-	11	8	3	9.6	3.5	36

Tabell 23 (forts.). Drukkenskaps-

Nr.	Byer.	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
37	Kristiansand	21	32	32	43	53	59	40	38	57	43	34	62
38	Mandal	3	2	1	6	2	1	-	3	8	2	2	1
39	Farsund	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	1	1
40	Flekkefjord	1	1	3	-	5	1	-	-	-	6	2	1
41	Sogndal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
42	Egersund	3	-	6	1	2	2	-	4	-	6	-	6
43	Sandnes	1	11	2	-	22	3	4	2	18	8	7	6
44	Stavanger	146	114	197	144	114	128	75	149	157	212	147	195
45	Skudeneshavn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	Kopervik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
47	Haugesund	48	57	77	43	76	25	28	27	39	30	39	42
48	Bergen	300	353	394	374	388	271	262	310	421	351	353	232
49	Florø	-	1	1	2	-	-	-	1	-	3	-	2
50	Ålesund	43	55	81	82	55	42	61	53	52	50	64	39
51	Molde	2	2	4	1	3	1	4	-	2	3	5	3
52	Kristiansund	21	37	22	35	20	26	41	45	36	50	24	35
53	Trondhjem	160	207	420	276	351	282	226	236	252	323	234	299
54	Levanger	-	7	13	7	3	2	-	2	7	3	3	1
55	Stenkjær	7	14	14	12	9	4	2	6	11	4	6	6
56	Namsos	-	3	17	6	13	1	6	5	26	12	11	14
57	Brønnøysund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
58	Mosjøen	4	-	14	5	2	4	5	4	9	4	-	3
59	Mo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60	Bodø	2	2	4	-	4	4	7	6	-	-	-	1
61	Narvik	30	27	26	46	21	27	20	19	33	25	33	26
62	Svolvær	-	2	3	2	-	8	4	2	2	2	3	1
63	Harstad	6	20	3	5	8	7	11	6	23	17	3	1
64	Tromsø	8	6	5	26	40	18	7	5	12	9	1	8
65	Hammerfest	5	1	8	3	2	1	4	3	6	9	3	3
66	Vadsø	3	6	-	-	4	2	-	2	2	6	7	1
67	Vardø	6	6	2	3	12	4	8	8	8	7	-	-
	Byer i alt	3 630	3 672	4 106	4 268	4 161	3 491	2 936	3 702	4 099	3 901	3 352	3 123

1 Kristiania (22 504 forseelser) er utenfor.

forseelser i byene 1923.

Tilsammen 1923.	Derav:						Pr. 1000 innbyggere:		Nr.
	Arrestasjoner.	Andre forseelser.	Begått av:				Samtlige forseelser.	Arrestasjoner.	
			Innenbysboende.	Utenbysboende.	Menn.	Kvinner.			
514	472	42	312	202	509	5	26.7	24.5	37
31	8	23	17	14	31	-	8.8	2.3	38
6	1	5	5	1	6	-	4.4	0.7	39
20	13	7	9	11	20	-	8.7	5.6	40
3	-	3	1	2	3	-	8.4	-	41
30	22	8	8	22	30	-	8.5	6.3	42
84	41	43	22	62	84	-	29.4	14.4	43
1 778	1 425	353	1 273	505	1 734	44	40.2	32.2	44
-	-	-	-	-	-	-	-	-	45
1	-	1	-	1	1	-	0.6	-	46
531	395	136	308	223	527	4	31.6	23.5	47
4 009	2 820	1 189	2 802	1 207	3 857	152	41.4	29.1	48
10	5	5	10	-	10	-	6.4	3.2	49
677	201	476	581	96	666	11	40.0	11.9	50
30	8	22	15	15	30	-	9.6	2.6	51
392	210	182	294	98	380	12	25.2	13.5	52
3 266	1 981	1 285	2 261	1 005	3 227	39	57.0	34.6	53
48	31	17	33	15	48	-	25.6	16.5	54
95	49	46	52	43	95	-	34.8	18.0	55
114	30	84	71	43	114	-	30.8	8.1	56
-	-	-	-	-	-	-	-	-	57
54	6	48	12	42	52	2	25.5	2.8	58
-	-	-	-	-	-	-	-	-	59
30	14	16	19	11	29	1	5.7	2.7	60
333	221	112	217	116	327	6	47.4	31.4	61
29	6	23	12	17	29	-	10.6	2.2	62
110	59	51	43	67	110	-	28.2	15.1	63
145	63	82	93	52	144	1	13.3	5.8	64
48	15	33	34	14	48	-	13.6	4.2	65
33	2	31	21	12	33	-	17.7	1.1	66
64	30	34	47	17	61	3	18.9	8.9	67
44 441	34 432	10 009	112 900	19 037	43 069	1 372	55.4	42.9	

Tabell 24. Drukkenskapsforseelser i

Nr.	Bygder. (Fylker.)	1922.											
		Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
1	Østfold	27	25	31	49	29	57	59	50	60	67	41	49
2	Akershus	39	46	56	71	69	87	61	84	89	94	103	84
3	Hedmark	40	23	38	43	27	41	38	48	47	25	21	39
4	Opland	7	49	40	11	47	31	30	21	25	58	27	30
5	Buskerud	27	15	37	21	29	29	40	20	14	39	33	22
6	Vestfold	2	4	10	5	2	15	16	24	9	12	9	5
7	Telemark	45	25	55	53	46	70	49	53	70	57	78	49
8	Aust-Agder	1	-	4	-	3	-	-	3	3	4	-	-
9	Vest-Agder	11	26	-	8	7	11	8	2	15	10	5	4
10	Rogaland	4	8	4	8	7	10	4	-	5	7	3	13
11	Hordaland	10	6	19	10	18	30	11	16	19	18	14	26
12	Sogn og Fjordane	15	6	9	8	3	4	6	5	10	7	9	1
13	Møre	1	-	1	7	8	3	1	3	6	-	2	1
14	Sør-Trøndelag	6	4	2	5	11	9	5	9	9	6	15	19
15	Nord-Trøndelag	4	3	1	1	17	12	10	16	20	16	16	7
16	Nordland	14	9	20	20	18	11	14	8	14	19	9	8
17	Troms	4	3	3	2	6	2	-	-	-	-	1	-
18	Finnmark	3	5	2	7	16	7	9	5	7	5	2	7
	Tilsammen	260	257	332	329	363	429	361	367	422	444	388	364

Tabell 25. Drukkenskapsforseelser i bygdene 1922 og 1923, fordelt på arrestasjoner og andre forseelser, forseelser av innen- og utenbygdsboende.

Nr.	Bygder. (Fylker.)	1922.					1923.				
		Arrestasjoner.	Andre forseelser.	Til sammen.	Av innenbygdsboende.	Av utenbygdsboende.	Arrestasjoner.	Andre forseelser.	Til sammen.	Av innenbygdsboende.	Av utenbygdsboende.
1	Østfold	190	354	544	522	22	333	302	635	579	56
2	Akershus	414	469	883	611	272	578	399	977	545	432
3	Hedmark	71	359	430	397	33	81	417	498	463	35
4	Opland	13	363	376	338	38	28	312	340	296	44
5	Buskerud	20	306	326	282	44	33	251	284	234	50
6	Vestfold	46	67	113	81	32	98	72	170	124	46
7	Telemark	153	497	650	601	49	142	379	521	467	54
8	Aust-Agder	3	15	18	17	1	13	28	41	39	2
9	Vest-Agder	13	94	107	84	23	30	86	116	83	33
10	Rogaland	5	68	73	65	8	1	109	110	94	16
11	Hordaland	76	121	197	177	20	76	126	202	174	28
12	Sogn og Fjordane	13	70	83	83	-	14	82	96	93	3
13	Møre	-	33	33	32	1	-	68	68	64	4
14	Sør-Trøndelag	8	92	100	100	-	7	150	157	150	7
15	Nord-Trøndelag	3	120	123	84	39	8	119	127	96	31
16	Nordland	11	153	164	159	5	6	79	85	82	3
17	Troms	-	21	21	21	-	-	10	10	10	-
18	Finnmark	9	66	75	66	9	44	97	141	121	20
	Tilsammen	1 048	3 268	4 316 ¹	3 720	596	1 492	3 086	4 578 ²	3 714	864

¹ Herav 22 kvinner (Østfold 3, Akershus 11, Vestfold 2, Telemark 3, Vest-Agder 2 og Nord-Trøndelag 1).

² Likeså 51 (Østfold 7, Akershus 25, Hedmark 4, Buskerud 1, Vestfold 3, Telemark 4, Hordaland 2, Møre 2 og Sør-Trøndelag 3).

bygdene månedvis 1922 og 1923.

Tilsammen 1922.	1923.												Tilsammen 1923.	Nr.
	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.		
544	53	75	45	42	66	63	59	36	67	51	34	44	635	1
883	63	89	75	140	74	103	71	89	97	73	46	57	977	2
430	28	17	83	36	36	47	38	47	32	61	41	32	498	3
376	26	21	30	39	51	33	8	28	22	32	17	33	340	4
326	16	30	17	27	28	21	16	28	17	38	29	17	284	5
113	10	3	6	19	16	29	16	18	16	9	16	12	170	6
650	39	36	63	66	37	50	32	58	36	36	37	31	521	7
18	1	3	2	1	-	2	9	8	5	1	5	4	41	8
107	1	26	8	10	9	6	4	10	10	5	12	15	116	9
73	17	-	10	8	13	7	8	10	7	10	12	8	110	10
197	7	15	16	20	16	26	15	18	13	25	20	11	202	11
83	7	5	7	7	2	10	8	9	13	9	8	11	96	12
33	4	6	1	9	10	5	3	6	13	7	2	2	68	13
100	4	4	1	20	14	38	16	20	11	12	9	8	157	14
123	5	9	26	12	8	8	3	12	6	7	25	6	127	15
164	15	10	9	7	13	5	1	4	4	4	3	10	85	16
21	1	1	-	2	1	-	-	-	4	-	1	-	10	17
75	4	8	16	8	11	27	7	15	11	15	6	13	141	18
4 316	301	358	415	473	405	480	314	416	384	395	323	314	4 578	

Tabell 26. Drukkenkapsforseelser (samtlige; innenbygdsboendes) pr. 1000 innbyggere i de enkelte bygder 1913 (1920)—1923.

Bygder. (Fylker.)	Samtlige.							Innenbygds- boendes.				Nr.
	1913. ²	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1920.	1921.	1922.	1923.	
Østfold	3.5	0.4	1.6	1.9	2.1	4.7	5.4	1.7	2.0	4.5	4.9	1
Akershus	7.3	0.6	1.8	2.7	2.7	4.7	5.2	1.6	1.2	3.3	2.9	2
Hedmark	5.1	0.9	3.3	2.9	3.0	3.0	3.4	1.4	2.7	2.8	3.2	3
Opland	3.4	0.6	1.5	2.4	2.8	3.1	2.8	2.2	2.4	2.9	2.5	4
Buskerud	3.4	0.8	1.9	2.5	2.7	3.1	2.7	2.2	2.4	2.8	2.3	5
Vestfold	1.4	0.2	0.7	0.5	0.7	1.4	2.1	0.4	0.4	1.1	1.6	6
Telemark	14.4	1.7	6.9	7.8	7.5	7.5	6.0	7.1	7.2	6.9	5.5	7
Aust-Agder	3.2	0.5	0.3	0.4	0.9	0.3	0.7	0.3	0.6	0.3	0.6	8
Vest-Agder	3.1	0.6	2.0	2.0	2.1	1.9	2.1	1.1	1.7	1.5	1.5	9
Rogaland	0.9	0.2	0.9	1.0	0.9	0.7	1.1	0.9	0.9	0.6	0.9	10
Hordaland	0.9	0.5	1.0	1.3	1.0	1.3	1.3	1.2	0.9	1.1	1.2	11
Sogn og Fjordane	0.5	0.1	0.7	0.8	1.3	0.9	1.1	0.7	1.2	0.9	1.0	12
Møre	0.4	0.1	0.3	0.6	0.5	0.3	0.5	0.5	0.4	0.3	0.5	13
Sør-Trøndelag	2.8	0.4	1.4	1.7	1.4	0.9	1.4	1.6	1.2	0.9	1.4	14
Nord-Trøndelag	1.6	-	0.2	0.5	0.5	1.5	1.5	0.4	0.5	1.0	1.2	15
Nordland	0.5	0.3	0.4	0.5	0.8	1.0	0.5	0.4	0.7	1.0	0.5	16
Troms	0.2	-	-	0.1	0.3	0.3	0.1	0.1	0.3	0.3	0.1	17
Finmark	3.8	0.5	0.8	1.2	1.1	2.1	3.9	1.0	0.7	1.9	3.3	18
	3.1	0.5	1.5	1.8	1.8	2.3	2.4	1.4	1.5	2.0	2.0	

¹ Beregnet efter den tilstedeværende middelfolkemængde i hvert år, for året 1923 efter den tilstedeværende folke-
mængde ved udgangen av 1922. ² Opgaver mangler for årene før 1913. Disse år vilde ha vist lavere promille enn 1913
(jfr. note 1 til tab. 21).

Tabell 27. Drukkenskapsforseelser i byene¹ på de enkelte dager i 1922 og 1923.

	1922.						1923.								
	Søndag.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Lørdag.	Søndag.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Lørdag.	
1—7 jan.	55	76	43	63	62	71	96	1—6 jan.		48	72	74	78	95	168
8—14 -	40	67	63	60	51	62	121	7—13 -	74	129	96	82	96	127	194
15—21 -	51	79	89	50	34	70	95	14—20 -	71	105	94	90	96	156	219
22—28 -	65	66	71	84	75	103	111	21—27 -	100	93	91	73	85	127	185
29 jan.—4 febr.	55	57	46	63	53	78	72	28 jan.—3 febr.	92	89	79	81	91	135	245
5—11 -	53	59	54	83	88	147	217	4—10 -	111	125	104	91	74	149	218
12—18 -	64	82	97	73	81	122	191	11—17 -	98	93	88	103	74	128	198
19—25 -	87	85	68	64	72	120	165	18—24 -	80	81	95	110	86	140	217
26 febr.—4 mars	67	95	83	104	69	122	177	25 febr.—3 mars	125	146	94	84	87	126	173
5—11 -	84	111	86	75	69	79	163	4—10 -	67	104	97	82	93	157	226
12—18 -	55	102	82	96	91	141	202	11—17 -	91	110	90	97	92	112	217
19—25 -	103	76	69	82	56	116	155	18—24 -	99	103	97	98	109	148	248
26 mars—1 april	76	86	69	72	72	110	158	25—31 -	104	141	110	168	129	89	178
2—8 -	99	79	102	91	89	127	190	1—7 april	72	66	127	138	117	127	233
9—15 -	86	117	125	195	89	80	176	8—14 -	104	104	112	84	90	149	290
16—22 -	45	36	140	94	80	114	152	15—21 -	131	136	122	112	92	140	255
23—29 -	66	70	103	127	75	93	169	22—28 -	124	152	85	99	71	131	233
30 april—6 mai	114	20	124	72	63	94	145	29 april—5 mai	117	133	291	171	112	123	189
7—13 -	58	83	76	71	62	109	184	6—12 -	90	95	90	81	73	110	183
14—20 -	80	123	103	265	138	82	116	13—19 -	108	107	104	101	276	194	187
21—27 -	46	88	57	51	45	76	87	20—26 -	119	65	89	86	92	85	165
28 mai—3 juni	57	96	81	68	75	125	160	27 mai—2 juni	87	86	82	78	84	117	201
4—10 -	84	57	105	63	57	52	79	3—9 -	118	113	89	63	53	99	219
11—17 -	45	77	63	63	49	62	113	10—16 -	87	109	78	87	89	116	218
18—24 -	50	68	57	62	78	85	154	17—23 -	71	98	78	62	80	126	171
25 juni—1 juli	48	61	97	70	81	89	131	24—30 -	89	104	71	87	61	95	119
2—8 -	80	81	83	59	62	78	132	1—7 juli	55	59	62	69	61	91	131
9—15 -	69	96	80	67	65	98	161	8—14 -	67	72	82	46	86	84	143
16—22 -	82	83	80	68	74	103	124	15—21 -	118	104	92	59	53	118	142
23—29 -	78	64	75	64	69	84	141	22—28 -	58	91	55	54	86	114	146
30 juli—5 aug.	102	72	106	79	61	90	149	29 juli—4 aug.	88	84	61	73	65	141	201
6—12 -	94	107	82	88	66	95	157	5—11 -	74	90	61	80	83	103	185
13—19 -	94	100	85	64	79	92	186	12—18 -	108	98	55	95	93	126	204
20—26 -	77	97	92	85	92	140	187	19—25 -	91	93	92	83	95	127	228
27 aug.—2 sept.	96	97	96	83	70	162	198	26 aug.—1 sept.	108	104	112	78	78	124	284
3—9 -	111	115	84	107	76	107	176	2—8 -	92	83	97	97	101	123	204
10—16 -	108	93	82	77	91	105	172	9—15 -	109	116	81	81	77	120	198
17—23 -	104	116	118	87	73	104	205	16—22 -	82	104	94	85	108	167	243
24—30 -	86	90	107	89	87	147	209	23—29 -	93	147	79	83	88	135	279
1—7 okt.	116	138	134	113	98	158	220	30 sept.—6 okt.	129	128	92	101	81	127	204
8—14 -	127	119	90	126	98	118	254	7—13 -	86	100	92	94	96	132	202
15—21 -	154	166	103	111	101	135	213	14—20 -	131	108	100	88	84	147	225
22—28 -	120	113	89	88	83	116	230	21—27 -	93	133	90	77	84	136	189
29 okt.—4 nov.	116	86	94	100	132	94	159	28 okt.—3 nov.	85	98	121	73	148	126	149
5—11 -	93	112	117	108	114	158	243	4—10 -	73	110	75	82	69	118	204
12—18 -	127	122	88	114	103	106	232	11—17 -	82	116	86	65	82	162	186
19—25 -	113	94	78	69	62	110	202	18—24 -	92	98	107	81	60	90	130
26 nov.—2 des.	85	96	83	85	99	139	190	25 nov.—1 des.	71	51	62	66	91	116	182
3—9 -	95	103	64	107	82	118	207	2—8 -	80	85	82	66	84	108	161
10—16 -	95	123	104	82	88	118	211	9—15 -	78	90	65	67	79	135	172
17—23 -	112	117	114	137	141	155	250	16—22 -	74	62	82	95	92	149	180
24—30 -	81	58	74	88	106	110	100	23—29 -	84	70	37	57	54	88	112
31 -	44							30—31 -	43	74					

¹ For Kristiania er bare tatt med drukkenskapsarrestasjoner da der kun for disse foreligger opgave over fordeling på dager.

Tabell 28. Folkeavstemningen 5 og 6 oktober 1919 over forbud mot tilvirkning, innførsel og omsetning av brennvin og sterk vin.

Fylker.	Antall effektive stemmeberettigede.	I alt avgitte stemmer.	Antall godkjente stemmer.		Ja-stemmer i pct. av	
			Ja (for forbud).	Nei (motforbud).	stemmeberettigede.	godkjente stemmer.
A. Riket	1 198 522	797 474	489 017	304 673	40.8	61.6
B. Bygdene.						
Østfold	46 031	28 647	19 723	8 793	42.8	69.2
Akershus	72 091	43 107	14 176	28 509	19.7	33.2
Hedmark	61 135	40 136	19 951	19 880	32.6	50.1
Opland	55 557	34 939	20 853	13 959	37.5	59.9
Buskerud	43 916	26 234	11 817	14 297	26.9	45.3
Vestfold	35 188	20 810	10 461	10 248	29.7	50.5
Telemark	40 717	26 898	20 593	6 242	50.6	76.7
Aust-Agder	27 753	18 133	14 641	3 436	52.8	81.0
Vest-Agder	28 415	21 078	17 862	3 144	62.9	85.0
Rogaland	41 533	30 341	27 082	3 158	65.2	89.6
Hordaland	71 273	47 045	37 900	8 982	53.2	80.8
Sogn og Fjordane	43 566	29 001	22 745	6 131	52.2	78.8
Møre	58 630	46 839	42 702	4 001	72.8	91.4
Sør-Trøndelag	50 820	34 055	27 449	6 446	54.0	81.0
Nord-Trøndelag	38 066	23 580	18 370	5 151	48.3	78.1
Nordland	66 762	38 973	28 879	9 849	43.3	74.6
Troms	31 931	16 234	12 394	3 772	38.8	76.7
Finnmark	14 612	6 556	4 246	2 249	29.1	65.4
Tils.	827 996	532 606	371 844	158 247	44.9	70.1
C. Byene.						
Østfold	20 398	16 015	9 309	6 550	45.6	58.7
Akershus	1 534	1 068	552	515	36.0	51.7
Kristiania	127 037	89 700	18 835	70 728	14.8	21.0
Hedmark	3 983	3 012	1 129	1 865	28.3	37.7
Opland	4 189	3 363	1 813	1 535	43.3	54.2
Buskerud	17 284	12 142	4 426	7 667	25.6	36.6
Vestfold	20 396	14 203	6 939	7 213	34.0	49.0
Telemark	17 744	12 135	7 654	4 401	43.1	63.5
Aust-Agder	9 223	6 558	4 122	2 402	44.7	63.2
Vest-Agder	11 211	8 338	4 907	3 404	43.8	59.0
Rogaland	31 841	23 673	17 086	6 491	53.7	72.5
Bergen	43 970	31 520	14 198	17 136	32.3	45.3
Sogn og Fjordane	602	424	311	113	51.7	73.3
Møre	16 254	12 172	8 984	3 047	55.3	74.7
Sør-Trøndelag	25 600	17 270	8 233	8 839	32.2	48.2
Nord-Trøndelag	3 353	2 654	1 986	655	59.2	75.2
Nordland	6 402	4 486	2 653	1 764	41.4	60.1
Troms	6 160	3 737	2 331	1 400	37.8	62.5
Finnmark	3 345	2 398	1 705	701	51.0	70.9
Tils.	370 526	264 868	117 173	146 426	31.6	44.5

Tabell 29. Organiserte avholdsfolk pr. ¹/₁₁ 1923, fylkesvis fordelt.¹

Fylker.	Voksne.			Barn.			Organiserte avholdsfolk pr. 1 000 innb. ²	
	Menn.	Kvinner.	Tilsammen.	Gutter.	Piker.	Tilsammen.	Voksne.	Barn.
Riket	56 181	72 510	128 641	27 811	33 971	61 782	³ 47.4	22.7
Bygdene	43 142	56 139	99 281	20 865	24 200	45 065	51.6	23.4
Byene.	12 989	16 371	29 360	6 946	9 771	16 717	37.0	21.1
Bygdene fylkesvis:								
Østfold	1 361	1 442	2 803	572	713	1 285	23.6	10.8
Akershus	1 017	1 043	2 060	681	811	1 492	11.0	7.9
Hedmark	947	1 138	2 085	695	792	1 487	14.2	10.1
Opland	1 427	1 680	3 107	882	845	1 727	25.3	14.1
Buskerud	958	991	1 949	683	777	1 460	18.6	13.9
Vestfold	926	1 177	2 103	598	631	1 229	25.3	14.8
Telemark	2 126	2 624	4 750	1 009	1 168	2 177	54.6	25.0
Aust-Agder	996	1 350	2 346	506	565	1 071	41.5	18.9
Vest-Agder	3 127	4 112	7 239	952	1 054	2 006	112.8	35.5
Rogaland	3 043	4 144	7 187	1 996	2 512	4 508	71.6	44.9
Hordaland	5 043	6 521	11 564	2 531	2 974	5 505	72.4	34.5
Sogn og Fjordane	3 985	5 444	9 429	1 352	1 435	2 787	104.4	30.9
Møre	7 156	9 528	16 684	2 734	3 330	6 064	129.9	47.2
Sør-Trøndelag	4 581	6 586	11 167	2 392	2 869	5 261	96.6	45.5
Nord-Trøndelag	2 285	3 017	5 302	1 272	1 377	2 649	63.6	31.8
Nordland	3 094	3 981	7 075	1 480	1 625	3 105	43.2	18.9
Troms	900	1 225	2 125	370	533	903	26.7	11.4
Finnmark ⁴	170	136	306	160	189	349	8.2	9.4
Byene fylkesvis:								
Østfold	857	884	1 741	460	566	1 026	37.5	21.1
Akershus	55	50	105	-	-	-	35.6	-
Kristiania	2 594	2 868	5 462	816	1 645	2 461	21.3	9.6
Hedmark	209	216	425	122	142	264	35.3	32.5
Opland	275	325	600	338	329	667	59.8	66.5
Buskerud	420	524	944	317	396	713	25.4	19.2
Vestfold	751	991	1 742	405	488	893	39.8	20.4
Telemark	556	748	1 304	411	550	961	32.0	23.6
Aust-Agder	330	504	834	218	229	447	46.2	24.8
Vest-Agder	454	819	1 273	332	465	797	49.1	30.7
Rogaland	1 968	2 463	4 431	1 413	2 136	3 549	62.8	50.3
Bergen	1 223	1 443	2 666	353	566	919	⁵ 27.8	9.6
Sogn og Fjordane	87	102	189	38	83	121	133.9	85.7
Møre	1 099	1 628	2 727	566	720	1 286	78.5	37.0
Sør-Trøndelag	927	1 140	2 067	305	385	690	36.7	12.3
Nord-Trøndelag	350	502	852	322	388	710	107.1	89.3
Nordland	454	632	1 086	277	399	676	69.3	43.2
Troms	151	256	407	31	59	90	29.4	6.5
Finnmark ⁴	229	276	505	222	225	447	61.1	54.1

¹ Oppgave mangler for det Blå Kors (medlemsantall 8 à 9 000) og Norske Lægers Avholdsforening (17 medl. i 1919). Fullstendig oppgave mangler for Norges Studerende Ungdoms Avholdsforening (ca. 1 000 medlemmer). — ² Hjemmehørende folkemengde ³¹/₁₂ 1922. ³ Når det Blå Kors (samtlige medlemmer uansett alder og Norges Studerende Ungdoms Avholdsforening) regnes med, blir promillen ca. 51.3. — ⁴ Fram Distriktslosje av I. O. G. T. har ikke sendt inn oppgave. Her er derfor satt inn tall efter tidligere (trykte) oppgaver for ³⁰/₄ 1922 (barn ³⁰/₄ 1921). — ⁵ Efter oppgaver for 1919 (Alkoholstat. 1918—1919, tab. 14) synes det Blå Kors å ha forholdsvis mange medlemmer i Bergen. Et forholdsmessig tillegg vilde bringe promillen op i ca. 37.

Tabell 30. De enkelte avholdsselskaps medlemstall (voksne) pr. ¹/₁₁ 1923, fylkesvis fordelt. ¹

Fylker.	Det Norske Total-avholdsselskap.	Den Internasjonale Good-templarorden.	Den Norske Good-templarorden.	Det Hvide Bånd (Norske Kvinners T. A.).	Den Frisindede Good-templarorden.	Norske Jernbanemenns Avholdsforbund.	Norske Læreres Avholdslag.	Norske Presters Avholdsforening.
Riket	70 284	48 304	4 220	2 474	1 817	660	546	86
Bygder	63 689	32 290	1 675	328	567	331	343	58
Byer	6 595	16 014	2 545	2 146	1 250	329	203	28
Bygder fylkesvis:								
Østfold	1 295	1 217	138	119	-	22	10	2
Akershus	806	883	212	-	90	40	25	4
Hedmark	797	695	14	-	477	72	27	3
Opland	1 704	1 134	192	27	-	19	27	4
Buskerud	1 429	496	-	-	-	11	12	1
Vestfold	1 444	620	-	-	-	23	10	6
Telemark	3 687	995	36	-	-	5	23	4
Aust-Agder	1 696	615	-	-	-	13	21	4
Vest-Agder	6 136	1 053	-	20	-	8	17	5
Rogaland	3 883	2 867	330	59	-	25	22	1
Hordaland	6 967	4 266	268	17	-	14	25	7
Sogn og Fjordane	7 734	1 681	-	-	-	-	12	2
Møre	10 242	6 109	303	-	-	-	24	6
Sør-Trøndelag	8 218	2 727	89	46	-	39	45	3
Nord-Trøndelag	3 094	2 125	-	30	-	20	30	3
Nordland	3 621	3 331	93	-	-	20	8	2
Troms	939	1 173	-	10	-	-	2	1
Finnmark	-	303	-	-	-	-	3	-
Byer fylkesvis:								
Østfold	265	889	354	129	60	31	11	2
Akershus	63	42	-	-	-	-	-	-
Kristiania	213	2 656	1 061	206	944	70	52	10
Hedmark	111	175	98	-	-	38	3	-
Opland	155	278	138	20	-	8	1	-
Buskerud	166	508	-	85	144	30	11	-
Vestfold	423	1 137	-	168	-	10	4	-
Telemark	259	615	241	164	-	6	19	-
Aust-Agder	390	227	-	188	-	12	17	-
Vest-Agder	563	269	94	216	102	17	8	4
Rogaland	1 509	2 541	-	328	-	20	31	2
Bergen	367	1 798	315	160	-	15	6	5
Sogn og Fjordane	-	188	-	-	-	-	1	-
Møre	963	1 493	18	246	-	-	7	-
Sør-Trøndelag	721	1 141	59	83	-	51	8	4
Nord-Trøndelag	52	726	44	17	-	6	7	-
Nordland	225	808	-	35	-	15	3	-
Troms	150	161	-	83	-	-	12	1
Finnmark	-	362	123	18	-	-	2	-

¹ Hertil kommer det Hvide Kors med 250 medl., alle bosatt i Kristiania, og Norges Studerende Ungdoms Avholdsforbund med (¹/₄ 1923) 1 010 medlemmer. Det Blå Kors og Norske Lagers Avholdsforening har overhodet ikke sendt inn opgaver.

**Tabell 30 (forts.). De enkelte avholdsselskaps medlemstall (barn)
pr. 1/11 1923, fylkesvis fordelt.¹**

Fylker.	Det Norske Total- avholds- selskap.	Den Inter- nasjonale Good- templar- orden	Den Norske Good- templar- orden.	Det Hvide Bånd (Norske Kvinneres T. A.).	Den Frisindede Good- templar- orden.
Riket	25 021	32 733	2 552	385	936
Bygder	21 389	22 213	1 197	-	266
Byer.	3 632	10 520	1 355	385	670
Bygder fylkesvis:					
Østfold	549	695	41	-	-
Akershus	761	503	228	-	-
Hedmark	493	728	-	-	266
Opland	682	911	134	-	-
Buskerud	1 053	407	-	-	-
Vestfold	712	517	-	-	-
Telemark	1 606	471	100	-	-
Aust-Agder	535	536	-	-	-
Vest-Agder	1 221	785	-	-	-
Rogaland	1 643	2 639	226	-	-
Hordaland	2 255	3 140	110	-	-
Sogn og Fjordane	1 850	937	-	-	-
Møre	2 660	3 172	232	-	-
Sør-Trøndelag	2 980	2 225	56	-	-
Nord-Trøndelag	1 019	1 630	-	-	-
Nordland	1 370	1 665	70	-	-
Troms	-	903	-	-	-
Finnmark	-	349	-	-	-
Byer fylkesvis:					
Østfold	3	519	504	-	-
Akershus	-	-	-	-	-
Kristiania	-	1 309	447	130	420
Hedmark	66	128	70	-	-
Opland	233	346	88	-	-
Buskerud	120	593	-	-	-
Vestfold	322	571	-	-	-
Telemark	418	471	72	-	-
Aust-Agder	165	222	-	60	-
Vest-Agder	381	166	-	-	250
Rogaland	1 139	2 304	-	106	-
Bergen	45	763	81	30	-
Sogn og Fjordane	-	121	-	-	-
Møre	287	974	-	25	-
Sør-Trøndelag	181	475	-	34	-
Nord-Trøndelag	93	617	-	-	-
Nordland	179	497	-	-	-
Troms	-	90	-	-	-
Finnmark	-	354	93	-	-

¹ Dessuteu har det Hvide Kors 155 medlemmer, bosatt i Kristiania.

- Nr. 71. Sinnssykeasylenes virksomhet 1919. (*Hospices d'aliénés.*)
- 72. Folkemengdens bevegelse 1919. (*Mouvement de la population.*)
- 73. De spedalske i Norge 1916—1920. (*Rapport sur les lépreux en Norvège pour les années 1916—1920.*)
- 74. Skiftevesenet 1920. Overformynderiene 1919 og 1920. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 75. Sjømannsforsikringen 1920. Fiskerforsikringen 1921 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{3}$). (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances des marins pêcheurs.*)
- 76. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. III. Folkemengden fordelt etter kjønn, alder og ekteskapeleg stilling. (*Recensement du 1er décembre 1920. III. Population répartie par le sexe, l'âge et l'état civil.*)
- 77. Forsømte barn 1918, 1919 og 1920. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
- 78. Kommunevalgene 1922. (*Élections en 1922 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 79. Fengselsstyrelsens årbok 1919. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1919.*)
- 80. Norges jernbaner 1921—22. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 81. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. IV. Folkemengden fordelt etter fødested. — Finner og kvener. — Andre lands statsborgere. — Norsk-Amerikanere. (*Recensement du 1er décembre 1920. IV. Population répartie par le lieu de naissance. — Lapons et quaines. — Sujets étrangers. — Norvégo-Américains.*)
- 82. Lønninger 1922. (*Gages et salaires.*)
- 83. Ulykkesforsikringen 1920. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 84. Norges kommunale finanser 1919/20. (*Finances des communes.*)
- 85. Kriminalstatistikk og Kriminell Rettspleie 1919 og 1920. (*Criminalité et Justice criminelle.*)
- 86. Forsikringsselskaper 1921. (*Sociétés d'assurances.*)
- 87. Norges postvesen 1922. (*Statistique postale.*)
- 88. Sinnssykeasylenes virksomhet 1920. (*Hospices d'aliénés.*)
- 89. De faste eiendommer 1916—1920. (*Propriétés foncières rurales.*)
- 90. Veterinærvesenet og kjøttkontrollen 1921. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 91. Industristatistikk 1921. (*Statistique industrielle.*)
- 92. Folkemengdens bevegelse 1920. (*Mouvement de la population.*)
- 93. Norges skibsfart 1922. (*Navigation.*)
- 94. Sykeforsikringen 1922. (*Assurance-maladie.*)
- 95. Norges bergverksdrift 1922. (*Mines et usines.*)
- 96. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. V. Blinde, dövstumme, åndssvake, sinnssyke og vanføre. (*Recensement du 1er décembre 1920. V. Aveugles, sourds-muets, idiots, aliénés et estropiés.*)
- 97. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. VI. Barnetallet i norske ekteskap. (*Census of 1st December 1920. VI. Fertility of Marriages.*)
- 98. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. VII. Boligstatistikk. — Byer. (*Recensement du 1er décembre 1920. VII. Statistique d'habitation. — Villes.*)
- 99. Private aktiebanker 1922. (*Banques privées par actions.*)
- 100. Skolevesenets tilstand 1918. (*Instruction publique.*)
- 101. Rekruttering 1921. (*Recrutement.*)
- 102. Norges telegrafvesen 1921/22. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 103. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. IX. Folkemengden fordelt etter livsstilling. — Riket. — Bygder. — Byer. (*Recensement du 1er décembre 1920. IX. Population répartie par profession. — Royaume. — Districts ruraux. — Villes.*)
- 104. Arbeidstiden i handels- og kontorvirksomheter i 1918. (*Employés de commerce et de bureaux. Durée du travail en 1918.*)
- 105. Tariffoverenskomster og arbeidskonflikter i Norge i 1922. (*Les conventions collectives et les conflits du travail en Norvège en 1922.*)
- 106. Norges handel 1922. (*Commerce.*)

Trykt 1923 (forts. suite):

- Nr. 107. Norges kommunale finanser 1920/21. (*Finances des communes.*)
— 108. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1919. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 109. Norges sparebanker 1922. (*Caisses d'épargne.*)

Trykt 1924:

- Nr. 110. Fengselsstyrelsens årbok 1920. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1920.*)
— 111. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. X. Folkemengden fordelt efter livsstilling, alder og ekteskapeleg stilling. (*Recensement du 1er décembre 1920. X. Population répartie par profession, par âge et par état civil.*)
— 112. Norges Brandkasse 1918—1922. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie pour les années 1918—1922.*)
— 113. Beretninger om amtenes økonomiske tilstand 1911—1915. I og II. (*Rapports des préfets sur l'état économique et social des préfectures.*)
— 114. Norges fiskerier 1920. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 115. Sjømannsforsikringen 1921. Fiskerforsikringen 1921 ($\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{12}$). (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 116. Skolevesenets tilstand 1919. (*Instruction publique.*)
— 117. Representativ landbrukstelling 1923. (*Recensement agricole représentatif de l'année 1923.*)
— 118. Arbeids- og lønningsforhold i trikotasjeindustrien. (*Conditions du travail et salaires dans l'industrie du tricotage.*)
— 119. Lønninger 1923. (*Gages et salaires.*)
— 120. Forsømte barn 1921 og 1922. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
— 121. Folkemengdens bevegelse 1921. (*Mouvement de la population.*)
— 122. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1923—1924. (*Salaires des ouvriers agricoles en 1923—1924.*)
— 123. Skiftevesenet samt Overformynderiene 1921 og 1922. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 124. Civil rettspleie 1921 og 1922. (*Justice civile.*)
— 125. Norges jernbaner 1922—23. (*Chemins de fer norvégiens.*)
— 126. Norges postvesen 1923. (*Statistique postale.*)
— 127. Industristatistikk 1922. (*Statistique industrielle.*)
— 128. Forsikringsselskaper 1922. (*Sociétés d'assurances.*)
— 129. Alkoholstatistikk 1922—1923. (*Statistique de l'alcool.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:
Statistisk Årbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 43de årgang, 1923. Kristiania 1924. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
Statistiske Meddelelser. Senest utkommet: 41de bind 1923. Kristiania 1923. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet 1923. Ellefte bind. Kristiania 1924. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1923. Onzième année.*)
Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31 desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
Statistiske oversigter 1914. Kristiania 1914. (*Résumé rétrospectif 1914.*)

Samtlige verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

Av „Norges handel“, årgangene 1911, 1912, 1913 og 1915, er byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

25 juli 1924.